

စာပေဗိမာန်စာမူဆရာ

မြန်မာ့သတင်း ခွယ်စုံသစ်စေသည့်
ပြည်ချစ်အနုပညာရှင်များ
တင်အောင်သွင်

Illustration & design: THEI PING KIA 9/969
<http://artofkha.wordpress.com>

၂၀၀၆ ခုနှစ်၊ စာပေဗိမာန်စာမူဆု
 မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့်အနုပညာဆိုင်ရာဘာသာရပ်
 တတိယဆုရ

မြန်မာ့သတင်းစွယ်စုံသစ်စေသည့်
 ပြည်ချစ်အနုပညာရှင်များ
 ရေးသူ - တင်စောင်သွင်

အဖ ဦးဘချော၊ အမိ ဒေါ်တင်ရွှေတို့မှ ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ မေလတွင်
 ရန်ကုန်မြို့၌ မွေးဖွားသည်။ ၁၉၆၇ ခုနှစ်တွင် ကျွဲကလတ်မြို့ အစိုးရ
 အထက်တန်းကျောင်းမှ တန်းမြင့်ကျောင်းထွက်စာမေးပွဲ စောင်မြင်သည်။

၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် တိုက်ကြီးမြို့ အထက၌ တွဲဖက်စာကြည့်တိုက်မှူး
 အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ ရှေ့ပြေးရုပ်ရှင်ကျာနယ်တွင် စာပေများ စတင်ရေးသား
 ခဲ့ပြီး စာနယ်ဇင်းများတွင် စာပေယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးပုဒ်ရေ
 (၁၀၀)ကျော်နှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးပုဒ်ရေ ၄၀၀ ကျော်
 ရေးသား ခဲ့သည်။ လုံးချင်းစာအုပ် (၆)အုပ် ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ပန်းတနော်မြို့ ပြည်သူ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း၊ မြို့နယ်အင်ဂျင်
 နီယာရုံးတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက် စာပေများ ရေးသားပြုစုခဲ့သည်။

- အမည်ရင်းမှာ - ဦးအုန်းသွင် ဖြစ်သည်။
- နေရပ်လိပ်စာ - အမှတ် (၇) မေတ္တာလမ်း၊ အလယ်ပိုင်း
 ရပ်ကွက်၊ ပန်းတနော်မြို့၊ ဧရာဝတီတိုင်း။

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

- ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး ခိုအရေး
- တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုမပြိုကွဲရေး ခိုအရေး
- အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး ခိုအရေး

ပြည်သူ့သဘောထား

- ပြည်ပအားကိုး ပုဆိန်ရိုး အဆိုးမြင်ဝါဒီများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးနှင့် နိုင်ငံတော် တိုးတက်ရေးကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးသူများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- နိုင်ငံတော်၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက် နှောင့်ယှက်သော ပြည်ပနိုင်ငံများအား ဆန့်ကျင်ကြ။
- ပြည်တွင်းပြည်ပ အဖျက်သမားများအား ဘုံရန်သူအဖြစ် သတ်မှတ်ချေမှုန်းကြ။

နိုင်ငံရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- ❑ နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး။
- ❑ အမျိုးသားပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး။
- ❑ စိုက်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- ❑ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ စေတီမိဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး။

စီးပွားရေးဦးတည်ချက်(၄)ရပ်

- ❑ စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- ❑ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး။
- ❑ ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး။
- ❑ နိုင်ငံတော်စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး။

လူမှုရေးဦးတည်ချက် (၄)ရပ်

- ❑ တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး။
- ❑ အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေးလက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး။
- ❑ မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး။
- ❑ တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး။

၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်ရေး ၃၅၀၀

တန်ဖိုး (   )ကျပ်

ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း
စာပေဗိမာန် စာတည်းမှူးချုပ် ဦးမောင်လှိုင်(မောင်ဆွေငယ်)က
မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၇၄၉၂ ဖြင့် ရိုက်နှိပ်၍
မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၀၃၉၁၁ ဖြင့် ထုတ်ဝေသည်။

၂၀၀၆ ခုနှစ် စာပေဗိမာန်စာမူဆု
မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အနုပညာဆိုင်ရာ ဘာသာရပ်
တဝိုက်ဆုရ

မြန်မာ့သဘင် ဓွယ်စုံသစ်စေသည့်
ပြည်ချစ်အနုပညာရှင်များ

တင်အောင်သွင်

စီစဉ်တည်းဖြတ်သူ - ဒေါ်တင်တင်ဝင်း (ဒီဇင်ဘာမွန်း)
စာတည်း

စာပေဗိမာန်ထုတ် ပြည်သူ့လက်စွဲစာစဉ်

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	နိဒါန်း	
၁။	ဗုဒ္ဓဝင်စာရေးဆရာ မင်းသားကြီး အမယ်ကြီးအို အောင်စိန်	— ၀
၂။	ဦးတောကျော်	— ၀
၃။	ဓာတ်ပြားတက္ကသိုလ် ရွှေကျီးညို	— ၀
၄။	ဩဘာစိန်	— ၀
၅။	မင်္ဂလာ ဦးအောင်မောင်း	— ၀
၆။	ရုပ်သေးမင်းသား ရွှေဘိုတင်မောင်	— ၀
၇။	အကဝိဇ္ဇာ ဗလပြန်	— ၀
၈။	သဘင်္ဂဥသျှောင် ကနက်စိန်	— ၀
၉။	စိန်လှကြည်	— ၀
၁၀။	အောင်လံတော် ခင်စိန်	— ၀
၁၁။	ဝဏ္ဏကျော်ထင် စိန်အောင်မင်း ကိုးကားသော စာအုပ်စာတမ်းများ	— ၀

နိဒါန်း

ကျွန်တော်သည်မိဘမျိုးရိုးမရှိပါဘဲလျက်ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် သုခုမ အနုပညာကိုဝါသနာထုံခဲ့သည်။ ငယ်စဉ်ကဆိုလျှင် ပွဲကြည့်ရမည့်ညများတွင် ထိုနေ့ည၊ ညစာကိုပင် စား၍မရတော့။ ပွဲကြည့်ရမည်ဟူသော အသံ၊ ပွဲကြည့်ရမည်ဟူသော ပီတိဖြင့် ရင်ထဲ၌ ပြည့်နေတတ်သည်။ ထိုစဉ်က ပွဲကြည့်ခဲ့ရသော်လည်း ခံစားမှုကား သိပ်ရှိလှသည်တော့မဟုတ်။ ပွဲကြည့်ရလျှင် ပျော်နေတတ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

နောင်အသက်အရွယ် အတန်ငယ် ရလာသောအခါ ဇာတ်ပွဲကို ခံစားပြီး ကြည့်တတ်လာသည်။ နှစ်ပါးသွားတွင် မင်းသား မင်းသမီး တို့ဆိုကြ၊ ကကြချစ်ရေးပျူငှာတီတာကြသည်ကို ဆွတ်ပျံ့ကြည့်နူးနေတတ်သည်။ လူရွှင်တော်တို့၏ ပြက်လုံးများကို ရယ်မောရွှင်မြူးနေတတ်သည်။ နောက်ပိုင်း ဇာတ်ထုပ်များမှ မင်းသား မင်းသမီးတို့၏ အပြော၊ အဆို၊ အငို၊ အလွမ်းတို့ကို ဆို့နှစ်ကြေကွဲနေတတ်သည်။

ထိုစဉ်က ကျွန်တော်ကြည့်ခဲ့ရသော ဇာတ်အဖွဲ့များမှာ ရွှေမန်းတင်မောင်၊ စိန်အောင်မင်း၊ မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်၊ ကနက်စိန်၊ တိုင်းချစ်သန်းစိန်၊ မြို့တော်သိန်းအောင်၊ ရွှေမန်းကျော်အောင်၊ ပန်တျာမြဝင်း၊ ပန်တျာကြည်လင်၊ ပုလဲစိန်၊ ပြည်တော်စိန်အစရှိသည့် ဇာတ်ကိုဇာတ်နှင့် တူအောင်ကသော ဇာတ်အဖွဲ့များဖြစ်သည်။ သို့နှင့် ကျွန်တော်သည် ဇာတ်သဘင်၏ အရသာကို တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် ခံစားနိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်ပတ်ဝန်းကျင်လောက်တွင် ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင် စီစဉ်ထုတ်ဝေသော ဇာတ်သဘင် မှတ်တမ်းတင် စာအုပ်ကလေးများ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ရွှေမန်းတင်မောင်၊ စိန်အောင်မင်း၊ မင်္ဂလာ ဦးအောင်မောင်၊ ရွှေနန်းတင်၊ ရွှေမန်းကျော်အောင် စသည့် ဇာတ်အဖွဲ့ များမှ စီစဉ်ကပြကြသော ရှေ့ပိုင်း ပြဇာတ်၊ အော်ပရာ ဇာတ်လမ်းများနှင့် နောက်ပိုင်း ဇာတ်ထုပ်များ၊ နှစ်ပါးသွားသီချင်းများ၊ ပြက်လုံးများပါမကျန် အသေးစိတ်မှတ်တမ်းတင်ထားသော စာအုပ်ကလေးများဖြစ်၍ ကျွန်တော့် အတွက် တန်ဖိုးရှိလှသည်။

“အချို့ရာ သကာတွေ” ဟူသော စကားကဲ့သို့ ကျွန်တော်သည် ဇာတ်သဘင်ပညာကို လေ့လာလိုက်စားလျက်ရှိရာ သဘင်ဝန် ဦးနု၊ ဦးဂုဏ်ဘဏ်၊ ဦးသော်ဇင်၊ ဦးအောင်သိန်း၊ လူထုဒေါ်အမာ၊ ပန်ကျာ မြင့်အောင်၊ လှသမိန်၊ မောင်ကြည်ရှင်၊ ဂုဏ်ထူးဦးသိန်းနိုင်၊ ဗမိုးစသူတို့၏ ဇာတ်သဘင်ဆိုင်ရာစာအုပ်စာတမ်းများကို လေ့လာဖတ်ရှုခဲ့ရသည့် နည်းတူ အထက်ဖော်ပြပါ ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင်၏ ဇာတ်သဘင်မှတ်တမ်း တင်စာအုပ်ကလေးများကိုလည်း အမြတ်တနိုးဝယ်ယူစုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ စာနယ်ဇင်းများပါ သဘင်မူဆိုင်ရာဆောင်းပါးများကိုလည်း ဖြတ်ယူ စုဆောင်းထားခဲ့သည်။

ဤသို့ဖြင့် မြန်မာ့အနုသဘင်ဝါသနာသည် ကျွန်တော့်ရင်၌ တစ်စထက်တစ်စ ကြီးထွားရှင်သန်လာခဲ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် စာရေး ဆရာမကြီး လူထုဒေါ်အမာ၏ “ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည်များ” “အောင်ဗလဖိုးစိန်၊ စိန်ကတုံး” နှင့် “ရွှေမန်းတင်မောင်” ဟူသော စာအုပ် ၃ အုပ်သည် ကျွန်တော်၏ ဝါသနာမျိုးစေ့ကို ကြီးထွားရင့်သန်အောင် လှုံ့ဆော်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းစာအုပ် ၃ အုပ်အနက် “အောင်ဗလဖိုးစိန် စိန်ကတုံး” စာအုပ်ကို အကြိုက်နှစ်ဆုံးဖြစ်ရကား အကြိမ်ကြိမ် အထပ်ထပ်

ဖတ်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ အောင်ဗလဖိုးစိန်စိန်ကတုံးတို့ ကပြသော ဇာတ်ထုပ်များမှ ဇာတ်ဝင်ငိုချင်းများကို အသံထွက်ဖတ်ကာ ရှေးခေတ်ဇာတ်စာရေးဆရာကြီးများ၏ စာပေရသအလင်္ကာဂုဏ်မြောက်လှသော အရေးအသားကို ချီးကျူးလေးစားမဆုံးဖြစ်ရလေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ကျွန်တော်သည် သဘင်မှုဆောင်းပါးများ၊ သဘင်ပညာရှင်ကြီးများ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိဆောင်းပါးများ ရေးသားရန် ဆန္ဒပြင်းပြလာသည်။ ရန်ကုန်မြို့မြို့နီစပယ်ရုံးကြီး (ယခု မြို့တော်စည်ပင်) တွင် အလုပ်လုပ်နေစဉ်အတွင်း နိုင်ငံကျော် သဘင်ပညာရှင်ကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးတောကျော်၊ ဒေါ်ဗလပြန်တို့နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းလျက် သူတို့ဘဝ၊ သူတို့အကြောင်း သူတို့အနုပညာစွမ်းရည်များကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။

ရန်ကုန်မြို့မှ အလုပ်ထွက်ပြီး နေရင်းဒေသသို့ ပြန်ရောက်လာပြီးနောက် မိမိတို့မြို့တွင် လာရောက်ကပြသော ဝဏ္ဏကျော်ထင်ဦးစိန်အောင်မင်းနှင့် ပန်တျာကြည်လင်ဇာတ်အဖွဲ့မှ မင်းသားကြီးစာရေးဆရာအမယ်ကြီးအိုဦးအောင်စိန်တို့နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းလျက် မှတ်တမ်းတင်ဖြစ်ခဲ့ပြန်သည်။

အချို့အချို့ သဘင်ပညာရှင်ကြီးများမှာ အရွယ်နုစဉ်၊ စန်းထစဉ် အခါက တစ်တိုင်းပြည်လုံး ဟိုးဟိုးကျော်ခဲ့သော်လည်း အသက်အရွယ်ထောက်၍ စန်းကျလာသောအခါ သဘင်လောကမှ တဖြုတ်ဖြုတ် ကြွေလွင့်သွားကြပြီး ဘဝနေဝင်ချိန်တွင် မထင်မရှားဖြင့် ဇာတ်သိမ်းသွားကြရသည်ကို ဤစာမူပြုစုရင်း တွေ့ရှိလာရသည်။

ထိုအခါကျွန်တော်သည် ဘဝအာမခံချက်မရှိသော သဘင်ပညာရှင်များ၏ ဘဝကို ထောက်ထားစာနာလာမိသည်။ တရားသံဝေဂလောမိသည်။

တင်အောင်သွင်

အခြားခြားသော သဘင်ပညာရှင်များသည်လည်း ထိုသဘင်ရှင်ကြီးများ၏အဖြစ်အပျက်တို့ကိုသင်ခန်းစာယူကြစေလိုပါသည်။ ထိုသို့ယူနိုင်ကြစေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ ရွှေရောင်လွမ်းသည့်သူတို့ခေတ် သူတို့အခါကသူတို့တတ်စွမ်းရာ သုခုမအနုပညာဖြင့် တိုင်းပြည်တာဝန် ကိုကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသည်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝတူ သဘင်ပညာရှင်များနှင့် အနုသုခုမပညာကို ချစ်မြတ်နိုးကြသည့် အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ်လူငယ်များ တစေတစောင်း သိရှိနိုင်ကြစေရန် ရည်ရွယ်၍ ဤစာမူကိုရေးသားပြုစုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ ရေးသားပြုစုရာတွင် လက်လှမ်းမီသမျှ အကိုးအကားအထောက်အထားရှာဖွေ၍ ရသမျှကိုသာ ရေးသားတင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ပါ၍ နာမည်ကျော်သဘင်ပညာရှင်ကြီးများများစွာကျန်ရှိနေဦးမည်ဖြစ်ကြောင်းဝန်ခံလိုပါသည်။

ကျွန်တော်သည် ဤစာမူကို လွန်ခဲ့သော် ၁၇ နှစ်ကျော်ကပင် ရေးသားပြုစုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်ရေးသား ပြုစုခဲ့သည့် ခေတ်ကာလနှင့်ယနေ့မျက်မှောက်ခေတ်ဇာတ်သဘင်လောကအခြေအနေမှာ ကွာခြားပြောင်းလဲသွားပြီဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် တင်ပြရသော် မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်သမိုင်းပြုစုရာတွင် ကျွန်တော်၏ စာစုသည် အုတ်တစ်ချပ် သဲတစ်ပွင့်ပမာ အထောက်အပံ့ဖြစ်မည်ဆိုပါက၊ အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှု ထိန်းသိမ်းမြှင့်တင်ရေး လုပ်ငန်းတွင် တစ်စိတ်တစ်ဒေသ အကျိုးပြုမည်ဆိုပါက ကျွန်တော့်အဖို့ အပင်ပန်းခံ၍ပြုစုရေးသားရကျိုးနပ်ပြီဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင် စာရေးဆရာ မင်းသားကြီး အမယ်ကြီးတို့ အောင်စိန်

မြန်မာဇာတ်သဘင်လောကတွင် မင်းသားကြီး၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ လွန်စွာအရေးပါသော ကဏ္ဍဖြစ်သည်။ ဇာတ်ထုပ်တစ်ထုပ်ကပြရာ၌ မင်းသား၊မင်းသားကြီး၊ လူရွှင်တော်စသည်ဖြင့် ထောင့်လေးထောင့် လှအောင် ကပြနိုင်မှသာ အောင်မြင်ကျော်ကြားသော ဇာတ်ထုပ်တစ်ထုပ် ဖြစ်လာ နိုင်ပေမည်။ ရှေးခေတ်ဇာတ်သဘင်များတွင် မင်းသားကြီးကို နေရာပေး၍ ကပြလေ့ရှိကြသည်။ ယခုခေတ်၌ကား ဤသို့မဟုတ်။ မင်းသားကြီး၏ အခန်းကဏ္ဍမှာကွယ်ပျောက်လုနီးရှိနေပါပြီ။ ခေါင်းဆောင်မင်းသားသာလျှင် ပေါ်လွင်လျက် မင်းသားက အသားယူရသော ဇာတ်ထုပ်များဖြင့် ကပြလျက်ရှိနေကြပေသည်။

ဇာတ်သဘင်ပညာတွင် မင်းသမီးတို့တတ်အပ်သော ပညာရပ် (၁၂) ရပ်ရှိကြောင်း ဇာတ်သဘင်ကို လေ့လာလိုက်စားသူတိုင်း သိရှိပြီး ဖြစ်သည်။ ယင်းပညာ (၁၂) ရပ်မှာ "ပိုး၊ ဓမ္မ၊ မျှော်၊ ခေါ်၊ အောင်၊ ဇော်၊ လှ၊ ဘ၊ ရူး၊ အ၊ သေ၊ ပစ်" ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ မင်းသမီး၏ ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အင်္ဂါရပ်များရှိသကဲ့သို့ မင်းသားကြီးတို့၏ ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ အင်္ဂါရပ် (၇) ရပ်ရှိလေသည်။

မင်းသားကြီးပညာ(၇)ရပ်မှာ ညည်း၊ ဖော်၊ ငို၊ ရေ၊ လွမ်း၊ ဖွဲ့၊ ဖြေ-
မှတ်လေ ခုနစ်ဖြာ၊ မင်းသားကြီးမည်၊ နှုတ်စွမ်းရည်၊ ကျင်လည်
တတ်ကျွမ်းရာ ဟူသော လင်္ကာအတိုင်းဖြစ်သည်။ ထို(၇)ရပ်သော
မင်းသားကြီးတို့၏အတတ်ပညာများကို အကျဉ်းမျှ တင်ပြလိုပေသည်။

(၁) ညည်း- ဆိုသည်မှာ ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်းအရ မိမိ၌ တွေ့ကြုံ
ခံစားနေရသော ဒုက္ခဝေဒနာ၊ သောကမီး၊ ဖိစီးနှိပ်စက်ပုံ
အကြောင်းရင်း အဖြစ်အပျက်တို့ကို စဉ်းစားဆင်ခြင်လျက်
သရုပ်သကန်ပေါ်လွင်လာအောင် ညည်းညူတတ်ရသည်ကို
ဆိုလိုပါသည်။

(၂) ဖော်- ဆိုသည်မှာ မိမိ၏ အဖြစ်အပျက်ဒုက္ခတို့ကိုလည်းကောင်း၊
မိမိမြင်တွေ့ရသော အနိဋ္ဌာရုံ မြင်ကွင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊
ပွဲကြည့်သူများ စိတ်၌ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း မြင်ယောင်လာ
အောင် သရုပ်ဖော်၍ ပြောဆိုတတ်ရမည်ကို ဆိုလိုပါသည်။

(၃) ငို- ဆိုသည်မှာ မင်းသားကြီးတို့ မည်သည်မင်းသားကလေးလို
လေးချိုး၊ ဒွေးချိုး၊ ငိုချင်းရှည်များဖြင့် အော်ဟစ်ငိုကြွေးခြင်း
မပြုရဘဲ ကုန္တရေဖြင့် မိမိတို့တွေ့ကြုံဖြစ်ပျက်သော ဒုက္ခ
ဖြစ်အင်ကိုရင်တွင်း၌ တဖြည့်ဖြည့်ဆွေးမြည့်ကြကွဲလာပုံဖြင့်
ငိုတတ်ရသည်ကို ဆိုလိုသည်။

(၄) ရေ- ဆိုသည်မှာ မိမိကိုယ်၌ တွေ့ကြုံခံစားနေရသော အဖြစ်
အပျက်တို့ကို ဖော်ပြ၍ လွမ်းဆွတ်ငိုကြွေးပြီးနောက် စိတ်မာန်
ချကာ မိမိ၏ အဖြစ်ကို အပြစ်ဆိုပြီး မချင့်မရဲဟန်ဖြင့် သနား
ကရုဏာသက်လာအောင် ရေရွတ်ပြောဆိုတတ်ရသည်ကို
ဆိုလိုပါသည်။

- (၅) လွမ်း - ဆိုသည်မှာ ဇာတ်ထုပ်ဇာတ်ကွက်ဆိုင်ရာနှင့်ပတ်သက်၍ ဖွဲ့ကြည့်ပရိသတ်များရင်ထဲနှင့်လာအောင် လွမ်းတတ်ရမည်ကိုဆိုလိုပါသည်။
- (၆) ဖွဲ့ - ဆိုသည်မှာ မင်းသားကြီးတို့သည် ရွှေဘုံနိဒါန်း ထီးနန်းဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်း၊ တောသားတောင်သူ မိလက္ခူတို့၏ အသုံးအနှုန်းများ၊ ရာဇသတ်၊ ဓမ္မသတ်ဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းများ၊ စာပေကျမ်းဂန်ဆိုင်ရာ အသုံးအနှုန်းများ၊ တောဘွဲ့တောင်ဘွဲ့ စသည့် အသုံးအနှုန်းများကိုလည်း ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်းအလိုက် ထည့်သွင်းပြောဆိုတတ်ရသည်ကိုဆိုလိုသည်။
- (၇) ဖြေ - ဆိုသည်မှာ မိမိတွေ့ကြုံခံစားရသော ဆင်းရဲဒုက္ခတို့ကို တရားသံဝေဂယူကာစိတ်ကိုဆုံးမ၍ ဖြေသိမ့်တတ်ရသည်ကိုဆိုလိုပါသည်။

ဤမျှဆိုလျှင် မင်းသားကြီးကောင်းတစ်လက် ဖြစ်မြောက်ရန် အဘယ်မျှ ခက်ခဲနက်နဲလှကြောင်း သိရှိနိုင်ပေပြီ။ ရှေးက ဇာတ်သဘင်များကပြရာတွင် ယနေ့ညမင်းသားဇာတ် (ဝါ) မင်းသားအသားယူသော ဇာတ်ကို ကပြခဲ့သော် မနက်ဖြန်ည မင်းသမီးဇာတ် (ဝါ) မင်းသမီးအသားယူသောဇာတ်ကို ကပြသည်။ သဘင်ပညာသည် အချင်းချင်း တန်ဖိုးထားလျက် ပင်ကိုအရည်အသွေး ပို၍ တောတ်ပလာအောင် ဖော်ထုတ်ပေးသည့် သဘောပင်ဖြစ်သည်။ ယနေ့ မျက်မှောက်ခေတ်၌ ကား ထိုသို့ မဟုတ်တော့ဘဲ မင်းသားဇာတ် (ဝါ) မင်းသားချည်းသာ အသားယူရသော ဇာတ်များကပြနေကြပေတော့သည်။

ထို့ကြောင့် မျက်မှောက်ခေတ်ဇာတ်သဘင်လောကတွင် မင်းသားကြီး၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ တဖြည်းဖြည်း ကျဆင်းမှေးမှိန်လာခဲ့ရသည်။ ဤသို့သော အခြေအနေ၌ ကွယ်လွန်သည်အထိ နာမည်ကျော်ကြားခဲ့သော ဇာတ်ထုပ်ပေါင်းများစွာ ရေးသားခဲ့သော မင်းသားကြီးအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကပြခဲ့သော ဇာတ်သဘင်ပညာရှင်ကြီးတစ်ဦး ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုပညာရှင်ကား အခြားမဟုတ်။ "ဗုဒ္ဓဝင် စာရေးဆရာကြီး မင်းသားကြီးအမယ်ကြီးအိုအောင်စိန်" ပင်ဖြစ်လေသည်။

ဦးအောင်စိန်ကို ၁၂၆၄ ခုနှစ်၊ နယုန်လဆုတ် ၂ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ အဖမှာ ပန်းပုဆရာကြီး ဦးအောင်မြတ်ဖြစ်၍ အမိမှာ ဒေါ်ငွေရီဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်အောင်သိန်း ဖြစ်၏။ အသက် ၁၄ နှစ်ခန့်တွင် မင်းသမီးကြီး ကျိုက်လတ်ဒေါ်သင်ထံ သွားရောက်၍ ပညာဆည်းပူးရင်း ထိုဇာတ်ထဲ၌ အပျိုတော်ကလေးအဖြစ် ကပြခဲ့ရသည်။ တစ်နှစ်ပြည့်လျှင် ထိုဇာတ်မှထွက်၍ ရန်ကုန်မြို့ရှိ လှိုင်တော်ဦးဉာဏ်ကျယ်ထံ ရောက်ရှိသွားပြန်သည်။ ဦးဉာဏ်ကျယ်၏ အကူအညီဖြင့် ဒေါ်ထွေးစိန်တည်ထောင်သော ကိုထွန်းကြိုင်ဇာတ်တွင် ဝင်ရောက်ကပြခဲ့သည်။

ဤသို့ ကပြနေစဉ် ဆရာဖြစ်သူ ဦးဉာဏ်ကျယ်က ၎င်းဇာတ်မှ နုတ်ထွက်လိုက်သဖြင့် ဦးအောင်စိန်လည်း နုတ်ထွက်ခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ဦးထွန်းညွန့်၊ ဒေါ်မြမေတို့က ဇာတ်တည်ထောင်ပေးခဲ့ရာ "အောင်မြစ်စိန်" အမည်ဖြင့် ကပြခဲ့သည်။ တစ်နှစ်ခန့် ကပြပြီးနောက် ဇာတ်ဖြုတ်၍ ဦးဉာဏ်ကျယ်နှင့်အတူ ရန်ကုန်သို့ ဆင်းခဲ့ကြသည်။ ရန်ကုန်သို့ရောက်လျှင် ဦးအောင်စိန်သည် ကြည့်မြင်တိုင်မှ ဇာတ်ထောင်ဆရာ ဆရာထွန်း၊ မငွေဆိုင်တို့ထံ သွားရောက်ပြီး သဘင်ပညာကို ဆက်လက်ဆည်းပူးလေသည်။ ပညာဆည်းပူးရင်း ဦးဉာဏ်ကျယ်နှင့် အတူ ကပြနေခဲ့သည်။

သုံးနှစ်ခန့်ကြာသောအခါဦးဉာဏ်ကျယ်ထံမှခွဲထွက်ပြီးမော်လမြိုင်မြို့မှဇာတ်ဆရာဦးရွှေခွဲ၊ ဒေါ်သောင်းမေတည်ထောင်သည့်ဇာတ်အဖွဲ့၌ "အောင်သိန်းကျော်" နာမည်သစ်ဖြင့် ဝင်ရောက်ကပြ ခဲ့ပြန်သည်။ နောင်အခါရုပ်သေးမင်းသားကြီးဗုဒ္ဓဝင်ဦးစိန်ညွန့်၏ဇာတ်သို့ရောက်ရှိသွားပြီး "အောင်စိန်" အမည်ဖြင့် ကပြခဲ့သည်။ ထို့နောက် ဆင်ဖြူကျွန်းဦးဘခင်တည်ထောင်သော ဇာတ်အဖွဲ့ထဲသို့ ရောက်ရှိသွားပြန်သည်။ ဤသို့ကပြရင်းရုပ်သေးထဲကအမယ်ကြီးအိုရုပ်ကပြသည်ကိုနည်းယူ၍ "အမယ်ကြီးအိုအက" ကပြခဲ့ရာမှ "အမယ်ကြီးအိုအောင်စိန်" ဟုထင်ရှားလာခဲ့သည်။ ထိုခေတ် ထိုအချိန်က မကွေး၊ ဓရနံချောင်း၊ ချောက်၊ တောင်တွင်းကြီးနယ်တစ်ဝိုက်အမယ်ကြီးအိုအောင်စိန်ဇာတ်မှာအလွန်လူကြိုက်များပြီးကျော်ကြားခဲ့သည်။

ဦးအောင်စိန်သည် ၁၉၄၆ ခုနှစ်တွင် အိမ်ထောင်ကျပြီး၊ ဇာတ်အလုပ်ဖြုတ်ကာ ပွဲရုံတည်ထောင်နေခဲ့သည်။ ထိုစဉ် မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်းက ခေါ်သဖြင့် ဦးအောင်မောင်းဇာတ်ထဲသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဦးအောင်မောင်းနှင့်တွဲဖက်ကပြစဉ် "တေဘုမ္မကသံသရာခွင်ဝယ်" နှင့် "ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စက်ရဟတ်အတွင်းဝယ်" ချီနှစ်ပါးသွား သီချင်းနှစ်ပုဒ်ရေးပေးခဲ့ရသည်။ ဦးအောင်မောင်းကြီးပဒကုသလနှင့် ဣလိဿဒ္ဓိစိတ္တဇာတ်ထုပ်များ ဓာတ်ပြားများ သွင်းသောအခါ ဦးအောင်စိန်လည်းပါဝင်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ချောက်မြို့မှ ဓာတ်ပုံဆရာ ဦးမန်း၏ ဆက်သွယ်ပေးမှုဖြင့် ရွှေမန်းတင်မောင် ဇာတ်အဖွဲ့ထဲသို့ ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။

ရွှေမန်းတင်မောင်ဇာတ်တွင် မင်းသားကြီးအဖြစ် ကပြနေရာမှ "မင်းသားကြီး အမယ်ကြီးအိုအောင်စိန်" ဟု ထင်ရှားခဲ့သည်။ ဤသို့

ကပြနေစဉ် ရွှေဘိုပွဲခွင်၌ ရွှေမန်းတင်မောင်အား " သာသနာ တက်မယ့် ခရီး" အမည်ရှိ နှစ်ပါးသွားသီချင်းတစ်ပုဒ် ရေးပေးခဲ့သည်။ ဦးအောင်စိန် ၏ အရည်အသွေးကို သိသောရွှေမန်းတင်မောင်က အတ်စာရေးဆရာ လုပ်ရန် တိုက်တွန်းသဖြင့် အတ်ထုပ်များ ရေးပေးခဲ့ရသည်။ ရေးသားခဲ့ သော အတ်ထုပ်များမှာ တေမိယ၊ ဇနယ၊ သုဝဏ္ဏသျှံ၊ တမ္ပဒီပ၊ ဗုဒ္ဓဝင် ဖွားတော်မူခန်း ၊ လေးတော်တင်ခန်း၊ တောထွက်ခန်း၊ မဟောသဓာ၊ အရိန္ဒမ၊ ပဒုမမာလာ၊ တံခါးပူးဒတ္ထ၊ ညီတော်မင်းနန်း၊ စမ္မာနယပဏ္ဍိတ၊ ရှင်သီဝလီဖွားတော်မူခန်းနှင့် ဝိဇုရတို့ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ဖွားတော်မူခန်းမှာ မန်လည်ဆရာတော်၏စာ၊ ကျပင်း ဆရာဖီး၏စာများနှင့် ကိုယ်တိုင်ရေးစပ်သောစာများကို ပေါင်းစပ် ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ လေးတော်တင်ခန်းနှင့် တောထွက်ခန်းတို့မှာမူ ဦးအောင်စိန်၏ လက်ရာသန့်သန့်ချည်းဖြစ်သည်။ ရွှေမန်းတင်မောင် သည် ယင်းဗုဒ္ဓဝင်အတ်ထုပ်များဖြင့်လွန်စွာ အောင်မြင်ကျော်ကြားခဲ့ သလို ဦးအောင်စိန်သည်လည်း " ဗုဒ္ဓဝင်စာရေးဆရာကြီး" ဟူ၍ ထင်ရှား ခဲ့သည်။

ဦးအောင်စိန်သည် နဘေထပ်ရေးကောင်းသူဖြစ်ရာ ဗုဒ္ဓဝင် အတ်ထုပ်များ၌ မန်ကျည်းရွက်သပ်နဘေထပ်နည်းကိုများစွာ အသုံးပြုခဲ့ သည်။ လေးတော်တင်ခန်းတွင် ဗကအမတ်ကြီးနှင့် ကာဠုဒါယီအမတ်တို့ ယသော်ဓယာမင်းသမီးတောင်းရန်အသွားလမ်းခရီး၌ လုမ္ဗိနီအင်ကြင်း တောသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့ကြသည်။ ထိုအခါ ဗကအမတ်ကြီးက ကာဠုဒါယီ အား မာယာဒေဝီပိဇုရား အလောင်းတော်ဖွားမြင်ခဲ့စဉ်က အဖြစ်အပျက် များကို ပြန်လည်ပြောပြခန်းမှာ အလွန်ပင် ပြောင်မြောက် လှသည်။

“အလောင်းမင်းသား သန္ဓေခလို့ရရင်ပဲ။ မကောင်းသတင်း စကားချေပပြမဟဲ့လို့၊ ဒေဝဒဟသို့မြန်းထွက်လာပါရော မောင်ရဲ့၊ လမ်းတစ်ဝက်မှာ လေကမ္မူလျှမ်းလာတော့၊ ပန်းလျက်သာ ခြေကြွ၍ မလှမ်း နိုင်ဘူးတဲ့။ ဒေဝနန်းဘုံ သီဟာ မဝင်ခင်၊ လုပ္ပိနိဝနာတွင် ပတ္တမြားသန္ဓေတော်အတွင်းက သားရွှေလှော်အသားဝင်းကလေး ဖွားသန့်စင်တာပါပဲ မောင်ရယ်၊ သားရွှေလှော် မဖွားခင်ကလေး၊ အားအင်သေးပြီးတော့ စကားသဲ့သဲ့နဲ့ ပြန် လိုက်တာက၊ အားအင် နွဲ့နွဲ့ အသံထွေထွေက ညည်းပြီး၊ သွားမယ်ကျန်တဲ့ ဒေဝဒဟ ခရီးဟာ၊ ပြေကမနီးလို့ အခြေဟာ မဟန်ဘူးတဲ့။ အဖေ ဗကကြီးက စေတနာသန်ပေမယ့်၊ ကျွန်မတော့ သေရဖို့နီးလို့ထင်ရဲ့ဝေဒနာ ခံရတာပါပဲ။ နွေအခါသမယ့်မို့ နေအပြင်းက လွန်သမို့၊ ရေဆာ ပြန်တယ်လို့ ဖြေမရွှင်တဲ့ အခင်းကြောင့်၊ ရွှေပဝါသန်သန်နဲ့ ငွေရင် တင်းပြီးတော့၊ ရွှေအင်ကြင်း အရိပ်အေးတဲ့အောက်၊ တစ်ဆိတ် ကလေးလောက် နားကာနေပါရစေဦး အဖေရဲ့တဲ့။ အဲဒီလိုစကား တာရှည် လို့မှ အစအခြေ မချုပ်သေးပါဘူး။ သားရတနာ သန္ဓေက ကမ္မူလေလွပ်လာတော့၊ ပတ္တမြားရွှေကြုတ်က ဖိုလို့က်တဲ့ သဘော ကြောင့်၊ အားတွေဆုတ်ပြီအဖေရဲ့လို့၊ ငိုရှိုက်လို့တောင် ပြောသေး သကွယ့်၊ အင်း အလိုလိုက်တဲ့သဘောနဲ့ အနားကပ်မလာခင်၊ သားမြတ်ရတနာဖွားမြင်ဖို့ စေ့လာတော့၊ သိကြား၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ တွေက အားအင်ဖြည့်ကြသထင့်၊ အပါးတွင်ရှိတဲ့ အင်ကြင်းပင်၊ အထင်အလင်းပင် ကိုင်းမြတ်ကလေး၊ ကိုင်းညွတ်ပေးတာ ယခုထိ ရှိပါသေးတယ်ကွယ်”

အထက်ပါဇာတ်စာကို ဗကအမတ်ကြီးအဖြစ် သရုပ်ဆောင်သည့် လူရွှင်တော်ကြီး ဦးဓာတ်ရှင်က ဌာန်ကရိုက်ကျနစွာ ရွတ်ဆိုပြခဲ့ရာ၊ နောင်တွင် ဗကဦးဓာတ်ရှင် ဟု ဇာတ်သဘင်လောကတွင် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့ပေသည်။ ဗကအမတ်ကြီးနှင့် ကာဠုဒါယီအမတ်တို့ ဒေဝဒဟပြည်သို့ရောက်ရှိသွားပြီး ယသော်ဓယာမင်းသမီးအားတောင်းရမ်းကြရာ သုဗ္ဗဒုဗ္ဗမင်းက သမီးတော်မပေးသည့်အပြင် အချေမငံပြောလွှတ်လိုက်သည်။ ထိုအခါ ဖွားဖက်တော် ကာဠုဒါယီ ဝမ်းနည်းကြေကွဲခြင်းဖြစ်ရပ်ကို ဦးအောင်စိန်က ဤသို့သရုပ်ပေါ်အောင် ရေးခဲ့သည်။

“မျက်နှာမရ၊ ခြေထောက်ရတယ်လို့ ပြောကြတဲ့စကားပုံ၊ ပမာပြုလိုက်လျှင် ကာဠုကြုံရပေ။ ရွှေဘုံဌာန မပြတ်စည်တဲ့ ကပ္ပိလ၊ ပြန်ရဖို့အတွက်၊ အလောင်းသခင် ကျုပ်အရှင်၊ တင်ရန်ခက်လွန်းလို့ ရှက်လိုက်လေခြင်း။ သဘောပုပ်ပုပ် မနောယုတ်တဲ့ သုဗ္ဗမင်းက၊ အဆင်းလှဆန်းလှပေါက်ပန်း၊ ထောက်လှမ်းမညှာ၊ ဘာတစ်ရပ်မှာ မတတ်ပါ။ ပမာပုံထား၊ ပညာချို့တဲ့ နို့ပုန်းစားလို့ သနားမညှာ၊ ကျုပ်အရှင်အရှက်ခွဲလိုက်တာက ဘိုးဘိုးရယ်၊ အသဲခိုက်အောင် နာလွန်းလို့၊ ဘယ်ဟာမှမကြောက်၊ မင်းသုပွစံနေတဲ့ သည်ပြည်ထောင် မှောက်နိုင်ရဲ့ ထောက်စရာမျက်နှာ၊ ဆွေတော်စဉ်မျိုးတော်ဆက်ပါ လားလို့၊ သည်တစ်ချက် ညှာလိုက်ပြန်သော်၊ ဘုံကနက်မှာ ပြည်ဘုရင်အတင်ခက်လွန်းလို့ ကျုပ်ရင်စားတင်တွက်ပြီး (အမယ်လေး) အသက်စွန့်လိုက်ချင်ပေါ့”

ဗုဒ္ဓဝင်တောထွက်ခန်းတွင် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက ချွေးမတော် ယသော်ဓယာအားသားတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား တောမထွက်နိုင်ရန် အတွက်မည်သို့မည်ပုံဂရုစိုက်သင့်ကြောင်း၊ ပြောဆိုဆက်ဆံသင့်ကြောင်း

ဆုံးမသည့် ဇာတ်စာမှာ ထိမိပြောင်မြောက်လှသည်။ ဦးအောင်စိန်က ဟာသရယမြောက်အောင် ရေးသားခဲ့သည်မှာ ...

“တချို့မိန်းမတွေကျတော့၊ လင့်အပေါ်မှာ အချစ်တဏှာလွန်ပြီး၊ မေတ္တာရေတံခွန်တသွင်သွင်ဆင်း၊ အထင်အမြင်မကင်းလို့သဘော နုထတ်တယ်၊ သဘောနုလို့တချို့သဝန်တိုပြီး၊ ကိုယ့်လင်ကို စိတ်မှာ မသင်္ကာတော့၊ အိပ်ရာဝင်တာတောင် နားတစ်ဆိတ်ကမှာ မအေး ရအောင်၊ အလကားကြိတ်ကြိတ်မေးပြီးစကားရန်စ၊ တခြားအနိပ် ကလေးတွေနဲ့နှစ်ပါးစံရမို့ ကြားကလန်မတွေ့က အမြှောင်အဆွယ် ကောင်းတာနဲ့၊ နောင် အငယ်အနှောင်းတွေနေတယ်မဟုတ်လား၊ ရိပ်မိတာပေါ့။ ခုအနေက အသွင်တစ်မျိုးပြောင်းနေတော့၊ အရင် အချိုးဟောင်းနဲ့တစ်ရွေးသားမှမတူဘူးဆိုတာ၊ ဘေးကလူတောင် အကဲခတ်မိတာပဲ၊ အမြဲပြတ်ကြည့်နေတဲ့သားမယားမဆိုနဲ့တော့၊ အလကားစကားအပိုတွေနဲ့ ရှောင်ဖယ်တွေမနေပါနဲ့၊ အမြှောင် အဆွယ်တွေလို့၊ အချိုးအသစ်ပြောင်းတာပေါ့။ ခေါင်းပေါင်းစ တလူလူတင်၊ လူသူမြင်အောင် ဟန်ဓာတ်ခုတ်ပြီး၊ ဇာတ်ရှုပ်မယ် တစ်ခါမကြံနဲ့မောင်ရေမာယာဉာဏ်က လိမ်ပြောင်းလိုက်ခဲ့ရင်၊ အာကာယံ ဝတီစောင်းခိုက်ပေစီ၊ ထဘီခါးတောင်းကျိုက်ပြီး၊ အငယ်တွေနေခဲ့ရင်၊ ငါးဖယ်တေတေမယ်သာမှတ်တော့လို့ တချို့ ပြောတတ်တယ်၊ ငါတော့မသိပေါင်” ဟူ၍ဖြစ်လေသည်။

ဗုဒ္ဓဝင်ဇာတ်ထုပ်များမှာ ဦးအောင်စိန်၏ လင်္ကာဂုဏ်မြောက်သော အရေးအသား၊ ရွှေမန်းဇာတ်အဖွဲ့သားများ၏ ပြောင်မြောက်သော သရုပ် ဆောင်မှုများ၊ တိကျပြတ်သားသော အပြော၊ အဆိုများကြောင့် အထူးပင် အောင်မြင်ကျော်ကြား လူကြိုက်များခဲ့သည်။ ဓာတ်ပြားလည်း သွင်းခဲ့ သည်။

ဦးအောင်စိန်သည် ရွှေမန်းတင်မောင်နှင့်တွဲ၍ အထက်ဖော်ပြပါ
 ဇာတ်ထုပ်များအပြင်တောင်ပြုန်းမင်းညီနောင်၊ ဝိမာန၊ နက္ခတ်စန္ဒီ၊ သင်္ခါ
 လက်ဝဲသုန္ဒရ၊ ဝိမ္ဗိသာရ၊ ဝါနရသီရိ၊ ဘုရင့်နောင်၊ ကျားမာယာ၊ မကီကတ်၊
 မယားလိမ္မာ ပူဖီကာ၊ သန္တတီ၊ မနောဟရီ စသည့်ဇာတ်ထုပ်များကို
 ကပြခဲ့သည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်မှစ၍ ရွှေမန်းတင်မောင်၏ ဇာတ်ထုပ်များကို
 ဓာတ်ပြားသွင်းခဲ့ရာ ဦးအောင်စိန်လည်း ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့ပြင်
 ရွှေမန်းတင်မောင်၏ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားများဖြစ်သော သင်္ခါနှင့် မနောဟရီ
 တို့တွင်လည်း ပါဝင်သရုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ညွှန်ဝင်းရိုက်ကူးသည့် " ဝါညီ၊
 ငါ့မြေ၊ ငါ့အမေ " ဇာတ်ကား၌လည်း ပါဝင်ခဲ့သေးသည်။

၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် ရွှေမန်းတင်မောင်ကွယ်လွန်လေရာ ဦးအောင်စိန်
 သည် ကြေကွဲဝမ်းနည်းမဆုံးဖြစ်ရသည်။ ရွှေမန်းတင်မောင်သည်
 ပညာရှင်ကို တိုးကွယ်ဆည်းကပ်သူဖြစ်ရာ ၎င်းကွယ်လွန်ခြင်းသည်
 ဦးအောင်စိန်အဖို့ အစားထိုးမရသော ဆုံးရှုံးမှုကြီးတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။
 ထို့ကြောင့် ဦးအောင်စိန်သည် နှလုံးသားဖြင့်ရင်းကာ ကဏ္ဍတစ်ပုဒ်ရေးဖွဲ့
 ၍ ငိုကြွေးခဲ့လေသည်။

"သေလမ်းဝင်အောင် အကအဆို စွမ်းပါတဲ့၊ ရွှေမန်းတင်မောင်
 မရကကိုလှမ်းသော်ကြောင့်၊ တပိုတမ်းမိပါပေပေါ့ညီလေးရယ်။

အစ်ကိုကြီးကိုလ၊ ကြိုဆီးကာ မာယာဆောင်လို့၊ ဖျော်ရွှင်အောင်
 ကျုပ်ကိုချဲ့ပုံက၊ နောင်အခါရှောင်ကာ မခွဲပါနဲ့၊ ညီအစ်ကိုဒီလိုတွဲဖို့၊
 နွဲ့လို့ပျော်မယ်။

ငိုညည်းလို့မပြေနိုင်ပေါင် ဆိုကာတမိပါပေါ့၊ အစ်ကိုကြီးသေတာ
 တောင် သင်္ဂြိုဟ်ပါရစေတဲ့၊ ဟိုအခါက သူပြောတယ်၊ (အခုတော့)
 ပျက်ပြယ်ပါပေါ့ မင့်စကား။

ငါ့မှာကွယ်၊ သက်ကြီးဇရာရွယ်မို့၊ အသွယ်သွယ် မျက်ရည် ဆင်းမိပါပေါ့၊ ငါမသေခင်မရကပြည်တွင်းကိုလ၊ မင်းအရင် ဆင်းပါ လို့၊ အစ်ကိုငါ သင်္ဂြိုဟ်စရာ ကင်းတဲ့အောင် (ညီမလေးရယ်) မင်း လိမ်လို့သွား”

ရွှေမန်းတင်မောင်ကွယ်လွန်ပြီးနောက်ဦးအောင်စိန်သည်ရွှေမန်း သဘင်အဖွဲ့တွင်ဝင်းဗိုလ်၊ ဆန်းဝင်းတို့နှင့်တွဲဖက်ကပြခဲ့သည်။ ထို့နောက် ပုလဲစိန်ဇာတ်အဖွဲ့နှင့်လည်းကောင်း၊ အောင်နေလင်းဇာတ်အဖွဲ့နှင့် လည်းကောင်းတွဲဖက်ကပြခဲ့ပြန်သည်။ နောက်ဆုံးတွင် ပန်ကျာကြည်လင် ဇာတ်အဖွဲ့သို့ ကူးပြောင်းကပြခဲ့သည်။ ပန်ကျာကြည်လင်အတွက် “သုပ္ပ ဗုဒ္ဓ၏နောက်ဆုံးနေ့” နှင့် “ရှင်မောဂ္ဂလာန်၏နောင်းအတိတ်မှကံကြမ္မာ” ဇာတ်ထုပ်များကို ရေးသားပေးရသည်။ ယင်းဇာတ်ထုပ်များကို တိတ်ရွှေ ဇာတ်လမ်းသွင်းသောအခါ ဦးအောင်စိန်လည်း ပါဝင်သရုပ်ဆောင်ခဲ့ သည်။ ဦးအောင်စိန်သည် သဘင်ကောင်စီ စည်းရုံးရေးကော်မတီတွင် နာယကအဖွဲ့ဝင် လူကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရင်း ၁၉၈၁ ခုနှစ်၊ ဇေဖော် ဝါရီလ၁၆ ရက်နေ့၌ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။

၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် စာရေးသူတို့မြို့သို့ ဦးအောင်စိန်သည် ပန်ကျာ ကြည်လင်ဇာတ်အဖွဲ့နှင့်အတူလာရောက်ကပြခဲ့ရာ၊ ဤစာရေးသူသည် သွားရောက်၍ ဂါရဝပြုခဲ့ပါသည်။ စာရေးသူအား တစ်နာရီခန့်ကြာမျှ သဘင်မှု ဗဟုသုတများပေးဝေခဲ့ပြီး အော်တိုစာအုပ်၌ အမှတ်တရ ရေးပေးလိုက်သော အောက်ဖော်ပြပါ လေးချိုးကဗျာလေးမှာ စာရေးသူ အဖို့မမေ့နိုင်အောင် ရှိနေပါတော့သည်။

“မြန်မာ့သဘင် အနုပညာဘဝကိုဖြင့်
စံပမာတင်ကာ တုယှဉ်ပြမှာမို့

(အိုဗျာ ရှုမြင်လာကြပါတဲ့
ပေါင်းမိတ်ကလျာ။

အသီအကတွေနဲ့

ဂီတကဗျာလင်္ကာခွဲပြင်

စာသတင်မှာနဘေကာရန်အနှုန်းရယ်နဲ့

မြန်မာစဉ်အလာအခြေသုံးခွဲတယ်

လုံးထပ်ပညာ။

ဗရုတ်ဗရက်အပိုတွေအတုတစ်ခါရတာနဲ့

သရုပ်ပျက်အဆိုတွေပြုလာကြပါပေါ့

ယခုခေတ်ကာလမှာတော့ပျက်ပြယ်လာပြီ

ရှက်ဖွယ်ရာအနုပညာသမိုင်း။

တိုင်းရင်းသားတွေက

ထခြားအသံယူလို့

မြန်မာမှုရိုးရာပစ်တာကြောင့်

နားမထောင်ချင်အောင်

ကြားကောင်တွေဖြစ်ကုန်ပေါ့

ယခင်ရှေးစနစ်မပြုယခုထင်ရာစိုင်းကြတာမို့

(အိုဗျာ) ယဉ်ကျေးမှုအဖြစ်ပါဘု

အနုပညာပါရှိင်း။

ဦးတောကျော်

၁၉၇၁ - ၇၃ ခုနှစ်များအတွင်းက ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်မြို့၊ မြူနီစပယ်ရုံးကြီး (ယခုမြို့တော်စည်ပင်) တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်လျက် ရှိပါသည်။ ကျွန်တော်သည် ပင်ကိုကပင် မြန်မာစာ မြန်မာမှုနှင့် မြန်မာ့သဘင်မှု အနုပညာတို့ကို ဝါသနာထုံသဖြင့် ရန်ကုန်မြို့သို့ရောက် ရှိသော အခါ လေ့လာလိုက်စားရန်အခွင့်အလမ်းပို၍ ရရှိလာခဲ့ပေသည်။

ထို့ကြောင့် ရုံးအားလပ်ချိန်များတွင် ပန်းဆိုးတန်းရှိ စာအုပ်အဟောင်းတန်းသို့ သွားရောက်၍ စာအုပ်များ ဝယ်ယူစုဆောင်းခြင်း၊ စာရေးဆရာကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးရန်အောင်၊ ငွေဥဒေါင်း၊ ဦးလေးမြိုင် စသူတို့နှင့် မိတ်ဆက်၍ ရင်းနှီးခင်မင်ခွင့်ရအောင် ကြိုးစားခြင်း စသည်ဖြင့် ပျော်မွေ့နေခဲ့ပါသည်။

တစ်နေ့တွင် သတင်းစာများ၌ စိတ်ဝင်စားဖွယ် သတင်းတစ်ပုဒ် ဖတ်လိုက်ရပါသည်။ စာဆိုတော်နေ့ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ပန်းဆိုးတန်းလမ်းရှိ လူငယ်များကြီးပွားရေးအသင်းတိုက်တွင် ဂီတနှင့်သဘင် ပညာရှင်ကြီးများက သရုပ်ပြဟောပြောကြမည်ဖြစ်၍ မည်သူမဆို တက်ရောက်နိုင်သည်ဟူသော သတင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကျင်းပမည့်နေ့ရက်မှာ ၁၃၃၃ ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၃ ရက်၊ စနေနေ့ (၂၀ - ၁၁ - ၇၁) ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သည် ထိုသတင်းကို စိတ်ဝင်စားသဖြင့် ရုံးမှမိတ်ဆွေတစ်ဦးနှင့်အတူ ယင်းအခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်ရန် ချိန်းဆိုလိုက်သည်။

ချိန်းဆိုထားသည့်နေ့ညနေ ၅ နာရီကျော်ကျော်အချိန်တွင် ကျွန်တော် မိတ်ဆွေနှင့်အတူ ပန်းဆိုးတန်းလမ်းရှိ လူငယ်များကြီးပွားရေးအသင်းတို့က သို့ ရောက်ရှိသွားကြသည်။ အခမ်းအနားကို ၆ နာရီကျော်ကျော်လောက် တွင် စတင်ဖွင့်လှစ်ပါသည်။ စောင်းအိမ်မဲဦးသော်ဇင်၊ စောင်းဦးအောင်ညွန့် နှင့်ဆရာထွေး(အဆိုတော်)တို့က "ထူးမခြားနား" သီချင်းကြီးဖြင့် အခမ်းအနား ဖွင့်လှစ်သည်။ ထို့နောက် လူရွှင်တော်ကြီး ဦးစန္ဒြေပယ်က ဟာသပညာနှင့် ပတ်သက်၍ ဟောပြောရာ ပရိသတ်များ တဝါးဝါးဖြစ်နေသည်။

ဆက်လက်၍ ဇာတ်မင်းသားကြီး ဦးတောကျော်က မဟာဂီတ သီချင်းကြီးများ သီဆိုမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သတိထားပြုပြင်ရန်၊ လိုက်နာရန်၊ ဇေးဇေတ်ဇာတ်သဘင်များက ပြုစဉ်က ခွေးချိုး၊ လေးချိုး၊ ငိုချင်းများ သီဆို ကြဟန်တို့ကို ဟောပြောပါသည်။ ဦးတောကျော် အလှည့်ပြီးသောအခါ မင်းသမီးကြီး ဒေါ်ဇလပြန်က အဆိုအကတို့ဖြင့် သရုပ်ပြ ဟောပြော တင်ဆက်ပါသည်။

သီချင်းကြီးများကို ဒေါ်ခင်သက်နှင့်မေနှယ်စိုးတို့က သီဆိုဖျော်ဖြေ ကြသည်။ ပန်းချီကိုလေးဝင်းနှင့် ကိုမြင့်ဆွေတို့ကလည်း စောင်း ဖျာပုံ ဦးသိန်းဟန်ကြီးနှင့်တွဲဖက်၍ သီဆိုကြပြန်သည်။ တစ်ဖန်ဆရာကြီးဆရာ တောက်က မဟာဂီတ သီချင်းကြီးများ၏ နည်းစနစ်များ၊ စည်းကမ်းများ ကိုဟောပြောရာ လွန်စွာမှတဟုတ်တိုးပွားရပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ကြုံတောင့်ကြုံခဲဖြစ်၍ အခမ်းအနားပြီးဆုံးသည်အထိ နေချင်သေးသော် လည်း အပြန်တွင် ကားအခက်အခဲရှိမည်စိုးသဖြင့် ပွဲမပြီးမီ ၁၀ နာရီခွဲခန့် တွင် ပြန်ခဲ့ကြလေသည်။

ကျွန်တော်သည် ထိုနေ့တွင်မှ မင်းသားကြီးဦးတောကျော်ကို စတင်တွေ့မြင်ဖူးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူ၏အဟော၊ အပြော၊ အဆို၊ အငိုနှင့် မဟာဂီတကျွမ်းကျင် နှစ်စပ်ပုံတို့ကိုလည်း စိတ်ဝင်စားခဲ့မိသည်။ သို့နှင့် မင်းသားကြီး ဦးတောကျော်နှင့်တွေ့ဆုံရန် ဆန္ဒဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်က ယဉ်ကျေးမှုဗိမာန်မှဆရာမနုဿကျော်ဝင်း၏အကူအညီဖြင့်မင်းသားကြီး ဦးတောကျော်နှင့် တွေ့ဆုံခွင့် ရရှိခဲ့ပါသည်။ ဦးတောကျော်နေအိမ်သို့ ၃-၄-၇၃ နေ့နှင့် ၄-၄-၇၃ နေ့များတွင် နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် သွားရောက် တွေ့ဆုံပြီး သူ၏အနုပညာခရီးကိုမေးမြန်း၍မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပေသည်။

“အဝေယျာမေတ္တာထားပါလို့
 စေတနာလှစ်ခါကြားခဲ့မယ်
 သစ္စာစကားရယ်နဲ့ကိုတောကျော်
 ဂယက်လျှမ်းစေဖို့
 လက်ပံတန်းမောင်ဌာနေက
 အောင်ပါစေညောင်ရေလောင်းလို့ရယ်
 တောင်းဆုကိုမျှော်။
 တစ်နှစ်တစ်ခါပေါင်းဆွေတစ်ခုရယ်နဲ့
 အသစ်ရှာကာ အကောင်းတွေစုပါလို့
 အောင်းဇေယျာတု သဗ္ဗမင်္ဂလာတော်
 မြတ်ဓမ္မနော်ပလ္လင်ခံရင်ဖြင့်
 အမှန်ပင်ဝေး။
 အေးမေတ္တာ
 ဘေးပစ္စယာ ဘယာသွေလို့
 တံတျာတေတစ်ဖန်တစ်ဂုဏ်မမောက်ပုံပါဘု”

ဟံသာမြေရန်ကုန်သို့ရောက်ခဲ့ပါပေါ့
 ပတ္တနာစုံမြောက်လို့တစ်သက်မှန်းလိုက်ပ
 လက်ပံတန်းမြို့ကထွက်ခဲ့တဲ့အသားနက်လေး..."

အထက်ပါလေးချိုးခွန်းတောက်ကိုဦးတောကျော်မင်းသားဖြစ်စက
 ဆိုခဲ့သည်။ ဦးတောကျော်သည် အသားမည်း၏။ တောသားဟန်ပါ၏။
 မိဘမျိုးနွယ်ကလည်း လယ်သမားမျိုးနွယ်ဖြစ်သည်။ဦးတောကျော်မှာ
 အသားမည်းသော်လည်း အသံကောင်းသည်။ အကကောင်းသည်။
 ထို့ကြောင့်ဦးတောကျော်သည်မင်းသားဖြစ်လာသောအခါတောပရိသတ်
 က မြို့ပရိသတ်ထက်ပို၍ကြိုက်နှစ်သက်ကြသည်။ ဤသို့ဖြင့်ကျေးလက်
 တောရွာများတွင် နာမည်ကျော်ကြားလာသည်။

ဦးတောကျော်၏ ဇာတိမှာ သာယာဝတီခရိုင်၊ လက်ပံတန်းမြို့၊
 သုရားကြီးတန်းမှ ဖြစ်သည်။ ၁၂၆၉ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆုတ် ၇ ရက်၊
 တနင်္လာနေ့တွင် အဖ ဦးချစ်ထွေး၊ အမိ ဒေါ်မေတို့မှ မွေးဖွားခဲ့သည်။
 ငယ်မည်မှာ မောင်ခန့်ဖြစ်၏။ ဦးတောကျော်သည် မွေးချင်း ၄ ယောက်
 အနက် ဒုတိယမြောက်သားဖြစ်သည်။ ၎င်း၏အောက် တတိယမြောက်
 သားမှာ သီချင်းကြီးလောကတွင် ထင်ရှားသော အဆိုတော်ဦးနီတိုး
 ဖြစ်လေသည်။

ဦးတောကျော်သည် ၁၁ နှစ်သားအရွယ်မှစ၍ အနုပညာကို
 လေ့လာလိုက်စားခဲ့သည်။ ဆိုင်းပညာတွင် အထူးဝါသနာထုံသည့်
 အလျောက်ကြိုးစားလေ့လာ သင်ယူခဲ့သည်။ ထိုသို့ ဆိုင်းပညာကို
 လေ့လာသင်ယူနေစဉ် ဦးရီးတော်သူ မင်းသားကြီးဦးစံရှားနှင့် တွေ့ရှိ
 ပြီး၊ ဇာတ်လောကသို့ ရောက်ရှိခဲ့လေသည်။ ရန်ကုန်တွင် ၂ နှစ်ခန့် ကပြ
 ပြီးနောက် မိခင်ဖြစ်သူက သားအားလွမ်းဆွတ်လှပါသည်။ အမြန်လာ

ခေါ်ပါဟု ခေါ်ယူသဖြင့် ဇာတိမြေ လက်ပံတန်းမြို့သို့ ပြန်ခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် မူလရိုးရာလက်ငုတ်လက်ရင်းဖြစ်သော လယ်ယာလုပ်ငန်းကိုပင်လုပ်ကိုင်ရလေသည်။

ဦးတောကျော်သည် မိခင်ကြီး၏ စိတ်ချမ်းသာမှုကို ရှေးရှု၍ လယ်ယာလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်နေရသော်လည်း စိတ်မပါလှ။ သူ့စိတ်ပါသည်က အနုသုခမပညာ။ ထို့ကြောင့် တစ်ဖက်က လယ်လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရင်း တစ်ဖက်ကလည်း သီချင်းကြီး သီချင်းခုံနှင့် ဆိုင်းပညာကို လေ့လာလိုက်စားခဲ့သည်။ နှိအတတ်ကို ထူးထူးကဲကဲ လေ့လာဆည်းပူးခဲ့ရာ ၁၆ နှစ်သားအရွယ်၌ နှိခေါင်းဆောင်အဖြစ် ထင်ရှားခဲ့သည်။ အသက် ၂၀ အရွယ်၌ ဒေါ်ချစ်နှင့် အိမ်ထောင်ကျပြီး သားယောက်ျားချည်း ၄ ယောက် ထွန်းကားခဲ့သည်။ တတိယမြောက် သားမှာ အငြိမ့်လောကတွင် ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သည့် ဟာသမင်းသား "သာကျော်" ဖြစ်သည်။ အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ်၌ ရန်ကုန်မြို့မှ ဇာတ်ထောင်ဆရာ ဦးဘဆင်၊ ဒေါ်ရှာဘီတို့က ခေါ်ယူ၍ ဇာတ်ထောင်ပေးခဲ့သည်။

ဦးတောကျော်၏ ဝယ်ဆရာ ဇာတ်ပညာသင်ကြားပေးသူမှာ မင်းသားကြီး ဦးစံရှားနှင့် ဦးပန်စဖြစ်သည်။ "ဦးတောကျော်" ဟူသော အမည်မှာ မင်းသားကြီး ဦးချစ်စိန်ပေးသော အမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ဦးတောကျော်နှင့် တွဲဖက်ကပြခဲ့သော မင်းသမီးများမှာ လေဘာတီခင်ညွန့်၊ ဂျိုပိုးတင်သိန်း၊ အောင်မွန်ကြည်၊ ဓညဝတီခင်မြရီ၊ ရွှေဘိုမြ၊ ဩဘာသိန်း၊ ဩဘာအံ့၊ အိုကေကြိုင်၊ လှလေးစိန် (မင်းသား ဦးအောင်ငြိမ်း၏ဇနီး)၊ ဒော်ပရာသန်း၊ ဝဇီရာ မမြညွန့်၊ မငွေစိန်၊ ရွှေဘိုစိန်၊ ဗလပြန်တို့ဖြစ်သည်။

ဦးတောကျော်သည်အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ်မှ အသက် ၆၀ အရွယ် အထိ ကပြခဲ့ရာဇာတ်ကသက် ၃၃ နှစ်ရှိလေသည်။ ဇာတ်ကသက် ရှည်လျားသလိုဇာတ်ထုပ်တွေကလည်း အများအပြားကခဲ့သည်။ ကပြခဲ့သော ဇာတ်ထုပ်များမှ ကိုသိန်းရှင်၊ ဂုတ္တိလ တောင်းဆရာ၊ အရိန္ဒမာ၊ ရွှေလူဝံ၊ ဝိဇယ၊ စန္ဒကိန္နရီ၊ မင်းကုသ ပဋိသန္ဓေယူခန်း၊ မြစ်မီးရှင် သိုက်သမိုင်း၊ ပန်းပဲမောင်တင့်တယ် စသောဇာတ်ထုပ်များဖြစ်သည်။ ထိုဇာတ်ထုပ်များအနက် ရွှေလူဝံဇာတ်ထုပ်မှာ နာမည်အကြီးဆုံး ဇာတ်ထုပ်ဖြစ်သည်။ ရွှေလူဝံဇာတ်ထုပ်ကို မင်းသားကြီး ဧရာဝဏ် ဦးတင့်ထံမှရခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ရွှေလူဝံဇာတ်တွင် ဗာရာဏသီပြည်၊ ဩဟဒတ္ထမင်း၏ သမီးတော် ငွေသင်္ခါသည် မင်္ဂလာကန်တော်တွင် ရေဆင်းချိုးခိုက် ငှက်ဆင်က အစာမှတ်ပြီး ထိုးသုတ်သွားသည်။ ငှက်ဆင်ကြီးသည် ဟိမဝန္တာတော အတွင်းရှိ လူဝံများ ကျက်စားသောနေရာ၌ မင်းသမီးကို ချထားခဲ့သည်။ ဤတွင်အစာရှာထွက်လာသောလူဝံကြီးနှင့်တွေ့ပြီး ချစ်ကြိုက်သွားလေသည်။ နောင်အခါ သမီးနှစ်ယောက်မွေးလာသည်။ တစ်နေ့သောအခါ ငွေသင်္ခါအား တိုင်းပြည်မှ အတင်းလာရောက် ခေါ်ဆောင်သွားသဖြင့် လူဝံကြီးမှာ သမီးကလေးနှစ်ယောက်နှင့် ကျန်ရစ်ခဲ့ရာသည်။

လူဝံကြီးသည် သမီးကလေးနှစ်ယောက် စားသောက်ဖို့ရန် နေ့စဉ် တောထဲမှ သစ်သီးဝလံများ ရှာဖွေကျွေးမွေးရသည်။ တိရစ္ဆာန်ပင်ဖြစ်လင့် ကစားမိဘမေတ္တာကြီးမားလှပုံကို ဤသို့ သရုပ်ဖော်ခဲ့သည်။

“ဟေမဝန် ဖေဗ္ဗစွန်ပြုမှာလ၊ ရေတံခွန်ထွေသွန်ကျပြန်တော့ (ဟေ...)
ဖေဝံပျံလှည့်ခဲ့တယ်။

ချစ်သမီးတို့ရယ်ကြောင့်၊ သစ်သီးအဖေရှာခဲ့၊ သေလာယံ
 တောင်ခြေရိုးဆီက၊ ပျားဖွပ်ကာအမြန်ပိုးခဲ့ပျံ့မိုးချုပ်ပေါ့ကွယ်။
 ချစ်ကြင်နာ ရင်သိင်္ဂယ်တို့၊ ပြစ်တင်ကာ ပင်ထိန်ခွဆီ၊ လွမ်းတ
 လျက်မျှော်ရှာမယ်၊ မပေါ်လာတယ်လို့ဆိုမည့်အရေး။
 အပြီးကွယ်၊ သမီးငယ်အပျိုစို့က၊ ငိုလို့တော်အဖေခေါ်မှဖြင့်၊
 အမေနော် ချောသူကင်းတာမို့၊ ရဝေပျော် ဖော့အူယမင်းလေးတို့
 ရယ်၊ ဆယ့်နှစ်ထွေမျက်ရေသာဆင်းမိပေ့။ အရင်းသမီးနှစ်ယောက်
 အဖေဝေးသူကြောင့်၊ အပြင်းခရီးတစ်ထောက်မနေ ပြေးခဲ့ရ၊
 (အမလေး) အတွင်းမီးတောက်မလောက်အဖေဖံမှာဆွေး...”

လူဝံကြီးသည် သမီးကလေးနှစ်ယောက်ကို ချစ်ခင်ယုယစွာ
 ကျွေးမွေးစောင့်ရှောက်လာခဲ့သည်။ သမီးနှစ်ယောက်အရွယ်ရောက်လာ
 သောအခါဖခင်ဖြစ်သူလူဝံကြီးကို သူတို့မိခင်အကြောင်းမေးမြန်းကြရာ
 မပြော အခက်ပြောအခက်နှင့် ဘေးကျပ်နံ့ကျပ်ဖြစ်ရပုံ သရုပ်ဖော်သွား
 သည်မှာအနုပညာဂုဏ်မြောက်လှသည်။

“သိချင်တာ၊ မိခင်ဘာကြောင့်မေးရတာတုန်း၊ ကလေးညီမယ်ဆိုင်
 ရဲ့သည်နယ်မြိုင်ရိပ်ထိန်နန်းမှာလေ၊ စိတ်ချမ်းသာပျော်စွာနေနေရော
 ပေ့၊ သော်တာငွေနှုန်း။

ခင်းမသေ့၊ မင်းတို့အမေ မသေဆုံးပါဘု၊ နေဦးကွယ် အဖေဆွေး
 ခိုက်မို့၊ စကားမှာကြားရှာဖို့ မမေးပါနှင့်၊ ထားကညာ သနားစရာ
 လေးတို့ ရယ်၊ စားစရာများစွာ ရှာလို့ကျွေးပျံ့မယ် (အမယ်လေး)
 မွေးဖေ့ချစ်ဆုံး” ဟူသောငိုချင်းဖြင့်ပွဲကြည့်သူတို့ကိုညှိယူဖမ်းစား
 နိုင်ခဲ့သည်။

တစ်ဖန် သမီးနှစ်ယောက်က ဖခင်ဖြစ်သူ လှဝံကြီးနှင့် အတူမနေ လို၍ တိတ်တဆိတ်ထွက်ပြေးသွားကြသည်။ ထိုအချိန်မှာ လှဝံကြီး သစ်သီးရှာ ထွက်နေချိန်ဖြစ်သည်။ အချိန်တန်လျှင် လှဝံကြီးသည် သမီးများစားရန် သစ်သီးတွေတနှင့်တပိုးကြီးသယ်ပိုးပြီး ပြန်လာသည်။ လမ်းတွင် သမီးလေးနှစ်ယောက်ကို သူ့အဘယ်မျှချစ်ခင် ယုယကြောင်း၊ သမီးလေးတွေကလည်း သူ့အပေါ်ဘယ်လိုဆိုးနွဲ့တတ်ကြောင်း စသည် ဖြင့်ပြောဆိုရင်း...

“စားစရာ၊ ပျားသကာ အချိုဖက်ပါလို့၊ သရက်မာလကာနှင့်၊ သံပရာ ဩဇာစွက်တဲ့ပြင်၊ ပိန္နဲလိမ္မော်နှင့်၊ သစ်တော်တစ်မျိုး။
 တောင်လက်ယံ၊ ဘောင်ဘဲခံ ဗျာစင်နှောပါလို့၊ ငှက်ပျောသူငယ်စာ ငဲ့ပြင်၊ မြေညီရာဂနိုင် အောက်မှာလ၊ ရေသီလ ရခိုင်နှောက်ပြန် တော့၊ တောခလေ့တစ်ခွင်မှာ၊ ငှက်ပျောအလေ့ပင်တွေ ပေါက်ရှာ ကြ၊ သမီးနှစ်ယောက်ဖို့ အဖေသယ်ပိုးခဲ့ပါပေါ့ (အမလေး) ဆီးရောက်ရယ်နဲ့ လိမ္မော်ကနစိုး”

ဟူသောငိုချင်းကို ဆိုချလိုက်သောအခါ ပွဲကြည့်တို့ရင်တွင်းဝယ် ကြီးမားသော မိဘမေတ္တာ၏ ရောင်ပြန်ဟပ်မှုကြောင့် လွမ်းဆွတ်ကြေကွဲ ကြရလေသည်။

ဤနေရာတွင် ဇာတ်သဘင်ငိုချင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အကြောင်း တိုက်ဆိုင်လာသဖြင့် အနည်းငယ် တင်ပြလိုပါသည်။ ရှေးအခါကဇာတ် ရုပ်သေးတို့တွင် အလွမ်းကောင်းမှ လူကြိုက်များပါသည်။ ယနေ့ခေတ်၌ ကား ငိုချင်းကို ဝေဖန်လာကြသည်။ မင်းသားလုပ်သူသည် ယောက်ျား ရင့်မကြီး တစ်ယောက်ဖြစ်ပါလျက် ငိုချင်းတဟိုဟို ချနေသည်မှာ မသင့် လျော်ကြောင်း အပြစ်ပြောလာကြသည်။ ငိုချင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လူထု ဒေါ်အမာက “ပြည်သူချစ်သော အနုပညာ သည်များ” စာအုပ်တွင်-

ယခုခေတ် ဇာတ်တွေ၊ ရုပ်သေးတွေက ငိုချင်းချကြသည်။ လွမ်းခန်းဖော်ကြသည်များရှိပါသည်။ သို့သော် သူတို့လွမ်းခန်းမှာ အသံရှိကြ၍ အဆိုအငိုကောင်းသူများဖြစ်ပါက နားထောင်၍ ကောင်းရုံသာ ရှိပြီး ကြားရသူ၏ ရင်ထဲစိတ်ထဲ၌လွမ်း၍ မလာပါ။ အချို့ကမူ အဆို အငိုပင် မကောင်းသဖြင့် နားထောင်၍ မှူကောင်း မလာဘဲနိမိတ်မရှိသည့်အမင်္ဂလာအသံကြီး “အမယ်လေး” သာလျှင် တဟိုဟို ကြားနေရသလို ရှိလာပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်က လွမ်းခန်းဖော်သည်၊ ငိုချင်းချနေသည်ဆိုခြင်းကို ပရိသတ်က မကြည့်ချင်မကြားချင်တော့။ ဇာတ်တွေရုပ်သေးတွေမှ လွမ်းခန်းကို ဖြုတ်ပစ်ကြပါစို့ဟူ၍ တောင်းဆိုသူက တောင်းဆိုလာသည်။

ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ စင်စစ် ဇာတ်၊ ရုပ်သေးပညာသည်တို့က ဖရိုသတ်တကယ်လွမ်းစရာကောင်းအောင်မကတတ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပထမတရားခံမှာ သဘင်ပညာရှင်များ၏ ပညာရည်ချို့တဲ့ချက်ဟူ၍ပင်ဆိုချင်ပါသည်။ သူတို့တစ်တွေကလည်း ပွဲကြည့်သူတွေ အဟုတ်လွမ်းလာအောင် ဇာတ်ကို သယ်ပိုးလာနိုင် ခြင်း မရှိတော့ဘဲ ငိုချင်းဆိုပြီး လွမ်းခန်းကနေသောကြောင့် ဤအခြေဆိုက်လာခြင်းဖြစ်သည်” ဟူ၍ ဝေဖန်ရေးသားခဲ့ဖူး လေသည်။

မှန်ပါသည်။ ဇာတ်သဘင်ပညာရှင်တို့သည် ပညာရည် ပြည့်ဝကြ ပါမှ၊ ဇာတ်ပို့ဇာတ်စီး ဇာတ်လိုက်ကောင်းပါမှ ပရိသတ်က လက်ခံမည် ဖြစ်သည်။ မျက်မှောက်ခေတ်ဇာတ်သဘင်လောကတွင် အသံကောင်းရုံ၊ ရုပ်ချောရုံနှင့်အချိန်တိုအတွင်းမင်းသားဖြစ်လာ သူများကိုတွေ့ရပါသည်။ ထိုသူတို့သည် သဘင်ပညာကို အခြေခံမှစ၍ ခြေခြေမြစ်မြစ် လိုက်စားခဲ့ပါ မှ၊ ရှေးဆက်ကြိုးစားပါမှ၊ အရည်တည်တံ့မည် ဖြစ်သည်။ ရှေးခေတ်က

သဘင်ပညာရှင်များမှာမူ အဘက်ဘက် စွယ်စုံရ၍ "သေတ္တာမှောက်" နိုင်သူများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လူသေသွားသော်လည်းနာမည်မသေဘဲ တွင်ကျန်ရစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ယနေ့ခေတ် ဇာတ်သဘင်လောက၏ အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ စာရေးသူက ဦးတောကျော်အား မေးမြန်းခဲ့ရာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြေဆိုခဲ့ပေသည်။

"ယနေ့ဇာတ်သဘင်လောကမှာ ဇာတ်ခုံအပြင်အဆင်း၊ အခမ်းအနားတွေ၊ မီးရောင်စုံဆလိုက်တွေ၊ အဝတ်အစားတွေကတော့ တိုးတက်ပါရဲ့ ဒါပေမဲ့ ဇာတ်ပညာဘက်ကတော့ ကျဆင်းနေတယ်။ ခုခေတ်မှာ လေပြေထိုး၊ ဆိုင်းဆင့်၊ ပတ်တိုက်တာတွေတောင် မရှိတော့ဘူး။ ရှေးကဆိုရင် ရဟန္တာထွက်လာရင်၊ ရဟန္တာလေပြေ၊ တံငါလေပြေ၊ ဇော်ဂျီလေပြေ၊ တောလေပြေ၊ တောင်လေပြေ စတဲ့ လေပြေတွေရှိရတယ်။ ရှိခဲ့တယ်။"

ခုခေတ်တော့ မပြောနဲ့တော့၊ နာမည်ကျော်မင်းသားကြီး တစ်ယောက်ရဲ့ ဇာတ်ထုပ်ဇာတ်ပြားထဲမှာ "တံခါးပိတ် - ဂျိတ် - အိပ်မယ်" လို့ ဆိုထားတာကြားရတယ်။ အဲဒါကိုကြည့်ရင် ယနေ့ဇာတ်ပညာဇာတ်စကား ဇာတ်စာတွေ ဘယ်လောက်ကျဆင်းနေတယ်ဆိုတော့ ခန့်မှန်းနိုင်တာပေါ့ကွယ်" ဟု ပြောပါသည်။

ဦးတောကျော်သည် မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်းဇာတ်တွင် မင်းသားအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ငွေနဲကိုင်အဖြစ်လည်းကောင်း လိုက်ခဲ့ဖူးပါသည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့အသံ၌ ကွက်စိပ်၊ ဟာဒယရွှင်ဆေး၊ သီချင်းကြီး၊ ဇာတ်၊ အငြိမ်း၊ ဆိုင်းစသည်တို့ကို တည်းဖြတ်ရသည့် ယဉ်ကျေးမှုအကြံပေးအဖွဲ့ဝင် အဖြစ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနအကြံပေးအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသည်။

ဦးတောကျော်သည် မဟာဂီတကို မွေနှောက်ချောက်ချားနိုင်သူ ဖြစ်၍ သီချင်းကြီး အပုဒ်ပေါင်း ၂၀၀ ခန့် ရရှိသူ သီဆိုနိုင်သူလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် "လက်ပံတန်း ဦးတောကျော်" အမည်ဖြင့် မြန်မာ့အသံမှ သီချင်းကြီးများ လွှင့်ထုတ်ခဲ့ဖူးသည်။ ထို့ပြင် "စောင်း ဦးချမ်း" အဖွဲ့၊ "စိုးအမွန်" အဖွဲ့များနှင့်လည်း တွဲဖက်ကူညီ၍ အသံလွှင့်ခဲ့သည်။

ဤသို့လျှင် သဘင်ပညာကို ချစ်သော၊ မဟာဂီတကို မြတ်နိုးသော ဦးတောကျော်သည် ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ၊ ၂၃ ရက်နေ့တွင် သူချစ်သော အနုပညာလောကီကျောခိုင်းထွက်ခွာသွားခဲ့ပါသည်။

ဇာတ်ပြားတက္ကသိုလ် ရွှေကျီးညို

သူ့ဖခင်က ဇာတ်မင်းသားကြီး ဦးမာဒင်ညွန့်၊ မိခင်က မင်းသမီး ဒေါ်စိန်ပွင့်၊ ဇာတ်မင်းသားကြီး ဦးစိုးစိန်၊ ဦးစိန်ကတုံးတို့ ခေတ်မစား မိကပင် သူ့ဖခင်နှင့်သူ့မိခင်တို့က မြေဝိုင်းခေတ်သာသာ၌ ထင်ရှားခဲ့ကြသူများဖြစ်သည်။ မိဘက ဇာတ်သဘင်မျိုးရိုးမို့ သူကလည်း အလိုအလျောက် ဇာတ်သမား ဖြစ်ရတော့မည်မှာ ဓမ္မတာပင်။ သူဆိုသူကား အခြားမဟုတ်၊ ၁၉၃၅ ခုနှစ်ဝန်းကျင်တွင် ဇာတ်ပြားအရှိန်ဖြင့် တစ်ဟုန်ထိုးကျော်ကြားလာခဲ့သော “ရွှေကျီးညို” ပေတည်း။

“ရှုပ်ချော၊ သံချို၊ အဆိုကျနာ၊ အကညက်ညော၊ အပြောကောင်းစွာ၊ မာယာပါ” ဟူသော ဇာတ်မင်းသားကောင်းတို့၏ ရိုသင့်ရိုထိုက်သော အရည်အချင်းများအဖြစ် ရှေးသဘင်ပညာရှင်ကြီးများက သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းအရည်အချင်းများနှင့် ရွှေကျီးညိုကို တိုင်းတာကြည့်စေချင်ပါသည်။

ရွှေကျီးညိုသည် သူ့မိခင်က ငါ့သား ဒီတစ်သက် မင်းသားလုပ်စားပေတော့ဟု လူ့ပြည်ကိုလွှတ်လိုက်သကဲ့သို့ပင် ရှုပ်ရည်ရှုပ်ကာယချောမောလှပသည်။ အသံမှာ ကြည်လင်ချိုမြိန် မြေကျသာသည်။ လွမ်းခန်း၌ ကရုဏာသံထွက်သည်။ အဆိုကောင်းသည်။ စည်းဝါးကို

ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းသည်။ အကမာမူခြေကျဲလက်ကျဲနှင့်မှန်တမ်းအဆင့်၌ ရှိသော်လည်း အခြားအရည်အသွေး များက ဖုံးလွှမ်းသွားသဖြင့် အကမကောင်းသည်မှာ အလိုလိုပျောက်သွားရသည်။

ရွှေကျီးညှိဟူသောအမည်နာမကပင် စိတ်ဝင်စားစရာဖြစ်ရသည်။ သည်နာမည်တွင်လာရပုံကလည်းအဆန်းသား။ ရွှေကျီးညှိဟုမတွင်ခင် သူ၏အမည်ရင်းမှာမောင်ဘဇံဖြစ်သည်။ သူ့ကို ၁၉၀၈ ခုနှစ်တွင်ရန်ကုန် မြို့၊ ကြည့်မြင်တိုင်၌ မွေးဖွားခဲ့သည်။ ညီအစ်ကို မောင်နမသုံးယောက် အနက်အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ ခြောက်နှစ်သားအရွယ်တွင် ကြည့်မြင်တိုင် စကားဝါပင်လမ်းရှိအစိုးရကျောင်း၌ တတိယတန်းအထိ ပညာသင်ကြား ပြီးနောက် ရပ်ကွက်အတွင်းရှိ လက်ခုပ်ကျောင်း ဆရာတော် ဦးဖေတု ထံ၌ ရှင်သာမဏေပြုခဲ့သည်။

ရှင်သာမဏေအဖြစ်မှထွက်ပြီးသောအခါ မောင်ဘဇံသည် ဇာတိ ချက်ကြော့ကြည့်မြင်တိုင်တွင် ကြေးတီး၊ မောင်းတီးသင်ခဲ့၍ ဆိုင်းနောက်ထ လုပ်နေခဲ့သည်။ တစ်ခါသော် မော်လမြိုင်မြို့မှ ဦးဘိုးမျှင်၊ ဒေါ်အုန်းမေတို့ ရန်ကုန်ရောက်ရှိနေစဉ် သူ့အသံကို သဘောကျသွားသဖြင့် မော်လမြိုင် အပြန် တစ်ပါတည်းခေါ်ဆောင်သွားကာ သားအဖြစ် မွေးစားလိုက်ကြ သည်။

မွေးစားမိဘများက မော်လမြိုင်မြို့ရှိ မင်းသားကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးရွှေလင်း၊ ဦးရွှေထိုင်း၊ ဆရာအင်းတို့ထံ၌ သဘင်ပညာများ သင်ကြား စေသည်။ ပညာသင်ကြားရာတွင် ယခုခေတ်ကဲ့သို့ အလွယ်တကူ သင်ကြား ရသည် မဟုတ်။ ဆရာခြေရင်း၌ ဝပ်စင်းလျက် ခြေဆုပ်လက်နယ်ပြုကာ ဝတ်ကြီး၊ ဝတ်ငယ် အသွယ်သွယ်ကို ဆောင်ရွက်ပေးရသည်။

ဆရာသမားများကလည်း တပည့်ဖြစ်သူ၏ ဉာဏ်ရည်ဉာဏ်သွေးကို ကြည့်ကာ သင်ကြားပေးလေ့ရှိသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဝမ်း နှစ်သားအရွယ်၌ သဘင်ပညာရည်ပြည့်ဝလာခဲ့သည်။ လိုအပ်နေသည့် ကကြီးကကွက် ပညာရပ်များကို မင်းသားဦးစပယ်တင်ထံ၌ ထပ်မံဆည်းပူးခြင်းအားဖြင့် မောင်ဘဏ်သည် အဆိုအက၊ အပို၊ အပြောတို့ဘက်စုံပြည့်စုံသော မင်းသား ကောင်းတစ်လက်ပီပီပြင်ပြင် ဖြစ်လာခဲ့လေသည်။

ဇာတ်မင်းသားလုပ်ရန် အဘက်ဘက်က ပြည့်စုံနေပေပြီ။ သို့သော် ဇာတ်နဖူးစည်း မင်းသားနာမည်ရွေးရန် ကျန်ရှိနေသေးသည်။ မွေးစား ဖခင်ဦးဖိုးမျှင်က နာမည်ရွေးရန်အတွက် ဗေဒင်ဆရာတစ်ဦးထံ ခေါ်သွား သည်။ ဗေဒင်ဆရာက နာမည်တွေ တစ်ခုစီ ရေးပြသော်လည်း မကြိုက်နှင့် အခက်တွေ့နေကြသည်။ နောက်ဆုံး ဗေဒင်ဆရာ၏ ဝေခိုင်းချက်အရ သီချင်းတစ်ပုဒ်ကောက်ကာငင်ကာ ခုနစ်သံချီတင်၍ ဆိုပြလိုက်သည်။

“လေးမျက်နှာ ရွယ်ရည်လို့ လွမ်းလှပါပေါ့။ တွေးလျက်သာ ဘယ်ဆီသို့ မှန်းရပါ * * * ဪ... (တကယ်အမည်ဆန်း) - ပါတဲ့ ရွှေကျီးညို * မည်သံကချို * ငွေမြိုင်ရေလို့ခေါ်သလိုလို * နှုတ်သီး ချွန်းနဲ့ လွမ်းအောင်မြည်တတ်သလို (ရွှေကျီးညို) - * * * * ”

သူ့သီချင်းမဆုံးခင်မှာပင် ဗေဒင်ဆရာက “မင်းဒီနေ့ကစပြီး ရွှေကျီးညို နာမည်နှင့် မင်းသားလုပ်စားပေရော့” ဟု အမည်ပေးလိုက်သည်။ သို့နှင့် သူ့နာမည် ရွှေကျီးညို ဖြစ်ခဲ့ရတော့သည်။ သူဆိုပြသည့် သီချင်းမှာ ထိုခေတ်ထိုအချိန်က နာမည်ကျော်ကြားလှသည့် မင်းသမီး မြခြေကျင်း မငွေမြိုင်ဆိုခဲ့သည့် နန်းတော်ရှေ့ဆရာတင်၏ လက်ရာ ရွှေကျီးညို သီချင်း မဟုတ်ပါလား။

ရွှေကျီးညိုအမည်နှင့်ဇာတ်မင်းသားဖြစ်လာပြီးနောက်မွေးစားမိဘများကိုဆယ်နှစ်ခန့်လုပ်ကျွေးခဲ့သည်။ ထို့နောက်လူရွှင်တော်ဦးမင်းမောင်ကခေါ်သဖြင့်ရန်ကုန်သို့ပြန်ဆင်းပြီးဦးမင်းမောင်ဇာတ်တွင်ခေါင်းဆောင်မင်းသားဖြစ်လာခဲ့ရသည်။ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးတို့တွင် နာမည်ရစကျော်ကြားစပြုလာပြီဖြစ်သည်။

ထိုခေတ်က ပွဲကြည့်ကြသည်မှာ ယခုခေတ်လို အပျော်သဘောမဟုတ်။ ဟေးလား၊ ဝါးလား၊ နောက်ပြောင်ခြင်းလည်းမရှိ။ ဇာတ်သဘင်ကို အဟုတ်တကယ် မြတ်မြတ်နိုးနိုးဖြင့် ဝါသနာကို အရင်းခံလျက် ကြည့်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဇာတ်သဘင်ပညာရှင်တို့ဘက်ကလည်း ပြီးလျှင် ပြီးရောဟု လုပ်၍မရ။ ထိုက်ထိုက်တန်တန် ကြိုးစားကာ သီဆိုကပြကြရသည်။ "ဇာတ်သမားပြန်လျှင် မှတ်သားစရာ ကျန်ရမည်" ဟူသော ဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ ပွဲကြည့် ပရိသတ်များ စွဲကျန်ရစ်အောင် ပညာဗဟုသုတသင်ခန်းစာရအောင်ကပြကြရလေသည်။

ရွှေကျီးညိုတို့ မင်းသားဖြစ်စက လျှပ်စစ်အင်ဂျင်မီးလည်း မပေါ်သေး။ အသံချဲ့စက်ဆိုသည်မှာ ဝေလောဝေးဖြစ်ရကား ပင်ကိုအသံကိုပင် အားကိုးကြရသည်။ ပရိသတ်နှစ်ထောင်ကျော်သုံးထောင်မက ဝိုင်းထားသည့်လှည်းဝိုင်းမှ လှည်းပန်းတောင်းကိုပင် ထိအောင်ဆိုရသော ခေတ်ဖြစ်ရာ သူ့လိုအော်နိုင် ဟစ်နိုင်သည့် မင်းသားမျိုးအဖို့ အံ့ကိုက်ဖြစ်တော့သည်။ အသံကောင်းသည် အလွမ်းပိုင်သည်ဟူသော ဟိတ်ကြောင့် တစ်ပြည်လုံးကျော်ကြားလာခဲ့သည်။

သူနှင့်ခေတ်ပြိုင်မင်းသားများမှာမင်္ဂလာဦးအောင်မောင်း၊ စာတော်ပြန်ကိုရွှေဘုတ်နှင့်မဟာမိတ် ထွန်းစိန်တို့ဖြစ်ရာ သူတို့နှင့် ရင်ပေါင်တန်းလိုက်နိုင်အောင် အားသွန်ခွန်စိုက် ကြိုးစားခဲ့ရသည်။ ထိုသို့ ကြိုးစားမှု

ကြောင့်ပင် သူ့ဇာတ်ဆရာရန်ကုန် ၁၁ လမ်း၊ လမ်းမတော် ဖိုးတုတ်၏ ညီ ဦးဘသိန်းက သူ၏ကြီးစားအားထုတ်မှုကို သဘောကျပြီး လခ ၁၅၀ ကျပ် စ၍ ပေးခဲ့သည်။

ရွှေကျီးညို အကြောင်းရေးလျှင် သူနှင့်အတွဲညီခဲ့သည့် မင်းသမီး ပဲခူးမြဲအကြောင်းမပါရှိက ပြည့်စုံမည် မဟုတ်ပါ။ ရွှေကျီးညိုအနေဖြင့် အသံကောင်းသည်။ မြေကျသာသည်။ အဆိုပိုင်သည်။ နောက်ပိုင်း ဇာတ်ထုပ်ကို နိုင်နိုင်နင်းနင်းက ပြနိုင်သည်။ ဤသို့ကပြနိုင်အောင်လည်း သူ့မင်းသမီးပဲခူးမြဲက ဇာတ်လိုက်ဇာတ်စီးကောင်းသည်။ လိုအပ်သည့် နေရာမှ အထောက်အပံ့ပေးနိုင်သည်။

ဤသို့ဖြင့် မင်းသမီးပဲခူးမြဲနှင့် တွဲဖက်ကာ ခွေးတံဆိပ်ကုမ္ပဏီမှ သဒ္ဒါ သုမန၊ မာတင်၊ ပဉ္စပါပီ၊ ဒွေးမယ်နော်၊ သုမ္မမိတ္တ၊ မအောင်ဖြူ ဆည်စတေး အစရှိသော ဇာတ်ထုပ်ဇာတ်ပြားများ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။

ချစ်ကြည်ဖြူ ပန်းညှာဆက်ချင်ရဲ့
ချမ်းသာလျက်တည်နေ
ကျန်းမာသက်ရှည်စေငယ်
ဝစီချွေ မာန်လျှော့
ကိုသောန ချစ်တာရှည်အောင်
ရှစ်နာရီတိုင်းရှင့် ကန်တော့၊
စိန်တကောင်း မြရေစင်
ညနေဝင်ကျော်ကျော်။
လှကေမျှင်သော်မော့က
တမျှော်မျှော်ရွယ်ကာ
တေဇ္ဇာဂါသင်ပရိတ်ကယ်နှင့်

သခင်စိတ်အေးဖို့နော်ဗျာ။

ဗုဒ္ဓေါစဂါထာကို

အခါခါပြန်ညှိလို့

ဖန်ရုပ်သောင်းထိပ်အပျံ့

ဒေါင်းပရိတ္တံ။

ဥဒေတပေတယံကို

မေအံမယ်နေတိုင်းရှင့်လေး။

သဒ္ဓါသုမနဇာတ်တွင် သဒ္ဓါသုမနအဖြစ် သရုပ်ဆောင်သော ပဲခူးမြ
သီဆိုသော တေးထပ်ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းတစ်ပါးသို့ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ်
သွားမည့် ကိုသောနအား ကျန်းမာချမ်းသာစေရန် ဆုတောင်းသည့်
အနေဖြင့် သီဆိုထားသော တေးထပ်ဖြစ်သည်။ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်နှင့်
ဆီလျော်သည်ကတစ်ကြောင်း၊ ပဲခူးမြစ်၏အဆိုပိုင်နိုင်သည်ကတစ်ကြောင်း
တို့ကြောင့် ပွဲကြည့်ပရိသတ်တို့အထူးနှစ်ခြိုက်စွဲလမ်းခဲ့ကြသည်။

ကာမဆယ့်တစ်ဘုံမှာဟယ်၊ ရာဂပွက်ပုံ တစ်ထောင်ငါးရာနဲ့၊
ယောက်ျားတွေအပိုရှာလိုက်ပုံက၊ ဟယ်... မယ်သုမနရဲ့ နင်လိုဟာရှား...
နင်လိုဟာရှား။ ဟူသော ငိုချင်းမှာ တီထွင်ပိုက်ကား သာသနာကို ယုံကြည်
ကိုးကွယ်သော ယောက္ခမသူဌေးက ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်ကို ကိုးကွယ်ကြည်ညို
သည့် ဈေးမအား သူ၏သား မောင်သောနမရှိခိုက် အိမ်မှ နင်ချလိုက်
သဖြင့် အိမ်အပြန် ဇနီးပျောက်ရှာပုံဖြင့် သူ သူဌေးသား မောင်သောန၏
ကရုဏာဒေါသော ဖြင့် ငိုလိုက်သော ငိုချင်းတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

ရွှေကျီးညိုနှင့်ပဲခူးမြစ်တို့အတွဲညီလှသဖြင့် ကပြရာနေရာတိုင်းတွင်
အောင်ပွဲခံအောင်လံ လွှင့်နိုင်ခဲ့သည်။ သူတို့ခဲ့သော မင်းသမီးများတွင်

ပဲခူးမြို့အပြင် ဒဂုံခင်လှကြည်၊ သြဘာစိန်၊ သြဘာအုံ၊ မငွေစိန်၊ ပဲခူး
ကျော်တင့်၊ မြန်မာညွန့်သင်းကြိုင်နှင့်မကျားညွန့်တို့ပါဝင်သည်။ နောင်တွင်
မကျားညွန့်နှင့်ပင်ပထမဖူးစာဆိုခဲ့လေသည် -

ဦးအောင်မောင်းကြီး၏ နာမည်အကြီးဆုံး ဇာတ်ထုပ်ဖြစ်သော ပန်းပဲ
မောင်တင့်တယ်ဇာတ်ထုပ်ကိုလည်း သူကခဲ့ဖူးသည်။ ဦးအောင်မောင်းကို
မကျော်လွှားနိုင်သည့်တိုင် ရိုးစွဲလိုက်နိုင်အောင်တော့ သူ့အစွမ်းပြခဲ့ဖူး
သည်။ ဦးအောင်မောင်းက အံ့နှင့်ကျင်းနှင့်လက်ခုပ်လက်ဖောင်ကောင်း
အောင်ကနိုင်သလို၊ သူကလည်း သူ့တစ်ယောက်ကောင်းဖြင့်ကခဲ့သည်။

“တောင်ရင်းအလယ်မှာ၊ မောင်တင့်တယ် ဒွေးဖြူနမငယ်တို့၊
မြတ်လှရယ် ကညာပျို ဆင်ပါတော့၊ ငါကိုရင် မလျှီစွန်းဆီက၊
ရည်ညွှန်းကာ ကုဏ္ဍလာအိုင်မှာဖြင့်၊ (ပဒုမ္မာကြာခိုင်မျိုး) ။

ခရီးဝေးတဲ့တောင်မှာ၊ မီးသွေးတောင် ငါမဖုတ်နိုင်ဘု၊ ကြာကို
နတ်ကာသပြေပင်နဲ့စိန္တေရှင်မြတ်စွာဘုရားကိုလ (စိတ်အကြံငယ်
လေ) ။ ဓိဋ္ဌာန်ထားလို့ရယ်၊ ချစ်နမတို့ရေ(အမယ်လေး) မင်းတို့
အတွက် စိတ်အကြံ ဓိဋ္ဌာန်ထားလို့ရယ်၊ အားပျက်လို့ညှိုး” ဟု ...

မိုးလင်းခါနီးဟစ်ငိုလိုက်လျှင် ပွဲကြည့်သူတိုင်းမျက်ရည်မဆည်နိုင်
အောင် ဖြစ်ခဲ့ကြရသည်။ သူ့အသံက ကြည်မြ ပီသသည်။ မြေကျသာ
သည်။ စာပေါင်ပွဲအောင်ဆိုနိုင်သည်။ မိုးလင်းခါနီးလေကောင်းလေပင်။
ထို့ကြောင့်အချို့သော ပွဲကြည့်သူများက ရံဖွင့်ကို တမင်စောင့်၍ ကြည့်ကြ
သည်။

မင်းသမီးမကျားညွန့်နှင့်အိမ်ထောင်ပျက်ပြီးနောက် ဒဂုံခင်လှကြည်
နှင့် အကြောင်းပါသည်။ ဒဂုံခင်လှကြည်မှာ မအူပင်မြို့နယ် ထန်းသုံးခွရွာ
မလက်တိုဇာတိဖြစ်၍ မန္တလေးမြို့အငြိမ့်လောကတွင် အထူးအောင်မြင်

ကျော်ကြားခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူ၏ဦးကလိန်သီချင်းမှာ တစ်ပြည်လုံးရေပန်းစားခဲ့ဖူးသည်။ ရွှေကျီးညိုနှင့်အကြောင်းပါစဉ်က သူ့အသက် ၂၅ နှစ်သာရှိသေးသည်။

လွတ်လပ်ရေးခေတ်တွင် ရွှေကျီးညိုနှင့်ဒဂုံခင်လှကြည်တို့တွဲ၍ ရှင်သာရိပုတ္တရာသွေးအန်ခန်း၊ ဥဒါရီကုမာရီ၊ မိတ္ထီလာကန်တော်သမိုင်း၊ စန္ဒာကုမ္မာရ၊ ရွှေဂုဗ္ဘန်တီလူးကြီး၊ ပြည်မြို့ရာဇဝင် စိုဦးတောင်သမိုင်း၊ ဇာတ်ထုပ်ဓာတ်ပြားများကိုတောရောမြို့ပါလူကြိုက်များသဖြင့် ဓာတ်ပြားတက္ကသိုလ် ရွှေကျီးညို ဟူ၍ သူ့ကိုယ်သူ တင်စားခေါ်ဆိုခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ရွှေကျီးညိုအဖို့ကပြရာနေရာတိုင်းတွင် ရံပြည့်ရုံလျှံခဲ့သော အကြိမ်ပေါင်းလည်း မနည်းပြီ။ ထွက်သမျှ ဇာတ်ထုပ်ဓာတ်ပြားတွေကလည်း ရောင်းမလောက်အောင်တွင် ကျယ်လှသည်။ တစ်နေရာတည်း၌ ၁၀ ချီအထိ ကခဲ့ရသည့် အခါမျိုး၊ တစ်နှစ်လျှင် ဖွဲ့ချီ ၂၀၀ နီးပါး ကရသည့် အခါမျိုးလည်း ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေးရသည့် နှစ်ကား ရွှေကျီးညိုတို့ လျှမ်းလျှမ်းတောက် အအောင်မြင်ဆုံးအချိန်ပင်ဖြစ်လေသည်။

ထိုအချိန်တွင် အဖွဲ့သားတစ်ရာကျော်ပါဝင်သည့် ဇာတ်ကြီးအဖြစ် တည်ထောင်နိုင်ခဲ့ပြီး ကိုယ်တိုင် ဇာတ်ဆရာကလည်း ဖြစ်လာခဲ့သည်။ တစ်မြို့မှ တစ်မြို့တစ်ရုံမှ တစ်ရုံသို့ ကူးလျှင် ကား၆ စီးတိုက်ရုံရှိမျှမက ကိုယ်ပိုင်အင်ဂျင်စက်၊ ကိုယ်ပိုင်ဆိုင်းပစ္စည်းနှင့် အဘက်ဘက်က ပြည့်စုံလာခဲ့သည်။ ဓာတ်ပြားဂယက်ကြောင့် ပြည်မ၌သာမက ရှမ်းပြည်တောင်ပိုင်း၊ မြောက်ပိုင်း၊ ကချင်ပြည်နယ်၊ ရခိုင်ပြည်နယ်စသည့်ပြည်နယ်ဒေသများသို့ပင် ခြေဆန့်နိုင်ခဲ့ရာ ရွှေကျီးညိုအဖို့ အောင်မြင်မှုတံခွန်ကို တလူလူလွှင့်ထူနိုင်ခဲ့လေသည်။

ဤသို့အောင်မြင်လာသည်နှင့်အမျှပုထုဇဉ်တို့သဘာဝအောက်ခြေလွတ်လာတော့သည်။ အလောင်းအစားစွက်လာသည်။ ဦးစိန်ကတုံးသည်ကက်ဆွဲဝါသနာကြီးသလိုဦးအောင်မောင်းကကြက်တိုက်ဝါသနာကြီးသည်။ ထို့အတူ ရွှေကျီးညိုက မြင်းလောင်း ဝါသနာကြီးလှသည်။ အလောင်းအစားဘက်ကို အာရုံရောက်နေသဖြင့် သဘင်အလုပ်ကို ဂရုမစိုက်နိုင်တော့ပြီ။ တစ်ခါတစ်ရံ ကပြဆဲပွဲခွင်ကိုပင် ရပ်နား၍ ရန်ကုန်ဆင်းကာ မြင်းလောင်းသည်။ ဇာတ်ပွဲကပြရေးထက်မြင်းပွဲအရေးကိုသာ ဦးစားပေးလွန်းသဖြင့်ကြာတော့အလုပ်ပါထိခိုက်လာတော့သည်။

မြင်းပွဲရုံးပါများတော့ ကြွေးတင်လာသည်။ ရိုသမျှ အိမ်တို့၊ ဇာတ်ပစ္စည်းတို့ကိုရောင်းချကာကြွေးဆပ်ရသည်။ “ငွေမျောလျှင်ငွေနှင့်လိုက်” ဟူသော ကစားသမားတို့၏ စကားအတိုင်းပင် မြင်းပွဲ ထပ်လောင်း၊ ထပ်ရုံး၊ ကြွေးတင်နှင့်သံသရာလည်ကာ အောင်မြင်မှုသရဖူကိုစွန့်လွှတ်လိုက်ရသည်။ သူ့နောက်မှ မင်းသား လေးတွေ ကသူ့ကို ဖြတ်ကျော်ကာ ရေ့တန်းရောက်သွားကြပြီကိုး။

သဘင်မျိုးဆက်ဖြစ်သော သားနှစ်ယောက်ကို “စိန်ကျီးညို”၊ “မြကျီးညို” ဟုအမည်ပေးကာ ပွဲထုတ်ခဲ့သော်လည်း ဖခင်လောက် ပညာမစုံသဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖခင်၏စန်းက သူ့ခေတ်သူ့အခါအလျောက် မရှိရာတော့သဖြင့်လည်းကောင်း အောင်မြင်မှုမရခဲ့ချေ။ ရွှေကျီးညိုသည် အသက်၆၀ကျော်သည်အထိသားများနှင့်အတူ တွဲကာ ကပြနေခဲ့သည်။

သည့်နောက်တော့ပဒေသာကပွဲကလေးတွေနှင့်ချီကောက်လိုက်၍ ကပြနေခိုက်နိုင်ငံတော်အစိုးရယဉ်ကျေးမှုနှင့် အနုပညာဦးစီးဌာနမှ ခေါ်ယူကာ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ခန့်အပ်လိုက်သဖြင့် ဘဝနောင်ရေးစိတ်အေးသွားရသည်။ ဘဝနေဝင်ချိန်တွင် အေးဆေးစွာ မေးမိတ်

နားခိုမည့် ရွှေကျီးညှို့အား ကံဇာတ်ဆရာသည် မနာလိုဖြစ်နေသလား
မသိ။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၁ ရက်နေ့တွင် အနုပညာလောကမှ
ကျောခိုင်းထွက်ခွာသွားစေရန် အမိန့်ချမှတ်လိုက်လေတော့သည်။

ဩဘာစိန်

၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လထုတ် ရှပ်ရှင်မျက်မှန်မဂ္ဂဇင်းတွင် မထင်မရှား နာရေးသတင်းတစ်ပုဒ်ကိုဖတ်လိုက်ရသည်။

“မင်းသမီးကြီး ဒေါ် ဩဘာစိန်(၈၂ နှစ်)သည် ၂၄-၅-၈၇ နေ့ညနေ ၅ နာရီအချိန်တွင် အင်းစိန်ရွာမနေအိမ်၌ ကွယ်လွန်သည်”

ရှေးခေတ် ဇာတ်သဘင်လောကတွင် အောင်မြင်ကျော်ကြားခဲ့ပြီး ဦးဖိုးစိန်၊ ဦးစိန်ကတုံး၊ မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်း၊ ဦးအောင်ဘညိုအစ ရှိသည့် ထိပ်တန်းမင်းသားများနှင့် တွဲဖက်ကပြခဲ့သော နိုင်ငံကျော် အနုပညာရှင်ကြီးတစ်ဦးအဖို့ ကွယ်လွန်ချိန်တွင် နာရေးကြော်ငြာကိုမျှ သတင်းစာထဲမထည့်နိုင်ဘဲ၊ မဂ္ဂဇင်းကလေးတစ်စောင်၌ မထင်မရှား ဖော်ပြထားသည်မှာ ကြေကွဲဝမ်းနည်းစရာကောင်းလှသည်။ ဘဝနေဝင် ချိန်တွင် ညှိုးညှိုးငယ်ငယ်နှင့် ဇာတ်သိမ်းခဲ့ရသော အနုပညာရှင်တို့၏ လောကဓံတရားကိုလည်း သံဝေဂရနေမိသည်။

ဩဘာစိန်ကို ၁၂၆၂ ခုနှစ် တပို့တွဲလဆုတ် ၈ ရက်နေ့တွင် တွံတေးမြို့၊ ကွမ်းခြံပိုင်းနေအဖဗိန္ဒောဆရာကြီးဦးဖေ၊ အမိဒေါ်သဲဖြူတို့မှ မွေးဖွားခဲ့သည်။ သားသမီးငါးယောက်အနက် အထွေးဆုံးဖြစ်၍ ငယ်မည်မှာ မစိန်ဟုခေါ်သည်။ ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် အဆိုအက ဝါသနာ ထုံသည်။ ထို့ကြောင့် မိဘများက မစိန်ကလေးအသက် ၆ နှစ်အရွယ်တွင်

တစ်မြို့တည်းနေ မင်းသမီး တွဲတေးဆံတောက်မငွေသင် (နောင် အလင်္ကာကျော်စွာ ရွာစားကြီးဦးဟန်ပ၏ဇနီး)ထံ၌ ပညာယူရန် အပ်နှံ ပေးသည်။ တွဲတေးဆံတောက် မငွေသင်ထံ၌ ဂုဏ်တိုင်တိုင် ပညာရင် နို့သောက်စို့ပြီးသောအခါ အသက် ၉နှစ်အရွယ်တွင် ရန်ကုန်မြို့၊ ကြည့်မြင်တိုင်၊ ရေတွင်းကုန်း ဆရာဉာဏ်ထံသို့ ပညာဆက်လက် ဆည်းပူးရန် လိုက်ပို့ပေးခဲ့ကြသည်။

ဆရာဉာဏ်ထံတွင်ပညာသင်ယူနေစဉ်မစိန်ကလေးသည် စကင်း ငွေစိန် အမည်ဖြင့် အငြိမ့်ကပြခဲ့ရာ လူကြိုက်အတော်များခဲ့သည်။ ထိုစဉ် က ဆရာဉာဏ်ထံတွင် မစိန်နှင့်အတူပညာသင်ဖက်များမှာ နိုင်ငံကျော် မင်းသားအောင်ဘညီနှင့်ဗလကလေးထွန်းရင်တို့ဖြစ်သည်။ မကြာမီမှာပင် မစိန်ကို ပသီမြညွန့်ဇာတ်အဖွဲ့က လာခေါ်သဖြင့် လိုက်သွားပြီး၊ ယင်း ဇာတ်အဖွဲ့၌ ခေါင်းဆောင်မင်းသမီးအဖြစ်ကပြရလေသည်။ ထိုအချိန်က မစိန်၏အသက်မှာ ၁၃နှစ်သာရှိသေးသည်။

မစိန်သည်ပသီမြညွန့်ဇာတ်အဖွဲ့သို့ရောက်ရှိပြီးနောက် စကင်း ငွေစိန်ဟူသော အမည်ကိုဖျောက်၍ ဩဘာစိန်ဟူသော အမည်သစ်ကို ယူလိုက်သည်။ စကင်းငွေစိန်ဟုဆိုလျှင်ပထမတန်းမဖြစ်ဘဲ ဒုတိယတန်း သာ ဖြစ်မည်ဟု တွေးမိသဖြင့် ဩဘာစိန်ဟု အမည်ပြောင်းလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပသီမြညွန့်နှင့်ဩဘာစိန်တို့မှာ သဘင်ရည် ပြည့်ဝသူများ ဖြစ်ပြီး တက်ညီလက်ညီ ကပြနိုင်ရကား ပွဲကြည့်ပရိသတ်တို့ အထူး အားပေးခြင်းကိုခံခဲ့ရလေသည်။

ပသီမြညွန့်နှင့် ကပြနေစဉ် အငြိမ့်ထောင်ဆရာ ဦးဘိုးညွှင်းက လာရောက်ဆက်သွယ်သည်။ သို့နှင့်ဩဘာစိန်သည်အငြိမ့်လောကသို့ ရောက်ခဲ့ပြန်သည်။ ဦးဘိုးညွှင်း၏အငြိမ့်တွင် ခေါင်းဆောင်မင်းသမီးအဖြစ်

ကပြခဲ့ရာ၊ ထိုခေတ်က နာမည်ကျော် လူရွှင်တော်ကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးကြင်ခဲ၊ ဦးရွှေဒင်္ဂါးတို့နှင့် တွဲဖက်မိရာ အထူးကျော်ကြားခဲ့လေသည်။

ဤသို့ကပြရင်း မန္တလေးမှ မင်းသားဦးစိန်အုပ် လာရောက်ခေါ် သဖြင့် အငြိမ်မှ ထွက်ပြီး၊ ဦးစိန်အုပ်ဇာတ်အဖွဲ့ထဲရောက်ခဲ့ရသည်။ ပထမဆုံး တွဲရသောမင်းသားမှာ ဦးစိန်အုပ်ဖြစ်သည်။ ဦးစိန်အုပ်ဇာတ် အဖွဲ့နှင့် ကပြနေရင်းပင် အောင်စည်ပလဇာတ်အဖွဲ့၌လည်းကောင်း၊ ဦးဖိုးလှိုင်ရှပ်စုံသဘင်၌လည်းကောင်း ခေတ္တလိုက်၍ ကူညီကပြပေးခဲ့ရ သည်။ ဦးစိန်အုပ်ဇာတ်အဖွဲ့တွင် ကပြစဉ်က နေမျိုးပလကျော်သူဘွဲ့ရ ရွာစားကြီးစိန်ပေဒါဆိုင်းအဖွဲ့နှင့် တွဲခဲ့ရ၍ သြဘာစိန်အဖို့ ပညာပိုမို တိုးတက်ခဲ့ရသည်။

မန္တလေးမြို့ပေါ်၌ ဇာတ်အဖွဲ့နှင့် ကပြ၍ တစ်နှစ်တာကုန်ဆုံးသွား သောအခါ မင်းသားစိန်ကတုံး ဇာတ်အဖွဲ့သို့ ကူးပြောင်းသွားခဲ့သည်။ စိန်ကတုံးဇာတ်သို့ရောက်ရှိချိန်တွင် မင်းသမီးမပြန်ရှိနေသည်။ ထို့ကြောင့် စိန်ကတုံး၏ နှစ်ပါးသွားသီချင်းတစ်ပုဒ်တွင် -

“ယခုညမြာနှစ်ပွေအမည် * မြန်ကလေးကို ချစ်သည် * အဝိဇ္ဇာ နဲ့ နိပ်သောမြာတွေ ဇာတ်ပွဲမို့ခေါ်သည် * လှော်မည် * သြဘာစိန် ကလေးကိုလ * နှစ်ထောင်ပေးကာခေါ်ရသည် * သနပ်ခါးလူးလို့ မူရာသည် * မျက်ခုံးမွှေးတားလို့မူရာသည် * ယုမှာအတည် * မောင်စိန်ကတုံးရယ်က * မယားနှစ်ယောက်နဲ့လျှောက်၍လည်ဦး မည် * * ”

စိန်ကတုံးနှင့်သြဘာစိန်တွဲဖက်ကပြရာ ၁၄နှစ်ခန့်ကြာခဲ့သည်။ စိန်ကတုံးလို ပညာရည်ပြည့်ဝသော မင်းသားမျိုးနှင့် တွဲရသဖြင့် သြဘာစိန်အဖို့လည်း တစ်စထက်တစ်စအရည်အချင်းပြည့်ဝလာသည်။

ဩဘာစိန်

စိန်ကတုံးကလည်း ဩဘာစိန်ကို နှမလိုတစ်သွယ် တပည့်လိုတစ်မျိုး ချစ်ရှာသည်။ ကရင်းနှင့် ပညာပေးသွားသည်။ လွမ်းခန်းတွင် ရတုဖြင့် ငိုနည်း၊ နောက်ကြောင်းပြန်ပြောခန်းတွင် ငိုချင်းရှည်ဖြင့် ငိုနည်းစသည်ဖြင့် သင်ကြားပေးသည်။ ဩဘာစိန်ကလည်း ကြီးကြီးစားစား လေ့လာ မှတ်သားသည်။ သို့ဖြင့် နောင်အခါ ဩဘာစိန်သည် စိန်ကတုံးအားထား လောက်သော ဇာတ်လိုက်ဇာတ်စီးကောင်းသော မင်းသမီးကြီး ဖြစ်လာ ခဲ့ရလေသည်။

စိန်ကတုံးနှင့် တွဲဖက်ကပြခဲ့သော ဇာတ်ထုပ်များမှာ ဝိဇ္ဇူပ၊ သာနုသာမဏေ၊ အညဘောဂ၊ ပဒုမသင်္ခါ၊ အာသင်္ကာ၊ အမတ် အောင်စွာငယ်၊ အာဠာဝကချွတ်ခန်း၊ အင်္ဂုလိမာလ၊ ပန်းထိမ်သည် ဣသိတာ၊ တိဿရဟန်းကြီး၊ သမ္ဘာရသားသတ်၊ ယောဟက ဘဒ္ဒ၊ ညီတော်မင်းနန်ချွတ်ခန်းစသည်တို့ဖြစ်သည်။

အင်္ဂုလိမာလဇာတ်တွင် မယ်တော်ပုဏ္ဏေးမကြီးအဖြစ် ဩဘာစိန် ပိုင်နိုင်စွာ ကခဲ့သည်။ သားဆိုး သားမိုက်အတွက် ရတက်မအေးရသော မိခင်အဖြစ် သရုပ်ပေါ်အောင် ဖော်နိုင်ခဲ့သည်။

“သားမိုက်ရတနာရေ
 အများမကြိုက်တာ ဆိုးပွေလှစ်ပါလို့
 တစ်မျိုးအမေညစ်စရာ ပူဗျာပါ လှုံ့၍
 ဆူညံရင်မအေး။
 အချိန်မရောက်ရင်လ
 အိမ်ပေါက်က အမေမျှော်ရ
 အဖေနေ့ သိမှာစိုးတာကြောင့်
 ဆိုးပေတဲ့လူကလေး...”

ဟူသော ငိုချင်းဖြင့် မိဘမေတ္တာ၏ ကြီးမားပုံကို ပေါ်လွင်အောင် ကပြခဲ့သည်။

အညဘောဂဇာတ်တွင်မူ စိန်ကတုံးနှင့် နင်လား၊ ငါလား အစွမ်းပြ ခဲ့ရာ ပွဲကြည့်တို့ အလွန်ကြိုက်နှစ်သက်ခဲ့ကြသည်။ ဇာတ်လမ်းအချုပ်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ ဘောဂဗလသူဌေးကြီးသည် မိမိတိုင်းပြည်အတွင်းရှိ ဥဒုမ္မရဝိဟာရ၌ တရားထူးပေါ်မည်ကို သတင်းစကား ကြားရသဖြင့် ထိုနေရာ၌ ပန်းပြာသာဒ်ကြီးတစ်ဆောင် ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် သားဖြစ်သူမောင်ဘောဂကိုတာဝန်ပေးသည်။

သူဌေးသား မောင်ဘောဂသည် ပန်းဝယ်ထွက်ရင်း မယ်အညနှင့် တွေ့ကာ ချစ်ကြိုက်သွားသည်။ မယ်အညကို အိမ်သို့ခေါ်သွားရာ ဖခင် သူဌေးကြီးက အဆင့်အတန်းချင်းမတူသဖြင့် မနှစ်သက်သော်လည်း သားကိုချစ်သောကြောင့် လက်ခံထားသည်။ ထို့နောက် ဖခင်သူဌေးကြီးက မောင်ဘောဂအား မဏ္ဍပ်ဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ချက်ချင်းခရီး ထွက်ခိုင်းသည်။ မယ်အညကိုလိုက်ခွင့်မပြုချေ။

မောင်ဘောဂထွက်သွားပြီးနောက် မယ်အညသည် တရားထူးနာလို လှသဖြင့် သစ္စာပြုကာ သမုဒ္ဒရာအတွင်း၌ လက်ပစ်ကူးလေသည်။ ဤတွင် ဝဏ္ဏပစ္စတနတ်က ကယ်ဆယ်ထားပြီး မယ်အညမှာ ယောက်ျားဖြစ်သူနှင့် ချက်ချင်းတွေ့ခဲ့သော် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ မရောက်မည်ကို စိုးသဖြင့် မယ်အည၏ လင်ငယ်အဖြစ်ဖန်ဆင်းကာ တရားပွဲသို့ လိုက်ပါသွားလေ သည်။

တရားပွဲသို့ရောက်လျှင် မောင်ဘောဂသည် လင်ငယ်နှင့် အတူ ပါလာသော မယ်အညကို မြင်ရာ ဆွေဆွေခွန်တော့သည်။ ဤနေရာတွင် မောင်ဘောဂ(စိန်ကတုံး)နှင့် မယ်အည(ဩဘာစိန်)တို့ ဝါရင့်သမ္ဘာရင့်

ပညာရှင်ကြီးများပီပီတစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် အပြိုင်အဆိုင် အစွမ်း ပြခဲ့ကြသည်။

လင်ငယ်နှင့်အတူနှစ်ယောက်တွဲလာသော မယ်အညကိုမြင်လျှင် မြင်ချင်းမောင်ဘောဂက ဤသို့ပြောလိုသည်။

(ပြောငို)   “မယ်အညရယ် ဖေမြင်ရတာ ရွှေရင်ဝ ဆူကာလို့က် ပါဘိ၊ နှစ်ထပ်ပြန် ဇရပ်ထရံနဲ့ တိုက်ချင်လှ (အမယ် လေး)မင်းမိုက်ပုံထူးလှချည့်ရဲ့မယ်အညရဲ့...”

(ငိုချင်း)   “ဟုတ်မှန်ရာကိုလေ၊ ထုတ်ပြန်ကာ လင်းခါကြားခဲ့ပါ ဦး၊ တို့များ အမြင်ပါကွယ့် ၊ နင်လာတာ အဖော် တစ်ယောက်ကယ်နဲ့၊ ပျော်ပျောက်မထား”

(စကားပြော)   “သူငယ်ချင်းတို့ရယ်ကြည့်စမ်းပါဦး၊ ဝါကတော့ သူ့ကို ပြန်ခေါ်ဖို့ကြံစည်စဲ၊ အခုတော့ သူ့လင်ငယ်နဲ့လာတာ မြင်ကြရဲ့လားကွယ့်၊ တရားရှင်မကလေးဆို ကိုင်း..... ခုတော့ ကိုယ်တွေ့မဟုတ်လား”

(လူရွှင်တော်)   “မောင်ဘောဂရယ်၊ တရားပွဲဆိုတာ ဒီလိုပါပဲ၊ တချို့ လူယုတ်မာတွေက ပွန်းပွန်းတီးတီး လိုက်လုပ်နေတတ် ကြပါတယ်၊ အထင်မလွဲပါနဲ့” ။

(မောင်ဘောဂ)   “သူလာတာ အဖော်တစ်ယောက်ကယ်နဲ့၊ ပျော် ပျောက်မထား”
ညအိပ်ခရီးပါလား၊ ဒင်း စိပ်ပုတီး လိမ်ဉာဏ်ခြယ်၍၊
ထိမ်ကြံရွယ် လင်ငယ်ကို မက်တဲ့ပြင်တရားနာ
နားသာဖို့ မြွက်ခဲ့တယ် (အမယ်လေး) သင်းမရှက်
လေးအား၊ မမြင်ဝံ့ပါပြီ ကလား”

(မယ်အည) “ကိုဘောဂ၊ ကိုဘာတွေ ပြောနေတာလဲ၊ ကျွန်မလဲ ဘာမှမသိရပါလားမောင်ရယ်”

(မောင်ဘောဂ) “ကြည့်စမ်းကြည့်စမ်း၊ လက်ဆုပ်လက်ကိုင် မိရက် သားနဲ့၊ မုန်လာဥဖြစ်အောင် လုပ်တဲ့မိန်းမ၊ မင်း ငါ့ အနားမလာနဲ့၊ မင်းလင်ငယ်ရိုက်လိမ့်မယ်”

(မယ်အည) “တစ်ယောက်တည်းပါ သခင်ရယ်၊ နောက်တစ်ကွဲ အဖော်လင်နဲ့၊ ပျော်မခွင် မယ်အညကိုဖြင့် မြင်ရတာ မှောင်ကြာခိုတယ်လို့၊ မောင်ကွာလိုသလား”

(စကားပြော) “ကိုဘောဂ... မောင်အထင်မှားနေပြီ၊ ကျွန်မလေ တရားနာချင်လွန်းလို့ ပင်လယ်ကို လက်ပစ်ကူး လိုက်လာခဲ့ပါတယ်၊ ကျွန်မအပေါ်အထင်မလွဲပါနဲ့”
“မြင်ရတာ မှောင်ကြာခိုတယ်လို့၊ မောင်ကွာလို သလား”

“ကိုယ့်အဖေပြောတာနဲ့ သဘောအလိုတူလို့ အပျိုဖြူ ဟိုလူနှင့်မသမုတ်လိုက်ပါနှင့်၊ စင်ကြယ်သူလင်ငယ် နှင့် မရှုပ်တယ်ရှင် (အမယ်လေး) မဟုတ်တဲ့စကား”

(မယ်အည) “ကိုဘောဂ ကျွန်မကို အထင်မလွဲပါနဲ့၊ သနားပါ မောင်ရယ်”

(ဝဏ္ဏပဗ္ဗတနုတ်) “အည မင်းကတာလဲ၊ လင်ကြီးကို မြင်ပါလို့ ငါ့ကို ကလီကမာလုပ်ချင်တာလားကွ၊ ဒေသသွားမယ် ကောင်မ”

(မောင်ဘောဂ) “အမယ်လေး - ပြောနေလိုက်တာ ခင်ဗျားတို့ကြား တယ်မဟုတ်လား၊ အဲဒါမင်းငါ့ကို ပြောင်လိမ်နေတာ လားကွယ်”

(မယ်အည) “ကိုဘောဂ ကျွန်မဘာမှ မသိဘူး၊ ကိုဘောဂအပြင် ကျွန်မဘယ်သူနဲ့မှ မဆက်ဆံခဲ့ပါဘူးမောင်ရယ်”

(မောင်ဘောဂ) “တရားနာကိုလေ၊ စကားပမာ ဘယ်လိုဆိုက်လေ သည့်၊ မျောက်လိုက်မွေးသူတစ်လင်ပါကွယ်၊ မြင်တာ ထင်ရှား”

(စကားပြော) “မျက်စိမြင် နားကြားနေရက်သားနဲ့ ကျုပ်ကို ပြောင် လိမ်တာ၊ ကျုပ်တော့ သေချင်တာပါပဲဗျာ”
“မျောက်လိုက်မွေးသူတစ်လင်ပါကွယ်၊ မြင်တာထင် ရှား”

“ဟုတ်လို့ ရှိတာဖြင့်၊ ကျုပ်သိအောင် နှစ်ကိုယ်ကြား သာပ၊ စကားလင်ကို မချန်နဲ့၊ မြင်သလို အမှန် ပြောတာများကိုလ၊ ယောက်ျားအဖော် နောက်ပျော် ပါးသူနဲ့(အမယ်လေး)ညားခဲ့လေသလား”

(မယ်အည) “ကိုဘောဂရယ်၊ ကျွန်မဟာ အဆင့်အတန်းမရှိတဲ့ အခိုင်းအစေမလေးတစ်ယောက်ပါ၊ ကိုဘောဂ မပေါင်းချင်လို့ အပြစ်ရှာတာလား မောင်ရယ်၊ အားကိုးမရှိတဲ့ ကျွန်မကိုကလေးကျွန်တစ်ယောက်နဲ့ မပေါင်းချင်လို့လားမောင်ရယ်၊ ကိုဘောဂကိုအားကိုး ပါတယ်၊ ဘယ်သူ့ကိုမှ စိတ်ကတောင် ပြစ်မှားခြင်း

မရှိတဲ့ လူတစ်ယောက်မို့ ဒီလောက် မရက်စက်ပါနဲ့
မောင်ရယ်”

(ငိုချင်း)

“အပျိုဖြူကိုလေ၊ နှစ်ကိုယ်တူ ပြက်ရယ်ပြောပါလို့၊
ရှက်ဖွယ်သဘော သူ့အဖေဆိုသူက၊ အလိုမတူရှာ
ဘူး”

“စဉ်းစားလို့ယုံပါကိုဘောကရဲ့ သတင်းစကားသည်လို
ကြုံမှဖြင့်၊ ဟိုတစ်ဖုံ သည်တစ်ဝသာပ၊ မတရားသူ
ကြားလူက ဆွတယ် (အမယ်လေး) ကြားရစကား
ထူး”

ဤမျှဆိုလျှင် သြဘာစိန်၏ ပညာစွမ်းကို အကဲခတ်မိပါပြီ။ သူ၏ဘဝ
ဇာတ်လမ်းကို ဆက်လက်တင်ပြလိုပါသည်။ သြဘာစိန်သည် စိန်ကတုံး
နှင့်အတူ ကနေစဉ် မင်းသားရွှေမျက်မှန်၏ အစ်ကိုဖြစ်သူ မင်းသား
ဦးလွန်းမောင်နှင့် အကြောင်းပါလေသည်။ မင်းသမီးအဖြစ် ကပြရင်း
အိမ်ထောင်ကျသွားသော်လည်း သြဘာစိန်အဖို့ နာမည် မမှိန်ခဲ့ပါပေ။
အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် သြဘာစိန်သည် ပညာပြည့်သောကြောင့်ပင်
ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် လူထုဒေါ်အမာက “အောင်ဗလ၊ ဖိုးစိန်၊ စိန်ကတုံး”
စာအုပ်တွင် အောက်ပါအတိုင်း မှတ်ချက်ချထားပေသည်။

“မင်းသမီးဆိုတာ နောက်ပိုင်း ကတတ်တယ် အလွမ်းနိုင်တယ်
ဆိုတဲ့ မင်းသမီးက ရှားတယ်။ မင်းသမီးတွေ အိမ်ထောင်ပြုကြတယ်
ဆိုရင် ဗုန်းဗုန်းကျသွားတတ်ကြတာပဲ။ ဒီလိုဖြစ်ရတာ မင်းသမီး
ပညာမရှိကြလို့ပါ။ ပညာရှိတဲ့ မင်းသမီးဆိုရင် တော့ ယောက်ျားရပေ
မယ့် ကျမသွားပါဘူး။ စိန်ကတုံးတွေတဲ့ မင်းသမီးထဲက သြဘာစိန်

ဆိုတာ အဲဒီ မင်းသမီးမျိုးပဲ၊ သူကဒဂါးရုံမှ မငွေမြိုင်နဲ့ အပြိုင်ခေတ် ထလာတဲ့မင်းသမီးပါ။ ဇာတ်စီးအင်မတန်နိုင်ပါတယ်”

ဩဘာစိန်အဖို့စိန်ကတုံးသည် ဖခင်သဖွယ်အားထားရာလည်း ဖြစ်သည်။ ဆရာသမားသဖွယ် ကိုးကွယ်ရာလည်း ဖြစ်သည်။ မိမိအား ထိပ်တန်း မင်းသမီးကြီးတစ်လက်ဖြစ်အောင် ပို့ဆောင်ပေးခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။ စိန်ကတုံး၏ ကျေးဇူးတရားကြီးမားပုံကို နှစ်ပါးသွားတေး တစ်ပုဒ်၌ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။

“ရွှေဂုဏ်ဟံသာပြည်နယ်နဂရ * ချစ်ခင်စေတနာ * ဩဘာအောင်လံ ထွေထွေနှင့် ပေးသနားတော်မူရာ * သူသူဝါငါရှုကြည့်ချင်တာက တော့လင်ဆရာကတုံးနှင့်ဩဘာ * စိန်စိန်မယားပျိုအားကိုးစရာ * လင်လင်မဟာကတုံးစိန်အဖဆရာ * နှစ်မတိမ်ရပါ * ပြည်ရွာအတွင်း မှာ ကြေညာသတင်းဖြာ * လင်းရွန်းကျက်သရေ * ထွေထွေ ရောင်ဖြာ * စန်းဝန်း ယုန်သရေ * ငွေဝန်းသော်တာ အလားသို့ * တူမကွာ အေးရိပ်ဆာယာ * ရွှေတောင်ကြီးပမာ * မိုးလောက်တဲ့ ကတုံးစိန် ကျွန်နော်မ ဆရာ.....”

၁၂၉၁ ခုနှစ် ပြာသိုလဆုတ် ၃ရက်နေ့တွင် ဦးစိန်ကတုံးသည် မုံရွာမြို့၌ ပွဲကရင်း ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဩဘာစိန်အဖို့ ရွှေ တောင်ကြီးပြိုသည့်ပမာသို့ ခိုမှီစရာ ကင်းခဲ့ရသည်။ ကြေကွဲဝမ်းနည်း မဆုံးဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ကျေးဇူးရှင် ဆရာသမားအတွက် ငိုကြွေးပူဆွေ ခဲ့ရတော့သည်။

“နေရစ်သူနလုံးဗျာပါခစေဖို့
ပြည်ချစ်သူကတုံးဆရာအဖမှာလ
အဆုံးမရက ဘဝကိုတဲ့ပြောင်းရာပြီ။

အသေဆိုးလိုက်ပုံက
 လေထိုးသည့်ဝေဒနာနဲ့
 တစ်ပြည်တစ်ရွာ ဇာတ်အကသမားတွေနဲ့ရှင်
 သွားတဲ့ဧည့်သည်။

အမှန်ချစ်သူတွေအံ့ကာပို့ကြသော်လည်း
 ကျန်ရစ်သူအကုန်ဗျာပါဆိုအောင်လို့
 ပုံရွာမြို့တို့တဲ့အထက်မြန်မာပြည်
 ဆယ့်နှစ်ရာသီအချိန်တွင်ပြာသိုလဆုတ်သုံး။

ညအခါမှာ
 ကရာတွင်ရောဂါထရာက
 ယောင်ယမ်းကာဩဘာစိန်တရာသတို့
 ဆရာသခင်မှာထာဝစဉ်အေးရအောင်
 (အစ်ကိုကြီးရေး)ပြေးမြင်လှည့်ဦး”

ဦးစိန်ကတုံးကွယ်လွန်သောအခါ ကျန်ရစ်ခဲ့သည့်ဇာတ်အဖွဲ့ကြီးကို
 မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်းက ဦးစီးကပြသည်။ ထို့နောက် မင်္ဂလာ
 အောင်ဘညိုဆက်လက်၍ဦးစီးကပြခဲ့ပြန်သည်။ သို့နှင့်ဩဘာစိန်သည်
 ဦးအောင်မောင်း၊ အောင်ဘညိုတို့နှင့် တွဲခဲ့ရလေသည်။

မင်္ဂလာအောင်ဘညိုမှာ ငယ်စဉ်က ပညာသင်ဖက် ဖြစ်ခဲ့သဖြင့်
 တွဲဖက်အလုပ်လုပ်ရသည်မှာဩဘာစိန်အဖို့အဆင်ပြေသည်။ စိတ်လက်
 ချမ်းသာသည်။ ထို့ကြောင့် အောင်ဘညိုနှင့် ဉာဏ်ပျံ့တွဲခဲ့သည်။ အသက်
 ၄၃နှစ်ခန့်တွင် အနားယူရန်ကြံစည်နေခိုက် ခင်ပွန်းဖြစ်သူဦးလွန်းမောင်
 က ကိုယ်ပိုင်ဇာတ်ထောင်ပြန်သဖြင့် ခင်ပွန်းသည်နှင့်အတူ စိတ်တူ

သဘောတူကူညီကပြခဲ့လေသည်။ သို့သော်မကြာခင်ဇာတ်ပျက်သွားပြီး ဦးဖိုးစိန်ဇာတ်အဖွဲ့သို့နှစ်ဦးစလုံးရောက်ရှိသွားလေသည်။

ဦးဖိုးစိန်နှင့် တွဲဖက်ကပြနေစဉ် ခင်ပွန်းဖြစ်သူ ဦးလွန်းမောင် ရုတ်တရက်ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ဤတွင် ဩဘာစိန်သည် ယူကျုံး မရဖြစ်ကာ ဦးဖိုးစိန်ဇာတ်မှထွက်၍ အနားယူခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် ကြာရှည်စွာ အနားမယူနိုင်ရှာဘဲ ဝမ်းဇေးအတွက် အမယ်ကြီးအို အောင်စိန်နှင့် အတူတစ်နှစ်တာမျှကပြပြီးနောက်မူ သဘင်အလုပ်ကို အပြီးပိုင်စွန့်လွှတ်လိုက်တော့သည်။

သဘင်အလုပ်ကို စွန့်လွှတ်ပြီဟု ဆိုသော်လည်း သံယောဇဉ်က မဖြတ်နိုင်သေးသဖြင့် မင်းသားရတနာပုံအေးမောင်၊ ပြည်တော်သန်းတို့ကို ခေါ်ယူ၍ဇာတ်ထောင်ပေးခဲ့သည်။ အခြားဇာတ်အဖွဲ့များမှ သဘင်ပညာနှင့်ပတ်သက်၍ သင်ပြပေးရန် တောင်းပန်လာလျှင်လည်း စိတ်ပါလက်ပါ သင်ပြပေးသည်။ အသက် ၆၃ နှစ်အရွယ်သို့အရောက်တွင် ကားသဘင်အလုပ်ကို ပြည်ဖုံးကားချကာ အသက် ၈၂ နှစ်အရွယ် ကွယ်လွန်သည့်အချိန်အထိ တရားဓမ္မနှင့် မွေ့လျော်နေထိုင်ခဲ့ပါသတည်း။

မင်္ဂလာ ဦးအောင်မောင်း

၁၉၃၇ ခုနှစ်က ဖြစ်သည်။ ဘိုကလေးမြို့ပြစိမ်းရောင် ဘုရားကြီး အနောက်ဘက်ရှိ ကွင်းပြင်ကြီးထဲ၌ မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်း ဇာတ် သဘင်အဖွဲ့ကပြလျက်ရှိသည်။ တတိယ နောက်ဆုံးညဖြစ်၍ ပွဲကြည့် ပရိသတ်များ ပြည့်ကျပ်နေသည်။ နှစ်ပါးသွားထွက်ပေတော့မည်။ မင်္ဂလာ ဦးအောင်မောင်း၏အောင်မြင်ခံ့ညားလှသော အသံဝါကြီးဖြင့် ဟစ်လိုက် မည့် သီချင်းသံကို ပရိသတ်များ နားစွင့်နေကြသည့် အချိန်...။

“တို့မြန်မာ ခေတ်အစဉ်မညှိုးပြီ၊ ရှစ်ပလ္လင်စိုးခဲ့ပါရဲ့ ကုန်းဘောင် နွယ်မှန်သည်။ သုံးရောင်ခြယ် အလံတော်ကြီး ကမ္ပည်းနဲ့ စိုက် ထူမည်...။”

မြန်မာကိန်းအညီ၊ အဝါ စိမ်း အနီ၊ အဝါရောင် ရည်ရွယ်ချက်က ဘာသာရယ်၊ သာသနာရယ်၊ ပညာရယ်တိုးလိမ့်မည်။ အစိမ်းရောင် ဆိုတာက စပါးဆန်ရေ ထွေထွေ ရွှေငွေပေါမည်။ (အနီရောင် မြင်သူအသည်းမှာ ရဲစိတ်ရဲမာန် ထက်သန်စေရမည်) - တို့မြန်မာ ကုန်းဘောင်နွယ်မှန်သည်။ သုံးရောင်ခြယ်အလံတော်ကြီး ကမ္ပည်း နဲ့စိုက်ထူမည်...”

ဟူသော သီချင်းကို ပွဲကြည့်ပရိသတ်များ ကြားကြရသည်။

ထို့ကြောင့် အားလုံးအံ့အားသင့်သွားကြသည်။ ပရိသတ်များ မျှော်လင့်ထားသည်ကတော့ဘွဲ့၊တောင်ဘွဲ့၊မယ်ဘွဲ့၊မောင်ဘွဲ့၊သီချင်း။ ယခုသီဆိုလိုက်သည့် သီချင်းက တို့ဗမာအစည်းအရုံး ဝါဒဖြန့်သည့် “သုံးရောင်ခြယ်သီချင်း” ။ ထိုသီချင်းကို ဦးအောင်မောင်း ကဒေါမာန် ပါပါနှင့် သုံးရောင်ခြယ်အလံက တဝင့်ဝင့်ဖြင့် သီဆိုပြီးသည့် အဆုံး၌ တစ်ခဲနက်သော လက်ခုပ်ဩဘာသံများ ဆူညံသွားသည်။ ထိုညက ပရိသတ်များ၏တောင်းဆိုချက်အရပွဲနှစ်ညထပ်တိုးကပြခဲ့ရသည်။

သုံးရောင်ခြယ် သီချင်းကို ဦးအောင်မောင်း သီဆိုခဲ့ရသည့် အကြောင်းကို ဤနေရာတွင်တင်ပြရန်လိုပေမည်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ် မင်းတိုင်ပင် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဖျာပုံခရိုင် အမတ်တစ်နေရာအတွက် တို့ဗမာ အစည်းအရုံးမှ အနိုင်ရရန် ကြိုးပမ်းနေကြချိန်ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်အမတ် လောင်းမှာ ဘိုကလေးမြို့မှ သူဌေးတစ်ဦး၏ သမက်ဖြစ်သည်။ တို့ဗမာ အစည်းအရုံးမှ အမတ်လောင်းနှင့် ယှဉ်လိုက်လျှင် အဘက်ဘက်က သာလျက်ရှိ၏။ အကယ်၍ ယှဉ်ပြိုင်၍ မဲရွေးကြသော် တို့ဗမာအစည်း အရုံးမှ အမတ်လောင်းအဖို့ မဲအပြတ်အသတ်ကွာခြားကာ ရုံးနိမ့်မည်မှာ သေချာလျက်ရှိသည်။ မဲအပြတ်အသတ် ရုံးပါက တို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ သိက္ခာ၊ စည်းရုံးရေးဩဇာကျဆင်းသွားပေတော့မည်။

ဤအချက်ကို တွက်ဆမိသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင်များသည် ဘိုကလေးမြို့တွင် လာရောက်ကပြနေသည့် မင်္ဂလာ ဦးအောင်မောင်းထံ ချဉ်းကပ်၍ သုံးရောင်ခြယ်အလံကိုကိုင်ပြီး၊ သုံးရောင်ခြယ် သီချင်းကို သီဆိုကာ တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝါဒနှင့် ကိုယ့်မင်းကိုယ့်ချင်းအမတ်လောင်း အတွက် ဝါဒဖြန့်ပေးရန် တောင်းပန်ခဲ့ကြသည်။ ဦးအောင်မောင်းက သုံးရောင်ခြယ်သီချင်းစာရွက်ကိုတောင်းယူထားလိုက်ပြီး တတိယညတွင်

သုံးရောင်ခြယ် အလံကို ပို့ပေးဖို့မှာလိုက်သည်။ သို့နှင့် တတိယညတွင် ဦးအောင်မောင်းထံသို့ သုံးရောင်ခြယ်အလံပို့ပေးလိုက်ကြသည်။

ဤသို့ဖြင့် တတိယညတွင် နှစ်ပါးသွား၌ ဦးအောင်မောင်းက သုံးရောင်ခြယ်အလံတဝင့်ဝင့်၊ သုံးရောင်ခြယ်သီချင်းကို အားနှင့်မာန်နှင့် သီဆိုပြီး တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝါဒကို ဟောပြောလိုက်ရာ ပရိသတ်တို့ သဘောအကျကြီးကျခဲ့ကြသည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင် အမတ် လောင်းလည်းရွေးကောက်ပွဲ၌ ရှုံးပင်ရှုံးနိမ့်ခဲ့ရသော်လည်း သိပ်ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက် မဖြစ်ခဲ့ရချေ။ ဦးအောင်မောင်းသည် ပွဲ ၅ ချီကပြပြီး နောက် တစ်နေ့တွင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့ ကိုယ်တိုင် သွားရောက်၍ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ရန်ပုံငွေကျပ်တစ်ရာ လှူဒါန်းခဲ့သည်။

ဦးအောင်မောင်းကြီးကား နယ်ချဲ့ကို သူတတ်ကျွမ်းရာ အနုပညာဖြင့် အခါအခွင့်ကြုံတိုင်း တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်မှာ သူ၏ အလေ့တစ်ခုပင်။ တစ်ခါက တောင်တွင်းကြီးမြို့ရွှေအင်းတော်ဘုရားပွဲ၌ ကပြနေစဉ်မြို့ခံ တို့ဗမာ အစည်းအရုံးဝင်များက ရန်ပုံငွေအတွက် အလှူငွေသွားခံရာ ငွေငါးဆယ် ကျပ် ထည့်ဝင်လိုက်သည်။ တစ်ချိန် ကလည်း ဟင်္သာတမြို့တွင် ကပြ နေခိုက် ကျောင်းသားသမဂ္ဂသို့ ဗိုလ်အောင်ကျော် သပိတ် သွတ်ရန် ငွေငါးရာကျပ် လှူဒါန်းခဲ့သည်။ ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် ရေနံမြေ သပိတ်တပ်ကြီး ရန်ကုန်သို့ ချီတက်လာစဉ်ကလည်း ဦးအောင်မောင်းသည် သူကပြ နေသည့် ကြို့ပင်ကောက်မြို့မှ မင်္ဂလာစည်တော်ရွမ်းလျက် ကြို့ဆို ခဲ့ဖူးသည်။

ထိုခေတ်ကခေတ်ပြိုင် အခြားဇာတ်အဖွဲ့ကြီးတစ်ဖွဲ့မှ “ဂျော့ဘုရင် ရွှေဘုန်း၊ နေတနန်းပမာ” ဟုကောင်းချီးဩဘာပေးနေစဉ် ဦးအောင်မောင်း နှင့် သူ့ဇာတ်စာရေးဆရာ ဦးစံခိုတို့သည် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင်

သခင်အမည် ခံယူခဲ့ကြသည်။ အခြားဇာတ်ကြီးများက ယူနီယံဂျက် အလံယိမ်း ကပြနေချိန်တွင် ဦးအောင်မောင်းက စင်ပေါ်၌ ရဲရဲတောက် နောက်ခံကားပေါ်ဝယ်သုံးရောင်ခြယ်အလံကိုလွှင့်ထူလျက် ဝန္တလယိမ်း၊ ဓားယိမ်း၊ ဒေါင်းယိမ်းတို့နှင့် တစ်မျိုးတစ်ဖုံ လှုံ့ဆော်ပေးခဲ့ သည်။ နှစ်ပါးသွားထွက်ရာ၌ပင် ဦးအောင်မောင်းသည် ပင်နီစကို ထိုင်မသိမ်း အကျီလက်တစ်ဖက်၌ ချီလျက်တစ်ဖက်မှ ဒေါင်းအလံကို ကိုင်ကာ ခြေထိုးကာထွက်ကလေ့ရှိသည်။

ဦးအောင်မောင်းသည် တို့ဗမာအစည်းအရုံးခေတ်၌သာတိုက်ပွဲ ဝင်ခဲ့သည် မဟုတ်။ ဝိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ဦးဆောင်သည့် ဖဆပလ ခေတ်၌လည်းကောင်း၊ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ ငြိမ်းချမ်းရေး တိုက်ပွဲဆင်နွှဲစဉ် ခေတ်ကလည်း ငြိမ်းချမ်းရေးဘက်မှလည်းကောင်း တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ပေသည်။ ဤကားဦးအောင်မောင်း၏ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု အကျဉ်းမျှသာဖြစ်ပါသည်။ ဆက်လက်၍ ဦးအောင်မောင်း၏ ဘဝ ဇာတ်လမ်းနှင့်အနုပညာစွမ်းရည်ကို တင်ပြပါဦးမည်။

ဦးအောင်မောင်းကို မကွေးတိုင်း၊ နတ်မောက်မြို့၊ မြို့သစ်နယ်၊ လဲလူရွာနေအဖဦးနေဒွန်း၊ အမိဒေါ်ငွေဘွင့်တို့မှဖွားမြင်ခဲ့သည်။ မွေးချင်း ၇ ယောက်ရှိ၍ ငယ်မည်မှာ မောင်အုန်းမောင်ဖြစ်သည်။ မိဘမျိုးရိုးမှာ တောင်သူမျိုးရိုးဖြစ်ပြီး အနုပညာကို ဝါသနာထုံ၏။ တစ်ခါသော် လူရိုက်မှုဖြစ်သောကြောင့် ဖခင်ဖြစ်သူက ဤသို့ ဆိုးပေမည့်အစား ဝါသနာပါသည့်အလုပ်ကိုလုပ်ပလေ့စေဟူသော သဘောဖြင့် မင်းဘူးမြို့ သို့ ကပြရန် ရောက်ရှိလာသော ဦးမာဒင်ကြီး ဇာတ်ထဲသို့ ထည့်လိုက် လေသည်။

ဇာတ်ထဲတွင်ဦးမာဒင်ကြီး၏သားစိန်ကျော်လေးအမည်ဖြင့်မင်းသားကနေသည်။ စိန်ကျော်လေးမှာ ရုပ်ချောသူဖြစ်၏။ မောင်အုန်းမောင်မှာကား ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်ကတုတ်တုတ်ခိုင်ခိုင်၊ ပါးစပ်က ပြဲပြဲ၊ ရုပ်ရည်ကကြမ်းတမ်းသဖြင့် ထောင်မှူး၊ ပါးကွက်အာဏာသား၊ ဝန်ကြီး၊ မင်းသားကြီးစသည့်နေရာများမှကပြခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် "အောင်မောင်း" ဟူသော အမည်ဖြင့် လူရွှင်တော်အဖြစ် ကပြခဲ့ရာ လူကြိုက်အလွန်များခဲ့သည်။

၁၀ နှစ်ကျော်မျှဇာတ်ရုပ်မျိုးစုံကပြနေရင်းမင်းသားစိန်ကျော်လေးကွယ်လွန်လေရာ၊ လူရွှင်တော် အောင်မောင်းအား မင်းသားလုပ်ရန် တိုက်တွန်းကြသဖြင့် မင်းသားအောင်ကျော်စိန် ဖြစ်လာခဲ့ရသည်။ သို့သော် ပရိသတ်က အောင်ကျော်စိန်ဟု မခေါ်ဘဲ "အောင်မောင်း" ဟုသာခေါ်ကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ မင်းသားအောင်မောင်းဟူသော အမည်ဖြင့်ကျော်ကြားလာခဲ့သည်။

ဦးအောင်မောင်းသည်စိန်ကျော်လေးဇာတ်ကို နှစ်မျှဦးစီးကပြပြီး ပြည်ခရိုင်၊ ပုတီးကုန်းမြို့မှ ဆန်စက်ပိုင်ရှင်ဒေါ်ဘီဘီက ဇာတ်ထောင်ပေးသဖြင့်ထိုဇာတ်ကိုဦးစီးကပြရပြန်သည်။ အသက် ၂၇ နှစ်အရွယ်တွင် ကိုယ်ပိုင်ဇာတ် တည်ထောင်လိုက်သည်။ နာမည်ကျော် ဇာတ်စာရေးဆရာကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးစံခို၊ ဦးစိန်ချယ်၊ ဦးချစ်စရာ၊ အင်္ဂပူဆရာဒင်တို့ကိုလက်ခွဲပြုလုက်မော်လမြိုင်မှငွေကြင်၊ ငွေခင်၊ တောင်စွန်းမယ်ကျော၊ အောင်မြေဖြူ၊ သြဘာစိန်၊ လေဘာတီ ခင်ညွန့်၊ ပုဏ္ဏမသိန်းညွန့်၊ မမြညွန့်၊ မစိန်ချစ်၊ တင်ညွန့်စိန်၊ သြဘာရမအေးတင်၊ ခေတ္တရာသောင်း၊ ဝလပြန်စသော မင်းသမီးများနှင့် တွဲဖက်ခဲ့သည်။ ဆိုင်းအဖွဲ့မှာ ထိုခေတ်က နာမည်ကျော် ရွှေတိုင်ညွန့် ဦးအေးမောင်ဆိုင်းအဖွဲ့ဖြစ်သည်။

နောင်အခါ အလင်္ကာကျော်စွာ ရွာစားကြီး ဦးဟန်ပ၊ အလင်္ကာကျော်စွာ ရွာစားကြီးဦးဘမောင်တို့၏ ဆိုင်းအဖွဲ့များနှင့်လည်း တွဲဖက်ခဲ့ဖူးသည်။

ဦးအောင်မောင်းမှာ ထူးချွန်ထက်မြက်သော အနုပညာရှင်ပီပီ ကိုယ့်မူကိုယ့်ဟန်နှင့် နာမည်ကျော်အောင် ကြိုးစားခဲ့ပေသည်။ မြန်မာ့ ဇာတ်သဘင် အကပညာတွင် ကိုယ်ပိုင်မူဟူ၍ တီထွင်နိုင်သူများမှာ ဦးစိန်ကတုံးနှင့် ဦးရာပြတ်တို့သာ ရှိသည်ဟူ၍ ပြောစမှတ်ရှိရာ ဦးအောင်မောင်းကိုပါ ထည့်သွင်းရမည်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဦးအောင်မောင်းသည် "အောင်မောင်းခြေထိုးအက" ကို တီထွင် ကပြ နိုင်ခြင်းကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ အသက်၃၀ကျော်အရွယ်ပျော်ဘွယ်မြို့တွင် ကပြစဉ် ဦးအောင်မောင်းသည် ခြေထိုးအကကို ပိုင်နိုင်စွာက၍ ခြေထောက်ကို အရှိန်သတ်လိုက်ရာ ပရိသတ်များက "တောင့်ထားကွ အောင်မောင်း" ဟု ဩဘာပေးရာမှ အစပြုပြီး မြန်မာ့ဝေါဟာရတွင် "တောင့်ထားကွအောင်မောင်း" ဟူသော ဝေါဟာရတစ်လုံးတွင် ကျန်ရစ် ခဲ့သည်။

စကားအလျဉ်းသင့်၍ ဦးအောင်မောင်း၏ ခြေထိုးအက အကြောင်း ကိုပြောပြပါဦးမည်။ ဦးအောင်မောင်းသည် ဖိနပ်တွင် ဘီး၊ စက်သီးတစ်ခုမျှ မပါဘဲ လျှောခနဲခြေထိုးပြီး၊ ဇာတ်ခုံအစွန်းအရောက်တွင် ခြေထောက်၍ ရပ်လိုက်သည်။ ဤသို့ရပ်လိုက်ရာတွင် ကသည့်ပုံမဟုတ်၊ ကြောက်လန့် ဟန်လည်းမဟုတ်၊ ခြေတစ်ဖက်တည်းနှင့်ပင် ထောင့်တန်းကြက်ခြေခတ် ခြင်း၊ ရှေ့ထိုးခြင်း၊ ဇာတ်ခုံကိုဝိုင်း၍ ထိုးခြင်း၊ ဖိနပ်ဦးနှင့် ဇာတ်ခုံထိပ်ကို ထိကာခြေဖျားထောက်ပြီးမှ ဖနောင့်ချလိုက်ခြင်းတို့သည် ဦးအောင်မောင်း ၏ ခြေထိုးအကပင် ဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ရိုးရိုးမကဘဲ မင်းသမီး

တစ်လက်ကို ချီပွေလျက် လျှောခနဲ ခြေထိုးကပြတတ်ရာ အံ့မခန်း ဖြစ်ရသည်နှင့်အမျှ အလွန်လှပသော ကကွက်ဖြစ်သည်။

ဦးအောင်မောင်း ခြေထိုးအက ကပြရာတွင် "မေတ္တာတရားကို * ပွားများကာပဆို * (တောင့်ထားချို့)၊ မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်းကဆို" ဟူသော ဝါးလတ်သီချင်းဖြင့် ကပြလေ့ရှိကြောင်း အလင်္ကာကျော်စွာ ရွာစားကြီး ဦးဘမောင်က ပြောပြခဲ့ဖူးသည်။ ဦးအောင်မောင်း၏ ခြေထိုးအက နာမည်ကျော်ကြားလာသောအခါ လူထုနှုတ်ဖျား၌ ရေပန်းစားလာသည်။ နောင်အခါတွင် "ခြေထိုး" ဟူသော ဝေါဟာရကို တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အကြား စိတ်ဝမ်းကွဲပြားအောင် ပြုလုပ်သည့် အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်သည့် နေရာ၌ အသုံးပြုလာကြသဖြင့် ဦးအောင်မောင်းက "တမန်တော်အက" ဟု နာမည်ပြောင်းပစ်လိုက်သည်။

ဦးအောင်မောင်း ကပြခဲ့သော ဇာတ်ထုပ်များမှာ ပဒုမပေါင်တို၊ ပန်းပဲမောင်တင့်တယ်၊ ရှင်မွေးလွန်း မင်းနန္ဒာ၊ သုခန၊ ယောရုဝ၊ ဝိဇယ၊ သီလဝတီမောင်နန္ဒီ၊ တာနောယက္ခ၊ မေဓာဝီ၊ ဆင်ကဲဘို့မယ်၊ မဟာဒုက်၊ ပဒကုသလ၊ ဣလိဿဒွိစိတ္တစသော ဇာတ်ထုပ်များဖြစ်သည်။ ယင်းဇာတ်ထုပ်များအနက် ပန်းပဲ မောင်တင့်တယ်၊ ပဒုမပေါင်တိုနှင့် ရှင်မွေးလွန်း မင်းနန္ဒာ ဇာတ်ထုပ်များမှာ ကား ဦးအောင်မောင်း၏ အကျော်ကြားဆုံး အအောင်မြင်ဆုံး အကောင်းဆုံး ဇာတ်ထုပ်များပင် ဖြစ်သည်။

ပန်းပဲမောင်တင့်တယ်ဇာတ်တွင် မောင်တင့်တယ်က မဟာမြိုင်တောကြီးအတွင်းမှ မီးသွေးဖုတ်ပြီးပြန်အလာ၊ သူချစ်လှသော နမကလေး ဒွေးဖြူနှင့် မြတ်လှတို့တွက် ပန်း၊ သစ်သီးတွေ၊ သနပ်ခါးတွေ ထမ်းပိုးလာခဲ့သည်။ ဤသို့လာရင်း နမကလေး တွေ့ကို မည်မျှ ချစ်ခင်ကြင်နာကြောင်း၊ အလိုလိုက်အကြိုက်ဆောင်ကာ ယုယတွယ်တာခဲ့

ကြောင်းသည်လက်ဆောင်ပစ္စည်းတွေမြင်လျှင်မည်မျှဝမ်းသာလိမ့်မည်လဲဟုတွေး၍ပျော်မိကြောင်းပြောကာ...

“ရှောက်သီးအချိုကိုဟယ်၊ နစ်ယောက်သမီးအပျိုသူတို့မြည်းရန်ဖို့၊ မောင်ကြီးမှာကသီကရီဆောင်ခဲ့ရပါပေါ့၊ မလှီတောင်တောဝနာထွက်ပါတဲ့၊ သြဇာသရက်တွေကိုစား” ဟု ဆိုလိုက်လျှင်ပင် ပွဲကြည့်ပရိသတ်များအဖို့ သူ့ခမျာ နှမကလေးကို ဘုရင်ကောက်ယူသွားတာ မသိရှာလေခြင်းဟုကရုဏာသက်နေကြရသည်။

အိမ်သို့ရောက်လျှင် ဖခင်ဖြစ်သူက ဆီးကြို၍ “မင်းနှမကလေး မြတ်လှကို ဘုရင်ကမိဖုရားမြှောက်ဖို့ကောက်တော်မူသွားပြီသားရဲ့” ဟုပြောလိုက်ရာ၊ မောင်တင့်တယ်အဖြစ်သရုပ်ဆောင်သည့်ဦးအောင်မောင်း၏ ရင်ထဲမှာဆိုတက်လာပြီး “ဟယ်” ဟု ပါးစပ်မှ ထွက်ပေါ်လာသည့် စကားတစ်လုံးမှာ တကယ်ကို ရင်ထဲအသည်းထဲမှ ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ရာ ပွဲကြည့်ပရိသတ်များ၏ ရင်ထဲ၌ နှင့်၍သွားရသည်။ ထို့နောက်မှ “ရေဝေးတဲ့ကြာပခုံ၊ မီးပုံလို့မြိုက်သည်နယ်၊ အရှိုက်မှာတစ်ဖေပူရချည့် (အမယ်လေး) ရေယူလို့လောင်းပါဦးအဖေရဲ့” ဟု မျက်ရည်ခံထိုးပြီး—

“မင်းတရားစိန်ရယ်... စဉ်းစားလို့ ချိန်ပါ၊ ဒီလောက် အပိုမဝင့်သင့်ပါဘု၊ ဆံတောက်အတို ကလေးပင့်သူကမှ၊ ဘုရင်ရာဇာကြံတတ်ပါပေရဲ့ဟေ...မင်းတရားစိန်ရဲ့ (အမယ်လေး) တင့်တယ်နဲ့တော့ကမ္ဘာရန်မအေး...” ဟု ငိုချလိုက်ပါသည်။

ဦးအောင်မောင်းကြီး ဒေါသသံဖြင့် ငိုချလိုက်သော ငိုချင်းမှာ အလွန်ထိမိလှသော ငိုချင်းဖြစ်ရကား ပရိသတ်လည်း မနေနိုင်တော့ဘဲ သူနှင့်အတူရော၍ ငိုကြရလေသည်။

ရှင်မွေးလွန်း မင်းနန္ဒာဇာတ်တွင် မင်းနန္ဒာမင်းသားအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ရာ ချစ်သူနှင့်တွေ့ရန်အလှပြင်ဆင်ပုံ၊ အထည်ရွေးချယ်ပုံ၊ လှပျိုတော်သားတွေကိုချစ်သူပမာထား၍ လှပျိုစကားပြောပုံတို့မှာ ပရိသတ်ကို တသောသော ရွှင်မြူးစေခဲ့သည်။ လွမ်းခန်းသို့ရောက်သော အခါ၌ကား ပရိသတ်များမျက်ရည်မဆည်နိုင်အောင် သဘင်ပညာ အစွမ်းပြခဲ့သည်။ ငမိုးရိပ်မိကျောင်း ပါးစပ်ထဲမှ အန်ထွက် လာသော မင်းနန္ဒာမင်းသားမှာ အသက်ကလေးမြောမြောနှင့် သေရတော့မည်ဖြစ်ရာ ချစ်သူရှင်မွေးလွန်းအား မှာကြားပေးရန်၊ စမည်းတော်အပေါ် အပြစ်ရှိသမျှ ခွင့်လွှတ်ရန် ပြောပြီး - - -

“အချစ်ထူးလို့မှာမယ်၊ သစ္စာဦးဟာ နဂိုကြင်ခဲ့တာမို့၊ ဟိုတညင် သုသာန်ကျေးဆီသို့၊ စာရေးကာ အမြန်မှာလိုက်ပါတော့၊ နန္ဒာ သေကြောင်း။

မနေရပြီဟု၊ ပြည်မရက တကယ်စံပေါ့လို့၊ နွယ်သဟန် ဦးတင် လို့ ကန်တော့ပါရဲ့၊ မှားသမျှအရာရာ၊ သားရတနာက ကန်တော့ လို့ရယ် (အမယ်လေး) လားရှာပေါ့ တမလွန်ရွာပြောင်း ...” ဟူသော ငိုချင်းမှာ ဝှဲကြည့်သူတို့ လွမ်းမိုးစေစေခဲ့ပါသည်။

ယင်းဇာတ်ထုပ်ကို ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးခဲ့သည်။

ဦးအောင်မောင်း၏ နာမည်ကြီးပဒုမပေါင်တိုဇာတ်တွင် သူ၏ အောင်မြင်ခံ့ညားလှသော အသံဝါကြီးဖြင့် ဟစ်လိုက်သည့်...

“မဟာပဒုမမှာလေ ... ဘဂဝါဆုပန်ကာ၊ သေမှာမကြောက်ပါဘု၊ ရေဆာလျှင် သောက်ရအောင် စိန်ဓားမြှောင်အလွယ်နဲ့၊ တစ်ကြိမ် မရှောင် သကွယ် ခန္ဓာဆုံးပါစေတော့၊ ညာရုံးတော်ခင်း...” ဟူသော ငိုချင်းသည် ပရိသတ်တို့၏နှုတ်ဖျား၌ ယနေ့တိုင်စွဲလမ်းကျန်ရစ်နေဆဲဖြစ်သည်။

မင်းသမီး ခေတ္တရာသောင်းနှင့် တွဲဖက်စဉ်က ကပြခဲ့သော "သီလဝတီမောင်နန္ဒီ" ဇာတ်ထုပ်မှာလည်း ပွဲကြည့်တို့အထူးနှစ်ခြိုက်ခဲ့သော ဇာတ်ထုပ်ပင်ဖြစ်သည်။ မယ်မိစ္ဆာ၏ ခင်ပွန်းသီလဝတီ၏ အစ်ကိုအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ကပြခဲ့ရာ မယားဖြစ်သူ မယ်မိစ္ဆာတိုက်သော သစ္စာရေကို သောက်မိပြီး မိမိ၏ နှမဖြစ်သူအား သတ်ရမည့်အခန်းတွင်--

"ဪ - - - - ရှေးတိုးထမ်းပိုး၊ နောက်ဆုတ်တော့ လှည်းထုတ်၊ မြဲချုပ်ကာ သစ္စာဆိုမိပေါ့၊ လှစ်ဝစနာပိုကာ နှုတ်စကား တစ်ခု အတွက် ကယ်ကြောင့် (အမယ်လေး) ကျုပ်ဘုရား ဆုပျက်ရ တော့မှာပါလား" ဟူ၍ မျက်ရည်ခံထိုးပြီးနောက်--

"ဘုရားဆုပန်ပါတယ်၊ မတရားမှုကြံကာ မိစ္ဆာမယားရယ်က၊ ထိတ်စရာစကားရယ်ညီမငယ်ကို သတ်ရမယ်တဲ့ မအပ်လေငြား" သစ္စာတွေ ထားမိတာကိုဟဲ့၊ ချစ်ရှာတဲ့ မယားရယ် မတော်တာ ကြံကာ သိမ္မုမသမာတဲ့ တရားရယ်ကြောင့် (အမယ်လေး) ကတိပြုခဲ့တာ တွေမှား--" အစရှိသည့် ငိုချင်းများမှာ လွန်စွာ ထိမိလှသည်။

ဦးအောင်မောင်းသည် လွမ်းခန်းတွင် အခြား မင်းသားများကဲ့သို့ ငိုချင်းရှည်ဆို၍ မလွမ်း၊ လက်ခုပ် ကလေးတီး၍ မလွမ်းပါ။ သူက ခါးတောင်းကျိုက်ပြီး ဓားနှင့်လေးခင်းနှင့် အလောင်းပိုက်ကာ လွမ်းသည့် မင်းသားမျိုးဖြစ်သည်။ ဦးအောင်မောင်းက ပြခဲ့သော "ရင်သွေးတော်" ဇာတ်တွင် ဦးအောင်မောင်းက ဖခင်ကြီးအဖြစ် သရုပ်ဆောင်သည်။ သမီးဖြစ်သူ မသိန်းရွှေမှာ မောင်နှောင်ဆိုသူနှင့် အိမ်ထောင်ကျနေသည်။ မောင်နှောင်ကား ရှင်ဘုရင်ဖြစ်သော်လည်း ရုပ်ဖျက်ကာ ဆင်းရဲသား ယောင်ဆောင်လျက် မသိန်းရွှေနှင့် လာရောက်ပေါင်းသင်းနေခြင်း ဖြစ်သည်။

ဖခင်က သဘောမကျသော်လည်း သမီးဖြစ်သူနှစ်သက်သဖြင့် ပေးစားထားသည်။ တစ်နေ့ တိုင်းပြည်ကလာခေါ်သဖြင့် ဇနီးဖြစ်သူ မသိန်းရွှေနှင့် ကလေးကိုထားရစ်ကာ ပြန်လိုက်သွားသည်။ ဤအခန်းတွင် ကလေးတစ်ယောက်နှင့်ပူဆွေးသောကဏ္ဍကရောက်ရသူ သမီးအတွက် မချီတင်ကဲဖြစ်ရပုံကို ဦးအောင်မောင်းက ပရိသတ်ရင်နှင့်အောင်အောက်ပါအတိုင်း ဖမ်းစားခဲ့ပေသည်။

“အိမ်လဲ တယ်တိတ်ဆိတ်ပါလား၊ မောင်နှောင် ဘယ်များသွား ပါလိမ့်၊ ဒင်းတို့အတွက် သံယောဇဉ် မီးကြီးနေတော့တာပဲ၊ ဟဲ့ သမီး သိန်းရွှေ”

“ဪ - - - အဖေ သမီး ရှိပါတယ်၊ ဘယ်မှ မသွား ပါဘူး”

“ကိုယ့်ကိုယ်ကို နေကောင်းအောင် ကြည့်နေပေါ့၊ နမ်းထုပ် ကလေးများကော ရှုရဲ့လား၊ ညှော် မခံနဲ့၊ နင်တို့ မီးနေသည်ဆိုတာ သင်္ချိုင်းတစ်နေ့ မျက်စောင်းသုံးကြိမ်ထိုးသတဲ့၊ မပေါ့နဲ့ကြားလား၊

ဪ - ဒါထက် မောင်နှောင်ရဲ့အသံလဲမကြားပါလား၊ ဘယ်သွား သလဲ၊ သားမယား နေထိုင်မကောင်းရင် အနားက မခွာဘဲ ပြုစုရ တယ်၊ ဟ... ဘယ်သွား သလဲဟေ့”

“အဖေ ကိုနှောင်မရှိတော့ဘူးအဖေရဲ့” (မဲ့ရင်း)

“အမယ်လေး သေပလား၊ အို - - - မောင်နှောင်ရဲ့”

“မဟုတ်ဘူးအဖေရဲ့ထွက်သွားပြီ”

“လန့်လိုက်တာ ဟယ်၊ နင်ဟာက မရှိတော့ဘူးဆိုတော့သေ သလိုကိုး၊ လူစကားလဲနားမလည် ပါးမလည်နဲ့ ဒါများ ဝိုရသလား၊ နင်တို့ လင်မယား ရန်ဖြစ်သလား၊ လင်ဆိုတာတကုာကျွန်ဟ၊ ချော့ရတယ်၊ နင်က အိမ်အပြန် မိုးချုပ်ရမလားလို့ ဘာလဲတော့

ညာလဲတော့နဲ့ ရန်ထောင်တယ် မှတ်တယ်၊ နင်ညက ကိုးလိုး
ကန်လန်များ လုပ်သလားပြောစမ်း”

“ဘာမှ မဖြစ်ရပါဘူး အဖေရယ်”

“နို့ဘယ်သွားသလဲ”

“မသိဘူး အဖေရဲ့၊ နံနက် ၄ နာရီလောက်က ထွက်သွားတာ”

“အမယ်လေး... ဒါပိုစရာလား သမီးရယ်၊ သောက်ကျိုးနည်းလင်က
လဲချစ်တတ်လိုက်တာလွန်လို့၊ ငါ့အတိုင်း ပဲ၊ ဟိုအိမ် သည် အိမ်
သွားနေမှာ ပေါ့ဟဲ့”

“မဟုတ်ဘူး အဖေရဲ့”

“နို့နင်ဟာ ဘာတုန်း”

“မသိဘူး အဖေရဲ့ ဟောဒီမှာ စာ”

“မှန်း... ဘာစာလဲ၊ မတူမတန်ခြင်းကြောင့် ထွက်သွားပြီ မောင်နောင်
တဲ့”

“ဟဲ့... သိန်းရွှေလာစမ်း၊ မဝိနဲ့ အဖေမေးတာ မှန်မှန်ပြော၊ နင့်လင်ဟာ
ဘယ်ပြိုသားလဲ”

“ဒါကတော့ သမီး မမေးမိဘူး အဖေရဲ့”

“ဘာသာကတော့ ဘယ်ဘာသာ ကိုးကွယ်သလဲ”

“ဒါလဲ မသိဘူး အဖေရဲ့”

“မျိုးရိုးလဲ မသိ၊ ဇာတိလဲ မမေး၊ ဘာအယူ ဘယ်ဘာသာ ကိုးကွယ်
မှန်းလဲ မပြောနိုင်၊ ခေတ်ကိုက ပြီးလဲပြီးရောဆိုပြီး ကြိုက်လိုက်
ကြတာပဲ။ နင်အမေးရိုးတဲ့ခေတ်”

(ဦးအောင်မောင်းက ဝိုသံပါကြီးနှင့် ဆဲတော့သည်)

“ဟိုတုန်းက ဘုရင့်အပါးမှာ အာဏာဝန်ငှသိုင်းပါ။ ခုမှ ခရမ်းသီးပိန်
ဓားတုံးမို့ခံရတယ်။ ငါ့သမီးမတူမတန်ရအောင် သင်းက ဘာကောင်
မို့တုန်း” ဟုပြောပြီးမောင်နှောင်၏ စာရွက်ကလေးကို ဆုတ်ဖြုတ်
ထွီထွမ်နှင့်ထွေးပြီး လွှင့်ပစ်လိုက်ပါသည်။ ထို့နောက်မှ—

“သိန်းရွှေလာခဲ့စမ်း၊ တုတ်ကောက်ခဲ့”

“နှင့်ကို ဒီလင် ငါပေးစားတာလားဟင်၊ တိတ်... မငိုနဲ့၊ သွားနှင်ပါ
အိမ်မနေနဲ့၊ တို့အမျိုးထဲလင်ပစ် မျိုးမရှိဘူး၊ သွား ခုဆင်းသွား၊ နှင့်
မျက်နှာ ငါမကြည့်ချင်ဘူး... သွား” ဟုဆိုကာ တုတ်တစ်ချောင်းနှင့်
ရိုက်မောင်းပုတ်မောင်းထလုပ်သည်။ သမီးက အဖေကိုကြောက်ရွံ့
ရိုသေသဖြင့် ကလေးပိုက်ပြီး အိမ်ပေါ် ကဆင်းရန်ပြင်သည်။
အိမ်ပေါ်ကဆင်းရန် တစ်လှမ်းချင်း ဆုတ်နေစဉ်

“သွား... နှင့်မကြည့်ချင်ဘူးဟာ” ဟုဆိုပြီး— “မကြည့်ချင်ဘူးလို့သတိ
ဆင်ကာ နှင်ပေမယ့်၊ အမယ်လေး အဖေ ဝါးတရိုက်မှ မခွဲနိုင်ဘူး
သမီးရဲ့ ဆိုပြီးငိုပါသည်။

သမီးကလေး မိတဆိုးကို လင်က သားတစ်ကောင်နှင့် ပစ်သွား
သဖြင့် ဒေါသဖြစ်နေရသော ဖခင်၏သောက၊ ဖခင်၏ အပူကို ပရိသတ်
ရင်ထဲဆို့နှင့်လာအောင် သူစွမ်းဆောင်နိုင် သည်။

“မသွားနဲ့ သမီး၊ မငိုနဲ့၊ အဖေလုပ်ကိုင်ကျွေးမယ်၊ ဘာမှအားမဝယ်နဲ့၊
ကလေးတစ်ယောက်နဲ့ အစ်မချင်းမစာနာ၊ နှမချင်းမစာနာ လုပ်ရက်တယ်၊
ခုတော့ လင်ပစ်မှဆိုးမဗျာ”

“လင်ပစ် မှဆိုးမဆိုတာ အနေခက်တယ်နော် သမီး၊ ဟိုအိမ်
သည်အိမ်သွားလည်တာအစမလည်နဲ့၊ သနပ်ခါးလိမ်းတာတောင် ထူထူ
မလိမ်းနဲ့တော့၊ မနေနိုင်လို့ အသားပူရင် ရေကျဲကလေးလိမ်း၊ သနပ်ခါး

ဖုန်ဖုန်လိမ်းရင် ကြည့်လေ...လင်ပစ်မလင်ထောင်နေပြန်ပြီ လို့ပြောကြ လိမ့်မယ်

(ငိုချင်း) "အစဉ်သိဖို့မှာမယ်၊ လင်မရှိတဲ့အခါ အိမ်ရှိ သရွေ့မသွားလေနဲ့၊ သံယံကတံတားလိုလူမသူ တော်တွေက၊ သူကျော်ငါနင်း"

(စကားပြော) "ဘယ်သူကျော်ကျော်၊ ဘယ်သူနင်းနင်း၊ ဘယ် သာသနာပိုင်ကမှမတားနိုင်ဘူး၊ နင်တို့လင်ပစ် မုဆိုးမများ အဲဒီ သံယံကတံတားလိုပဲ"

(ငိုချင်းပြန်ဆက်) "စကားသိဖို့ အဖေသင်ခဲ့မယ်၊ မယားရှိတဲ့ လင်ကိုစကားလက်ခံမပြောလေနဲ့တော့..."

(စကားပြောပြန်ဆက်) "မယားရှိတဲ့လင်ပဲဆိုပြီးကိုယ်ကတော့ စိတ်ချ လို့ ရိုးရိုးသားသားနဲ့ မောင်ကြီးရယ် ကျွန်မ အိမ်ကလေး အမိုးကူမိုးပေးပါ၊ ကွမ်းစားပါဦး၊ ဆေးလိပ်သောက်ပါဦးလို့ အားကိုးတစ်ခုပြုပြီး တစ်စုံတစ်ခုခိုင်းမိပါရော၊ ဟော...မယားလုပ်သူ က ငေါက်ခနဲ ထလိုက်လာပြီး တော်က ဒီအိမ် သွားသွားနေတာ ကျုပ်မသိဘူးမှတ်သလား၊ ဒီကောင်မက လင်ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီတော့ တွေ့ရာကို လင်ထောင်နေတာ လို့ အပြောခံရ မယ် သမီးရဲ့ ဒါကြောင့် -"

(ငိုချင်းပြန်ဆက်) "မယားရှိတဲ့လင်ကို စကားလက်ခံလို့ မပြော လေနဲ့တော့၊ မနာလိုသူတွေငဲ့သမီးကြာခိုတယ်"

လို့ ပြောကြပါလိမ့် (အမယ်မင်း) လောက အတင်း” ဟု ငိုချင်းချသည့်။

ဦးအောင်မောင်းကြီးကား သဘင်ပညာ၌ လာဘ်မြင်သူ ဖြစ်သည့် အတိုင်း ပြည်သူတို့နေ့စဉ်သုံးနေကြသော အရပ်စကား ဈေးစကားတို့ ဝေဝေဆာဆာ ပြောတတ်သူ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့သော စကားလုံးများကပင် ပရိသတ်ကို ဖမ်းစားနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးအောင်မောင်းနှင့် တွဲဖက် ကပြခဲ့သော မင်းသမီးကြီး ဗလပြန်ကမူ သူတို့ခဲ့ရသော မင်းသား များအနက် ဦးအောင်မောင်းမှာ သဘင်ပညာ အတော်ဆုံး အပြည့်ဝဆုံး ဖြစ်ကြောင်း ဤစာရေးသူနှင့်တွေ့ဆုံစဉ်က ပြောပြခဲ့သည်။

ထိုသို့သော အရည်အချင်းများကြောင့်ပင် ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံ ထော် အစိုးရက မင်္ဂလာ ဦးအောင်မောင်းအား ဝဏ္ဏကျော်ထင်ဘွဲ့ ပေးအပ် ချီးမြှင့်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။

ဦးအောင်မောင်းသည် မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်လောကမှ မင်းသားများ အနက် အထူးခြားဆုံးသော မင်းသားတစ်လက်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြရန် လိုပေဦးမည်။ ၁၂၉၂ ခုနှစ်၊ ပဲခူးငလျင်ကြီးလှုပ်စဉ် ပဲခူးဘုရားပွဲတော်၌ ဦးအောင်မောင်းကပြနေရာ၊ မြင်းစီးစက်ကြိုးစီးနေခိုက် ငလျင်ကြီး လှုပ်ရာ အခြားဇာတ်ရုံများပြိုလဲ ပျက်စီးသော်လည်း ဦးအောင်မောင်း၏ ဇာတ်ရုံမှာ ဘာမှမဖြစ်ဘဲ ရှိနေသဖြင့် “ကပ်ကျော်အောင်မောင်း” ဟု အမည်တွင်ခဲ့သေးသည်။

ဇာတ်မင်းသားများထဲတွင် မဟုတ်မခံ သတ္တိရှိသူ၊ လူမိုက်ကို စိန် ခေါ်ရဲသူကို ပြပါဆိုလျှင် ဦးအောင်မောင်းကိုပင် ပြရမည်ဖြစ်သည်။ စစ်မဖြစ်မီကာလက ဇာတ်သဘင်ပညာရှင်များသည် လူမိုက်များ၏ရန်ကို ရှောင်ရှားရင်း၊ ဒေသခံလူမိုက်များကို ချော့၍ ပေါင်းသင်းတတ်မှ ဇာတ်

ကပြခွင့်ရသောခေတ်ဖြစ်သည်။ ဤသို့သောခေတ်မျိုး၌ပင်ဦးအောင်မောင်းသည် ရောက်လေရာ မြို့ရွာဒေသတိုင်း၌ လူမိုက်များ၏ ကတုံးပေါ်ထိပ်ကွက်ခြင်းမခံရအောင် သတ္တိစွမ်းပြသနိုင်ခဲ့ပေသည်။

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတစ်ခုတွင် နာမည်ကြီး လူမိုက်တစ်ခု ကြီးစိုးနေချိန်ဖြစ်သည်။ ဦးအောင်မောင်းသည် ရုံဝ၌လက်မှတ်သိမ်းနေသည်။ မျက်နှာသုတ်ပဝါ ခေါင်းပေါင်းပြီး ရုပ်ဖျက်ထားသဖြင့် ဦးအောင်မောင်းမှန်းမသိချေ။ မကြာမီမှာပင် လူမိုက်ခေါင်းဆောင်သည် နောက်လိုက်နောက်ပါ အိမ်သူအိမ်သားတပည့်လက်သားစုံလင်စွာနှင့် ပွဲကြည့်ရန်ရောက်ရှိလာသည်။ ဦးအောင်မောင်းက ရုံဝင်လက်မှတ်တောင်းသောအခါ လူမိုက်ကသူ နာမည်ကိုပြောသည်။ ထိုတွင် ဦးအောင်မောင်းက လူမိုက်ခေါင်းဆောင်နှင့်အိမ်သားများကိုမူဝင်ခွင့်ပြုပါမည်။ နောက်လိုက်နောက်ပါများအတွက်မူ လက်မှတ်ပါမှ ဝင်ခွင့်ပြုနိုင်ပါမည်ဟု ပြောရာ လူမိုက်အဖွဲ့မှာမကျေနပ်နှင့်ပြန်သွားကြတော့သည်။

တစ်ကြိမ်ကလည်း အထက်မြန်မာပြည်ရှိ ရွာကြီးတစ်ရွာတွင် ကပြနေစဉ် နေ့လယ်ဘက်၌ ထိုရွာမှ မျက်နှာကြီး သူဌေးသားတစ်ဦးက ဦးအောင်မောင်းတို့ဇာတ်အဖွဲ့မှမင်းသမီးတစ်ဦးကိုလာရောက်စော်ကားသဖြင့် ဇာတ်သမားတစ်ယောက်က မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ကာ ရိုက်လွှတ်လိုက်သည်။ သူဌေးသားဦးဆောင်ကာ ရွာလုံးကျွတ်လာ၍ ဇာတ်ရုံကိုဝိုင်းသည်။ သို့သော် ဦးအောင်မောင်းသည် အလျှော့မပေးဘဲ တစ်ရွာလုံးနှင့် တစ်ယောက်ဆိုသလိုပြန်၍ခံချလေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်ခါစတွင် ခေတ်ပျက်သဖြင့် မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသဘက်သို့ ထွက်ပြေးခိုလှုံနေရာ ပစ္စည်းအားလုံး ဓားပြတိုက်ခံရသည်။ သက်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်သူများကို တိုင်ကြားသော်လည်း မည်သို့မျှ

အကြောင်းမထူးသဖြင့်ဦးအောင်မောင်းသည်သူ၏ပစ္စည်းများကိုသူ့ကိုယ်တိုင် တိုက်ယူခဲ့ဖူးသည်။ ဤကား ဦးအောင်မောင်း၏ သူမတူအောင်ထူးခြားလှသော သတ္တိနှင့် တကယ့်အဖြစ်အပျက်များပါတည်း။

စစ်မဖြစ်မီကာလကဦးအောင်မောင်း၏နာမည်ကြီးဇာတ်ထုပ်များဖြစ်သည့် ပဒုမပေါင်တို၊ ပဒကုသလ၊ ပန်းပဲမောင်တင့်တယ်၊ ယောရဝ၊ ဝိဇယ၊ ကုလိဿဒွိစိတ္တ၊ သုနေစသည်တို့ကို မင်းသမီးပဲခူးမြန်နှင့် တွဲကာ ဓာတ်ပြားသွင်းခဲ့သည်။ စစ်ပြီးခေတ်ပြဇာတ်များ ခေတ်စားနေချိန်တွင် နေသူရိန်ရံ၌ "ရင်သွေးတော်" ရာဇဝင် ပြဇာတ်ကို တင်ဆက်ကပြခဲ့ရာ ခေတ်ပြဇာတ်များနှင့် ယှဉ်၍ အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့လေသည်။

ဇာတ်သဘင်လောကတွင် အောင်မြင်ကျော်ကြားစဲဖြစ်သော ဦးအောင်မောင်းသည် ရုတ်တရက် ရဟန်းဘောင်သို့ ကူးပြောင်းသွားခဲ့သည်။ ရန်ကုန်မြို့ဗားကရာ ကျောင်းတိုက်၊ ကေတုမတီမဟာသိပုံကျောင်းဆရာတော်ဦးပဏ္ဍိတကိုဥပဇ္ဈာယ်ပြု၍ဦးဩဘာသအမည်ဖြင့် ရဟန်းဝတ်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်၊ မန္တလေးနှင့် အိမ်မဲမြို့များတွင် လှည့်လည် သီတင်းသုံးကာ တရားဓမ္မများဟောကြားခဲ့သည်။

ရဟန်းဘောင်တွင်ခြောက်နှစ်မျှကြာပြီးနောက်မိသားစုအရေးကို ငဲ့ကာဇာတ်ပြန်ကခဲ့ပြန်သည်။ ဦးစွာ တပည့်ဖြစ်သူ မင်္ဂလာသိန်းအောင်ဇာတ်အဖွဲ့၌နှစ်နှစ်ခန့်ကပြခဲ့သည်။ စိန်အောင်မင်းကအကူအညီတောင်းလာသောအခါ၌လည်း မငြင်းဆန်ဘဲ လိုက်၍ ကူညီကပေးခဲ့ပါသည်။ သည့်နောက်တွင်သားဖြစ်သူအောင်စိုးမင်း၊ အမယ်ကြီးအိုဦးအောင်စိန်၊ အောင်သန်းတင်တို့နှင့် တွဲဖက်၍ "အောင်သဘင်" အမည်ဖြင့် ကပြနေခဲ့သည်။ ဤသို့ကပြနေရင်း ဟင်္သာတမြို့မှ ဇာတ်ကအပြီး အင်္ဂပူရွှေဆံတော်ဘုရားပွဲတော်တွင် ကပြ ရန်အလာ (၂၀-၁-၁၉၇၃)နေ့၌

ကွယ်လွန်ခဲ့ပါလေသည်။ ထိုစဉ် က ဦးအောင်မောင်း၏ အသက်မှာ ၇၆ နှစ်ရှိပြီဖြစ်သည်။

မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်းကြီးသည် သဘင်ဝန်၊ တိုင်းပြည်၏ဝန်များ ကို ထမ်းဆောင်ရင်း အနုပညာသူရဲကောင်း၊ ဇာတ်သဘင်ပညာသည် တို့၏ သေခြင်းမျိုးဖြင့် ကွယ်လွန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်မှာ ကြာပြီဖြစ်သော်လည်း သူ၏ ထူးချွန်ထက်မြက်သော အနုပညာအရည် အသွေးများ၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများကား မြန်မာ့ဇာတ်သဘင် သမိုင်းစာမျက်နှာ၌ အစဉ်တည်တံ့နေမည်သာ ဖြစ်ပါတော့သည်။

ရှပ်သေးမင်းသား ရွှေဘိုတင်မောင်

ရှပ်သေးမင်းသား ရွှေဘိုတင်မောင်ကား မြန်မာ့ရှပ်သေးလောကတွင် ကိုယ်စွမ်းရှိသမျှ ဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှ ဇွဲလုံ့လပီရိယကြီးမားစွာဖြင့် ရှပ်သေးပညာ မတိမ်ကော မပျောက်ကွယ်ရအောင် အားသွန်ခွန်စိုက်ကြိုးစားသွားခဲ့သူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ကွယ်လွန်သောအခါ မြန်မာ့ရှပ်သေးလောကတွင် အစားထိုးမရနိုင်သော ဆုံးရှုံးမှုကြီးတစ်ရပ်အဖြစ် ပြည်သူတို့က နှမြောတသမဆုံး ဖြစ်ခဲ့ကြရသည်။

ရှေးက အမြင့်သဘင်ဟုခေါ်သော ရှပ်သေးသည် ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိမ်ကောပျောက်ကွယ်လုမတတ်ရှိနေပေပြီ။ နိုင်ငံတော်က ကြီးမှူးကျင်းပသည့် “ဆို၊ က၊ ရေး၊ တီး” ဖြိုင်ပွဲကြီးများကြောင့်သာ လုံးဝပျောက်ကွယ် မသွားသေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ ရှပ်သေးပညာ နေဝင်ချိန်နီး ဖြစ်နေချိန်တွင် လူအင်အား ငွေအင်အားဖြင့် ရှပ်သေးသဘင်ကို ပရိသတ်များ စိတ်ပါဝင်စားလာအောင်၊ အထင်ကြီးလေးစားလာအောင်၊ အမြတ်တနိုးတန်ဖိုးထားလာအောင် ကြိုးစားခဲ့သူမှာ ရွှေဘိုတင်မောင်ပင်ဖြစ်သည်။

“စိမ်းရောင်စို
ထောင်ညိုကမိုင်း
သီတာရွေလိုသာ
ရေပတ်လည်ဝိုင်း” ။

ရွှေဘိုတင်မောင်၏ နာမည်ကျော် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဇာတ်ထုပ်မှ စခန်းချဖြစ်သည်။ ရွှေဘိုတင်မောင်၏ ဒေအင်မြင်ခန့်ညားလှသော အသံဝါကြီးဖြင့် ဟစ်လိုက်သော စခန်းချသည် ယနေ့တိုင်နားထဲစွဲကျန် လျက်ရှိနေသည်။ ထို့ပြင် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဇာတ်မှ သူသီဆိုလေ့ရှိသော ဆဒ္ဒန်ကြီးကိုလည်းကြားယောင်လျက်ရှိနေပါသေးသည်။

“ရွှေဂူ (လိုဏ်အတွင်း)၊ ဆင်မင်းစပွယ်ရာ၊ အင်ကြင်းကိုသယ်ယူ ကာ၊ (မြိုင်ကြီး) ဝနာ၊ မောင်မယ်ဘဒ္ဒါနှစ်ပါးတို့ရံထားကာ၊ စံစားနေ တာ၊ အို - - - တကယ်အားနှစ်သွယ် မယားကိုသာ၊ ရွှေဆင်မင်းက အင်ကြင်းဝေသတဲ့ဗျာ”

ရွှေဘိုတင်မောင်ကပြခဲ့သော ဇာတ်ထုပ်များတွင် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း အပါအဝင် မဟာကပိပျောက်မင်း၊ နန္ဒိယပျောက်မင်း၊ သုကရဝက်မင်း၊ သျှရီချန္ဒရာ (ပသီပုံပြင်)၊ ကြိုးကြာစည်တီး၊ စောရသတ္တိ၊ စောရဗလ၊ ရွှေပင်ငွေရွက်၊ ရှင်ဥပဂုတ် ဖွားတော်မူခန်း၊ ရှင်သီဝလီ ဖွားတော်မူခန်း၊ အလောင်းတော်လေးပါး၊ ငမိုးရိပ်၊ စကြာရေချ၊ ချင်းရွှေလုံး၊ နိဂြောဓ ရွှေသမင်၊ ပုလဲကုန်သည် ရွဲကုန်သည်၊ ဝါဖြူ၊ သူရရူပ၊ ဘူရိဒတ်၊ နိန္ဒိယ ကုမ္မာ၊ နှင်းနွယ်သာဂရ၊ ဗျတ်ဝိဗျတ္တ၊ မင်းညီနောင်၊ ကမ္ဘာသူကရနှင့်စိန်ငွေ ဇာတ်တို့ဖြစ်သည်။

သူ၏ဇာတ်ထုပ်များကို ၁၃၂၀ ခုနှစ်မှစ၍ ဒေဝရက်ဓာတ်ပြား ကုမ္ပဏီမှ ဓာတ်ပြားသွင်းခဲ့ရာ သူကွယ်လွန်ချိန်အထိတေမိယ၊ ဆဒ္ဒန် ဆင်မင်း၊ ဒါနရှင်းတမ်း၊ မဟာနန္ဒိယပျောက်မင်း၊ ကြိုးကြာစည်တီး၊ သျှရီချန္ဒရာ (ပသီပုံပြင်)၊ နှင်းနွယ်သာဂရနှင့် ဗျတ်ဝိဗျတ္တဇာတ်ထုပ်များ ကိုဓာတ်ပြားသွင်းထားခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ဇာတ်ထုပ်တစ်ထုပ်လျှင် အနုသုဓမကြေးငွေ ၂၀၀၀ကျပ်ရရှိခဲ့ပေသည်။

မြန်မာ့ရုပ်သေးပညာကို မေးမိန်ပျောက်ကွယ်မည်စိုးလှသဖြင့် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုးစားခဲ့သော မြန်မာ့ရုပ်သေးသတင်ခေတ်ကို ပြောင်းလဲရန်ကြိုးပမ်းခဲ့သော ရွှေဘိုတင်မောင်၏ ဘဝမှာလည်း တစ်မျိုး တစ်ဖုံစိတ်ဝင်စားစရာကောင်းလှသည်။

သူ၏ဇာတိမှာ ရွှေဘိုမြို့နယ် ပိတောက်ခေါင်း ကျေးရွာဇာတိ ဖြစ်သည်။ ၁၂၇၄ ခုနှစ်၊ ပြာသိုလဆန်း ၈ ရက်၊ အင်္ဂါနေ့တွင် အဖဦးစပ်နှင့် ဒေါ်ခင်မိတ်တို့မှမွေးဖွားခဲ့သည်။ ဖခင်ဖြစ်သူမှာ တောင်သူမျိုးရိုးဖြစ်၍ မိခင်မှာမူ စစ်ကဲမျိုးဖြစ်သည်။ သားသမီးဆို၍ သူတစ်ယောက်တည်းသာ ရှိသဖြင့် မိဘများက အလွန်ချစ်မြတ်နိုးခဲ့ကြသည်။ သူ၏ငယ်နာမည်မှာ သူငယ်ချင်း များက “ကိုရောင်နီ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဘိုးဘွားများက “မောင်ထွန်းဖေ” ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဦးလေးဖြစ်သူက “မောင်အုန်းမောင်” ဟူ၍လည်းကောင်း အမျိုးမျိုးခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။

ရွှေဘိုတင်မောင် ဆယ့်တစ်နှစ်သားအရွယ်တွင် မိခင်ဖြစ်သူ ကွယ်လွန်သွားသည်။ ဖခင်ဖြစ်သူ၏ တောင်သူလုပ်ငန်းကို ကူညီလုပ်ကိုင် ပေးရင်း နဲ့မှတ်သင်ကြားသည်။ ဦးလေးဖြစ်သူမှာ စင်ထိန်းဖြစ်၍ ဦးလေးကို နွယ်လျက် နဲ့မှတ်သင်ဖြစ်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၆ နှစ်သား အရွယ်တွင် နဲ့မှတ်သင်ခဲ့ရာ အသံကောင်းလှသဖြင့် ထိုခေတ်က နာမည်ကြီး ရုပ်သေးဆရာကြီး ဦးစပယ်ကြိုင်က ရွှေဘိုတင်မောင်ကို ခေါ်ယူခဲ့လေသည်။

ရွှေဘိုတင်မောင်၏ ပထမလက်ဦးဆရာမှာ ဦးစပယ်ကြိုင်ဖြစ်သည်။ ဦးစပယ်ကြိုင်၏ စင်တွင် စင်တိုင်ကြသောအခါ “ပန်းတကာ့ ပန်း ဘယ်ပန်းမွှေးတယ်” ဟု ဆို၍တိုင်လိုက်တိုင်း ဆိုင်းပိုင်းမှ “စပယ်၊ ခေါင်ရမ်း၊ နင်းပန်းမွှေးတယ်” အော်ပေးရသည်။ သူ၏အသံမှာ ကြည်လင်

ပြတ်သားပြီး အော်တိုင်းရသဖြင့် မင်းသားလုပ်ရန် ဦးစပယ်ကြိုင်က သင်ပြပေးသည်။

သဘင်ပညာ၏အစမှာ နတ်သံပင်ဖြစ်သည်။ နတ်သံကိုဌာန် ကရိုဏ်းကျနအောင် ဆိုတတ်ပါမှ သဘင်ပညာသည်ကောင်းတစ် ယောက်ပီပီမြည်မြည်ဖြစ်လာမည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “သဘင်အစ နတ်သံက” ဟု ဆိုရိုးပြုကြခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးစပယ်ကြိုင်သည် ရွှေဘို တင်မောင်အား နတ်သံပတ်တတ်အောင် ကျနသေချာစွာ သင်ကြားပေးခဲ့ သည်။

“မင်္ဂလာရယ်မှမဂ္ဂိုဠ်လေ
 ရောင်ဆိုင်ငယ်မှလေးလီ
 သာမောငယ်စည်နတ်ပြည်ထိလှ
 ပျော်ဖွယ်ကောင်းနတ်ပေါင်းစု၏။
 မေရုဗဟိုမြင့်မိုရ်ထိပ်ပန်း
 ဝေဇယန္တက သူဇာ၊ နန္ဒ၊ စိတြနှင့်စိတ္တဓမ္မာ
 ကြင်သာအများမိဖုရားပေါင်း
 ထက်ဖျားနတ်များငယ်စံဝန်းရံခ၏။
 နတ်များအမှူးလူတို့ပြည်တွင်
 ပျော်ရွှင်မြူးမည်လာသည်တကား
 မင်္ဂလာစံခင်းဂုဏ်ရောင်လင်းပါတဲ့
 မင်းအများတို့.....”

ရွှေဘိုတင်မောင်၏ အသံမှာ နတ်သံနှင့် လွန်စွာလိုက်ဖက် သည်။ အသံမှာ အော်တိုင်းထွက်သော အသံမျိုးဖြစ်သည်။ “မင်္ဂလာရယ်တဲ့ မဂ္ဂိုဠ်လေ” ဟု အော်ဟစ်လိုက်သော အသံကိုကြားလိုက်ရလျှင်

ပွဲဈေးရောင်းသူများပင် အယောင်ယောင်အမှားမှား ဖြစ်ကုန်ကြသည်။ ပွဲဈေးစားနေသူများလည်း စားလက်စမှန်တန်းလန်းနှင့် နားစိုက်ထောင် လေ့ရှိကြသည်။ ဤမျှအထိ သူ၏အသံက စွဲဆောင်မှုအားကောင်း လှသည်။

ဦးစပယ်ကြိုင်၏ ရုပ်သေးအဖွဲ့တွင် နဲမှတ်သင်ရန်လိုက်လာ သော ရွှေဘိုတင်မောင်သည် နောင်အခါ လက်တန်းနောက်မှ သီချင်းဆို ခွင့်ရလာသည်။ ရွှေဘိုတင်မောင်ပထမဦးဆုံး ပွဲစတင်ကပြရသော ပွဲမှာ အလုံစစ်ပင် ဘုရားပွဲဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ဆိုင်း ဦးဘထွန်း၊ နဲ ဦးဘတင် တို့နှင့် တွဲခဲ့ရသည်။

မင်းသားအဖြစ်နှင့် ရွှေဘိုတင်မောင် ပထမဦးဆုံး စတင်ကပြ ရသော ပွဲမှာ ကျောက်တော်ကြီး စန္ဒာမုနိအရှေ့ပေါက် ဆွမ်းကျွေးဓမ္မာရုံ ဇရပ်ဒကာ ဦးဖိုးသီးက ငှားသော ပွဲဖြစ်သည်။ မှတ်မှတ်ရရ ထိုနေ့သည် ကား ၁၂၉၇ ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆုတ်တစ်ရက်နေ့တွင် ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ပွဲငှားစမှာ အလွန်နည်းလှသည်။ တစ်စင်လုံးအတွက် ၃၅ ကျပ်သာရ သည်။ စရိတ်စကနတ်၍ အစုခွဲလိုက်သော အခါ ဆန်သုံးပြည်သာရတော့ သည်ဟူ၏။

ရွှေဘိုတင်မောင်သည် ဆန်သုံးပြည်ရသော ဘဝမှကြီးစားလာခဲ့ရာ တစ်စထက်တစ်စ အောင်မြင်မှုများ ရရှိလာခဲ့သည်။ အထက်မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်းရှိ ဘုရားပွဲ၊ ကျောင်းပွဲ၊ အလှူပွဲများတွင် ရွှေဘိုတင်မောင် ရုပ်သေးအဖွဲ့မှာ မပါမဖြစ်သလောက် အောင်မြင်မှုတို့ခွန် စိုက်ထူနိုင် ခဲ့သည်။

ရွှေဘိုတင်မောင်အား ရုပ်သေးပညာ သင်ကြားပေးသော ဆရာ များမှာ ကန့်ကူလက်လှည့်ဆရာ ဦးစပယ်ကြိုင်၊ ဆရာကြန်၊ မင်းသားကြီး

ကုန်းဘောင်အံ့၊ မခေါက်ဆရာဦးအောင်စိန်၊ မင်းသားကြီးဆရာကောင်း၊ မင်းသားကြီးဦးကြင်၊ ရွှေကြက်ယက်မင်းသားဦးစိန်ပွင့်၊ မြင်းခြံအိနောင် ဦးဘတင်၊ မင်းသားဦးဘကျော့နှင့် မင်းသားကြီး ဦးဘကျော်တို့ဖြစ် လေသည်။

ရွှေဘိုတင်မောင်၏ မူလအမည်မှာ မျိုးချစ်စိန်ဖြစ်ပြီး၊ နောင်မှ ဆရာကောင်းကမျိုးချစ်စိန်အစားရွှေဘိုတင်မောင်ဟုပြောင်းပေးခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဇာတ်လောကတွင်ရွှေမန်းတင်မောင်သည်ထိပ်ဆုံးမှဖြစ်သကဲ့ သို့ ရုပ်သေးလောကတွင်လည်း ရွှေဘိုတင်မောင် သည် ထိပ်ဆုံးမှ ဖြစ်စေရမည်ဟူသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ယင်းသို့အမည်ပြောင်းပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ရွှေဘိုတင်မောင်သည် ဆရာကောင်းထံ၌ မင်းသားအဖြစ်ကပြနေရပြီဖြစ်သည်။ သူနှင့်တွဲဖက်ရသောမင်းသမီးမှာ စပယ်လှိုင်နှင့်ခင်မြသန်း(ကိုမြသန်း) တို့ဖြစ်သည်။

ရွှေဘိုတင်မောင်သည် ၁၂၉၈ ခုနှစ်အထိ ဆရာကောင်းနှင့် တွဲဖက်ခဲ့ပြီးနောက် ၁၂၉၉ခုနှစ်တွင်စင်ခွဲထွက်ကာကိုယ်ပိုင်စင်ထောင် ခဲ့သည်။ သို့သော် စီးပွားရေးမခိုင်လုံသဖြင့် စင်ဖျက်လိုက်ရသည်။ ၁၃၀၀ပြည့်နှစ်မှ ၁၃၀၂ခုနှစ်အထိဦးရာမြင့်(ခင်မြင့်စိန်) နှင့်တွဲခဲ့သည်။ ၁၃၀၃ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင်မူ စစ်အတွင်းကာလဖြစ်၍ မကပြရချေ။ စစ်ကြီးပြီးသွားပြီးနောက် ၁၃၀၇ ခုနှစ်တွင် ဦးသက်နံ၊ ဦးဓာတ်ကြည် အစရှိသော လူရွှင်တော်များ၊ ဦးဘမောင်၊ ဦးဘရှင် အစရှိသော ကြီးဆွဲဆရာများနှင့်ပူးပေါင်းတွဲဖက်၍ကပြခဲ့ပြန်သည်။

ထိုအချိန်ကအလင်္ကာကျော်စွာရွှေမန်းတင်မောင်သည်ယောက်ျား တံခွန်၊ မင်းလေးပါး၊ လက်ဝဲညွန့် အစရှိသော အော်ပရာများကို တီထွင်ကပြနေချိန်ဖြစ်ရာ၊ ရွှေဘိုတင်မောင်ကလည်းသူ၏ရှုပ်စုံစင်တွင်

ကြာဖူးအော်ပရာနှင့် ဘလ္လာတိယပျို့မှ ထုတ်နုတ်ထားသော ကောသလ ကိန္နရီအော်ပရာတို့ကို တီထွင်ကပြခဲ့လေသည်။

ဤသို့ဖြင့် ရွှေဘိုတင်မောင် ရုပ်စုံသဘင်အဖွဲ့သည် မြန်မာပြည် တစ်နံတစ်လျား ကပြလာခဲ့ရသည်။ ပွဲချီများလာသည်နှင့်အမျှ ငွေကြေးလည်း အတော်အသင့် စုဆောင်းလာနိုင်ခဲ့ပြီး ဖြစ်၍ ကိုယ်ပိုင်စင်ထောင်လိုက်သည်။ ရွှေဘိုတင်မောင်၏စင်တွင် မင်းသားရွှေဘိုတင်မောင်၊ မင်းသမီး မြင့်မြင့်သန်း (ကိုပန်းအေး)၊ ဝဲမင်းသားကြီး ဦးဘသိန်း (အကြမ်း)၊ ယာမင်းသားကြီး ထီးဆောင်းဦးဘညွန့် (အန)၊ လူရွှင်တော် ဦးဓာတ်ကြည်၊ ဦးသက်နံ၊ ဦးသိန်းဒီ၊ ဦးတိမ်ခိုး၊ လူကြမ်းဦးဘခင်၊ ဦးအုန်း၊ ဦးအောင်မြတ်၊ ကြိုးဆွဲ ဦးဘရင်၊ ဦးမြသွင်၊ ဆိုင်းစိန်သိန်းအောင်၊ နှဲ ဦးပေါ်လွင်တို့ဖြင့် ဖွဲ့စည်းခဲ့ရာ လူအင်အားရော ပစ္စည်းအင်အားပါ အတောင့်တင်းဆုံးအဖွဲ့ကြီး တစ်ဖွဲ့အဖြစ် လူကြိုက်များကာ အောင်မြင်ကျော်ကြားခဲ့သည်။

ရွှေဘိုတင်မောင်သည် သူ၏ရုပ်စုံအဖွဲ့ကို အမြဲတမ်းဆန်းသစ်ကာ ခေတ်မီနေစေလိုသည်။ ခေတ်ကိုရင်ပေါင်တန်းလိုက်နိုင်ရန်အတွက်လည်း မျက်ခြည်မပြတ် အမြဲတမ်းလေ့လာသည်။ ဇာတ်သဘင်များတွင် ရှေ့ပိုင်းပြဇာတ်များ ခေတ်စားလာသောအခါ သူ၏ရုပ်စုံအဖွဲ့၌လည်း “နက်ဖြန်တစ်ရက်လွမ်းရက်တစ်ရာ” အစရှိသည့် ခေတ်ပေါ်ပြဇာတ်များကို ထည့်သွင်းတင်ဆက်ခဲ့သည်။ အော်ပရာနှင့်ပတ်သက်၍လည်း ပွဲကြည့်သူတို့ အကျိုးရှိစေမည့် သင်ခန်းစာရစေမည့် “အာရုံခြောက်ပါးအော်ပရာ” “ကြာဖူးအော်ပရာ” အစရှိသည့် အော်ပရာများကို တင်ဆက်ကပြခဲ့သည်။

ရှပ်သေးစင်တည်ဆောက်ရာ၌ပင် စင်ကို ရှေးမူအတိုင်း မဟုတ်ဘဲ နည်းသစ်ထွင်၍ ဆောက်လုပ်သည်။ ဆောက်ပုံမှာ ဇာတ်စုံစင်မြင့်ကို နှစ်ထပ်ပြုလုပ်ပြီး ဒုတိယစင်မြင့်ကို ပထမစင်ပေါ်တွင် ထပ်ဆင့်ဆောက် လုပ်သည်။ အရှပ်ကြီးများကိုလည်း ရှစ်လကွ၊ ကိုးလကွရှိအောင် ထပ်တိုး သည်။ ရှပ်သေးရှပ်များကိုလည်း ပထမစင်မြင့်ပေါ်တွင် ထားရှိပြီး ကြီးဆွဲသူများက ဒုတိယစင်မြင့်မှနေ၍ ဆွဲရသည်။ သို့သော် ကပြရာနေရာ တိုင်း ၌ကား ထိုစင်မျိုး မဆောက်နိုင်ပါချေ။ ဇာတ်ရုံကောင်းကောင်း ရှိသည့် နေရာမျိုး၌သာ ပြုလုပ်နိုင်လေသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် အလင်္ကာကျော်စွာ ရွှေမန်းတင်မောင်သည် ရန်ကုန်မြို့၌ ညဉ့်ဝက်စနစ် သဘင်သစ်ကို တီထွင်ကပြခဲ့ရာ အထူး အောင်မြင်မှု ရရှိခဲ့သည်။ ထိုအခါ ရွှေဘိုတင်မောင်ကလည်း အားကျမခံ ဇာတ်ခုံအပြင်အဆင်နှင့် မီးဆလိုက်ပါ တိုးချဲ့ပြုပြင်လျက် ရန်ကုန်မြို့ ဂျူဗလီဟောတွင် ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းဇာတ်ထုပ်ကို ညဉ့်ဝက်အဖြစ် တီထွင် ကပြခဲ့ဖူးသည်။

ရွှေဘိုတင်မောင်သည် မန္တလေးတွင် အခြေစိုက်သူဖြစ်၍ မန္တလေးသို့ ရောက်လာလေ့ရှိသော မြန်မာမူ အနုသုခုမပညာကို ဝါသနာထုံသည့် နိုင်ငံခြားသားများနှင့် မကြာခဏဆိုသလို ဆုံတွေ့ခဲ့ သည်။ သူတို့သိချင်လေ့လာချင်သော ရှပ်သေးပညာကိုလည်း ထုတ်ဖော် တင်ပြခွင့် ကြံခဲ့ရသည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၇ ရက်နေ့တွင် မန္တလေးသို့ ချက်ကိုစလို ဝက်ကီးယားနိုင်ငံမှ ရှပ်သေးပညာရှင် အမျိုးသမီးများဖြစ်ကြသည့် ဒေါက်တာ ဂိုဒ်ဗ်ကိုဗာနှင့် မစွမ်း ဟက်ဗလီကိုးဗားတို့ ရောက်ရှိလာကြ သည်။ သူတို့နှစ်ဦးမှာ ယဉ်ကျေးမှုဌာန၏ ဧည့်သည်၊ စာပေနှင့်ယဉ်ကျေးမှု

ဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်သောကြောင့် မန္တလေးမှ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် စာရေးဆရာ လူထုဦးလှတို့က အငြိမ့်ပွဲ၊ ရုပ်သေးပွဲကြည့်နိုင်အောင် စီစဉ် ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြသည်။

(၂၈-၃-၆၅) ရက်နေ့တွင် ကျောက်ဆည်၌ ကပြနေသော ရွှေဘိုတင်မောင် ရုပ်သေးပွဲသို့ သွားရောက်ကြည့်ရှုကြသည်။ ရွှေဘို တင်မောင်၏ရုပ်သေးပွဲတွင်လှည်းနှင့်လာကြည့်သော ပွဲကြည့်ပရိသတ်၊ ခြေလျင်လာသော ပွဲကြည့်ပရိသတ် စုစုပေါင်း တစ်သောင်းကျော်ရှိရာ ချက်ရုပ်သေးပညာရှင်နှစ်ဦးမှာ အံ့ဩမဆုံး ဖြစ်နေကြသည်။ သူတို့ အနောက်နိုင်ငံများတွင် ရုပ်သေးကပြသော ရုံများမှာလည်း ရုပ်ရှင်ရုံ တွေလို ကြီးကြီးမားမား မဟုတ်၊ ခပ်ငယ်ငယ်သေးသေးသာဖြစ်၍ ပွဲကြည့်ပရိသတ်မှာလည်း တစ်ပွဲလျှင် ၂၀၀ - ပတ်ဝန်းကျင်မျှသာ ဖြစ်သည်။ ယခု မြန်မာနိုင်ငံမှ ရွှေဘိုတင်မောင်၏ ပွဲကြည့်ပရိသတ်မှာ လှည်းစိုင်းကြီးဟီးထလျက် လူပေါင်းတစ်သောင်းကျော်မျှ ရှိရကား အံ့ဩမဆုံးဖြစ်မည်ဆိုလျှင်လည်း ဖြစ်ထိုက်ပါပေသည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ်၊ မတ်လအတွင်းကလည်း တရုတ်ပြည်မှ စာရေး ဆရာကြီး မစ္စတာကျန်ပျင်းနှင့် စကားပြန် လီမိုးတို့ရောက်ရှိလာရာ သက်ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများက ထွန်းလှဟိုတယ်တွင် ဧည့်ခံပွဲကျင်းပ၍ ဧည့်ဝတ်ပြုခဲ့ကြသည်။ ယင်းဧည့်ခံပွဲတွင် ရွှေဘိုတင်မောင်၏ ရုပ်သေး နှစ်ပါးသွားကိုပါ ထည့်သွင်းပေးခဲ့ကြသည်။ ထိုညက လူရွှင်တော်ရုပ်များ မပါသောကြောင့် အငြိမ့်လူရွှင်တော် ရန်အောင်၊ ဂျော်လီနှင့် သောင်းဒန် တို့က ရုပ်သေးလူရွှင်တော်များအဖြစ် ပါဝင်ကူညီကြရသည်။ လူ၊ လူရွှင်တော်များက ရုပ်သေးမင်းသားရုပ်၊ ရုပ်သေးမင်းသမီးရုပ်လေး

များကို ကိုင်တွယ်နောက်ပြောင်ကြရာတွင် မင်းသမီးရုပ်ကလေးက ကြောက်ရွံ့ဟန်ဖြင့်ရှောင်ပြေးသည်ကိုလည်းကောင်း၊ မင်းသမီးရုပ်ကလေးက သောင်းဒန်၏ပဝါကို အလစ်တွင်ဆွဲ ယူသွားသည်ကိုလည်းကောင်း မြင်ကြရသဖြင့် တရုတ်စာရေးဆရာအဖွဲ့ဝင်များ သဘောအကျကြီး ကျခံကြလေသည်။

ထိုနှစ် ဩဂုတ်လတွင် တော်လှန်ရေးအစိုးရ ယဉ်ကျေးမှုဌာနမှ ရှေးမှု မြန်မာရုပ်သေးထိန်းသိမ်းရေး၊ ပြန်လည်ဖော်ထုတ်ရေးအတွက် မန္တလေးသို့ ရောက်ရှိလာသည်။ မန္တလေးအနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ရုပ်သေးပညာရှင်ကြီးများကိုဖိတ်ခေါ်၍ ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ရှေးမှုဇာတ်ထုပ်ဟောင်း ၃-၄ ခုကနိုင်အောင် အသံသွင်းနိုင်အောင် အစီအစဉ်လုပ်ကြ သည်။ ထိုအစီအစဉ်တွင် မင်းသားအဖြစ် အောင်မင်းစိန်၊ ဒဂုံ ဦးသောင်းစိန်၊ အောင်မြဲသောင်းနှင့်ရွှေဘိုတင်မောင်တို့လည်း ပါဝင်ခဲ့ပေသည်။

ရွှေဘိုတင်မောင်သည် ရှေးခေတ်နိုင်ငံကျော် ရုပ်သေးပညာရှင်ကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးဖူးညို၊ ဦးစိန်ခို၊ ပုဂံသား ဦးဘကျော်တို့ထံမှ ရုပ်သေးပညာကိုလည်း ထိန်းသိမ်းတောင့်ရှောက် သည်။ ဖော်ထုတ်တင်ပြလေ့ရှိသည်။ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်လုမတတ် ဖြစ်နေသော ရုပ်သေးမင်းသမီးကြီး ဦးဖူးညို၏ "စိန်ဂွေး" ဇာတ်ထုပ်ကိုလည်း တော်လှန်ရေးအစိုးရယဉ်ကျေးမှုဌာနနှင့်ပူးပေါင်းကာ ဖော်ထုတ်ခဲ့ဖူးသည်။ မန္တလေးသို့ ရောက်ရှိလာသည့် ယဉ်ကျေးမှုနှင့်ပတ်သက်သည့် နိုင်ငံခြားသားအနုပညာရှင်များ၏ ဧည့်ခံပွဲများ၊ ဆွေးနွေးပွဲများတွင်လည်း စိတ်ရောကိုယ်ပါကူညီဆောင်ရွက်ပေးလေ့ရှိသည်။

ထို့နောက် သမ္မတအိမ်တော်တွင် ရုပ်သေးဘိုးအေကြီးများအား တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်ပွဲကျင်းပရာသို့ ရွှေဘိုတင်မောင်လည်း တက်ရောက်ခဲ့ရ

သည်။ သူခေါင်းဆောင်အဖြစ် ပါဝင်သရုပ်ဆောင်ထားသော စိန်ဇွေး
ဇာတ်ထုပ်ကိုလည်း မြန်မာ့အသံမှ ထုတ်လွှင့်ပေးခဲ့သည်။

သည့်နောက်ပိုင်းတွင် တော်လှန်ရေးကောင်စီ အစိုးရကလည်း
တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အာရုံစိုက်နေရသဖြင့် ရုပ်သေးပညာ
ကို သိပ်ဂရုမပြုအား၊ ပြည်သူများကလည်း ရုပ်သေးထက် ရုပ်ရှင်၊
ဇာတ်သဘင်ကို စိတ်ဝင်စားနေသဖြင့် အားပေးမှုတဖြည်းဖြည်း
လျော့နည်းလာတော့သည်။ ရွှေဘိုတင်မောင်အနေဖြင့်လည်း အသက်
အရွယ်ကကြီးလာပြီဖြစ်၍ ကျန်းမာရေးက ချို့ယွင်းလာတော့သည်။

သို့သော် ဝမ်းရေးကရှိသေးရကား မကျန်းမာသည့်ကြားကပင်
ပွဲခွင်မပျက်အောင် ဆက်လက်ကပြနေခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးပွဲခွင်ကား
၁၃၃၇ ခုနှစ်၊ စာပေါင်းလစုတ် ၁၃ - ၁၄ ရက်ညများက အမရပူရမြို့နယ်
ရဲလုံးကျော်စွာ ဘုရားထီးတင်ပွဲဖြစ်သည်။ ကျန်းမာရေးချို့ယွင်းနေသည့်
ကြားကပင် "ငါသေချင်သေပလေ့စေ၊ ငါ့ရုပ်သေးတွေနဲ့ ဖက်သေမယ်"
ဟုဆိုကာ ကြီးဆွဲကပြလုပ်ဆောင်သွားခဲ့ပါသေးသည်။

ထို့နောက် သူ့တွင်စွဲကပ်နေသည့် လျှာကင်ဆာရောဂါကို
ကြိုးစားကုသခဲ့သည်။ သူမသေမီ သူ့ဆန္ဒအတိုင်း ရုပ်သေးပညာ
အညွန့်မတုံးရအောင် ရုပ်သေးမင်းသားကြီး ဦးသက်နံ၊ ဦးညွန့်နှင့်
ခေါင်းဆောင်အဖြစ် တာဝန်ယူကပြမည့်မင်းသားတပည့်ရွှေဘိုတင်အောင်
တို့က "အဖွဲ့အစည်းမပျက် ရုပ်သေးပညာကို အမွေဆက်ခံ၍ ထိန်းသိမ်း
စောင့်ရှောက်ကပြသွားပါမည်" ဟု သူ့ရှေ့တွင် ကတိသစ္စာပြခဲ့ကြရလေ
သည်။

သည်တော့မှပင် ရွှေဘိုတင်မောင်သည် ရုပ်သေးပညာအပေါ်
သံယောဇဉ်ဖြတ်လျက်၊ ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် ၂၄ ရက်၊ နံနက် ၄ နာရီခွဲအချိန်

တွင်မန္တလေးမြို့စွန်ပြည်ကြီးမျက်ရှင်ရုပ်တံမြက်စည်းစုရွာရှိသူခြံကလေးထဲရှိအိမ်ကလေးထဲ၌ဆင်းဆင်းရဲရဲဖြင့်ကွယ်လွန်ခဲ့ပါလေသည်။

သူကွယ်လွန်ချိန်တွင် အသက် ၆၄ နှစ် ရှိပြီဖြစ်၍ ကြီးလှပြီဟု မဆိုနိုင်သေး။ အနုပညာရှင်တို့၏ သဘာဝအတိုင်း ဘဝအာမခံချက် မရေရာသဖြင့် အသေစောခဲ့ရလေသလားဟု တွေးစရာရှိသည်။ စွယ်စုံရရုပ်သေးပညာရှင်ကြီးဖြစ်၍လည်း မြန်မာ့ရုပ်သေးလောကတွင် အစားထိုးဖို့ရာ မမြင်မိသေး။ "ဇာတ်မှာ ရွှေမန်းတင်မောင်၊ ရုပ်သေးမှာ ရွှေဘိုတင်မောင်" ဟုကြွေးကြော်ခဲ့သည့်အတိုင်းပင် သူ၏ရုပ်ကလာပ်ကို (၃၀-၇-၇၆) ရက်နေ့တွင် မန္တလေးမြို့အုတ်စက်သုသာန်ရှိ ရွှေမန်းတင်မောင်၏အုတ်ဂူဘေး၌ မြှုပ်နှံခဲ့ပေသည်။

ဘကဒိန္နာ ဗလပြန်

ရိုးမတောင်တန်းကြီးတွေ၊ မြောင်စမ်းကြီးတွေ၊ ရှားပင်အောက်မှာလ၊ ဖားကင်ခြောက်ကယ်နှင့်၊ ရှောင်မသွေပွေးစေ၊ ခေါင်ရေဘူးတွေ၊ မုရင်းစပါးနဲ့ ထမင်းစားမယ်၊ ကဇင်းနားကလေး စောင့်လှည့်ကိုကိုရေ၊ စောနန်းရွှေ ချစ်စရာအမှန်စကား၊ အတင်းနသားပါ ယားဝေ - - - ။

လင်းစမှာနင်းကဝေဝေ၊ ပုလဲသွေးလိုတဲကလေးမှာနေ၊ တောတန်းက စောနန်းရွှေ၊ အို- ကရင်မလေးရေ၊ အို- - - ဗလပြန်လေး ရေ (ခေါ်တဲ့)၊ အသံထင်သလေ၊ ဝေဝေဝေ”

အထက်ပါသီချင်းကလေးမှာ ဗလပြန်ငယ်ငယ် မန္တလေးမြို့တွင် အငြိမ့်မင်းသမီးအဖြစ် ကပြစဉ်က နန်းတော်ရှေ့ ဆရာတင်ရေးပေးခဲ့သော သီချင်းတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။

ဗလပြန်ကို ၁၂၇၆ ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း ၆ ရက်နေ့တွင် ဦးချမ်းအေး - နော်ရွှေမိတ်တို့မှ ဖွားမြင်ခဲ့ရာ မွေးချင်း ၇ ယောက်အနက် အငယ်ဆုံးဖြစ်သည်။ မြန်မာလို မစိမ်းမြ၊ ကရင်လို စောနန်းရွှေဟု မှည့်ခေါ်ခဲ့ကြသည်။ သုံးနှစ်သမီးအရွယ်ကပင် အဆိုအက ဝါသနာပြင်းပြ၍ ကတမ်းခုန်တမ်းကစားလေ့ရှိသည်။ မိဘများက တားမြစ်သော်လည်း မရပေ။

စောနန်းရွှေ ၇ နှစ်အရွယ်တွင် မိဘများနှင့်အတူ ပဲခူးဘုရားပွဲသို့ လိုက်သွားကြသည်။ ဧရာဝတီ ဦးတင့်- ထာလှိုင် (မွန်) မငွေကျပ်အတ်ပွဲကို

ဝင်ကြည့်ရာမှ စောနန်းရွှေကလေးသည် ဇာတ်ခုံပေါ်သို့ ပြေးတက်သွားပြီး “အို - - - ကိုတင့်ကြီးရဲ့မေ့ပြီလား၊ ကျွန်မ မယ်အောင်ဝလပါ” ဟုဆိုကာ ဦးဖိုးစိန်၊ ဦးစိန်ကတုံးနှင့် တွဲကစဉ်က သီဆိုခဲ့သော သီချင်းများကိုသီဆို ပြခဲ့သည်။ မင်းသားဇရာဝက်ဦးတင့်မှာ တအံ့တကြွပ်နေစဉ် သမီးပျောက် လိုက်ရှာသော မိဘများနှင့်တွေ့ပြီးနောက် ပြန်ခေါ်ရာ မလိုက်ရာငြင်းဆန် နေသည်။ “နောင်တွင် ပွဲကစေရပါမည်” ဟု ကတိပေးတော့မှ ချောချော မောမောပြန်လိုက်သွားတော့သည်။

စောနန်းရွှေကလေး၏ ဝါသနာကို ကူညီသည့်အနေဖြင့် ကျောင်း ဆရာဦးဘအေးက အဆိုအကများ သင်ကြားပေးပြီးနောက် အရပ်ပွဲ၊ အလှူပွဲတို့၌ ကပြစေပါသည်။ မိဘများက အထွေးဆုံးသမီးကလေးကို အလွန် ချစ်ရှာ လွန်းသဖြင့် အရပ်အငြိမ့်ကလေးမှ တစ်ဆင့်ဇာတ် ကလေးဖြစ်အောင် တည်ထောင်ပေးခဲ့သည်။ သို့သော် မကြာခင်မှာပင် ဇာတ်ပျက်သွားသဖြင့် မိဘများက စောနန်းရွှေကိုချော့မော့ပြီး ထုံးကြီးသို့ ပြန်ခေါ်လာခဲ့သည်။ စောနန်းရွှေ၏ ဇာတ်မှာ ပဲခူးခရိုင်၊ ထုံးကြီးရွာ အနောက်ဘက် ရေအေးစမ်းရွာဖြစ်သည်။

ရွာသို့ပြန်ရောက်ပြီးနောက် မိဘများကို “ဆရာဟောင်းဖြစ်သူ အမေထွေး (မင်းသမီး မထွေးလေး) ဆီပို့ပေးပါ” ဟုချည်း ပူဆာနေပြန် သဖြင့် စိတ်ပြေလိုပြေငြား မယ်ဒလင် အောင်စိန်နှင့် မစိန်ဥတို့ကိုခေါ်ပြီး ဇာတ်ထောင်ပေးခဲ့သည်။ ထိုဇာတ်အဖွဲ့နှင့် မီးရထားတစ်လျှောက်ကပြ လာရင်း၊ စောနန်းရွှေမှာ ကျောက်ကြီးရောဂါဖြစ်လာသဖြင့် ဇာတ်ပျက် သွားခဲ့ရပြန်သည်။ မကြာခင် ဇခင်ကြီးလည်း အနိစ္စရောက်လေရာ သားအမိနှစ်ယောက် ရွာသို့မပြန်တော့ဘဲ ဇာတ်ပစ္စည်းများကို ထုခွဲ ရောင်းချ၍ အငြိမ့်ကလေးထောင်ကာ ဘဝရပ်တည်ခဲ့ရလေသည်။

ထိုစဉ်က စောနန်းရွှေမှာ ၁၀ နှစ်ခန့်သာ ရှိသေးသည်။ သို့သော် အောင်ဗလဘဝက သီဆိုခဲ့သော သီချင်းများကို ပြန်လည်သီဆိုခြင်း အားဖြင့် နာမည်အတော်ထင်ရှားလာခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ဤသို့ ကပြနေရင်း ၂ နှစ်ခန့်အကြာတွင် အောင်ဗလ၏ ဇာတ်ကန်ထရိုက် ပွဲစားကြီး ဦးဖိုးရုံ လိုက်လာပြီး မန္တလေးသို့ခေါ်သွားသည်။ ဦးဖိုးရုံက ၁၂ နှစ်သမီး စောနန်းရွှေကို အောင်ဗလဝင်စားခြင်း ဟုတ်၊ မဟုတ်စုံစမ်းပြီးနောက် ယုံကြည်စိတ်ချတော့မှ ဗမာ (မြန်မာ) ဘိုကေစိန် - တလှိုင်း (မွန်) ဘိုကေစိန် မင်းသားနှစ်လက်နှင့် ကလေးဇာတ်တစ်ဇာတ်တည်ထောင် ပေးသည်။ မန္တလေးသို့မရောက်မီ အရပ်ဒိုးပတ်ဝိုင်းနှင့် ကနေစဉ် ဒိုက်ဦးမြို့မှ သူဌေး ဦးမောင်မောင်က သူ၏ဆန်စက်ဖွင့်ပွဲတွင် မင်းသား ဦးစိန်ခို၊ မြခြေကျင်း မငွေမြိုင်၊ ရွာစားကြီး စိန်ဗေဒါအဖွဲ့ကို ကပြစေရာ စောနန်းရွှေကိုလည်း လာကပေးပါရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့သည်။

သူဌေး ဦးမောင်မောင်သည် "ငါ့စက်ဖွင့်ပွဲသာ အောင်မြင်ပါလျှင် စောနန်းရွှေအား အောင်ဗလဝင်စားသည်ဆိုခြင်းမှာ မှန်ပါစေ" ဟူ၍ အဓိဋ္ဌာန်ပြုပြီး အကခိုင်းခဲ့ရာ၊ စောနန်းရွှေက ဦးစိန်ခိုနှင့် တွဲလျက် "လှမ်းနိုင်ဘူးတော်ကြီးရေ" အစချီသီချင်းကို သီဆိုကပြခဲ့သည်။ ထိုတွင် ခလုတ်မနိပ်ဘဲ စက်မှာ အလိုလိုလည်လာသည်ဟု အဆိုရှိသည်။ ယင်းဆန်စက်ဖွင့်ပွဲအောင်မြင်သည့်အတိတ်နိမိတ်ကိုယူကာ အောင်ဗလ လူပြည်သို့ တစ်ဖန်ပြန်လာသည်ဟုဆိုပြီး ပရိသတ်က စောနန်းရွှေကို "ဗလပြန်" ဟုအမည်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် စာရေးဆရာ ဆရာကြည်က အောက်ပါသီချင်းကို ရေးပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

“ကျွန်မကို ခေါ်လာ * အခြေဂုဏ်ကံသတင်း * အဖေဖေ ဝွဲမင်းပါ *
 မန္တလာကျေးမနေးပြန်လာတာ * ကျွန်မအမှန်သာ * မရဏခဏခံ
 တာပါ * ရွှေမန်းမြို့ကြီး ရုတ်တရက်နှုတ်ဆက်ကာ * ပုပ္ဖ၊ မုဉ္ဇ၊
 ပရစေတနာ ကောင်းပေရဲ့ကြုံလာ * အပေါင်း ရေစက်ဆုံကာ *
 ဗလပျိုခင်မှာ ကျွန်မငြိငြင်တာ * နေကိုမခင်ပါ * ဟိုဘဝတုန်း
 ရယ်က * မမှန်းနိုင်တဲ့မြို့နဂရာ * ချစ်ဦး ချစ်ဦး မှန်းရင် အသည်း
 နာစရာ - - -”

ဗလပြန်သည် အောင်ဗလဝင်စားသည်ဟု သူ့ကိုယ်သူ ယုံကြည်
 သည်။ ဟုတ်သည်ဟုလည်း ဝန်ခံသည်။ ဤအယူအဆနှင့်ပတ်သက်၍
 ကျွန်တော့်အနေနှင့် မည်သို့မျှမဝေဖန်လိုပါ။ ဤယူဆချက်ကပင်
 သူ၏အောင်မြင်မှုကို အထောက်အကူဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ တစ်နည်းဆိုရ
 သော်ဗလပြန်သည်အောင်ဗလဝင်စားသည်ဟူသောယုံကြည်ချက်နှင့်
 ပတ်သက်၍ ပို၍ထူးချွန်အောင် ကြိုးစားခဲ့သဖြင့်လည်း ဤမျှအထိ
 အောင်မြင်ကျော်ကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။

ဗလပြန်နှင့် တွဲဖက်ကပြခဲ့သော မင်းသားများမှာ ဘားမားစိန်၊
 နေပြည်တော် ဘသက်၊ ဒုတိယ ဖိုးစိန်၊ ပြည်အေးစိန်၊ စန္ဒရာ၊ ဘအုန်း၊
 အောင်ဘညို၊ တလိုင် (မွန်) ညီနောင်၊ ခုနစ်ထွေ ထွန်းရီ၊ ရွှေဒေါင်းညို၊
 ဦးတောကျော်၊ မင်္ဂလာ ဦးအောင်မောင်း၊ စိန်အောင်မင်း၊ ခေတ်ပါတီ၊
 ဝိဇ္ဇာမောင်၊ တိုင်းချစ် သန်းစိန်၊ စိန်အောင်ကြည်၊ ကျော်ဝင်းစိန်၊ ပန်တျာ
 ကြည်လင်တို့ဖြစ်သည်။ ရွှေမန်းတင်မောင်နှင့်လည်း ဂျပန်ခေတ်က
 ခဏမျှ တွဲဖက်ကပြခဲ့ဖူးသည်။ ဗလပြန်သည် ဦးအောင်မောင်း၊
 စိန်အောင်မင်းတို့နှင့် နှစ်အကြာဆုံးတွဲခဲ့သည်။ ဦးအောင်မောင်းနှင့် ဂုနစ်၊
 စိန်အောင်မင်းနှင့် ဝဝနှစ်ခန့်တွဲခဲ့သည်။ တွဲဖက်ကပြခဲ့သော မင်းသားများ

အနက် ဦးအောင်မောင်းမှာ ပညာအရည် အပြည့်ဝဆုံးဟု ဗလပြန်က ဆိုပါသည်။

ဗလပြန်သည် မင်းသားများစွာနှင့် တွဲဖက်ကပြသကဲ့သို့ ဇာတ်ထုပ် မျိုးစုံလည်း ကပြခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် စိန်အောင်မင်းနှင့် တွဲဖက်ကပြခဲ့ သော ဝမ်းရိပ်၊ ဆင်ကဲဘို့မယ်၊ ချင်းဖဝေ၊ မောင်မစ္စက၊ စောအောင် စောနှောင်အစရှိသောဇာတ်ထုပ်များမှာ နာမည်ကျော်ကြားလူကြိုက်များ လှသည်။

ဆင်ကဲဘို့မယ်ဇာတ်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်။ အင်းဝဘုရင် ဒုတိယ မင်းခေါင်သည် ရာဇာဓိရာဇ်နှင့် စစ်တိုက်ရန်အသွား ဆိပ်ထိန်းကမ်းဖြူရွာရှိ သူကြီးဖိုးရွှေသီးအိမ်သို့ ခေတ္တဝင်တော်မူရာ၊ သူကြီးသမီး မဘို့မယ်ကို မြင်တွေ့သွားသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရင်က ဖခင်ဖြစ်သူအား ကာမပိုင်ရှိ၊ မရှိ မေးမြန်းရာ၊ ဖခင်ဖြစ်သူက မရှိပါကြောင်း လျှောက်တင်သည်။ ဤတွင် ဘုရင်မင်းခေါင်က ဟံသာဝတီတိုက်ပွဲက အပြန် သိမ်းပိုက်တော်မူ သည်။ သဲဖြူခင်း၊ ရာဇမတ်ကာ၊ ငှက်ပျောပင်ရှင်စိုက်၊ တစ်သောင်းတန် သည့် ဒေါင်းအလံစိုက်ပြီး မိဖုရားမြှောက်ရန် ဘွဲ့သတ်၍ထားခဲ့သည်။

အင်းဝဘုရင်ခေါင် စစ်ရှုံးပြီး ပြန်အလာ မဘို့မယ်ကို ဝင်ခေါ်၍ ရဲမြတ် စွာ ဆင်ပေါ်တင်ခေါ်သွားသည်။ ပန်းကျော်ချောင်းဖျားအရောက်တွင် ကမ်းပါးစောက်သို့ ဆင်တော်အတက် မဘို့မယ်က ဆင်ပေါ်မှခုန်ဆင်း နေရစ်ခဲ့သည်။ ဘုရင်ကမူ ဆင်ကျောပေါ်က ကျကျန်ရစ်သည်ဟု သာ ထင်မှတ်နေသည်။ တိုင်းပြည်သို့ ပြန်ရောက်ရောက်ချင်း မျိုးမတ်များကို မိဖုရားမဘို့မယ် ဆင်ပေါ်က ကျကျန်ရစ်နေကြောင်း ပြောပြီး၊ "မိဖုရားကို တွေ့ရှိသူများ အလျင်အမြန် လာဆက်သရမည်။ တွေ့လျက်နှင့် ဖုံးကွယ် ထားခဲ့သော် အဆုံးစီရင်မည်" ဟု ကြေညာခိုင်းသည်။ ထိုကြေညာ

ချက်ကိုလည်း လူမြင်ကွင်းမှန်သမျှ အနံ့အပြားကပ်ထားရမည်ဟု အမိန့်ချမှတ်တော်မူသည်။

ထို့နောက် သားတော် မောင်ဆင်ကဲကို အကောက်တော်ဝန် ရာထူးပေး၍ မဘို့မယ်အား ခမည်းတော်ကိုယ်စား ကောက်ယူရန် စေလွှတ်တော်မူသည်။ မောင်ဆင်ကဲသည် သူ့ကောက်ရမည့် မဘို့မယ် ဆိုသူမှာ သူ့ရည်းစားမဘို့မယ်များ ဖြစ်လေမလားဟု စိတ်လေးမိသည်။ သည်လိုနှင့် သတင်းစုံစမ်းရင်း သွားကြရာ သူ့ရည်းစား မဘို့မယ်ဖြစ်နေ သည်။ ဤတွင် မဘို့မယ်ကို အထင်လွဲပြီး ဆင်ကဲအဖို့ ရင်ကွဲရသော ဇာတ်ထုပ်ဖြစ်သည်။

(ဆင်ကဲ) "တော်ပါပေတယ် မဘို့မယ်ရယ်၊ မင်းအစက ငါ့ကိုချစ်ပါတယ်၊ ခင်ပါတယ်၊ မြတ်နိုးပါတယ်ဆိုပြီး၊ ခုတော့ဖြင့် မင်းက မိဖုရားခေါင်ကြီးပါကလား၊ မင်းငါ့ကို အကြောင်ရိုက်တာ ပေါ့နော်၊ အမယ်လေး မဘို့မယ်ရဲ့ ရက်စက်လေခြင်း၊ ရက်စက်လေခြင်းနော်"

(မဘို့မယ်) "အို - ကိုဆင်ကဲ၊ မဟုတ်တာတွေမပြောနဲ့နော်၊ ကျွန်မရှင်းပြ ပါရစေဦး"

(ဆင်ကဲ) အမလေး၊ တော်ပါတော့ မဘို့မယ်ရယ်၊ ကျွန်တော်မျိုး ငဆင်ကဲမှာဖြင့် အရှင်မိဖုရားခေါင်ကြီးရဲ့ ဒူးအထက်က ကျော်လို့ မော်လို့တောင် မကြည့်ဝံ့တဲ့ ဘဝပါကလား၊ ကျွန်တော်မျိုးနောက်ကမှားခဲ့သမျှအပြစ်တွေခွင့်လွှတ်တော် မူပါ မိဖုရားကြီးဘုရား၊ တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ ကြော်ငြာများ ကပ်ထားတာ မိဖုရားကြီးမသိလေရှော့သလားဘုရား"

(မဘို့မယ်) “ပြည်ပေါ်မှာ၊ ရွှေကြော်ငြာထုတ်သတင်းရယ်ကြောင့်၊ အရှုပ်ရှင်းရအောင် သင်္ကာချေပါရစေဦး၊ ယခင်အခါအဖေအမှား၊ ပလ္လင်ကနက် အတွင်းကိုလ၊ တမင်ဆက်သွင်းမည် ဧကရာဘုရင်သို့၊ မေကညာခင်က မစွဲပါဘူး၊ စေတနာကို ဆင်ကဲအပြင်က (အမယ်လေး) လွဲမဖောက်ပြား”

(ဆင်ကဲ) “တော်ပါတော့ မဘို့မယ်ရယ်၊ ကျုပ်မယုံကြည်ဝံ့ပါဘူး၊ ချမ်းသာပေးတော်မူပါဘုရား”

(မဘို့မယ်) “ကိုဆင်ကဲရယ်၊ ကျွန်မကို မငေါ့ပါနဲ့၊ ရှင်ကျွန်မကို ချစ်တယ် မဟုတ်လား၊ ကျွန်မလည်း ရှင်ကလွဲရင် ဘယ်သူ့ကိုမှ မချစ်နိုင်၊ မစုံမက်နိုင်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ကျွန်မလေ ဆင်ပေါ်ကတမင် လျှောဆင်းပြီး နေရစ်ခဲ့တာပါ၊ ရှင်နဲ့ကျွန်မ လွတ်ရာ ကျွတ်ရာ ထွက်ပြေးကြပါစို့ရဲ့ကိုဆင်ကဲရယ်”

“ပွေညက်ငယ်ပို၊ လှနံကို နှစ်ဖက်မနင်းတာမို့၊ အမျက်ကင်းအောင် မလိမ်တမာ အပျိုက၊ ကျိန်စာကို အစုံသောက်ဝံ့ပါရဲ့၊ ယုံလောက်အောင်ပေး။

မြို့နယ်တစ်ခွင်မှာ၊ ကိုယ်ငယ်လင် သစ္စာဦးပြင်က၊ မေတ္တာအထူးနော် ဘယ်လိုပင် လောင်တော့၊ တကယ်ပျို မပြင်ပေါင် ရှင့်ကို သနားတာမို့၊ ဓားကွပ်လို့ အမှုကြော်ငြာအေးရအောင် (အမယ်လေး) တခြားလွတ်ရာသို့ ယခုခေါ်ကာသာ ပြေး”

(ဆင်ကဲ) “မလုပ်ပါနဲ့ မဘို့မယ်ရယ်၊ ကျုပ်ရာဇဝတ်ဘေးသင့်ပုံမယ်၊ အမယ်လေးဘုရင့်ဘဏ္ဍာတော်ကို ကျွန်ုပ်ဖွက်လို့မထားဝံ့ပါဘူး၊ အေးအေးဆေးဆေး တိုင်းပြည်သာ လိုက်ခဲ့ပါတော့”

ဆင်ကဲဘို့မယ်ဇာတ်တွင် စိန်အောင်မင်းနှင့် ဝလပြန်တို့ အပေးအယူညီမျှစွာ ကပြခဲ့ကြသဖြင့် ပရိသတ်တို့ စွဲလမ်းနှစ်ခြိုက်ခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆင်ကဲက မဘို့မယ် အစကအပျိုစင် ဟုပြောသဖြင့်ယုံခဲ့မိသည်။ အခုတော့ အပျိုစင်မဟုတ်၊ လင်ကြီးငုတ်တုတ် နှင့်ဖြစ်နေ သည်။ လင်ကြီးမှ နယ်နယ်ရရ မဟုတ်၊ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်သည့် ရှင်ဘုရင်ဖြစ်နေရာ၊ သည်လောက်တောင် ဂုဏ်မက်ရသလား။ စည်းစိမ်အာဏာမက်ရသလား။ သစ္စာဖောက်ရသလားဟု ရန်တွေ့သည်။

မဘို့မယ်ကလည်း သည်ကိစ္စ သူဘာမျှမသိရကြောင်း၊ ဖခင်၏ အစီအမံသာဖြစ်၍ သူ့အဖို့ ဘာမျှမတတ်နိုင်ကြောင်း၊ သူ့အပါအဝင် မလွဲဘဲ ချစ်မြဲချစ်ပါဟု အသနားခံသည်။

(ဆင်ကဲ) “ဒွေးနှစ်ဖော် သံဝါညှိကြပြီထင်ရဲ့၊ မပြေးသော် ကန်ရာရှိနိုင်ပဲ့၊ မလား၊ တန်ပါအမိရယ်တဲ့ မဘို့မယ်၊ နှစ်လင်တွဲချင်လို့၊ ဆင်ကဲကို အပိုညာရအောင်၊ ဟိုပဒါရုပ်ညီမျှစေဖို့၊ ကိုယ်ခန္ဓာ မနုဿီဟ ဖြစ်ခဲ့ရင်၊ ဝန်းပြတင်တယ်။ ကြောင်း မဖွယ်ထုံးအသရေမညှိုးရအောင်၊ ခေါင်းတစ်သွယ် ဘုန်းမေဆံထိုးမှာလ၊ နှစ်လုံးရေအိုးကိုတဲ့ ရွက်ပြန်တယ်၊ အကွက်ဘယ်ဟာ လယ်မတုံး မင်းဉာဏ်များ။ အမြင့်ကိုတင်၊ အမြင့်ကိုတင်တယ်လေလေ၊ တစ်လင်ပြင် နှစ်လင်ပျော်၍၊ ဘုရင့်ကတော် အရသာမက်သူရဲ့၊ မြပဒါ နှစ်ခက် ဟိုအသဝင်းကိုလ၊ ညအခါ ဆက်ဆက်နှစ်ကိုယ် ကမြင်းရအောင်၊ လိုရင်းအမှု ဟိုနောင်အခါကစား စေဖို့၊ ဟိုဒင်းကလေးတစ်ခု အပိုဆောင်ကာထား”

(မဘို့မယ်) ၊ အမယ်လေး - - - ကိုဆင်ကဲရယ် ပြောရက်ပါပေ့ချဲ့ ကျွန်မ ဘုရင့်ကတော် မလုပ်ချင်ပါဘူး၊ ဒီကိစ္စ ကျွန်မလဲ ဘာမျှမသိရ ပါဘူး၊ ကိုဆင်ကဲဒီလောက်တောင် တစ်ဖက်သားကို နှင်ပဲဆ မပြောပါနဲ့၊ ရှင်နဲ့ ကျွန်မဟာ အင်မတန်ချစ်ခဲ့ကြပါ တယ်၊ သမီးရည်းစားလည်းမက၊ လင်မယားလည်းမကျတုဘဝပါ။ ကိုဆင်ကဲဒီလောက် မတရားမပြောသင့်ပါဘူး။”

“နကညာမှာလေ၊ ကရုဏာဒေါသတွင်းဟာမို့၊ ပယောဂ မကင်းအောင် မဆိုပါနှင့်၊ ဟိုအခါ ကိုအတု ကစားစဉ်က၊ ထိုပဒါ အပိုနှစ်ဖျာ ရှိ မရှိကိုဖြင့်၊ မောင်အသိရှာဆုံး။ ရှင်တစ်ယောက်သာဖြင့် ကြင်လောက်အောင် ကညာတစ်ခု က၊ ပမာပြုစရာ သရုပ်ပလီလို့ ဆွရမှာက၊ မနုဿီဟလို နှစ်ဖြာမစုံသော်လည်း၊ စကားဝါနှစ်စုံအရင်ကကစားသလိုပ၊ အထင်အရှားတော် လက်ဆုပ်လက်ကိုင် ဖြုံးလျက်ငယ်နှင့် တမင်အသနားထောက်ပါအုံး၊ လင်မယားမြောက်ကြစေဖို့၊ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သုံး”

နောက်ဆုံးတွင် ဆင်ကဲက မဘို့မယ်ကို ခေါ်သွားပြီး ဘုရင့်ကို ဆက်သသည်။ ဤတွင် မဘို့မယ်က သူသည် လွတ်လပ်သူမဟုတ် ကြောင်း၊ ချစ်သူဟောင်း ကိုဆင်ကဲနှင့်သာ ပေါင်းဖက်လိုပါကြောင်း တင်လျှောက်သည်။ ထိုအခါ ဘုရင်က အမျက်တော်ရှုပြီး ဆင်ကဲကို မဘို့မယ်အားသတ်ရန် အမိန့်ပေးလေသည်။ ဆင်ကဲနှင့် မဘို့မယ်တို့ သည် သုသာန်သို့ရောက်ပြီးနောက် မသတ်ရက်သဖြင့် နှစ်ယောက်စလုံး ကိုယ့်ကိုယ်ကို သတ်သေကြမည်ပြုစဉ် ဖူးစာရေးနတ် ပေါ်လာပြီး ကယ်တင်သဖြင့် အသက်ချမ်းသာရာရသွားကြသည်။

ဆင်ကဲဘို့မယ်ဇာတ်ကို ရှေးအခါက ဦးဖိုးစိန်ကြီး ကခဲ့သည်။
 ထို့နောက်မှ စိန်အောင်မင်း ကပြခြင်းဖြစ်သည်။ စိန်အောင်မင်းသည်
 ဦးဖိုးစိန်၏ မှုအတိုင်း ကပြခြင်းဖြစ်သည်။ ဆင်ကဲဘို့မယ်ဇာတ်ထုပ်တွင်
 မဘို့မယ်အဖြစ် သရုပ်ဆောင်သော ဗလပြန်၏ ဇာတ်လိုက် ဇာတ်စီး
 ကောင်းမှု၊ သဘင်ပညာရည် ပြည့်ဝမှုတို့ကြောင့် ဇာတ်မှာ ပို၍ ပီပြင်လာ
 ရသည်။ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် လက်ခုပ်လက်ပြန်ကနိုင် သဖြင့်
 အောင်မြင်ကျော်ကြား လူကြိုက်များခဲ့လေသည်။

စိန်အောင်မင်း၏ အကောင်းဆုံး နောက်ပိုင်းဇာတ်ထုပ်ကိုပြပါဆို
 လျှင် ချင်းဖဝေးကိုပြရပေမည်။ ထိုဇာတ်ထုပ်သည် စိန်အောင်မင်း၏
 အောင်မြင်ကျော်ကြားမှုကို သရဖူဆောင်းပေးလိုက်သော ဇာတ်ထုပ်ဖြစ်
 သည်။ ထိုဇာတ်ထုပ်ကိုပင် စိန်အောင်မင်း ၁၉ နှစ်သားအရွယ်ကပင်
 စတင်ကပြခဲ့သည်။ အသက် ၆၀ ကျော်သည်အထိ ကပြနေဆဲဖြစ်သည်။

စိန်အောင်မင်းသည် ချင်းဖဝေးကို ဗလပြန်၊ စိန်လောဒီ၊ သူရိယ
 မတင်ကြည်၊ ဥဒြရွေ့၊ ကြည်ကြည်ဝင်း စသည့် မင်းသမီးများနှင့်
 ကခဲ့သည်။ ဗလပြန်နှင့်တွဲစဉ်က ဗလပြန်နှင့်က၍၊ ဗလပြန်မရှိသောအခါ
 အခြားမင်းသမီးများနှင့် ကခဲ့သည်။ သို့သော် ပရိသတ်က နန်းကြီးကြေးမုံ
 အဖြစ် ဗလပြန်သရုပ်ဆောင်ကောင်းလှသဖြင့် ချင်းဖဝေးက ပြီဆိုလျှင်
 ဗလပြန်နှင့်သာ ကြည့်ချင်ကြသည်။

ချင်းဖဝေးနှင့် နန်းကြီးကြေးမုံတို့ ဖာလ်မိလ္လာတောင်ခြေရှိ
 ယာခင်းထဲ၌ တွေ့ ပြီး ချစ်ကြိုက်သွားကြသည်။ မကြေးမုံက သူချစ်သူ
 ကိုဖဝေးကို ကျွန်မတို့တိုင်းပြည်လိုက်ခဲ့ပါ။ ဟိုကျတော့ ရွှေအင်္ကျီ၊
 ရွှေပုဆိုးနှင့် အမျိုးမျိုးထားပေးပါမည်ဟု ကတိပြုကာ ခေါ်ဆောင်သွား
 သည်။ နေပြည်တော်မရောက်မီ လမ်းခရီးအကြား ဥယျာဉ်တော်၌

ခေတ္တနားကာ အိပ်စက်ကြသည်။ ထိုစဉ် ရိုးရာနတ်ရောက်ရှိလာပြီး ချင်းဖဝေးတို့မြေးအဘိုးကို ရိုးရာဖျက်ရပါမည်လားဟုဆိုကာ ချင်းဖဝေး နှင့် နန်းကြီးကြေးမုံတို့မကွဲကွဲအောင် ဒုက္ခပေးလေတော့ သည်။

ဥယျာဉ်တော်ထဲတွင် ဖဝေး၊ မကြေးမုံနှင့် လက်စွဲတော်များမှာ မောမောနှင့် အိပ်ပျော်နေကြသည်။ ရိုးရာနတ်က မကြေးမုံကို သူ့တန်ခိုး ဖြင့် တွန်းချသည်။ ဤတွင် မကြေးမုံက ကိုဖဝေးတွန်းချသလားဟု မေးသည်။ ဖဝေးက သူမတွန်းချပါဟု ဖြေသည်။ ဤသို့ ဖြစ်ရသည်မှာ အကြောင်းတစ်ခုရှိရမည်။ အတိတ်နိမိတ်မကောင်းဟုပြောကာဝိုသည်။

“ထိပ်စရာ၊ နိမိတ်လော အသွင်ပြတာက၊ စင်ကျပုံထူး၊ စက်မပျော် လှပေဘူး မောင်ရှဲ့၊ မက်သနော် ထင်ယောင်ယောင်နဲ့ အမှုမပေါ် ဘယ်သူ အရေးရယ်လို့၊ (အမယ်လေး) တွေးတတ်နိုင်ဘူး...”

ထို့နောက် ရိုးရာနတ်က “မိကြေးမုံ သဘောတော်မ လူစိတ်ပျောက် နတ်စိတ်ရောက်စမ်း” ဆို၍ရှူးခိုင်းပါသည်။ မကြေးမုံလူစိတ်ပျောက်သွား ငသောအခါ “ဖဝေးကို ဆံပင်ဆွဲပြီး ပါးရိုက်လိုက်စမ်း” ဟု အမိန့်ပေးသည်။ လူစိတ်ပျောက်နေသော မကြေးမုံကလည်း ရိုးရာနတ် အမိန့်ပေးသည့် အတိုင်း လိုက်လုပ်နေရသည်။ ဖဝေးတို့ မြေးအဘိုးမှာမူ ဘုမသိ ဘမသိ နှင့် ဒုက္ခရောက်နေကြလေသည်။

မကြေးမုံစိတ်ပြန်ကောင်းလာသည့်အခါ မျက်ရည်အရွှေသား ဖြစ်နေ သော ဖဝေးကို မြင်သဖြင့် အကျိုးအကြောင်းမေးသည်။ ဖဝေးက မင်းသမီး ရိုက်၍ခံရကြောင်း၊ သူတို့မြေးအဘိုးမှာ ဘာမျှအပြစ်မရှိပါ။ ကယ်ခဲ့ရ၊ ရေ တိုက်ခဲ့ရ၊ ထမင်းကျွေးခဲ့ရတဲ့ ကျေးဇူးတွေ ပြန်ဆပ်တာလားဟု ပြောသည်။ ထိုအခါကျမှ မကြေးမုံမှာ ဖဝေးတို့မြေးအဘိုးကို သနားသွား သည်။ တောသားအရိုင်းအရိုင်းကလေးကို တိုင်းပြည်ခေါ်လာပြီး နိပ်စက်

ကလူပြုမိလေခြင်းဟု နောင်တကြီးစွာ ရနေသောအဖြစ်ကို မကြေးမုံ အဖြစ်သရုပ်ဆောင်သည့် ဗလပြန်က သရုပ်ပေါ်အောင် ဖော်နိုင်ခဲ့သည်။

(မကြေးမုံ) “ကိုဖဝေး၊ ကျွန်မစိတ်ထဲမှာ နောက်ချည်တစ်ခါ၊ ကြည်ချည် တစ်လှည့်နဲ့ တစ်ခါတစ်ခါတော့လဲ ဝိုင်းချင်တယ်၊ တစ်ခါတစ်ခါ တော့လဲ ရယ်ချင်တယ် မောင်ရဲ့...”

(ဖဝေး) “ကောင်မလေး၊ ငါ့ ရိုက်မိလို့ မဝိုပါနဲ့ကွယ်၊ နင့်လက်နဲ့ ရိုက် တယ်လို့ ငါမအောက်မေ့ပါဘူး။ ပါးကလေးကို နမ်းတယ်လို့ပဲ အောက်မေ့ပါတယ်”

(မကြေးမုံ) “မောင်မင်းများ”
လက်စွဲတော်များက “ဘုရား” ထူးကြသည်။

(မကြေးမုံ) “သနားစရာကောင်းလိုက်တာ၊ တောသားအရိုင်းကလေး တိုင်းပြည်ခေါ်လာပြီး ငါပြုမိလေခြင်းနော်”

“အထူး ကြင်သူရယ်၊ ဥယျာဉ်တော် သပြေရိပ်မှာလ၊ ရွှေစိတ်တော် ဘယ်ပုံဖြစ်ပါလိမ့်၊ စံနစ်တော် ပျိုမသိလေဘု၊ ဆိုမိရိုက်မိလေသလား”

“သနားလိုက်လေခြင်းမောင်ရဲ့၊ ပါးရိုက်ကာ ရောင်ကိုကိုင်မိ လေသလား၊ မောင်ကိုယ်တိုင် ပြန်ကာပြုလိုက်ပါတော့၊

(အမယ်လေး) ယွင်းမှုမထား - - - ကိုဖဝေးကိုသနား”

မကြေးမုံသည် မျက်စိသငယ်နားသငယ်ဖြစ်နေသော ချင်းဖဝေးကို ရိုက်မိသဖြင့် လွန်စွာ သနားသွားမိသည်။ သို့သော် ရိုးရာနတ်၏စေခိုင်း ချက်အရ လိုက်လုပ်နေခြင်းဖြစ်ရကား စိတ်ကြည်လင်ခိုက် ကရုဏာ သက်မိသော်လည်း၊ စိတ်ဖောက်ပြန်သည့်အခါ ထပ်၍ ရိုက်မိပြန် သည်။

သို့နှင့် သွက်သွက်လည်အောင် ရူးသွားပြီး ဖဝေးတို့ မြေးအဘိုးကို ကြီးတုပ်ကာ ဥယျာဉ်တော်ထဲ၌ထားခဲ့သည်။

နန်းတွင်းသို့ရောက်ပြီးနောက် စိတ်ကြည်လင်လာသောအခါ မိမိမတော်မတဲပြောမိဆိုမိသမျှကို တွေးပြီးရှက်လာမိသည်။ စိတ်ဖောက်ပြန်စဉ်အခါက ရောက်တတ်ရာရာ ပြောမိဆိုမိတာတွေကို မည်းတော်ဘုရားသည်းခံခွင့်လွှတ်တော်မူပါရန် အသနားခံတောင်းပန်ရှာသည်။

“အပေါင်းဝန်တို့ရယ်၊ ကောင်းစွာအထူးပ သနားတာဖြင့်၊ အရှူးမစကားကိုတော်၊ ဗွေမယူရန်ဖို့၊ နေတစ်ဆူဘုရင်သမ္မတကိုလ၊ တင်ကြပါအများ။”

နုလုံးမကောင်းလိုက်တာ၊ ရုံးပေါင်းကာ ဘာကိုတင်မိပါလိမ့်၊ နာဂရာဗဟိုရ်ပလ္လင်ခမည်းတော် ဖူးမိပါသ ဘုရား၊ စကားအရာမှာ အမှားပါလို့ ကျူးမိပြီမို့ (အမယ်လေး) အရှူးမလေးမို့ ဆိုမိ ငေါက်မိ ပြောမိပါပြီဘုရား... ကယ်တော်မူကြပါအများ။”

မကြေးမုံ ဥယျာဉ်တော်အတွင်း၌ ရူးခန်း၊ ရွှေနန်းတော်အတွင်း၌ ရူးခန်း၊ ဖဝေးကို မတရားသက်သက် နှိပ်စက်မိသဖြင့် အသနားပိုကာ ငိုယိုတောင်းပန်လိုက်၊ စိတ်ဖောက်ပြန်လာသောအခါ ပြန်၍နှိပ်စက်လိုက်စသည်ဖြင့် ဗလပြန်ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် အစွမ်းပြခဲ့သည်။

အထူးသဖြင့် ဥယျာဉ်တော်အတွင်း ရူးခန်း၌ လက်စွဲတော်နှစ်ဦးကို တို့လားခိတ်လားနှင့် သစ္စာထားလိုထား၊ ပေါက်တတ်ကရအရှူးသီချင်းတွေ ဆိုလိုဆို၊ ကလိုက၊ ပုဆိုးကို ချွတ်လိုချွတ်၊ နပ်နှင့်ပတ်လိုပက်၊ သွက်သွက်လည်အောင် ရူးသွားသည့် သရုပ်ဆောင်အမူအရာမှာ ကောင်းလွန်းပီပြင်လွန်းလှသဖြင့် ရယ်လည်းရယ်ရ၊ သနားလည်းသနားရ နှင့် တစ်ပွဲလုံး သိမ့်သိမ့်ခါမျှ ခံစားရသော အခန်းဖြစ်သည်။

“ဗိုး၊ မွေး၊ မျှော်၊ ခေါ်၊ အောင်၊ ဇော်၊ လှ၊ ဘ၊ ရှ၊ အ၊ သေ၊ ပစ်” ဟူသော မင်းသမီးတို့ တတ်အပ်သည့် အင်္ဂါ (၁၂) ရပ်ရှိပါသည်။ ဗလပြန်သည် ယင်းအင်္ဂါ (၁၂) ရပ်ကို ပြည့်စုံတတ်ကျွမ်းကြောင်း ကြည့်ဖူးသူတိုင်း သိရှိကြပေသည်။

ဗလပြန်သည် စိန်အောင်မင်း၊ ရွှေမန်းကျော်အောင်၊ ပန်ကျာကြည်လင်တို့နှင့် တွဲဖက်၍ ဇာတ်ထုပ်ဇာတ်ပြားများ သွင်းခဲ့သည်။ တိပ်ခွေများ ခေတ်စားလာချိန်၌လည်း စိန်အောင်မင်းနှင့် တွဲဖက်၍ တိပ်ခွေဇာတ်ထုပ်များ သွင်းခဲ့သည်။ ထို့ပြင် အေဝမ်း ဦးတင်မောင် ရိုက်ကူးသည့် ဝိဇယကုမ္ပဏီ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားတွင် စိန်အောင်မင်း၊ ကြည်ကြည်ဌေးတို့နှင့် အတူပါဝင် သရုပ်ဆောင်ခဲ့ဖူးသည်။

ဗလပြန်ဟူသော အမည်မှာ မိမိဘာသာ မှည့်ခေါ်ထားခြင်းမဟုတ်၊ ပရိသတ်က အောင်ဗလဝင်စားသည်။ အောင်ဗလ လူ့ပြည်သို့ တစ်ဖန်ပြန် ရောက်လာသည်ဟူသော သဘောဖြင့် “ဗလပြန်” ဟု အမည်ပေးကြခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက်၊ ဦးဝိစာရလမ်း တပ်မတော်က ပွဲရုံတွင် ရုပ်သေးနှင့် အပြိုင်ကခုရာ ကြီးဆွဲကအရုံးပေး ရသည်။ ထိုပွဲတွင် ဗိုလ်မှူးကြီး ထွန်းစိန်က “အကဝိဇ္ဇာဗလပြန်” ဟူသော ဂုဏ်ထူးဆောင်လက်မှတ်နှင့် တကွ ရွှေတံဆိပ်ဆုချီးမြှင့်ခဲ့လေသည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ ကျိုက္ကဆံကွင်း ပြည်ထောင်စုပွဲတော်တွင် စိန်အောင်မင်း ဇာတ်အဖွဲ့နှင့် ကူညီကပြနေခိုက် “စံတော်ချိန်” အကကို တီထွင်ကပြခဲ့သည်။ ထိုကတွက်ကို ဗဟိုရုပ်ရှင်မှ မှတ်တမ်းတင်ရိုက်ကူးထားခဲ့သည်။ ဖဆပလအစိုးရလက်ထက် ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် စိန်အောင်မင်း၊ ရွှေမန်းတင်မောင်၊ ဦးအောင်မောင်းတို့ ပါဝင်သော ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့ကို တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံသို့

စေလွှတ်ရာ ဗလပြန်လည်း အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးအဖြစ် လိုက်ပါသွားသည်။ တရုတ်ပြည်တွင် ဗလပြန်က နတ်ကိန္နရီအကကို ကပြခဲ့ရာ ပရိသတ်များ ကြိုက်နှစ်သက်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

ကျွန်တော်သည် (၁၀-၈-၇၂) နေ့တ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ ကဏတ်ဌာနခွဲသို့ သွားရောက်၍ ဗလပြန်နှင့်တွေ့ဆုံကာ ဗလပြန်၏ အနုပညာဘဝခရီးကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။ ဗလပြန်က - - -

“အမေတို့ ရှေးက ပညာသင်ရတာ ခုခေတ်နဲ့တော့ တခြားစီပဲ သားရေ၊ ဆရာဆီမှာ ဝတ်ကြီး၊ ဝတ်ငယ်ပြုစုပြီး ကုတ်ကုတ်ကတ်ကတ် သင်ရတာ၊ မင်းသမီးကောင်းတစ်လက်ဖြစ်ဖို့” ပိုး၊ မွေး၊ ခေါ်၊ မျှော်၊ အောင်၊ ဇော်၊ လှ၊ ဘ၊ ရှူး၊ အ၊ သေ၊ ပစ်” လို့ဆိုတဲ့ ပညာ ၁၂ ရပ်ကို တတ်ကျွမ်းရတယ်၊ ဥပမာဆိုတော့ မင်းသမီးက အပျိုစစ်စစ်ဖြစ်ပေမယ့် ကလေးမီးဖွားခန်း ပါတဲ့ဇာတ်မျိုးက မယ်ဆိုရင် ကတတ်ရတယ်၊ ဆရာက ဟဲ့ ရွာထဲက ဘယ်သူအိမ်မှာ မီးဖွားနေတယ်၊ သွားကြည့်ပြီး မှတ်ခဲ့လို့ ခိုင်းလိုက်တယ်၊ အဲဒီအခါကျတော့ ဝမ်းနာလာတဲ့ မိန်းမတစ်ယောက် ပြောတတ်ဆိုတတ်တဲ့စကားမျိုးတွေသည်းသံမျိုးတွေကို ပြောပြီးတော့ -

“မအောင်နိုင်၊ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင် အခံကျပ်ပါဘိ၊ မတ်တပ်ရပ်ပြန် ပါ၊ တင်းကျပ်ကျပ်နာ။

လူမွေတာ လင်ယူစရယ်က မှုစရာမထင်လှပါဘူး၊ ကောင်းနိုင်မျှ ထင်မိပါ၊ သည်ခါတွင်မှဖိစီး။

ဖွားနိုင်ပေါင်၊ သည်သားရယ်တစ်ကောင်ကြောင့်၊ နောက်နောင် ပျိုမမက်ပါဘု၊ လင်စိတ်တောင် သည်မယ်ပျက်ပါပေါ့ (အမယ်လေး) အောင့်သက်သက်ကြီး” လို့ဆိုရတယ်။

ဤသို့လျှင် ဗလပြန်က ရှေးခေတ်က သဘင်ပညာ သင်ကြားခဲ့ရပုံ များကို ကျွန်တော့်အား သူနှင့်တွေ့ဆုံမှတ်တမ်းတင်သည့်နေ့က ပြောပြခဲ့ ဖူးသည်။

ဗလပြန်သည် ၁၉၆၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့မှစ၍ ယဉ်ကျေးမှုကဏ္ဍဌာနသို့ ဝင်ရောက်အမှုထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ကဏ္ဍဌာနခွဲတွင် အကအကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ သည်။ မြန်မာ့ရုပ်မြင်သံကြားအစီအစဉ်မှ ဗလပြန်၏ (၁) သိုင်းဒေဝီ၊ (၂) ခုံတင်ရုပ်သေးအက၊ (၃) ရွှေပင့်ကူနှင့် မြွေမင်းသမီးအက၊ (၄) မာယာ သျှန္တီအကတို့ကို မှတ်တမ်းတင်ရိုက်ကူး၍ ထုတ်လွှင့်ပြသခဲ့ ဖူးသည်။ ဗလပြန်သည် ရန်ကုန်မြို့၊ သာကေတမြို့နယ်၊ အမှတ် - ၁၀၀၈၊ (၆) ရပ်ကွက်၊ ဝေဇယန္တအရှေ့(၁၁) လမ်းနေအိမ်တွင် နေထိုင်ရင်း အသက် (၇၂) နှစ်အရွယ် (၁၁ - ၂ - ၈၇) နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။

ဗလပြန်သည် နိုင်ငံကျော် ယောက်ျားမင်းသမီး အောင်ဗလ ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ပေါ်ထွက်လာသော၊ အောင်ဗလအတွက် အလွမ်း မပြေဖြစ်နေကြသော ပရိသတ်ကြီးအတွက် အလွမ်းပြေဖြစ်ခဲ့ရသည်ဟု ဆိုက မှားမည်မဟုတ်ပါ။ ဗလပြန်သည် သူ့ကိုသူ အောင်ဗလ၏ ဒုတိယ မြောက်ဘဝဖြစ်ကြောင်း၊ အောင်ဗလပြန်လာခြင်းဖြစ်ကြောင်း ဖော်ထုတ် လေ့ရှိသည်။

“ဗလပဲဗလပဲအမှန်ပါ

ကုသလာမွှာ x အကြောင်းကံဆိုပြန်လာ

ကျွန်မခေါ်လာ x အခြေဂုဏ်ကဲသတင်း

ဖေဖေဖုံပွဲမင်းပါ x မန္တလာကျေးမနေးပြန်လာ

ဗလပြန်လာတာ x မရကစံတာဟာ x တစ်ခဏအမှန်ပါ” ဟူသော

သီချင်းနှင့် ကြေညာလေ့ရှိသည်။

သတင်းဥသျှောင် ကနက်စိန်

“လာပါ ဒေဝီ မာယာပွေလီ * မာယာပွေလီ လာပါ ဒေဝီ
* ရွှေပြည်ကိုမြန်း * ဒေဝီပျိုဖြန်း * စခန်းအလွဲမှာ * ပန်းတဲ့ကညာ *
လှမ်းခဲ့ပါကွယ် * ကုန်းမော်အထက်ဝယ် * ဘုန်းမော်ရက်ဖွယ် *
သလုံးတော်ညက်ညက်ကလေးရယ်ပေါ်တော့မယ် - - - -။

တစ်ဒေဝီရယ် တစ်ဒေဝီရယ် * မဟေသီရယ် * လှမ်းခဲ့ပါမြိုင်
အထုဝယ် * ကိုယ့်ထဘီကလေးကိုမှမနိုင်တော့ဘူးလား * မနိုင်တော့ဘူး
လားကွယ် - - - -။

ကိုယ့်ပဝါကလေးကိုမှ မနိုင်တော့ဘူးလား * မနိုင်တော့ဘူးလား
ကွယ် * ကိုယ့်ပန်းခိုင်ကလေးကိုမှ မနိုင်တော့ဘူးလား * မနိုင်တော့ဘူး
လားကွယ် * ကိုယ့်ဖိနပ်လေးကိုမှ မနိုင်တော့ဘူးလား * မနိုင်တော့ဘူး
လားကွယ် - - - -။

လှမ်းရွှေဆင်သပေးမယ် အမှန်ပ * သန်းရွှေရင်ကလေးရယ်
အမြန်ထ * ပန်းရွှေသဇင်ကလေးကိုပန်မလားဗျ * နန်းမြေကဝေး - - -
မြေကဝေး * နန်းမြေကဝေး - - - - မြေကဝေး - - - -”

ကနက်စိန်သည်ဖခင်ကြီးဂရိတ်ဦးဖိုးစိန် သီဆိုသော “လာပါဒေဝီ
မာယာပွေလီ” မြိုင်ထသီချင်းကို သီဆိုလျက်နှစ်ပါးသွားထွက်လာသည်။

ပြုံးရွှင်သော မျက်နှာ၊ ကြည်လင်သောမျက်နှာပေးဖြင့် မြိုင်ထသီချင်း၊ သီဆိုရင်း အဆိုအကပညာ၏ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ခြင်း၊ နက်နဲခြင်း၊ ခက်ခဲခြင်း၊ ညက်ညောခြင်း စသောဝိသေသပုဒ်တို့၏ အထွတ်အထိပ် ရောက်အောင်ပင် သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ကပြလျက်ရှိသည်။ မျက်နှာက ပြုံးသော်လည်း နှလုံးသားက ငိုကြွေးနေသည်ကိုမူ ပွဲကြည့်ပရိသတ်တို့ မသိရှာကြပေ။

အချိန်ကား ၁၉၅၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့ ကနက်စိန်နှင့် တစ်သက်စိန်၊ စိန်ကြိုင်တို့ပါဝင်သော စိန်မဟာသဘင် အဖွဲ့ကြီး မြောင်းမြမြို့တွင် ကပြရန်ရောက်ရှိနေကြသည်။ မြောင်းမြမြို့သို့ အခြား ဇာတ်ဖွဲ့သားများကို အလျင်လွတ်လိုက်ပြီး သူကနောက်မှ လေယာဉ်ယုံနှင့် လိုက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျေးဇူးရှင် ဖခင်ကြီး ဦးဖိုးစိန်မကျန်းမမာဖြစ် နေသည်မှာ အတန်ကြာခဲ့ပြီ။ ရောဂါကတက်လိုက် ဆုတ်လိုက်ဖြစ်နေ သည်။ ရောဂါတက်လျှင် ဖခင်ကြီး၏အပါး၌ ပြုစု၍ ရောဂါကျလျှင် ပွဲကစရာရှိကပွဲထွက်ကရသည်။

မြောင်းမြသို့ လာခါနီးတွင် ဖခင်ကြီး၏ ရောဂါမှာ အတန်ငယ်သက် သာနေသည်။ ထိုနေ့နံနက်က ဖခင်ကြီးကို ကြည့်ရသည်မှာ အတော်ပင် နေသာထိုင်သာရှိလျက် ရွှင်ရွှင်လန်းလန်း ဖြစ်နေသည်။ ဖခင်ကြီးကိုယ် တိုင်ကပင် သူတို့ မြောင်းမြတွင် ပွဲဝင်နောက်ကျမည်ကို မလိုလား။ ထို့ကြောင့် သူတို့စိတ်ချလက်ချထားခဲ့ပြီ။ မြောင်းမြသို့ အချိန်မီသွားရန် တိုက်တွန်းနေသည်။ သို့နှင့် သူသည် စိတ်လက်ပေါ့ပါးစွာ ထွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။

ထိုညက သူသည် ပွဲထွက်ရန် မှန်တင်ခုံရှေ့၌ အလှပြင်နေသည်။ သူအလှပြင်နေစဉ် ညီဖြစ်သူ ကိုစိန်ကြိုင် ဇာတ်ခုံပေါ်မှ ဆင်းလာပြီး၊

ပွဲဈေးတန်းဘက်သို့ ထွက်သွားသည်ကို သတိထားလိုက်မိသည်။ မကြာမီကိုစိန်ကြိုင်ပြန်ရောက်လာသည်။ ဇာတ်ရုံနောက်ပိုင်းက အဖွဲ့သားတွေနှင့် စုရုံးစုရုံးပြောနေကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ အားလုံးလိုလိုပင် မျက်စိမျက်နှာမသာမယာဖြစ်နေသည်ကိုလည်း သူသတိပြုမိသည်။ ဘာတွေဖြစ်နေကြပါလိမ့် သူသိချင်လာသည်။ အလှပြင်နေရသည်ကို စိတ်မဝင်စားနိုင်တော့။ သို့နှင့်သူဇာတ်ခုံပေါ်မှဆင်းလာခဲ့တော့သည်။

ကိုစိန်ကြိုင်က သူ့ကိုတွေ့လျှင်တွေ့ခြင်း "ကိုခဲဖေဖေဆုံးပြီတဲ့" ဟု လှမ်းပြောလိုက်သည်။ ဘုရားဒကာကြီး ဂရိတ်ဦးဖိုးစိန်ယနေ့မွန်းလွဲ ၂နာရီအချိန်က ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သွားပြီဖြစ်ကြောင်း မြန်မာ့အသံမှည့်ဂန္ထဝင် ၄၅ မိနစ်သတင်းပိုင်းတွင် ကြေညာသွားသည်ကို သူကြားခဲ့ရသည်။ သူတို့ညီအစ်ကိုနားသို့ အဖွဲ့သားတွေ ဝိုင်းအုံ လာကြသည်။ အားပေးစကားပြောလာကြသည်။ မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်လောကတွင် အစားထိုးမရသော ဆုံးရှုံးမှုကြီးတစ်ခုဖြစ်သည်မို့ သူတို့နှစ်ယောက်မည်ဆိုလျှင် နှစ်ယောက်ပါသည်။ သူတို့အဖို့ အဖိုးတန်စိန်တုံးကြီးတစ်ခု ပျောက်ကွယ်သွားသကဲ့သို့နှစ်ယောက်ပါသည်။ ကနက်စိန်တို့အဖို့မှာမူကား မှီခိုအားထားရာရွှေမြင့်မိုရ်တောင်ကြီး ပြိုကျပျက်စီးခဲ့ပါပြီကော။

မျက်ရည်သုတ်၍ မပူရပ်ဆင်ကာ နှစ်ပါးခွင်၌ ရွှင်ရွှင်မြူးမြူးကပြရပေဦးမည်။ ဇာတ်သွေးဇာတ်သားဖြစ်၍ အဖေအဖေကိုပုခုံးပြောင်းတာဝန်ယူရမည့်သူဖြစ်ရာ အလုပ်ကိုနောက်မဆုတ်ပါချေ။ အလုပ်ကိုအလုပ်နှင့်တူတန်အောင်ကပြရပေမည်။ သို့မှလည်း ပရိသတ်အပေါ် စေတနာထားရာရောက်မည်မဟုတ်ပါလား။

(ကနက်စိန်) "သစ္စာထားကို ကဆိုရမယ် * လင်မယားလို ကဆိုရမယ် * ရှေးအစဉ်လာပါကွယ်မိန်းမရယ် * လူတွေအလယ်မှာ သဏ္ဍန်လုပ်ရင် သရုပ်တူစေကွယ် * သဘောထားကြီးရမယ် * သဘောထားကြီးရမယ် * ကိုယ်ပိုင်ဇာတ်ကို စီးကာ * ကြေးကြီးပေးလို့ခေါ်ခဲ့တယ် * ပွဲလယ်မှာ ငါ့သဘောထင်သမျှကွယ် * ကျော်ပိုင်နင်းပိုင်စေဖို့ * လက်မှတ်ထိုးပြီးတော့ * စာချုပ်စာတမ်း ထင်ရှားလို့ရယ် * ကျွန်တော့်ဇာတ်ထဲကို မလိုက်မနေနိုင်လို့ပါတဲ့ * ကိုယ်ကိုတိုင်ရှော့တော့ - အင်း - ရှင်လို့ * အပ်လာသူတွေရယ် * တို့ကာ ဆိတ်ကာ ဖတ်ကာ နမ်းမလို့ * ရှေ့တော်ကို ဆက်စမ်းပါလို့ ပွဲတော်တယ်ချင်တယ် - - -"

(မင်းသမီး) "ကျွန်မကိုသာပိုပြီးတော့ ကိုခဲရယ် * ကလေးရာ အမြဲလာပါလို့ဆွယ် * သနားစရာချဲ့ပါလို့တကယ် * အရတွယ်တာ ဆွဲလို့ခေါ်ခဲ့တယ် * အကြိမ်ကြိမ်အခါခါဆွယ် * နောက်ပိုးရယ် ရနိုးရယ် * အပြောမကြီးနဲ့ ငွေအမ်းပြီးတော့ မနက်ဖြန်ပြန်တော့မယ် - - -"

(ကနက်စိန်) "ဒီကောင်မလေးတွေ ချစ်လို့သာပါကွယ် * ဒီကောင်မလေးတွေ ကြိုက်လို့သာပါကွယ် * သဘင်အမွေကို မြင့်အောင်ဆောင်ရွက်ရမယ် * မယားရတော်ကာ ပျော်စရာကောင်းလို့ ကျွန်တော်ပွဲကတယ် * နိုင်လာတဲ့ သံယောဇဉ်ကြီးကသွယ် * ချစ်တဲ့သူနဲ့ပျော်ရွှင်တယ် * ဒီကိုလာစမ်းခင်ရယ် * မင်းလင်စိန်ချစ်လွန်လွန်းလို့ လောကီစည်းစိမ်ယူချင်တယ် - - -"

ကနက်စိန်ကိုယ်တိုင်ရေးသည့် နှစ်ပါးသွားသီချင်းဖြစ်သည်။ လူ့ဘဝသည်ဇာတ်ခုံနှင့်တူသည်ဆိုကြပါစို့။ ကံဇာတ်ဆရာ၏စေခိုင်းချက်အရကပြနေကြရသည်။ မိမိကပျော်ရွှင်စရာအခန်းကပြလိုသော်လည်း ကံဇာတ်ဆရာကလွမ်းစရာဆွေးစရာအခန်းကခိုင်းလျှင်ကပြရမည်သာဖြစ်သည်။ ထို့အတူမိမိက အလွမ်းအဆွေးကလိုပါလျက် ကံဇာတ်ဆရာက အရွှင်အသောကခိုင်းလျှင်လည်း ကရမည်သာဖြစ်သည်။ ဖြစ်ချင်တာလည်းမဖြစ်ရပါ။ မဖြစ်ချင်တာလည်းဖြစ်ရပါ။ ဘဝသံသရာဟုဆိုထားသည်မဟုတ်ပါလား။

ယခုလည်းကြည့်ပါ ။ ရန်ကုန်တွင် အဖေဖေနေသည်။ သည်မှာ သားက သစ္စာထားနှစ်ပါးသွားကနေရသည်။ ကရမည်သဘာဝက အသော အမြူ။ တကယ်ဘဝက အလွမ်း။ ထိုညက ကနက်စိန်သည် ခါတိုင်းနှင့်မတူအထူးကြီးစား၍ကပြခဲ့လေသည်။ ထိုညမှစ၍ကနက်စိန်သည်စိန်မဟာသဘင်အဖွဲ့ကြီး၏ဦးစီးခေါင်းဆောင်ဖြစ်လာခဲ့ရသည်။ မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်တွင် ဘုရင်တစ်ဆူမင်းမူခဲ့သော ဝဏ္ဏကျော်ထင်ဘုရားဒကာဦးဖိုးစိန်ကြီးကွယ်လွန်သွား၍နမြောတသမဆုံးရှိခဲ့ကြသော ပွဲကြည့်ပရိသတ်ကြီးသည် သူ၏သားကို အသနားကရကာပိုကာ တစ်ခဲနက်အားပေးခဲ့ကြလေသည်။

ကနက်စိန်ကား သဘင်ပညာကိုဝါသနာပါသူမဟုတ်။ သဘင်ပညာဖြင့် အသက်မွေးရန်လည်း မရည်ရွယ်ခဲ့ပါချေ။ သူသည် ထိုခေတ်ထိုအခါက တစ်ပါးသူတို့အိပ်မက်မျှပင် မမက်ပုံသော် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်၌ပညာသင်ကြားခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူ၏မူလရည်ရွယ်ချက်မှာ တက္ကသိုလ်ပညာကိုဆုံးခန်းတိုင်အောင် သင်ကြားရန်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်က သူ့ဘဝကိုတစ်ဆစ်ချိုးပြောင်းစေခဲ့သည်။

ဤသို့ပြောင်းခဲ့ရပုံကို ကနက်စိန်က ဆန်းညွှန်ဦးမဂ္ဂဇင်းတွင် အောက်ပါ အတိုင်းရေးသားထားလေသည်။

“ကျွန်တော်သည် ၁၉၃၆ ခုနှစ်က ဆယ်တန်းအောင်၍ ကောလိပ်သို့ အရောက်တွင် ဝိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၊ သခင်နု၊ မစ္စတာရာရှစ်ခေါင်းဆောင်သော ကျောင်းသားသပိတ်ကြီးတွင် ပါဝင်ဆင်နွှဲလျက်ရှိရာ ပုသိမ်မြို့တွင် ဇာတ်ကနေသော ဖေဖေက ကျွန်တော့်အား ဇွတ်အတင်း ခေါ်ခိုင်းပြီး နောက်ကစေသဖြင့် ပထမအကြိမ်ဇာတ်ခုံပေါ်သို့ ကျွန်တော် ရောက်ခဲ့ရပါသည်။ နောက် ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ကျွန်တော်သည် အင်္ဂလန်ပြည်သို့ သွားပြီး ပညာသင်ရန်ကြိုးစားခဲ့သည်ကို ဖေဖေသည် နိုင်ငံခြားရှိ မိတ်ဆွေများမှ တစ်ဆင့် ကျွန်တော့်အား သဘင်ပညာကိုပဲ ထိထိရောက်ရောက် ဆုံးခန်းတိုင်လိုက်စားရန် အမျိုးမျိုးတိုက်တွန်းခဲ့သောကြောင့် ယနေ့ ကျွန်တော်သည် တင်းပြည့်ကျပ်ပြည့် သဘင်သည်တစ်ယောက်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ရပါပြီ”

ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်ကြီးမှ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၊ စစ်ရေးခေါင်းဆောင်များ၊ စာပေခေါင်းဆောင်များအများအပြားကို မွေးထုတ်ပေးခဲ့သော်လည်း သဘင်ခေါင်းဆောင်ကိုမူ ရှားရှားပါးပါး တစ်ဦးတည်းသာ မွေးထုတ်ပေးခဲ့သည်။ သူကား အခြားသူမဟုတ်၊ သဘင်ဥသျှောင်ကနက်စိန်ပါတည်း။

ကနက်စိန်သည် မူလက သဘင်ပညာ၊ သဘင်အလုပ်ကို ဝါသနာမပါသော်လည်း တကယ်တမ်းမင်းသားဖြစ်လာသောအခါ သွေးကစကားပြောလာသည်။ မျိုးရိုးစဉ်ဆက်ကို ပြန်၍ သုံးသပ်ကြည့်ပါ။

- ၁။ ဦးဖိုးစိန်၏ဖခင် - ဦးစံဒွန်း (ဇာတ်မင်းသား)
- ၂။ ဦးဖိုးစိန်၏မိခင် - ဒေါ်ရွှေရုပ် (ဇာတ်မင်းသမီး)

- ၃။ ဦးဖိုးစိန်၏အစ်ကို - ကိုချစ်စရာ(မင်းသားကြီး)
- ၄။ ဦးဖိုးစိန်၏အဖေတူ - ဒေါ်စိန်မြိုင်(ဇာတ်မင်းသမီးကြီး)
အမေကွဲအစ်မ
- ၅။ ဦးဖိုးစိန်၏တူ - ကိုစံကွန်း(မင်းသားလတ်)
- ၆။ ဦးဖိုးစိန်၏ညီဝမ်းကွဲ - ဆရာဆိတ်(ပတ်တီးခေါင်းဆောင်)
- ၇။ ဦးဖိုးစိန်၏တူ - ဦးဘမောင်(ပတ်တီးခေါင်းဆောင်
ဒေါ်စိန်မြိုင်၏သား အလင်္ကာကျော်စွာ)
- ၈။ ဦးဖိုးစိန်၏ဇနီး - ဒေါ်ကြင်ယုံ(ဇာတ်မင်းသမီး)
- ၉။ ဦးဖိုးစိန်၏သား - ကနက်စိန်(ဇာတ်မင်းသား)

ဤသို့သော မျိုးရိုးစဉ်ဆက် အရိပ်အာဝါသအောက်မှ ပေါက်ဖွားခဲ့သော ကနက်စိန်သည် ဇာတ်သဘင်ပညာကို တဖြည်းဖြည်း သံယောဇဉ်တွယ်တာလာတော့သည်။ သဘင့်ပါရဂူ ဖခင်ကြီး၏အမွေအနှစ်ကို ချစ်မြတ်နိုးကာ မြန်မာ့ဇာတ်သဘင် အဆင့်အတန်းမြင့်မားအောင် အစွမ်းကုန်ကြိုးစားလေတော့သည်။

ကနက်စိန်သည် ခေတ်ပညာတတ်မြစ်သည်နှင့်အညီ ဇာတ်သဘင်တစ်ခေတ်ဆန်းအောင် ကြိုးပမ်းတီထွင်ခဲ့သည်။ ဇာတ်ခုံပေါ်တွင် မီးဟုန်းဟုန်းလောင်ပြခြင်း၊ လေကြီးမိုးကြီးတိုက်ခြင်း၊ ဆီးနင်းတွေ တဖွဲဖွဲကျဆင်းခြင်း၊ အကုမြူရောင်ခြည်တို့ဖြင့် ဖိတ်ဖိတ်တောက်စေခြင်းတို့မှ သူ၏တီထွင်မှုများပင်ဖြစ်သည်။

ဖခင်ကြီးရှိစဉ်က တီထွင်ကပြခဲ့သော အနောက်တိုင်းခြေကတက်ဒန့်စ်^၁ကိုလည်း ညီဖြစ်သူတစ်သက်စိန်အား ပြန်လည်ဆန်းသစ်စေခဲ့သည်။ ကိုယ်တိုင်လည်း စကော့တလန်လူမျိုးများ၏ ဘတ်စ်ပိုက်^၂

၁။ Tap Dance
၂။ Bag Pipe

ခရာသံနှင့်ဆင်အောင် နှိဆရာကြီးဝိဇ္ဇာညွန့်၏ အကူအညီဖြင့်တီးမှုတ်
ကာခြေကကိုကပြခဲ့လေသည်။

ပသီပုံပြင်၊ တရုတ်ပုံပြင် ၊ ကုလားပုံပြင်များမှ ကောင်းနိုးရာရာ
ပုံပြင်များကို ရွေးချယ်လျက်မြန်မာမူပြုကာ အရှေ့ပိုင်း ကဏ္ဍတွင်
တင်ဆက်ခဲ့သည်။ ၁၉၅၆ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၉ရက်နေ့မှစ၍ ပလေဒီယံရုံတွင်
ဖင်းမယ်ပဏ္ဍာသမု မဏိယကွဇာတ်ကို ပတ္တမြားမျက်လုံး တေးသံစုံ
ဇာတ်ဆန်းယဉ် အမည်ဖြင့် တင်ဆက်ကပြခဲ့သည်။ ထိုဇာတ်အတွက်
အချို့အချို့သော ဇာတ်စာ ဇာတ်ချင်းတို့ကို ကိုယ်တိုင်ရေးသားခဲ့သည်။
ကနက်စိန်ကိုယ်တိုင်ရေးသားသော ဆောင်တော်ကူးကြီးကို နမူနာ
ထုတ်ပြပါရစေ။

“ဆောင်လယ်တတီကြွမှာ
မောင်မယ်ကြည်ကြရာ
ဟိုအရင်နစ်ဖြာကြင်တုန်းရယ်က
မောင်သုံးတဲ့သစ္စာတည်ပါစေဘုရား။
ရွှေသတ္တာနဲ့အုံးတော်မှီကာ
ရွှေသတ္တာနဲ့အုံးတော်မှီကာ
ချီပွေယူပိုက်ကာထား
ရှိုက်လျက်ဘဝင်တုန်
ရွှေရင်အုံများသည်အခုကြွလိမ့်လား။
ရှက်အားကြောက်အားပိုမှီရာ
စိန်ခါးစည်းထိန်ညီဝါပြေတာကိုမှ
လက်ရွှေဖျားသွယ်ငင်မရငြား
ဟိုအဆောင်နဲ့ဒီအဆောင်

ထိပ်တင်ဘုန်းမောင် ပျော်စံငြား
 ညဉ့်နာရီလင့်ပြီဘုရား
 ရွှေထံတော်ပါးရယ် သီကီ
 စိန်စိတဲဖလားမှာဖြင့်
 ရေများသက်ခါတည်ပါပြီဘုရား
 ရွှေဖဝါး စကြာချီဘုရား - - -

ထိုစဉ်က ပလေဒီယံရုံတွင် ကပြခဲ့သည်မှာ ညလုံးပေါက် မဟုတ်။
 ညဉ့်ဝက်စနစ်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ကပြခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်ကိုလည်း - - -

“မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်ကို တင်ဆက်သည်မှာ ညလုံးပေါက်ဖြစ်၍
 မကြည့်ဘဲကျန်ရစ်နေသော ပရိသတ်အများအပြား ကျန်ရှိနေ
 သည် တစ်ချက်၊ နောက်ပိုင်းခေါ်လင်းပိုင်းမှာ ကပြလေ့ရှိသော
 မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်သက်သက်ကို အအိပ်ပျက်ခံ၍ မကြည့်နိုင်ကြ
 သော ပရိသတ်များကို အချိန်တိုတိုနှင့် ဇာတ်သဘင်၏အရသာ
 စုံစုံလင်လင်ပြုလိုသည်တစ်ချက်၊ ဖခင်ကြီးအသက် ၃၀ လောက်က
 မိုင်တာကွင်းတွင်ရွက်ထည်ရုံဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂျပန်ပရိယောဂ်တွင်
 လည်းကောင်း ညဝက်ပွဲများဖြင့် စမ်းသပ်ခဲ့ရာ အသွားအလာခက်ခဲ
 မှုကြောင့် မအောင်မြင်ခဲ့သည်ကို ထပ်မံစမ်းသပ်လိုသည်တစ်ချက်၊
 ဤအကြောင်းတို့ကြောင့် စီးပွားရေးကို အဓိကမထားဘဲ ကြီးမား
 သော အကောက်အခွန်တော်နှင့် ရုံခများကို ပါဝင်စွန့်စားကာ ပေးဆောင်
 တင်ဆက်ခြင်း ဖြစ်ပါကြောင်း” ဟူ၍ ဖော်ထုတ်တင်ပြခဲ့လေသည်။
 ထို့နောက် စိန်မဟာသဘင်သည် ၁၉၅၉ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင်
 ကျားကူးဓမ္မာရုံနေရာကွက်လပ်၌ရှိသော ဝေဇီရုံကို မိုးလုံလေလုံဖြစ်အောင်
 ပြန်လည်ပြုပြင်ကာ မိုးပျံဇာတ်ရုံဟု အမည်ပေးလျက် ညဉ့်ဝက်သဘင်ကို

တင်ဆက်ခဲ့ပြန်သည်။ ထိုအစီအစဉ်တွင် မန္တလေးနန်းတွင်း ရာဇဝင်ကို အပိုင်းသုံးပိုင်းခွဲ၍ ကပြသည်။ ပထမပိုင်းမှာ ကနောင်မြင်ကွန်း အရေးတော်ပုံ၊ ဒုတိယပိုင်းမှာ မြင်ကွန်းသုံးဆယ်အရေးတော်ပုံ (သီပေါ နန်းတက်သည်အထိ) ဖြစ်၍ တတိယပိုင်းမှာ သီပေါမင်းပါတော်မူခန်း ဖြစ်လေသည်။

ပထမပိုင်းတွင် ကနက်စိန်က အိမ်ရှေ့စံကနောင်မင်းသားကြီးအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ကနောင်မင်းသားကြီးကို တူတော်မြင်ကွန်း၊ မြင်းခုံတိုင်တို့က လုပ်ကြံတော့မည်ဟု မှူးမတ်များက တင်လျှောက်ကြ သည်။ ကနောင်ကလည်း ရိပ်မိသည်။ သို့သော် သတ္တိ ဗျတ္တိရှိသော အရည်အချင်းနှင့်ပြည့်ဝသော တူတော်ဖြစ်သည်မို့ မရက်စက်နိုင် ။ နိုင်ငံအတွက် နှမြောသဖြင့် ကြိတ်မနိုင်ခဲမရဖြစ်ရပုံကို ပြောင်မြောက်စွာ သရုပ်ဖော်ခဲ့သည်။

“သိမ်မွေ့စွာကြံရမယ်
အိမ်ရှေ့စံဥပရာတစ်ပါးပေမို့
ပြုတာမှားရင် အရိုင်းတွေမလို့
တိုင်းပြည်ကံကြမ္မာညှိုး။
အမျိုးအတွက်ကိုဖြင့်
တန်ခိုးထွက်စရာ မဟာပထဝီမှာဖြင့်
မြန်မာပြည်ကို တင်ကာမြှောက်ချင်လို့
သာကီဝင်တွေအစဉ်ပျောက်ကြတယ်
ကျွန်သဘောက်အဖြစ်နဲ့
အောက်ကျနောက်ကျဖြစ်ရမှာကိုစိုး”

ဒုတိယပိုင်းတွင်မင်းတုန်းမင်းကြီးအဖြစ်သရုပ်ဆောင်၍တတိယပိုင်းတွင် ကင်းဝန်မင်းကြီးအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ မိန်းမဖြစ်သူ၏ ကြိုးကိုင်ခြယ်လှယ်သမျှ စံနေရသော သီပေါမင်းနှင့် တိုင်းပြည်အတွက် ရတက်မအေးပူဆွေးသောကရောက်ရပုံကို ထိထိမိမိကပြခဲ့လေသည်။

“အကျိုးများဖို့ မမြင်ပါတယ်

ဘိုးဘုရားလက်ထက်တွင် အရောင်နိမိတ်တွေနဲ့

တဘောင်အတိတ်ကို ယတြာချေလို့

ကြေစရာကိုတွေ့။

အရေးမလှချင်တော့

ရွေးကြတာ အမျိုးကိုမစစ်မိပေဘု

ဆိုးညစ်သူ စုစုရားရယ်က

သူ့စားကို ဂုဏ်ယူ၍

သူပုန်လူလူမှိုက်တစ်သင်းရယ်နဲ့

တိုင်းပြည်ကို အပိုင်းညှင်းရစ်တော့မယ်

မင်းဆက်ပြတ်တော့မယ်ထင်ရဲ့

ရွှေနိုင်ငံမှာ မအေး”

သီပေါမင်းပါတော်မူခန်း ကပြရာတွင် အင်္ဂလိပ်စကားကို ကျွမ်းကျင်စွာပြောတတ်သော ကနက်စိန်၊ တစ်သက်စိန်၊ စိန်ကြိုင် ညီအစ်ကို သုံးယောက်နှင့် လွန်စွာလိုက်ဖက်လှသည်။ ကနက်စိန် ကပြခဲ့သော ဇာတ်ထုပ်များတွင် မြဝတီဆရာတော် လူထွက်ဦးအုန်း ဇင်းမယ်ပဏ္ဍာ သမှဘာသာပြန်ပေးသော သုဝဏ္ဏတိလက၊ သီရိသကုမ္မာရ၊ မဟာပဒုမ (ပဒုမပေါင်တိုမဟုတ်)၊ မဏိကက်စသည့်တို့အပြင် ဘုမသိဘမသိ၊

တောင်သမန်လယ်စားမောင်ဖေငယ်၊ ပဋိက္ခရာ၊ သုယောနန္ဒီစသည်တို့ ပါဝင်သည်။

ကနက်စိန်၏ ဘဝဇာတ်လမ်းကို အနည်းငယ်ပြန်ဆက်ပါဦးမည်။ ဦးဖိုးစိန်သည် ကနက်စိန်အား ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ဇနီးဖြစ်သူဒေါ်ကြင်ယု၏ တူမ မမြသန်းနှင့် အိမ်ထောင်ချပေးလိုက်သည်။ စောစောပိုင်းက စိတ်ကစားတတ်သော ကနက်စိန်သည် အိမ်ထောင်ကျသောအခါ ခြေငြိမ်သွားသည်။ ဇနီးအပေါ်မဖောက်ပြားဘဲ သစ္စာရှိရှိပေါင်းသင်းခဲ့ရာ မမြမြစိန် (မြန်မာ့အသံ)၊ မောင်ရဲစိန် - မောင်ညီဝင်းစိန် (စိန်မဟာ သတင်) နှင့် မပြုံးပြုံးစိန်ဟူသော သားသမီးလေးယောက် ထွန်းကားခဲ့ လေသည်။

ကနက်စိန်အကြောင်းရေးရလျှင် "သမ္မုဒ္ဓေါတာတော်" အကြောင်း မကျိရှိက ပြည့်စုံမည်မဟုတ်ပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကနက်စိန်၏ ဘဝတွင် သမ္မုဒ္ဓေါတာတော်သည် အရေးကြီးသော အခန်းကဏ္ဍတစ်ခု မှုပါဝင်လေသောကြောင့်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

အချိန်ကား ၁၉၃၇ ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံသည် အင်္ဂလိပ်တို့ လက်အောက်တွင် ရှိနေစဉ်အချိန်ကာလ ဆဋ္ဌမမြောက် ဂျော့ဘုရင် မင်းမြတ်သည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် ဘီသီကင်ခံယူပွဲ ကျင်းပမည်ဖြစ်ရာ အနုပညာကို ချစ်မြတ်နိုးသူပီပီ၊ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံစီမှ ထင်ရှား သော အနုပညာရှင် တစ်ဦးစီအား ထိုအခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်ရန် ဖိတ်ကြားခဲ့ပါသည်။

ယင်းသို့ ဖိတ်ကြားရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ကနက်စိန်လည်း ဖိတ်ကြားခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ထိုစဉ်က ကနက်စိန်မှာ အသက် ၂၀ ပင် မပြည့်တတ်သေး။ နာမည်အထူးကျော်ကြားနေချိန်လည်း ဖြစ်သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၈ ရက်နေ့တွင် ပန်ကာနှစ်လုံးတပ် ဒီစီ(၂) လူ (၈)ယောက်စီးလေယာဉ်ပျံနှင့် နိုင်ငံခြားခရီးထွက်လာခဲ့သည်။ မေလ ၂ ရက်နေ့တွင် ဂရိပြည်၊ ကမ်းလွန်ပင်လယ်ပြင်ကို ဖြတ်သန်းနေစဉ် လေယာဉ်၏ လေယာဘက်ပန်ကာမှ အင်ဂျင်မီးထလောင်သည်။ သမ္မုဒ္ဒေ ဂါထာရွတ်ရင်း စိပ်ပုတီးစိပ်ကာ လိုက်ပါလာသော ကနက်စိန်က မြင်သဖြင့် လေယာဉ်မှူးကို အော်ဟစ်သတိပေးလိုက်သည်။

လေယာဉ်မှူးသည် မီးကိုကြိုးစားငြိမ်းသတ်သော်လည်း မရသည့် အဆုံးတွင် ပင်လယ်ကမ်းစပ်သို့ ထိုးဆင်းလိုက်တော့သည်။ ဤတွင် မီးလည်းငြိမ်းသွားသည်။ လေယာဉ်ကိုလည်း ထိန်းလိုက်နိုင်သည်။ ကနက်စိန်အပါအဝင် ခရီးသည်များသည် မည်သည့်ထိခိုက်ဒဏ်ရာမျှမှ မရှိခဲ့ကြချေ။ မင်းသားကနက်စိန်သည် သမ္မုဒ္ဒေဂါထာတော်၏ တန်ခိုး တော်ကြောင့် လေယာဉ်မီးလောင်ပျက်ရသည်ပင် မသေဘဲ လွတ်မြောက် လာသည်ဟူသော သတင်းမှာ သူပြန်မရောက်ခင်ကပင် တစ်ပြည်လုံး ဟိုးဟိုးကျော်သွားလေသည်။

“အဋ္ဌပီသတိဖြင့် ရှိဘဂဝါ * နေ့စဉ်ဝန္တာမိပါ * ညစဉ် ဝန္တာမိပါ * ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ အဆင့်ဆင့်ပွင့်ရာ * နေ့စဉ် ဝန္တာမိပါ * သမ္မုဒ္ဒေ တွက်ရေသချာ * ကိုးကွယ်ပူဇနာ * စိန့်ကျောင်းတော်သီရိသာ * ဆူဆူဝါဠဂင်္ဂါ * ဇိနောမြတ်စွာ * သီတင်းသုံးပါ * ရိညွတ်ကျိုး ဤဖိုးစိန်ကန်တော့ကာ * မဟိဒ္ဓိက္ကုစ္ဆိတာ * ကနက်စိန်ခေါ်ဖေ့သည်းချာ * ဘုရားမလို့သာ * ဘုရားမလို့သာ * သမ္မုဒ္ဒေရွတ်လေပြန်သောအခါ * ထက်ဝဋ္ဋာ သက်ခန္ဓာ ပျက်စရာအချက်မှာ * လေယာဉ်ပျံမီး တောက် လောင်ရာ * မြေ - - - ဂျမ်းဦးစောက်လာ * မသေမပျောက်စောင့်ရှောက် တဲ့ * သမ္မုဒ္ဒေပါဌာ...”

ဤတွင် ဦးဖိုးစိန်သည် သားကနက်စိန်အတွက် ပို၍လည်း ဂုဏ်တက်စေ၊ မိုးညှင်းဆရာတော်ကြီး၏ သာသနာပြုလုပ်ငန်းလည်း ထိရောက်စေဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အထက်ပါ "အဋ္ဌပီသတိ..." အစချီ သီချင်းကို ကနက်စိန်အား သီဆိုစေခဲ့ရာ တစ်တိုင်းပြည်လုံး ကျော်ကြားသွားလေတော့သည်။

မြန်မာဇာတ်မင်းသားများအနက်နိုင်ငံခြားအသွားရဆုံးမင်းသားကို ပြပါဟုဆိုလာလျှင် ကနက်စိန်ကိုပဲ ပြရပေမည်။ ကနက်စိန်သည် နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များသို့ အခေါက်ခေါက်သွားရောက်ဖူးသူ ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလန်သို့လည်းကောင်း၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ သို့လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ဆိုဗီယက် ရုရှသို့လည်းကောင်း၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်နှင့်ဂျပန်သို့လည်းကောင်း၊ ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် တရုတ်ပြည်သို့လည်းကောင်း သွားရောက်ခဲ့ဖူးသည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ် ဖဆပလ အစိုးရလက်ထက် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီး ဦးထွန်းတင်ခေါင်းဆောင်၍ ယဉ်ကျေးမှုပိတ်ဆက်အဖွဲ့ကို ဆိုဗီယက်နှင့် ယူဂိုစလားဗီးယားနိုင်ငံများသို့ သွားရောက်ခဲ့ရာ ကနက်စိန်လည်း ရွှေမန်းတင်မောင်၊ စိန်အောင်မင်းတို့နှင့်အတူ အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လိုက်ပါသွား ရသည်။

တစ်နေ့သော ဧည့်ခံပွဲတစ်ခုတွင် စိန်အောင်မင်းထွက်ရန် အလှည့်၌ အချိန်ကပ်နေသဖြင့် အဝတ်အစားလဲ၍ မပြီးဖြစ်နေသည်။ အချိန်ကြာ အောင် စောင့်နေရလျှင် အရုပ်ဆိုးမည်ဖြစ်သော်ကြောင့် အဝတ်အစား အသင့်ဝတ်ပြီးဖြစ်သော ကနက်စိန်က ကားကြားမှနေ၍ ဆိုင်းဆရာ ဦးဟန်ပအား လက်ဟန်ခြေဟန်နှင့် လေးကင်းတီးပေးရန် အချက်ပြ လိုက်သည်။ ဤတွင် ဦးဟန်ပက လေးကင်းကောက်တီးလိုက်ရာ

ကနက်စိန်ကလေးကိုကောထွက်လာသည်။ ကနက်စိန်သည် တောထဲတွင် သမင်ကိုရှာပုံ၊ ချောင်းပုံ၊ ပစ်ပုံ စသည့်ကကွက်များကို ဘဲလေးဆန်ဆန်နှင့် ကပြရာ၊ နိုင်ငံခြားသားများ၏ အထူးသဘောကျ အားပေးခြင်းကိုခံရသည်။

ပွဲပြီးလျှင် ဝန်ကြီးဦးထွန်းတင်က အချိန်မရသဖြင့် အစီအစဉ်ထဲ မပါဘဲ တစ်ကုပုတ္တိုဉာဏ်သုံး၍ ဖန်တီးကပြလိုက်ပုံမှာ အလွန်အဆင်ပြေ၍ ကောင်းမွန်သွားကြောင်း ချီးကျူးစကားပြောကြားလေသည်။ ထိုမှပြန်လာပြီးနောက် နိုင်ငံတော်အစိုးရက " ဝဏ္ဏကျော်ထင်ဘွဲ့ " ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံနှင့် ဝိယက်နမ်နိုင်ငံများသို့ ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် စေလွှတ်ခဲ့ပြန်သည်။ ကနက်စိန်သည် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လိုက်ပါသွားရင်း တရုတ်ပြည်တွင် ရာမဇာတ်ကို ကပြရာ ကနက်စိန်က ဒဿင်္ဂီရီဘီလူးခန်းမှ ပါဝင်ပြရသည်။ သူ၏ ကကြီးကကွက်ပြောင်မြောက်ထူးချွန်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံကျော်တရုတ်အကပညာရှင် " ချာစီကွမ် " ကပြည်သူ့နေ့စဉ် သတင်းစာမှ ဆောင်းပါးရေးသားချီးကျူးခဲ့လေသည်။

ဘုရားဒါယကာ ဂရိတ်ဦးဖိုးစိန်ကြီးသည် သားကနက်စိန်အား စိန်မဟာသဘင်၏ အရိုက်အရာကို လွှဲအပ်ကာ ကွယ်လွန်သွားခဲ့သည်။ ထိုအတူ သဘင်ဥသျှောင်ဝဏ္ဏကျော်ထင်ကနက်စိန်သည်လည်း ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်ကို ပြည်လုံးကျွတ်ဆန္ဒခံယူပွဲအတွက် စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး လှုံ့ဆော်ရေးကော်မရှင်အဖြစ် တက်ကြွစွာဆောင်ရွက်ရင်း (၂၃-၁၀-၁၉၇၃) နေ့တွင် အစည်းအဝေးမှ အပြန် ရုတ်တရက် နှလုံးရောဂါ စွဲကပ်လာသဖြင့် ရန်ကုန်ပြည်သူ့

ဆေးရုံကြီးသို့ တက်ရောက်ကုသခဲ့ရသည်။ သို့သော် မသက်သာဘဲ
 အခြေအနေဆိုးလာသဖြင့် အိမ်သို့ပြန်ခေါ်လာရာမှ ၁၉၇၃ ခုနှစ်၊
 နိုဝင်ဘာလ ၂၈ ရက်နေ့ညနေ ၄ နာရီ၊ မိနစ် ၄၀ အချိန်တွင် သား
 မောင်ရဲစိန်နှင့် ညီဝင်းစိန်တို့အား စိန်မဟာသဘင်အဖွဲ့ကြီးကို စိတ်ချ
 လက်ချတာဝန်လွှဲအပ်ကာ ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။

စိန်လှကြည်

စစ်ပြီးခေတ် ဇာတ်သဘင်လောကတွင် ရွှေကျီးညိုနှင့် ပဲခူးမြို့ စိန်အောင်မင်းနှင့် ဗလပြန်၊ ရွှေနန်းတင်နှင့် ခင်စန်းတင်၊ ရွှေမန်းတင်မောင် နှင့်စိန်လှကြည်တို့မှာ တွဲဖက်ညီလှသည်ဟု ဖွဲ့ကြည့်ပရိသတ်က သတ်မှတ်ထားကြသည်။ စိန်လှကြည်သည် ရွှေမန်းတင်မောင် တွဲဖက် သမျှ မင်းသမီးများထဲတွင် ဇာတ်သက်အရှည်ဆုံး၊ ရွှေမန်းတင်မောင် အားအထားရဆုံးနှင့်ဇာတ်လိုက်ဇာတ်စီးအကောင်းဆုံးမင်းသမီးဖြစ်သည်။

စိန်လှကြည်၏ ဇာတ်မှာ ပျဉ်းမနားမြို့ဖြစ်သည်။ မိဘမျိုးရိုးတွင် သဘင်သည် မရှိပါဘဲလျက် သူတို့ညီအစ်မကျမှ ထူးထူးခြားခြား အဆို အက ဝါသနာပါလာကြသည်။ သူ၏ အစ်မမှာ အကကောင်းသည်ဟု ကျော်ကြားသော မင်းသမီး ဗဟိုရ်စည် မမြလေးဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က အရပ်ထဲ၌ ဆွမ်းကြီးခံလှည့်လှိုင် မမြလေးက ရှမ်းမလေးလို ဝတ်ကပြီး အလှူခံလိုက်လေ့ရှိသည်။ စိန်လှကြည်၏ဖခင်အစ်ကိုဝမ်းကွဲဦးမောင်ပု အရပ်ဇာတ်ထောင်သောအခါ ဦးမောင်ပု၏ သမီးက မင်းသား၊ မမြလေး က မင်းသမီးအဖြစ် ဝင်ရောက်ကပြကြသည်။ ထိုစဉ်ကပင် စိန်လှကြည် အဖို့သဘင်ပညာနှင့်မစိမ်းတော့ဘဲ မျက်စိရည်နားရည်ဝနေတော့သည်။

တစ်နှစ်တွင် ဇာတ်ဆရာဦးမောင်ပုက သူ့ဇာတ်အဖွဲ့ရှမ်းပြည်သို့ တက်ရမည်ဖြစ်၍ မမြလေးပါ ခေါ်သွားသည်။ မမြလေးသည် ရှမ်းပြည်၌

ပွဲကရင်းမင်းသားကိုစိန်သောင်းနှင့်အကြောင်းပါသည်။ ကိုစိန်သောင်းနှင့်မပြုလေးတို့ပျဉ်းမနားသို့ပြန်ရောက်လာပြီးနောက်ခဲအိုကိုစိန်သောင်းက စိန်လှကြည်ကို သဘင်ပညာများ သင်ကြားပေးသည်။ ထို့ပြင် သီချင်းကြီး သီချင်းခုံများကိုလည်း ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းသည်အထိ သင်ပြပေးခဲ့လေသည်။

ခဲအိုနှင့် အစ်မဖြစ်သူတို့ မန္တလေးသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားပြီးနောက် စိန်လှကြည်ကို အစ်မဝမ်းကွဲ၏ ယောက်ျား ခဲအိုဖြစ်သူ ဦးပန်းမွှေးက မဟာဂီတကို ဆက်လက်သင်ကြားပေးပြန်သည်။ ဦးပန်းမွှေးမှာ မူလက ရွာစားကြီး စိန်ပေဒါ၏တပည့် ဆိုင်းဆရာဖြစ်သည်။ နောင်မှ ဆိုင်းအလုပ်ဖြုတ်ကာ စန္ဒရားဝိုင်းထောင်နေသူ ဖြစ်သည်။ စိန်လှကြည်ကိုလည်း သူ့ဝိုင်း၌ သီချင်းဆိုစေခဲ့သည်။ ထိုခေတ်ထိုအချိန်က အသံထွက် ရုပ်ရှင်ကားများ မပေါ်မီအထိ အသံတိတ်ဇာတ်ကားများသာ ခေတ်စားနေဆဲဖြစ်၍ ရုပ်ရှင်ပြသချိန်၌ တီးဝိုင်းက သီဆိုတီးမှုတ်ပေးရသောအခါ ဖြစ်သည်။ သို့နှင့် စိန်လှကြည်ကလေးသည် စန္ဒရားဆရာမွှေးဝိုင်းနှင့် တွဲဖက်၍ ပျဉ်းမနားမြို့ ရုပ်ရှင်ရုံထဲ၌ သီချင်းသီဆိုရသော အဆိုတော်ပေါက်စနကလေး ဖြစ်လာခဲ့ရသည်။

စိန်လှကြည်အဖို့ အစ်မဖြစ်သူနှင့် ခဲအိုဖြစ်သူတို့မှ အဆိုအကနှင့် သီချင်းကြီး သီချင်းခုံများကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သင်ယူတတ်မြောက်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ပင်ကိုကလည်း အနုပညာ ဓာတ်ခံရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ၁၂ နှစ်သမီး အရွယ်မှစ၍ ၁၅ နှစ်အရွယ်အထိ “မြန်မာကြည်” နာမည်ဖြင့် အငြိမ့်ရှေ့ထွက်လက်ထောက်မင်းသမီးအဖြစ်ကပြခဲ့သည်။ ဤသို့ကပြနေရင်း ဦးဖိုးစိန်ကြီး ဇာတ်အဖွဲ့မှ လူရွှင်တော် ဦးစိန်ဝုံးက ခေါင်းဆောင်မင်းသမီးအဖြစ်နှင့် အငြိမ့်ထောင်ရန်လာခေါ်သဖြင့် မန္တလေးသို့လိုက်သွား

သည်။ မန္တလေးလက်ချိတ်တန်းရပ်ရှိဦးစိန်ဝံ့၏နေအိမ်၌တည်းခိုနေခိုက်
ရွှေမန်းတင်မောင်၏ယောက်ဖဦးခင်သက်က သူတို့ဇာတ်ထဲသို့လိုက်ရန်
လာရောက်ဆက်သွယ်သည်။

ထိုအချိန်က ရွှေမန်းတင်မောင်၏ ဇာတ်အဖွဲ့မှ မင်းသမီး မြို့မ
ခင်သန်းမှာစိတ်ဆိုးပြီးထွက်သွားသဖြင့် ရွှေမန်းတင်မောင်နှင့် တွဲကရန်
မင်းသမီးမရှိဘဲ ဖြစ်နေရာ ဦးခင်သက်က စိန်လှကြည်ကိုလာခေါ်ခြင်း
ဖြစ်သည်။ ထိုခေတ်က ဇာတ်အဖွဲ့များတွင် မင်းသမီးတစ်လက်၊ အများဆုံး
နှစ်လက်လောက်သာထားသော ခေတ်ဖြစ်သည်။ ယခုခေတ်လိုမင်းသမီး
တွေအများကြီးထားလေ့မရှိသေးပေ။

ဦးခင်သက် လာခေါ်ချိန်တွင် ဦးစိန်ဝံ့မှာ ကောင်းစွာ မကျန်းမာလှ
သဖြင့် အငြိမ့်ထောင်ရန်မစီစဉ်နိုင်သေးရကား စိန်လှကြည်ကိုချီကောက်
သဘောမျိုး လိုက်ကရန် ထည့်လိုက်သည်။ ရွှေမန်းတင်မောင်နှင့်
စိန်လှကြည်တို့တစ်လလောက်ကမိသောအခါကိုတင်မောင်၏အစ်ကို
များဖြစ်ကြသော ကိုဘအုပ်နှင့် ကိုဘတုတ်တို့က စိန်လှကြည်ကိုသဘော
ကျနေကြပေပြီ။ ထို့ကြောင့် ဦးစိန်ဝံ့ထံ စိန်လှကြည်ကို တောင်း သည်။
ဦးစိန်ဝံ့ကလည်း သူ့အငြိမ့်ထောင်ရန်ရည်ရွယ်ထားပြီးဖြစ်၍ စိန်လှကြည်
ကို မပေးနိုင်ချေ။ သို့သော် ရွှေမန်းတင်မောင်၏ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်
ရွှေမန်းဦးကေသရက မေတ္တာရပ်ခံပေးသဖြင့် ဦးစိန်ဝံ့က သူမကျန်းမာ
စဉ်ကခွင့်ပြုလိုက်သည်။

စိန်လှကြည်သည် ရွှေမန်းတင်မောင်နှင့် ကရင်းဇာတ်ထဲ၌ စွဲစွဲမြဲမြဲ
ကလိုစိတ်ဖြစ်လာသည်။ သူနှင့် တွဲဖက်ရသည့် မင်းသားရွှေမန်းတင်မောင်
၏အရည်အသွေးကိုလည်း ရိပ်စားမိလာသည်။ တစ်ယောက်သဘော
တစ်ယောက်သိ၊ တစ်ယောက်အထာ တစ်ယောက်နားလည်သဖြင့်

အလုပ်လုပ်ရသည်ကိုပျော်လာသည်။ သို့ဖြစ်၍ဇာတ်ထဲ၌ပင်ဆက်လိုက်
နေချင်သည်။ အငြိမ့်ထောင်မည့်ဦးစိန်ဝုံးကလည်း မကျန်းမာသေးသဖြင့်
လောလောဆယ် အငြိမ့်မထောင်နိုင်သေးချေ။ ဤသို့ဖြင့် ဦးစိန်ဝုံးအား
“အဘရယ်နောက်တော့ အဘကိုအငြိမ့်ကပေးပါ့မယ်၊ အခုတော့ဇာတ်
ထဲမှာပဲ လိုက်ကပါရစေ” ဟု ခွင့်တောင်း ရသည်။ ဦးစိန်ဝုံးကလည်း
စိန်လှကြည်ကို သနားသဖြင့်ဇာတ်ဆက်ကရန် ခွင့်ပြုလိုက်လေသည်။

စိန်လှကြည် ဟူသော အမည်ကို ရွှေမန်းတင်မောင်၏ ဆရာတော်
ဦးကေသရက မှည့်ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ မူလအမည်မှာ မြန်မာကြည်
ဖြစ်သည်။ စိန်လှကြည်ရွှေမန်းတင်မောင်ဇာတ်ထဲရောက်ချိန်တွင်မြန်မာ
ကြည်အမည်နှင့် အခြားမင်းသမီးတစ်လက်မှာ မန္တလေးတွင် ရှိနှင့်ပြီး
ဖြစ်သည်။ ထိုမင်းသမီးမှာ ကားတင်ခံရသဖြင့် နာမည်ပျက်သွား သည်။
ထိုသို့နာမည်တူနေသဖြင့်ဆရာတော်ဦးကေသရက ကြာသပတေးသမီး
လည်းဖြစ်၍ နေ့သင့် နံသင့်လည်းဖြစ်အောင် တြင်းကြေ နဝင်းကြေ
လည်းဖြစ်အောင်ဟု ဆိုကာစိန်လှကြည်ဟုအမည်ပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

စိန်လှကြည်နှင့် ရွှေမန်းတင်မောင် စတွဲသောနှစ်မှာ ၁၉၃၂ - ၃၃
ခုနှစ်ခန့်က ဖြစ်သည်။ ပထမနှစ်တွင် ဗလကကျော်၊ ဒုတိယနှစ်၁၉၃၃ - ၃၄
ခုနှစ်တွင် ပျဉ်းမနား၊ တောင်ငူ၊ ဖြူ၊ ရေတာရှည် အစရှိသော မြို့များ၌
ရုံပွဲအဖြစ် စမ်းသွင်းကြည့်သည်။ ပရိသတ်က လက်ခံသဖြင့် ဗလက
တော့ဘဲရုံပွဲအဖြစ်ကူးပြောင်းကပြခဲ့သည်။ နှစ်ပါးသွားတွင်မင်းသမီးဆို၍
စိန်လှကြည်တစ်ဦးတည်းသာရှိသဖြင့်နောက်ထပ်မင်းသမီးတစ်လက်ရှာ
ကြရာ ဝဇီရာမြညွန့်ကိုရသဖြင့် မင်းသမီးနှစ်လက်ဖြစ်လာခဲ့သည်။

တစ်ခါသော် ရွှေမန်းတင်မောင် အစ်မ၏ ခင်ပွန်းဇာတ်ဆရာ
ဦးခင်သက်နှင့်ရွှေမန်းတင်မောင်တို့စိတ်သဘောချင်းမတိုက်ဆိုင်သဖြင့်

ဇာတ်နှစ်ခြမ်းကွဲလေသည်။ ရွှေမန်းတင်မောင်ကတစ်ဇာတ်၊ ဦးခင်သက်က တစ်ဇာတ်ဖြစ်သွားသည်။ စိန်လှကြည်နှင့် ဝဇီရာမြညွန့်တို့က ဦးခင်သက်နောက်ပါသွားသည်။ ဦးခင်သက်က မင်းသားစိန်လှဗိုလ်နှင့် ဇာတ်ထောင်သည်။ ရုပ်လှသော်လည်း အသံမရသဖြင့် မအောင်မြင်ချေ။ ထို့နောက် မင်းသားဗန္ဓုလညွန့်တင်နှင့်လည်းကောင်း၊ ရွှေဗမာ (မြန်မာ) မြကြိုင်နှင့်လည်းကောင်း ဇာတ်ထောင်သော်လည်း အောင်မြင်မှု မရရှိခဲ့ချေ။ ဤသို့ဖြင့် နှစ်ကျွတ်သွားသောအခါ ဆရာတော်ဦးကေသရက သမီးယောက်ဖ ဝေ့စပ်ပေးသဖြင့် အဆင်ပြေသွားပြီး ဇာတ်ပြန်လည်ပေါင်းစည်းမိကြလေသည်။

စိန်လှကြည်သည် ရွှေမန်းတင်မောင်နှင့် ၁၉၃၂ ခုနှစ်မှ စ၍ ၁၉၆၄ ခုနှစ်အထိ တွဲခဲ့သည်။ ထိုအတောအတွင်း စစ်ဖြစ်တုန်းက တစ်ကြိမ်၊ ရွှေမန်းတင်မောင်ကို စိတ်တိုင်းမကျတုန်းက တစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ်သာ ခွဲထွက်ခဲ့ဖူးသည်။ တစ်နည်းဆိုရသော် စိန်လှကြည်မှာ ရွှေမန်းတင်မောင်ကွယ်လွန်ခါနီး ၅ နှစ်လောက် အထိ တွဲဖက် ကပြခဲ့သူဖြစ် သည်။ ထိုသို့ နှစ်ရှည်လများ တွဲဖက်လာခဲ့သူဖြစ်၍လည်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး နားလည် နေကြသည်။ ရွှေမန်းတင်မောင်ကလည်း ဘယ်ဇာတ်ထုပ်ခင်းခင်း စိန်လှကြည်နှင့်မှစိတ်တိုင်းကျသည်။

စိန်လှကြည်၏ နှစ်ပါးသွားသီချင်းတစ်ပုဒ်တွင် သူနှင့် ကိုတင်မောင်တို့မှာ ငယ်လင်ငယ်မယားဖြစ်သည်။ တိုင်းပြည်လူထုကလည်း သိသည်။ သူသာ မယားကြီးအစစ်ဖြစ်သည်။ ကိုတင်မောင်နောက်မယားငယ်တွေ ယူချင်သလောက် ယူစမ်းပါ။ မငြိုမငြင် ပေါင်းသင်းပါမည်ဟု ဆိုထားသည်။

“ ငယ်လင် ငယ်မယား * စိန်လှကြည်နဲ့ ရွှေမန်းတင်ရယ် *
 တိုင်းပြည် မြို့ရွာက သိပါတယ် * ချစ်ခဲ့တာတွေ ပြန်ပြောမယ် *
 ဟိုအရင် ဆံရပ်ဝိုင်းကလေးနဲ့ ကစဉ်တုန်းက အတူတူနစ်သွယ် *
 မယားကြီးက စိန်လှကြည်ပါ တကယ် * သွေးစည်းပေါင်းဖက်
 လာတဲ့မယားကြီးပါမောင်ရယ် * မယားငယ်ယူချင်ယူပါမငြိမငြင်
 မောင့်အပေါ်ဝယ် * ကိုတင်မိန်းမဘယ်လိုများများ မယားကြီးက
 စိန်လှကြည်ပါ တကယ် - - - ”

အချို့ပရိသတ်များက စိန်လှကြည်နှင့် ရွှေမန်းတင်မောင်တို့သည်
 ငယ်ရည်းစားများဖြစ်ကြသည်။ ရေစက်မပါသောကြောင့်သာ မညားကြ
 ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မှတ်နေကြသည်။ ပရိသတ်ထင်မှတ်လောက်
 အောင်လည်းသူတို့နှစ်ဦးကတွဲဖက်ကပြရာဇာတ်ထုပ်တိုင်းတွင်ပြောင်ပြောင်
 မြောက်မြောက်သရုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပေသည်။ ရွှေမန်းတင်မောင်၏နာမည်
 ကြီးဇာတ်ထုပ်များဖြစ်ကြသော လက်ဝဲသုန္ဒရ၊ မနောဟရီ၊ နက္ခတ်စန္ဒီ၊
 ဝါနရသီရိအစရှိသော ဇာတ်ထုပ်များကလျှင်မင်းသမီးအဖြစ်စိန်လှကြည်
 မှပရိသတ်က ကြိုက်ကြသည်။ ကြည့်ချင်ကြသည်။

လက်ဝဲသုန္ဒရဇာတ်ထုပ်တွင် လက်ဝဲသုန္ဒရအမတ်ကြီးအားမဲဇာသို့
 ပို့ခါနီး အမတ်ကြီးက နောက်ဆုံးအခွင့်ထူးတစ်ရပ်အဖြစ် ဇနီးသားသမီး
 တို့နှင့်တွေ့လိုပါကြောင်းခွင့်တောင်းသည်။ လက်ပြန်ကြီးတွေချည်နှောင်
 တဲလာသော အမတ်ကြီးကို မြင်ရသော ဝန်ကတော် မခင်ရွက်မှာ
 ယူကျုံးမရဖြစ်ရသည်။

(မခင်ရွက်) “ အမယ်လေး ရင်ဝမှာဖို၊ မြင်ရသူ သည်မယ်ငိုလိုက်
 ချင်ပေါ့၊ ပြည်ရွှေဘိုကနက်နန်းမှာလ၊ အထက်လှမ်းသူ

အရှက်ကွဲပါလို့၊ လက်ဝဲသုန်ကို မဖွယ်ပြုကြ တာက၊
ဘယ်အမှုပါလဲ”

အနောက်ဝန်က “ သူပုန်မှုဟေ့” ဟု ဝင်ပြောသည်။ မခင်ရွက်က “ အမယ်
လေး - ပြောကြပါဦးနော်” ဟု ငိုယိုတောင်းပန်သဖြင့်
လက်ဝဲသုန်ရ အမတ်ကြီးက - - -

“ ခင်မိတ်တို့ အောင်ဒင်တို့ကိစ္စ ၊ ရွှေနန်းတော်ကြီးက
ကြားသွားလို့ဖမ်းဟဲ့ဆီးဟဲ့ဆိုတော့ အောင်ဒင်ကလည်း
အဖမ်းမခံဘဲနဲ့ သူ့သခင်ဖြစ်တဲ့ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်
ဘုရား ထံသွားတယ်။ အိမ်ရှေ့ကိုယ်တော်ဘုရားက
လည်း သူ့လူဆိုတော့ သူကလည်း အထိမခံဘူး၊ ကြည့်
ဖိမ့်လိုက်လို့မောင့်ကိုတာဝန်ပေးထားတော့ ရွှေနန်းတော်
သွားပြီးတော့ သံတော်ဦးတင်နေဆဲ၊ ဟိုငမိုက်သား
ကလည်း ထွက်ပြေးပါရော၊ ဒီတော့ တရားခံလွတ်ပစ်
တယ်လို့ ယူဆပြီးတော့ တိုင်းပြည် နေခွင့်မပေးဘဲနဲ့
မဲဇာပို့လို့မင်းတို့သားအမိဆီ လာပြီး မျက်နှာပြတာ”

(မခင်ရွက်)

“ အမယ်လေး မောင့်ကို မဲဇာပို့တယ်၊ ရက်စက်လှချည်
လား ရွှေနန်းရှင်ရယ်၊ ခင်မိတ်ကို အောင်ဒင် ဇော်ကား
တာနဲ့ မောင်နဲ့ဘာဆိုင်လို့တုန်း၊ အခုတော့ ပညာရှိ
အမတ် တိုင်းပြည်မှာ သတ်တယ်ဆိုရင် အတိုင်းတိုင်း
အပြည်ပြည်က ကဲ့ရဲ့မှာစိုးလို့ လှံရှည်နဲ့ ထိုးသတ်တာပဲ”
“ ကြည့်စမ်းပါဦးမောင်ရယ်၊ ရောင်းရင်းဖက် ပညာရှိ
အမတ်ကို မတရားသဖြင့် စွပ်စွဲပြီး သတ်တယ်ဆိုတာ
ဘာမှ မဟုတ်ဘူး၊ အကြံတူတော့ ရန်သူ၊ ကိုယ့်ထက်

သာတော့မနာလို၊ မောင်ကရာထူးတွေအကြီးအကျယ် တိုးတယ် မဟုတ်လား။ ဒီတော့ ကိုယ့်ထက် သာတော့ မနာလိုတဲ့သူတွေက ကုန်းချောကြလို့ဖြစ်မှာပေါ့မောင် ရဲ့ ဒီလိုဖြစ်ရတာ” ဟူ၍စိတ်ထဲရှိသမျှ ဒေါသဖြစ်ဖြစ်နှင့် ပြောချလိုက်ရာ အနောက်ဝန်က အနာပေါ်တုတ်ကျ ဖြစ်သွားသဖြင့် “ နင် - မကျည်းတုံရွာမှာ တုန်းက ဒီစကားမျိုး မပြောတတ်ဘူး၊ အခု အမတ်ကတော် ဖြစ်ပြီး ရွှေဘိုရောက်မှ ဒါမျိုးပြောရသလား” ဆိုကာ နှိပ်စက်လေသည်။

(မခင်ရွက်) “အမယ်လေးမောင့်ကိုမဲဇာပို့တယ်၊ ရက်စက်လှချည် လား၊ ရွှေနန်းရှင်ရယ်၊ ရက်စက်လှချည်ရဲ့နော်။ အခု တော့ ကြည့်စမ်းပါဦး၊ မတရားသဖြင့် အပြစ်ဒဏ် တစ်ဖက်သတ်အမိန့်တော်မှတ်လိုက်တာ”

(ဦးချင်းဆက်) “အထက်လှမ်းသူ အရက်ကွဲပါလို့ လက်ဝဲသုန်ကို မဖွယ်ပြုကြတာက၊ ဘယ်မူပါလဲ။ ကြုံပြန်သူအကြီး တော်ချုပ်မှာလဲ၊ တန်ခိုးရှိန်ညှိုးမိုန်လို့နတ်တော့တယ် (အမယ်လေး) ကျိုးယုတ်ရှက်ကွဲ”

အမတ်ကြီးကတော် မခင်ရွက်အဖြစ် စိန်လှကြည် သရုပ်ဆောင်ပုံ မှာပြောင်မြောက်လှသည်။ အမတ်ကြီးကိုမဲဇာသို့ပို့ရန် လှေတော်ထွက်ခါ နီး၌ မခင်ရွက်က မဲဇာတွင် ချမ်းရှာမည့် အရေးကြောင့် ခြံစောင်ကလေး လိုက်၍ပေးရာ အနောက်ဝန်က အတင်းဆွဲထားသည်။ လက်လှမ်း၍ ယူရန်ဟန်ပြင်နေသော အမတ်ကြီးမှာ လှေထွက်သွားသဖြင့် လက်ဆန့် တန်းရင်း ဝေးသည်ထက်ဝေး၍ သွားလေသည်။ အနောက်ဝန်က

“နောက်လင်ငယ်နဲ့ အတူတူချီ” ဟုဆိုပြီး စောင်ကို ပြန်ပစ်ထားခဲ့သဖြင့် အမတ်ကြီးကတော်မှာ သောကမီးတောက်လောင်ကာ သတ်မေ့မြော လဲကျပြီးနောက် ကျန်ရစ်ခဲ့ပုံကို သရုပ်ဆောင်သွားသည်မှာ ဝွဲကြည့် တို့မမေ့နိုင်သော စိန်လှကြည်၏ အနုပညာအစွမ်းပင် ဖြစ်သည်။

နက္ခတ်စန္ဒီဇာတ်တွင် စိန်လှကြည် သရုပ်ဆောင်ပုံမှာ ပို၍ပင် ကောင်းသေးသည်။ ဇာတ်လမ်းအချုပ်မှာ ယုဂန္ဓိရ်တောင်ခါးပန်း၌ စံမြန်း နေသော တာရိန္ဒာနတ်မင်းကြီးတွင် နက္ခတ်စန္ဒီဟူသော သမီးတော်တစ်ပါး ရှိသည်။ သမီးတော်က လူ့ပြည်တွင် လူ့အသွင်အဖြစ် နေလိုလှပါသည်ဟု ခွင့်တောင်းသဖြင့် အမည်နာမ၊ အမျိုးအနွယ်နှင့် နေရပ်ကို မပြောရ၊ ပြောခဲ့လျှင် နတ်ပြည်သို့ ပြန်ခေါ်မည်ဟူသော ကတိဝန်ခံချက် ဖြင့် လူ့ပြည်သို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။

နက္ခတ်စန္ဒီသည် ကုန္တပထနဂိုရ်ပြည်က စန္ဒာသီရိမင်းနှင့် ဖူးစာဆုံပြီး သားတော်တစ်ပါး ဖွားမြင်ခဲ့သည်။ တောင်ညာစံအဂ္ဂမဟေသီဒေဝီအဖြစ် ဘိသိက်ပွဲသဘင် ဆင်ယင်ခါနီးတွင် အမျိုးအနွယ်၊ နေရပ်နှင့် အမည်နာမ ကို ပြောရန် မှူးမတ်များက အတင်းအကျပ် တောင်းဆိုကြသည်။ စင်ပွန်း ဖြစ်သူ စန္ဒာသီရိမင်းကလည်း ထုတ်ဖော်ပြောရန် တိုက်တွန်းသည်။ အများဆန္ဒမလွန်ဆန်နိုင်ရကား နက္ခတ်စန္ဒီက ဖွင့်ပြောရသည်။ ဤတွင် ဖခင် တာရိန္ဒာနတ်မင်းကြီးက ကတိဝန်ခံချက် ဖောက်ဖျက်ရပါမည် လားဟု စိတ်ဆိုးကာ နတ်ပြည်သို့ ပြန်ခေါ်သော ဇာတ်လမ်းဖြစ်သည်။

စန္ဒာသီရိမင်း၏ တောင်ညာစံအဂ္ဂမဟေသီဒေဝီမိဖုရားကြီးအဖြစ် ဘိသိက်ပွဲ ဆင်ယင်ခါနီးတွင် မှူးတော်မတ်တော်များက အမည်နာမ၊ အမျိုးအနွယ်နှင့် အရပ်ဒေသကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ အကယ်၍ မပြောခဲ့ပါလျှင် ဘိသိက်ပွဲမဖြစ်မြောက်နိုင်ဟု

အကျပ်ကိုင်သည်။ နက္ခတ်စန္ဒီခမျာ ဟုတ်မှန်ရာကို ဖွင့်ဟမပြောပြန်လျှင်လည်း အမျိုးအနွယ်မသိသည့် မိဖုရားတစ်ပါး နန်းလယ်ထားသည် ဟု မောင်တော်အား အများတကာက ကဲ့ရဲ့ကြပေမည်။ “ရှေ့တိုးတော့ ထမ်းပိုး - နောက်ဆုတ်တော့လှည်းတုတ်” ဆိုသကဲ့သို့ ပြောပြန်လည်း အခက်မပြောပြန်လည်း အခက်နှင့် ဘေးကျပ်နံ့ကျပ်ဖြစ်ကာ ရတက်ပွေရုပ်ကို သရုပ်ဆောင်ခဲ့သည်မှာ ပြောင်မြောက်လှပေသည်။

“အမည်အမျိုးမှန်ကိုလေ၊ အတည်ရိုးရန် ဟုတ်ရာကို ကြားမိရင်ဖြင့်၊ ဒုက္ခများကြလိမ့်မယ် ပြည်ပိုင်စံ သခင်ရဲ့၊ သည်နိုင်ငံမှာ မကြာရပါဘု၊ အာမခံစကားဟောင်း။

အပြောခက်လှတယ် မောင်တော်ရဲ့၊ ဖောရတက် ငျာပါကြွယ်လို့၊ ကြမ္မာဆွယ်သလို ကိုယ်တော် မမေ့ပါနဲ့၊ အချစ်သဒ္ဓါသန် ရင်၊ ပတ္တာရန်နဲ့ဝေးပါလိမ့် (မောင်တော်ရယ်) တွေးဆဖို့ကောင်း”

နက္ခတ်စန္ဒီက သူ့မှာ အာမခံစကားဟောင်းရှိထားသူမို့ ဖွင့်ဟမပြောပါရစေနဲ့ဟု အမျိုးမျိုးတောင်းပန်ရာသည်။ သို့သော် မှူးမတ်များက ဤသို့ မပြောနိုင်ခြင်းသည် ဘီလူးမသော်လည်းကောင်း ဖြစ်ရမည်။ သို့တည်းမဟုတ် ကမ္မဇိဒ္ဓိ တန်ခိုးရှိသည့် စုန်း၊ ကဝေမသော်လည်းကောင်း ဖြစ်ရမည်ဟု စွပ်စွဲကြသည်။ စင်ပွန်းဖြစ်သူ စန္ဒာသီရိမင်းကပင် အခုလောက် တောင်းပန်နေသည့်ကြားမှ မပြောဘဲ တင်းခံနေသည်မှာ သူ့ကို မချစ်လို့၊ သူ့အရှက်တကွဲ အကျိုးနည်းဖြစ်မည်ကို မသနားလို့ဟု ပြောလာတော့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် နက္ခတ်စန္ဒီမှာ မနေသာတော့ဘဲ ဖွင့်ပြောလိုက်လေသည်။

ထိုသို့ပြောလိုက်သည်နှင့် တာရိန္ဒနတ်မင်းကြီးက “သမီးတော်အမည်တော်ဖော်တဲ့ အတွက် ကတိပျက်ကွက်သောကြောင့် ယုဂန္ဓိရ်နတ်နန်းသို့

အမြန်ဆုံးပြန်လာခဲ့ပေတော့” ဟုဆိုလေတော့သည်။ နက္ခတ်စန္ဒီသည် ချစ်လှစွာသော လင်နှင့်သားကို ပစ်ထားကာ နတ်ပြည်သို့ သွားရပေ တော့မည်။ မသွားမီသားတော်လေးကို အမည်တော်ပေးခဲ့ချင်သေး သည်။ မောင်တော်ကလည်း မသွားဖို့ရန် အတန်တန် တောင်းပန်ရှာ သည်။ မသွား၍လည်း မဖြစ်တော့။ ကတိဝန်ခံချက် ဖောက်ဖျက်ခဲ့ပြီမို့ နတ်ရထားပင် ဆိုက်ရောက်လာခဲ့ပေပြီ။ နောက်ဆုံး ခွဲခါနီး အချိန်တွင် ကျန်ရစ်သူလင်နှင့်သားအတွက်ရတက်မအေးပူဆွေးသောကရောက်ရ ပုံ၊ သားတော်ကလေးကို သူရဇ္ဇကုမ္ဘာ နန်းလောင်းလျာဟု အမည်ပေးခဲ့ပုံ စသည်ဖြင့် ဇာတ်ကွက်စေ့အောင် စိန်လှကြည် သရုပ်ဆောင်ခဲ့ရာ ပွဲကြည့်ပရိသတ်များ မျက်ရည်မဆည်နိုင်အောင် ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

“ထက်ရပ်ကို ပြန်ရပါမည်။ နက္ခတ်စန္ဒီအမည် လင်းမိပါပေါ့။ ပြည်တွင်းကနော် ယခုအမြန်ဆောင် ကြပါလိမ့်။ ယုဂန်တောင် အဝေး။”

ဘွဲ့တော်ဖြင့် သခွဲပါပေါ့ သူရဇ္ဇကုမ္ဘာမောင်လို့ ဘုံကြာဆောင် ပြာသာဒ်နန်းဆီက၊ ဘိသိက်ပန်း တစ်ခါဆင်ရစ်ပေတော့၊ ထီးတစ်ရာ ပလ္လင်အာဏာ လွှမ်းပေမယ့်၊ ငါအမေပတ္တနာရေ ဖျန်းလိုက်တော့မယ် (အမယ်လေး) နန်းသမ္မတ ရင်သွေး ရယ် ကြောင့် (အမေမှာကွယ်) အလွမ်းတွေခပါလို့ ဘဝင်မှာမအေး။”

စိန်လှကြည်၏အသံမှာ သိပ်အကောင်းကြီးမဟုတ်သလို အော်ဟစ် ဆို၍ ရသော အသံမျိုးလည်း မဟုတ်ပါ။ သူ့အသံမှာ ပါးပါးကလေးနှင့်ပင် အသံချဲ့စက် မပေါ်မီ ခေတ်အခါက ပွဲကြည့်ပရိသတ် သုံးလေးတောင် ကြားအောင်ဆိုနိုင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ အကမင်းသမီး ဗဟိုရ်စည် မမြလေး၏ ညီမဖြစ်၍လည်း အကကောင်းသူ ဖြစ်သည်။ မင်းသားလတ်အက၊

ဆန်ကောဝိုင်းအက၊ ကြောင်လိမ်အက စသည် အကများကိုလည်း တီထွင်ကပြနိုင်သူဖြစ်သည်။

ထိုသို့အက၊ အဆို၊ အဇို၊ အပြော၊ အလွမ်း၊ စွယ်စုံရသဖြင့် နောက်ပိုင်း ဇာတ်ကြီးများတွင် ဇာတ်လိုက် ဇာတ်စီးကောင်းသည်ဟု ကျော်ကြား လာရခြင်းဖြစ်သည်။ ရွှေမန်းတင်မောင်နှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ တွဲခဲ့ရသဖြင့် နှစ်ကြာလေ ရွှေမန်းတင်မောင်က စိတ်တိုင်းကျလေ ဖြစ်သည်။ ရွှေမန်း တင်မောင်ကလည်း နောက်ပိုင်း ဇာတ်ထုပ်ဆိုလျှင် တခြား မင်းသမီးကို အလှည့်မပေး။ စိန်လှကြည်နှင့်သာ ကလိုသည်။ ကလေ့ရှိသည်။ တစ်ခါ တစ်ရံ စိန်လှကြည် နေမကောင်းဖြစ်ခဲ့လျှင် ပွဲပင်နားလေ့ရှိသည်။ နောင်အခါ ကန်ထရိုက် ပွဲကြည့်ပရိသတ်နှင့် ဇာတ်သူဇာတ်သားများ ထိခိုက်နှစ်နာမှုကို ငဲ့၍ တခြားမင်းသမီးကို အတားထိုးကစေခဲ့ရသည်။

စိန်လှကြည်သည် ရွှေမန်းတင်မောင်နှင့် တွဲ၍ တောင်ပြုန်းမင်းညီ နောင်၊ သန္တတိ၊ ဝိမာနအစရှိသော ဇာတ်ထုပ်များ ဓာတ်ပြားသွင်းခဲ့သည်။ ဝိမာနကို ရုပ်ရှင်ရိုက်သောအခါ စိန်လှကြည်က ဝိမာနအဖြစ် ပါဝင် သရုပ် ဆောင်ခဲ့သည်။ စိန်လှကြည်သည် ရွှေမန်းတင်မောင်ကွယ်လွန်ခါနီး ၅နှစ်ခန့်အလို ၁၉၆၄ ခုနှစ် အရောက်တွင် ကျန်းမာရေး ညံ့လာသဖြင့် ဇာတ်မှထွက်ခဲ့လေသည်။

သူ၏ ခင်ပွန်းမှာ ရွှေမန်းတင်မောင်၏ လက်စွဲဆိုင်းဆရာ စံတော်ချိန် စိန်ဘမောင်ဖြစ်သည်။ သူကွယ်လွန်ချိန်တွင် ခင်ပွန်းသည် စိန်ဘမောင်က အိမ်၌မရှိ။ အလုပ်ကိစ္စတစ်ခုဖြင့် ရန်ကုန်သို့ သွားနေချိန် ဖြစ်သည်။ သူမမာနေသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်၍ ခင်ပွန်းသည်က ရန်ကုန်သို့ သွား၍ ဖြစ်မဖြစ်ခွင့်တောင်းသည်။ စိန်လှကြည်က "ကိုသွားမှဖြစ်မယ့်ကိစ္စပဲ သွား ပေါ့" ဟုဆိုကာ ခွင့်ပြုသဖြင့် ခရီးထွက်ခဲ့သည်။ စိန်ဘမောင် ရန်ကုန်သို့

သွားပြီးနောက် ၁၃၃၉ ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၁၀ ရက်နေ့တွင်
စိန်လှကြည်ကွယ်လွန်ခဲ့ပါသည်။ သူ့ဘဝနိဂုံးအဆုံးသတ်ပုံကဏတ်ဆန်
လွန်းလှသည်တကား - - -။

အောင်လံတော် ခင်စိန်

မြန်မာ့ဇာတ်သဘင် သမိုင်းတွင် အလင်္ကာကျော်စွာ ရွှေမန်း တင်မောင်သည် သရက်မြို့အပိုင်၊ လက်ပန်ရွာ၊ မဟာပိန္နဲဘုရားပွဲတော်၌ ကပြနေစဉ် အနုပညာရှင် သူရဲကောင်းတို့၏ သေခြင်းမျိုးဖြင့် နှစ်ပါးခွင်၌ ကွယ်လွန်ခဲ့ရရှာသည်။ အလင်္ကာကျော်စွာ ရွှေမန်းတင်မောင်ကဲ့သို့ပင် နာမည်ကျော် ဇာတ်မင်းသားတစ်ဦး ဖြစ်သော အောင်လံတော်ခင်စိန် သည်လည်း နှစ်ပါးသွားကပြရင်း ကွယ်လွန်ခဲ့ရသည်။

၁၉၈၄ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃ ရက်နေ့တွင် ညောင်တုန်းမြို့နယ်၊ ဘုရားကျန်း ကျေးရွာအုပ်စု၊ ချောင်းဝရွာ ဖောင်တော်ဦးပွဲတော်တွင် တက္ကသိုလ် အောင်ဟိန်းဇာတ်အဖွဲ့နှင့် အတူ ပါဝင်လျက် နှစ်ပါးသွားကပြနေရင်း ကျန်းမာရေးချို့ယွင်းလာသဖြင့် နဲသမိန်ရွာ တိုက်နယ်ဆေးရုံသို့ ပို့ဆောင် ဖြင့် ခေါ်ဆောင်သွားစဉ် လမ်းခရီး၌ပင် ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်ခဲ့ရသည်။ အောင်လံတော်ခင်စိန်၏ ရွှေရောင်လွှမ်းခဲ့သော နေ့ရက်များကို ကြည့်မည်ဆိုပါလျှင် —။

ငယ်နာမည်ရင်းက မောင်ခင်စိန်၊ ဇာတိက ရန်ကုန်တိုင်း၊ မှော်ဘီမြို့ မြောင်းတကာရွာအနီး ဆန်မြဆိတ်ရွာမှ ဖြစ်သည်။ မွေးချင်းသုံးယောက် အနက် အငယ်ဆုံးဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က မိဘနှစ်ပါး ကွယ်လွန်ခဲ့သဖြင့်

ကလေးဘဝမှာ ညှိုးညှိုးငယ်ငယ် နေခဲ့ရသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် မှီခိုကာ ကျောင်းဝေယျာဝစ္စလုပ်ကိုင်ပေးရင်း သူ့ဘဝ ရေဆန်ခရီးကို စတင်ခဲ့ရလေသည်။

သူ့ကို ရင်းနှီးသူ အပေါင်းအသင်းများက "မောင်ခင်စိန်" ဟုလည်းကောင်း၊ "မောင်ခင်" ဟုလည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ခုနစ်နှစ်သား အရွယ်ကပင် မိဘနှစ်ပါး မျက်နှာလွဲသွားသဖြင့် အရာရာတွင် နှိမ်ချစ်ိတ် ရှိသည်။ ကျိုးကျိုးနွံနွံ ရှိသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားဘဝကပင် ဇာတ်သဘင်ကို ဝါသနာကြီးလှသဖြင့် ရွာနီးခြောက်စပ်ပွဲရှိလျှင် သူရောက်စမြဲ။ သူတို့အရပ်ဒေသ၌ ဦးဖိုးစိန်၊ ဦးအောင်မောင်းတို့ လာရောက်ကပြလျှင်လည်း ပွဲချီကုန်အောင်ကြည့်ကာ ပညာယူလေ့ရှိသည်။

အဆိုအကကို ဝါသနာပါလွန်းလှသဖြင့် ရပ်ထဲရွာထဲ ဆွမ်းခံထွက်လျှင် လမ်းတစ်လျှောက်လုံး သီချင်းတကြော်ကြော် အော်ဆို သွားတတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ကပြပါဦးဟု ခိုင်းလာသူရှိလျှင်လည်း ဆွမ်းဗန်းကြီးဘေးချကာ ကပြတတ်သဖြင့် အရိုက်ခံခဲ့ရသည်မှာလည်း ရိုးနေပေပြီ။ ဤသို့ နေလာခဲ့ရင်း ကံဇာတ်ဆရာသည် သူ့အား မျက်နှာသာပေးရန် အခွင့်အလမ်းပေါ်လာတော့သည်။

သူ့မှီခိုနေရသည့် ကျောင်းမှ ဆရာဘုန်းကြီး၏ ဒါယကာရင်းများဖြစ်ကြသော နတ်တလင်းမြို့မှ သစ်ကုန်သည် ဦးထွန်းအောင်၏ ဒေါ်ကျော့တို့က သူ့ကို သနားသဖြင့် အပြီးအပိုင် တောင်းယူကာ မွေးစားလိုက်ကြခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ မိဘနှစ်ပါးကိုယ်တိုင်က ဇာတ်သဘင်ကို ဝါသနာထုံသဖြင့် အစွမ်းအစရှိသော မောင်ခင်စိန်ကို မြေတောင်မြှောက်ပေးလိုကြသည်။ သို့နှင့် မောင်ခင်စိန်အား မင်းသား စကောက်ကျော်လှိုင်ထံ၌ အပ်နှံကာ ပညာသင်ကြားစေခဲ့သည်။

မောင်ခင်စိန်ကလည်း ဆရာသင်ကြားသမျှကို ရိုသေကျိုးနွံစွာ
 မှတ်သားနာယူသည်။ ဇွဲလုံ့လ ဝီရိယတို့ဖြင့် အစွမ်းကုန် ကြိုးစားသည်။
 ဤသို့ဖြင့် ၁၅ နှစ်သားအရွယ်ခန့်တွင် မင်းသားလေးပီပီ မြည်မြည်ဖြစ်
 လာခဲ့သည်။ သူ၏ ဆိုပုံဆိုပေါက်မှာ ဦးအောင်မောင်းကြီးနှင့် အလွန်တူလှ
 သဖြင့် ခင်မင်ရင်းနှီးသူများက "အောင်မောင်ကလေး" ဟု ခေါ်ကြရင်း
 နောင်အခါ "စက္ကင်းအောင်မောင်း" ဟူ၍ တွင်လာခဲ့သည်။ ယင်းနာမည်
 နှင့်ပင်ရုံပွဲဝလာပွဲ ကပြခဲ့ရာ အတော်အသင့် အောင်မြင်ခဲ့လေသည်။

၁၃၀၃ ခုစွန်း

စစ်ထွန်းတဲ့ ခါနာရီ၊

ပုံးအမြောက်

မိုးပေါက်ဝေယံက

လေယာဉ်ပျံဘယ်မအေးသောကြောင့်

လွတ်ပါအောင် ဇွတ်ခွာပြေးခဲ့ရ

လေးနှစ်ရာသီ။

အန္တရာယ်ပစ္စာညွတ်မည်ကြောင့်

မွေကွဲအသွယ်သွယ် မေတ္တာပို့ပါရဲ့

အမြို့မြို့အလီလီ

ဘယ်ဆီမှမလပ်ပါကြောင်း

ချေယတြာ

အောင်မောင်းအမည်သာသော်လည်း

ဤနာမာ နောင်ရန်မပေါ်ဖို့

အောင်လံတော် ခင်စိန်မှ အေးမည်ဟု

ပြည်အကျိုးမွေ့မျှော်ယူ

နေမျိုးဝလကျော်သူပေးခဲ့တဲ့

ရှေးကတော့အောင်မောင်း

ကျွန်တော်ငယ်ငယ်တုန်းကတော့ စက္ကင်းခေါ်တဲ့အောင်မောင်း..."

ဇာတ်စာရေးဆရာကြီးအလင်္ကာကျော်စွာဦးစံခိုရေး၍အောင်လံတော်
ခင်စိန် သီဆိုသော ခွန်းထောက်ဖြစ်သည်။ ထိုခွန်းထောက်နှင့် ဝပ်လျဉ်း၍
အနည်းငယ်ရှင်းပြရပေဦးမည်။ ရွှေတောင်မြို့မှ မြေပိုင်ရှင်ဦးလူကလေး
သည် အာဇာနည်လှကြည်၊ အာဇာနည်တင်ရွှေစသည့် လူငယ်မင်းသား
ကလေးများကို မြေတောင်မြှောက်၍ ဇာတ်ထောင်ပေးထားသည်။ တစ်ခါ
သော် အာဇာနည်လှကြည်နှင့် အဆင်မပြေသဖြင့် သူ့ကိုလှာခေါ်သည်။
သူနှင့်အာဇာနည်လှကြည်မှာ တစ်ရွာတည်းသားသူငယ်ချင်းများဖြစ်ကြ
သည်။ အာဇာနည်လှကြည်မှာ အသံကောင်း အဆိုကောင်း မင်းသား
တစ်လက်ဖြစ်သည်။

ဇာတ်ထောင်ဆရာဦးလူကလေးက သူ့ကိုသဘောကျသော်လည်း
သူနာမည်ကိုမူ သဘောမကျချေ။ ထို့ကြောင့် ရွာစားကြီးစိန်ဗေဒါထံတွင်
အပ်နှံပေးကာ လိုအပ်သော သဘင်ပညာ အရည်အသွေးကို ဖြည့်တင်း
စေသည်။ ရွာစားကြီး စိန်ဗေဒါသည် ဇာတ်စာရေးဆရာကြီး ဦးစံခိုနှင့်
တိုင်ပင်သည်။ စက္ကင်းအောင်မောင်းဟူသော အမည်ကပင် ပထမ
အောင်မောင်းမဟုတ်၊ ဒုတိယအောင်မောင်းသာဖြစ်သည်။ ဒုတိယဟူသည်
သူများနောက်လိုက်ဟု အဓိပ္ပာယ်ထွက်ရကား ကြီးပွားရန်မရှိချေ။
ထို့ကြောင့် ကိုယ့်ကိုယ်ဟန်နှင့်ကြီးစားကာအောင်ပွဲခံအောင်လံလွှင့်ထူ
နိုင်ရမည်ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ယူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာပြည်ကြီး
သည်လည်း အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့လက်အောက်မှမကြာမီလွတ်လပ်တော့မည့်
အရိပ်အယောင်တို့ကိုတွေ့မြင်နေရပြီဖြစ်ရာ ပုဗ္ဗနိမိတ်ကိုဆောင်သော

အားဖြင့်လည်းကောင်း "အောင်လံတော် ခင်စိန်" ဟု အမည်ပြောင်းစေ
ခဲ့ပါသည်။ အထက်ပါ ခွန်းထောက်မှာ ဤသဘောကို ရည်ရွယ်၍ စပ်ဆို
ထားခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ပွဲကရာနေရာတိုင်း၌ သီဆိုလေ့ရှိသော ခွန်းထောက်
လည်းဖြစ်သည်။

အောင်လံတော်ခင်စိန်သည် ရုပ်လည်း သိပ်မချော၊ အသံလည်း
အသင့်အတင့်သာဖြစ်၍ အပြောကိုသာ အားကိုးသည်။ နောက်ပိုင်း
လွမ်းခန်းတွင် အခြားမင်းသားများနှင့် လုံးဝမတူဘဲ အပြင်လောက၌
ဖြစ်ပျက်နေသည့်အလားပေါ်လွင်အောင် သရုပ်ဆောင်ကောင်းလှသည်။
ပရိသတ်ကို အပြောနှင့် ဖမ်းစား၍ လွမ်းအောင် ကနိုင်သဖြင့် အပူတိုက်
ကောင်းသည်ဟူ၍ နာမည်ကြီးလေသည်။

သူနှင့် အတွဲညီသော မင်းသမီးများမှာ ဒေဝီစိန်၊ တင်ညွန့်စိန်၊
စိန်ဥဒေါင်း၊ ထိုအတူပင် အတွဲညီသော လူရွှင်တော်များမှာ ဦးစံမောင်၊
ဦးမန်းမော်နှင့် အောင်လံဦးငှက်ရိုးတို့ဖြစ်သည်။ သူ၏ ဇာတ်သက်တမ်း
တစ်လျှောက်တွင် နေမျိုးဗလကျော်သူဘွဲ့ရရွာစားကြီးစိန်ဗေဒါ၊ အလင်္ကာ
ကျော်စွာဦးဟန်ပ၊ စိန်ကုလား၊ စိန်ချစ်တီးစသော ဆိုင်းအကျော်အမော်
များနှင့် တွဲဖက်ခဲ့ရသဖြင့် သူ၏အောင်မြင်မှုမှာ ထိပ်တန်းသို့ ရောက်ခဲ့ရ
လေသည်။

ဇာတ်ကြီးတန်းအဖြစ်အဖွဲ့သားပေါင်း ၁၀၀ ကျော်ပါဝင်သော ဇာတ်
အဖွဲ့ကြီးကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။ တစ်နှစ်အတွင်း ပွဲချီပေါင်း ၂၀၀ ကျော်
ကနိုင်ခဲ့သည့် အခါမျိုးလည်း ရှိခဲ့သည်။ ရန်ကုန်မြို့တော်၏ အဓိကရ
ဖြစ်သော ဂျူဗလီဟောလိုနေရာမျိုး၌လည်း ကခဲ့ဖူးသည်။ ဝင်းဝင်းရုံတွင်
နာမည်ကျော်ကြားခဲ့သော ရင်နှစ်သည်းချာ၊ ယမုံနာ၊ မြေပဒေသာစသည့်
ပြဇာတ်များကို ရုပ်ရှင်မင်းသားမျိုးမြင့်၊ မင်းသမီးမေန္တီတို့နှင့် တွဲဖက်လျက်

ပရိသတ်စွဲမက်အောင် ကပြခဲ့ဖူးသည်။ ယင်းပြဇာတ်များတွင် တောသား ဖိုးခင်အခန်းမှ ကပြရာသူရှုပ် သူ့ရည်သူ့စရိုက်နှင့် လိုက်ဖက်လှသဖြင့် အထူးအောင်မြင်ကျော်ကြားခဲ့ဖူးသည်။

သူ၏နာမည်ကြီးဇာတ်ထုပ်များကိုပြပါဆိုလျှင် မေမာဝီ၊ အာဠာဝက ချွတ်ခန်း၊ နန်းညွန့် ရင်သွေး၊ နန်းတွင်း မာယာ၊ နတ်နန်းကိုနွဲ့ရီ၊ စလေ ဦးပုည၊ ဝိုလ်သံတိုင် စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ထိုဇာတ်ထုပ်များကို ဇာတ်ပြား လည်းသွင်းခဲ့သည်။ ပရိသတ်အကြိုက်ဆုံးပွဲအတောင်းဆုံးဇာတ်ထုပ်မှာ မေမာဝီပင်ဖြစ်သည်။ မေမာဝီ၏လက်ရာရှင်မှာ သူ၏လက်စွဲဇာတ်စာရေး ဆရာကြီးအလင်္ကာကျော်စွာဦးစံခိုပင် ဖြစ်သည်။

အောင်လံတော်ခင်စိန်၏နောက်ပိုင်းဇာတ်ထုပ်များကောင်းလှပါသည် ဟု ချီးကျူးခံရသည်မှာ ဇာတ်စာရေးဆရာကောင်းများကို ဆည်းကပ် ထားသော အကြောင်းတစ်ရပ်လည်း ပါပေမည်။ အောင်လံတော်ခင်စိန်၏ သက်တမ်းတစ်လျှောက်တွင် ဦးစံခို အပါအဝင် မင်းဘူး ဦးချစ်စရာ၊ ဦးစိန်ချယ်၊ ရွှေပင်လှ၊ ဦးသက်တင် အစရှိသော ဇာတ်စာရေးဆရာကြီး များကို အမှီသတ်ပြုကာ သူတို့ထံမှ စာပေရသ အလင်္ကာ ဂုဏ်မြောက် သောဇာတ်ထုပ်များကို ရယူကပြနိုင်ခဲ့ပေသည်။

ရှေးခေတ်အခါက ဇာတ်စာရေးဆရာကြီးများမှာ စာရေးတတ်ရုံ သက်သက်မျှသာမဟုတ်။ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်အရ လိုအပ်သောနေရာ များတွင် သူနေရာနှင့်သူ အကွက်ဆိုက်အောင် တာဝန်ယူ ကပြနိုင်ကြသူ များဖြစ်သည်။ အကြမ်း၊ အလွမ်း၊ အသောတို့ကို မင်းသားမင်းသမီးတို့နှင့် ဇာတ်ကွက်၌ တန်ဖိုးရှိအောင် ပို၍ပေါ်လွင်လာအောင် ဖန်တီးလုပ်ဆောင် နိုင်ကြသည့်ပညာရှင်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ဦးစံခိုမှာ ထိုသို့သော ပညာရှင် မျိုး ဖြစ်လေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဇာတ်ပန္နက်ရိုက်၍ တိုင်းပြည်တည်ခန်း

တွင်ရှင်ဘုရင်လုပ်၍ ထွက်ရာဝန်ကြီးများနှင့်တိုင်းရေးပြည်ရေးဆွေးနွေးရာ၌ တစ်နာရီနီးပါး အချိန်ကြာသည့်တိုင်အောင် ပွဲကြည့်ပရိသတ်များ မညည်းမညူလက်ခံအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သော ပညာနှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်လေသည်။

၁၉၆၁ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၇ ရက်နေ့သည် ကားအောင်လံတော်ခင်စိန်၏ ဘဝတစ်သက်တာတွင် မေ့ပျောက်၍ မရနိုင်သော နေ့တစ်နေ့ပါ တည်း။ ထိုနှစ် ပဲခူးရွှေမော်မော ဘုရားပွဲတော်ကြီးတွင် နာမည်ကျော် ဇာတ်အဖွဲ့ကြီးများ ဖြစ်ကြသော ရွှေမန်းတင်မောင်၊ စိန်အောင်မင်၊ ကနက်စိန်၊ ဝိုလ်ကေသန်းစိန်၊ တိုင်းချစ်သန်းစိန်၊ ရွှေနန်းတင် စသည့် ဇာတ်အဖွဲ့များနှင့်အတူ အောင်လံတော်ခင်စိန်ဇာတ်အဖွဲ့လည်း ဝင်ရောက်ကပြခဲ့သည်။

ထိုနေ့ နေ့လယ် ၁၁ နာရီခွဲ အချိန်လောက်တွင် ရွှေမန်းတင်မောင် ဇာတ်ရုံမှတစ်ဆင့် စတင်၍ မီးလောင်ကျွမ်းခဲ့ရာ ရွှေမန်းဇာတ်ရုံနှင့် ဘေးချင်းကပ် ရွှေနန်းတင်ဇာတ်ရုံ၊ ထိုမှတစ်ဆင့် မြောက်ဘက်တန်းရှိ ဝိုလ်ကေသန်းစိန်ဇာတ်ရုံနှင့် သူ့ဇာတ်ရုံများပါ မီးဆက်လောင်လေသည်။

အခြားဇာတ်အဖွဲ့သားများအနေနှင့် ရရာပစ္စည်းကိုယူ၍ မီးဘေးလွတ်ရာ ပြေးနိုင်ခဲ့သော်လည်း သူ့အဖို့မှာမူ ရုတ်တရက် ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့် အတွက် အံ့အားသင့်နေခဲ့ပြီး၊ ခါးဝတ်ခါးစားနှင့်ပင် ထွက်ပြေးခဲ့ရာ ဘုရားစင်၌ ချိတ်ထားသော နာရီနှင့် လက်စွပ်ကိုပင် ယူရန် သတိမရခဲ့သဖြင့် ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ထို့ထက်ဇာတ်ပစ္စည်းကိရိယာများ ဆုံးရှုံးခံလိုက်ရသဖြင့် အနစ်နာကြီး နစ်နာခဲ့ရလေသည်။

ပဲခူးဘုရားပွဲတော်တွင် မီးဘေးသင့်ပြီးသည့်နောက် စီးပွားရေးကလည်း သိသိသာသာ ကျဆင်းလာသည်။ လူကလည်း အသက်အရွယ်

ထောက်လာပြီဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ခေတ်အခါကလည်း သူတို့ခေတ်ကလို နှစ်ပါးသွားနှင့် နောက်ပိုင်းဇာတ်ထုပ်များကို အသားပေးကာ စာပေရသ ဖြင့် တန်ဆာဆင်ကပြသောခေတ်မဟုတ်တော့ပြီ။

သို့နှင့် ၁၉၇၈ ခုနှစ်မှစ၍ ကိုယ်ပိုင်ဇာတ်မထောင်တော့ဘဲ၊ လက်လှို့ခံ မင်းသားဘဝနှင့် ဇာတ်လောက၌ ကျင်လည်ခဲ့ရသည်။ ရွှေမန်း ကျော်အောင်ဦးနောက်ကြောပြတ်သလိုဖြစ်ကာ ဇာတ်မကနိုင်ဖြစ်စဉ်က သူတို့လာခေါ်တော့လည်း ညကြေးစကားမပြောဘဲ လိုက်လံကူညီကပြ ပေးခဲ့သည်။ ပန်တျာမြဝင်းနှင့် တက္ကသိုလ်စိန်တို့ လာခေါ်တော့လည်း ညကြေးစကားမပြောဘဲ လိုက်လံကူညီကပြခဲ့ဖူးသည်။ သူကား ကနေ ဆိုနေရလျှင် ကျေနပ်နေတတ်သည့် ဇာတ်သမားစစ်စစ်ပါတည်း။

သူကွယ်လွန်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ်ကျော်ကြာခဲ့ပြီဖြစ်သော် လည်း ဇာတ်သဘင်လောကတွင် စိတ်သဘောထားဖြူစင်သည်။ တည်ကြည်ဖြောင့်မတ်သည်။ ရိုင်းပင်းကူညီတတ်သည် ဟူသော ဂုဏ်သတင်းကား ယနေ့တိုင် ထိုသင်းမွှေးပျံ့နေဆဲ။ ။

ဝဏ္ဏကျော်ထင် စိန်အောင်မင်း

၁၉၅၉ ခုနှစ် ကျွန်တော်အသက် ၁၀ နှစ်အရွယ်ကဖြစ်သည်။
ဝဏ္ဏကျော်ထင် စိန်အောင်မင်း ဇာတ်သဘင်အဖွဲ့ကြီး လာရောက်ကပြ
မည်ဟု သတင်းပြေးနေသည်။ ထိုအချိန်က ပန်းတနော်တွင် ငြိမ်သက်
အေးချမ်းမှု မရှိသေး။ အကြမ်းဖက်သောင်းကျန်းသူများ မကြာခဏ
ဝင်ရောက် ပစ်ခတ်လေ့ရှိသော အချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော
အခြေအနေမျိုးတွင် နာမည်ကျော် ထိပ်တန်းဇာတ်အဖွဲ့ကြီး လာရောက်
ကပြမည့်သတင်းကို လူတိုင်း စိတ်ဝင်စားနေကြသည်။

မကြာပါ။ စိန်အောင်မင်းဇာတ်အဖွဲ့ကြီး ရောက်ရှိလာသည်။
များလှိုက်သည့်ဇာတ်ပစ္စည်းတွေ ရုံထဲသို့ သယ်သွင်းလို့ပင်မပြီးနိုင်။
စိန်အောင်မင်းမှာ ရုံဘေးတွင် အဆောင်ကလေးတစ်ခု သီးခြားလုပ်၍
နေသည်ကို မှတ်မိနေသည်။ ကျွန်တော်တို့ကလေးတစ်သိုက်မှာ
စိန်အောင်မင်းကိုတွေ့ဖူးမြင်ဖူးချင်လှသဖြင့် မကြာခဏ သွားသွားချောင်း
ကြည့်ကြရသည်။

ကျွန်တော်တို့မိခင်ကြီးမှာ စိန်အောင်မင်းပရိသတ်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်
ခေတ် ရန်ကုန်တွင်နေစဉ်က ၁၀လမ်းထိပ်ဇာတ်ရုံတွင် စိန်အောင်မင်း
ဇာတ်ကို ပွဲချီပေါင်းများစွာ ကြည့်ဖူးသူဖြစ်သည်။ စိန်အောင်မင်း၏

ချင်းဖဝေး၊မောင်မစ္စက၊ငမိုးရိပ်ဇာတ်ထုပ်များကို နှစ်သက်စွဲလမ်းလှသဖြင့် အချို့အချို့သော ဇာတ်ဝင်ငိုချင်းတွေဆိုလျှင် အလွတ်ရွတ်ပြနိုင်သည်။ ရန်ကုန်မှမအူပင်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာတော့လည်း မအူပင်တွင် စိန်အောင်မင်းကတိုင်း မလွတ်တမ်းကြည့်လေ့ရှိသူဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် စိန်အောင်မင်းအကြောင်း လွမ်းလောက်အောင် ပြောလေ့ရှိ၏။ ကျွန်တော်သည် မိခင်ကြီး၏အပြောနှင့်ပင် စိန်အောင်မင်းဇာတ်ကိုကြည့်ချင်နေသည်။ ယခုအမှန်တကယ်ကြည့်ရပေတော့မည်။ ဇာတ်အဖွဲ့မှာ မကခင်တစ်ရက်က ကြိုတင်ရောက်ရှိလာသဖြင့် အခမ်းအနားပြင်ဆင်သည်ကိုလည်း ကြည့်ခွင့်ရသည်။ ဇာတ်ခုံမှာ ရိုးရိုးဇာတ်ခုံမဟုတ်။ လဝန်းဇာတ်ခုံဟုခေါ်သော ဇာတ်ခုံကြီးဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ပျိုတွင်လေးည ကပြခဲ့ပါသည်။ ပွဲဦးကပြမည့်နေ့တွင် ပတ်ဝန်းကျင်တောရွာများမှ ပွဲကြည့်ရန်ပရိသတ်များ လှိုမ့်၍တက်လာကြသည်။ ပထမညတွင် ဘူရိဒတ်ဇာတ်တော်ကို ရှေ့ပိုင်းပြဇာတ်အဖြစ် စိန်အောင်မင်းကိုယ်တိုင် ပါဝင်ကပြသည်။ စိန်အောင်မင်းထွက်လာလာခြင်း မိခင်ကြီးက "စိန်အောင်မင်းက အရင်တုန်းကပိန်ပိန်ပါးပါးလေးပါ။ ခုတော့ ဝလာလိုက်တာ" ဟုမှတ်ချက်ချသည်။ နှစ်ပါးသွားပြီးသောအခါ ကျွန်တော်တို့ပြန်ခဲ့ကြသည်။

နောက်ဆုံးညတွင် ထပ်ကြည့်ဖြစ်သည်။ ရှေ့ပိုင်းပြဇာတ်မှာ ဥက္ကလာပသမိုင်းဖြစ်၍ နောက်ပိုင်းဇာတ်မှာ ချင်းဖဝေးဇာတ်ထုပ်ဖြစ်သည်။ ထိုညမှာတော့ မိုးစင်စင်လင်းအောင်ကြည့်ကြသည်။ စိန်အောင်မင်း အလွမ်းကောင်းလှသဖြင့် ပွဲကြည့်ပရိသတ်တိုင်းလိုလို မျက်ရည်မဆည်နိုင်အောင်ဖြစ်ကြရသည်။ လူရွှင်တော်များတွင်ဦးကြုံတိုင်း။

ဦးသိန်းဒီ၊ ဦးငှက်ရိုးတို့ပါဝင်၍မင်းသမီးများတွင် သူရိယ မတင်ကြည်
ပါဝင်ကြောင်းမှတ်မိနေပါသည်။

လဝန်းဇာတ်ခုံကြီးမှာ လွန်စွာကျက်သရေရှိလှသည်။ ဇာတ်ခုံရှေ့
ပုဏ္ဏားကွယ်တစ်ဖက်တစ်ချက်ရှိ ရွှေချည်ထိုးငွေချည်ထိုး ကန့်လန့်ကာ
များမှာ ဖိတ်ဖိတ်တောက်လျက်ရှိသည်။ ဇာတ်ခုံပေါ်တွင်အမှောင်ချကာ
အကုမမြူရောင်ခြည်ဖြင့် "ရှေးဟောင်းပညာ၊ သုခုမာ၊ ရှာဖွေဆက်သွင်း၊
စိန်အောင်မင်း" ဟူသည့် စာတန်းကလေးထွက်ပေါ်လာပြီးနောက်
ရုပ်သေးမြိုင်ထထွက်လာသည်ကိုလည်း မြင်ယောင်နေမိပြန်သည်။

ကျွန်တော်ယနေ့အထိမှတ်မိနေသည်မှာလဝန်းဇာတ်ခုံသီချင်းပင်
ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်တော်၏အသက် ၁၀နှစ်အရွယ်လောက်က ကြည့်ခဲ့
ရသော ထိုဇာတ်အဖွင့်သီချင်း၏ သက်တမ်းမှာ ယခုဆိုလျှင် နှစ်ပေါင်း ၄၀
ကျော်၊ ၅၀ နီးပါး ရှိခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း မေ့ပျောက်မသွားဘဲ သတိတရ
ရှိနေသည်မှာ အံ့ဩစရာပင်။ ကျွန်တော်၏ငယ်တဝပုံရိပ်တွင်စိန်အောင်မင်း
ကို ပထမဦးဆုံးကြည့်ဖူးခြင်းဖြစ်သလို စတင်စွဲလမ်းခြင်းလည်း ဖြစ်ခဲ့ရ
ပေသည်။

ကျွန်တော်မှတ်မိနေသော စိန်အောင်မင်း၏လဝန်းဇာတ်ခုံသီချင်း
မှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

"မြန်မာ့သဘင်ကို တစ်ခေတ်ဆန်းတီထွင်ခဲ့သည် * လာပြီ
လာပြီ * ထူးထူးခြားခြားခမ်းနားသည် * ကြွလာသူ မြို့မိမြို့ဖ
တွေ * ဘေးမခစေကြောင်း * ဆုတောင်းလာသမျှ ပကာမ
ဂါရဝချီ * သား စိန်အောင်မင်း မေတ္တာ ရှေ့သွားညီ * အနု
ပညာတစ်ဘာသာ ခြားတီထွင်ခဲ့သည် * လဝန်း... လဝန်း
ဇာတ်ခုံကြီးသည် * ထွန်းပေါ်လာပြီ... ထွန်းပေါ်လာပြီ *"

ကကွက်ကကြီးအမျိုးမျိုးနဲ့ * ဆန်းပြားတာတွေမြင်ရမည် *
အစဉ်ပအတည်မြင်ရမည် * မြင်ကွင်းကျယ်ရှုစရာမကျန်ပ *
မြန်မာ့သုခုမအနုပညာရည် - - "

(သံပြိုင်) (လမင်းရောင်ခြည် - - - အေးမြသည်) ၊ * မြန်မာပြည်
လဝန်းဇာတ်ခုံထွန်းပေါ်ခဲ့ပြီ * အေးချမ်းမည် * အတိတ်
ကောင်း နိမိတ်ကောင်း မှတ်စေချင်ပါသည် * မြန်မာပြည်
တစ်ဝန်းဘေးမသန်းသာယာစည် * ဟေ့...ရွှေမောင်းသံဟည်။

အရှေ့ကိုလျှောက်ပါလို့ * အနောက်ဖက်တစ်ခွင်ဆီ *
မြန်မာ့သဘင်ကမ္ဘာသိရေး * မျှော်တွေးကာရည် * ကိုယ်ရေး
မပါ ကမ္ဘာအနှံ့ * ဟောဒီလို ဖြန့်ခဲ့ရတဲ့ ကဟန်တွေချီ *
အမေရိကန် - ရုရှား ကမ္ဘာတစ်လွှားမှာအတည် * မြန်မာ့
သဘင်ဆိုတာ ဒီလိုလားလို့ * အံ့ဩခဲ့ကြသည် * ဒီလောက်
ကလေးနဲ့တော့ မတင်းတိမ်နိုင်ပြီ - - - အစုအရုံးနဲ့
အောင်မင်းတစ်ဖွဲ့လုံးက တစ်ကမ္ဘာလုံးလှည့်ကာ * မြန်မာ့
သဘင်တင်ပြချင်ပါသည် - - - ။

(သံပြိုင်) " (လမင်းရောင်ခြည် - - အေးမြသည်) ၊ * မြန်မာပြည် လဝန်း
ဇာတ်ခုံထွန်းပေါ်ခဲ့ပြီ - - - ရွှေမောင်းသံဟည် "

ဤသို့ဖြင့် ကျွန်တော့်နှလုံးသားတွင် စိန်အောင်မင်းကို အမှတ်
ထင်ထင်စွဲလမ်းခဲ့ရပါသည်။ ထို့ပြင် ၁၉၅၉ ခုနှစ်ပတ်ဝန်းကျင်လောက်က
စာပေဗိမာန်ပြည်သူ့လက်စွဲစာစဉ်မှ ဆရာကြီးဦးသော်ဇင် ရေးသားပြုစု
သည့် " ရွှေမန်းတင်မောင် " " စိန်အောင်မင်း " " ကနက်စိန် " စသည့်ဝတ္ထုဟန်
အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာအုပ်ကလေးများကလည်း စာရေးသူအား မြန်မာ့ဇာတ်

သဘင်ကို ဝါသနာထုံလာစေရန် ချစ်ခင်မြတ်နိုးလာစေရန် ဆွဲဆောင်ခဲ့ပေသည်။

ဆရာကြီးဦးသော်ဇင်၏ ကျေးဇူးကြောင့် စိန်အောင်မင်း၏ အနုပညာဘဝခရီးကို သိရှိခဲ့ရသည်။ စိန်အောင်မင်းသည် ဟင်္သာတခရိုင်၊ လေးမျက်နှာမြို့တစ်ဖက်ကမ်း မြစ်ကျိုး - ကျွန်းတဲသားဇာတိဖြစ်သည်။ လယ်သမားကြီးဦးဖိုးလှိုင်၊ ဒေါ်ငွေဖြူတို့၏ သားဖြစ်သည်။ ၁၂၈၀ ပြည့်၊ ဝါခေါင်လဆန်း ၁၂ ရက်နေ့တွင် မွေးဖွားသည်။ မွေးချင်း ၁၂ ယောက်ရှိသည့်အနက် အထွေးဆုံးသားဖြစ်သည်။ ငယ်မည်မှာ မောင်ထွန်းရွှေဟု ခေါ်သည်။

ငယ်စဉ်က မြစ်ကျိုးဘုန်းကြီးကျောင်း၌ ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။ ၁၂ နှစ်သားအရွယ်တွင် ရှင်သာမဏေဝတ်သည်။ အသံကောင်းသဖြင့် ဆရာဘုန်းကြီးက တရားဟောကျင့်ခိုင်းသည်။ သူက တရားမဟောဘဲ သီချင်းဆိုပြီး ကနေတတ်သည်။ ဆွမ်းခံသွားရင်း ဓာတ်စက်ဓာတ်ပြားနားထောင်နေသဖြင့် အရိုက်ခံရသည်မှာလည်း မကြာခဏပင်။ ကြာသော် ဆရာဘုန်းတော်ကြီးက လက်လျှော့လိုက်ရသည်။ ရှင်သာမဏေဘဝမှ ထွက်စေခဲ့သည်။

မောင်ထွန်းရွှေသည် ငယ်စဉ်ကပင် အနုပညာမျိုးစေ့ပါလာခဲ့သည်။ တစ်နေ့တွင် မြစ်ကျိုးရွာသူကြီးအိမ်တွင် ဖွင့်သောဓာတ်စက်မှ ဦးဖိုးစိန်၏ ပဒကုသလဇာတ်ထုပ်ကို နားထောင်ခဲ့ရသည်။ ထိုဇာတ်ထုပ်ပါ နှစ်ပါးသွားသီချင်း၊ အဆို၊ အငို၊ အပြောတို့ကို အလွယ်တကူ မှတ်သား နိုင်ခဲ့သည်။ မောင်ထွန်းရွှေတို့ငယ်စဉ်က သံပတ်လှည့်ဓာတ်စက်များကို အထမ်းသမားများက ရွာစဉ်လျှောက်၍ အငှားဖွင့်ပြလေ့ရှိသည်။

၁၃ နှစ်သားအရွယ်တွင် လေးမျက်နှာမြို့မှ ဆိုင်းဆရာ ဆရာစထံသို့ ရောက်သွားသည်။ ဆိုင်းနောက်ထဖြစ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်နှင့်ဖြစ်သည်။ ထို ဆိုင်းဆရာကြီး၌ သားနှစ်ယောက်ရှိသည်။ ဇနီးမှာ ထိုကလေးများ၏မိခင် မဟုတ် နောက်ဇနီးဖြစ်သည်။ လင်ပါသားများနှင့်စာလျှင် ခိုင်း၍ပေါ့ပါး သော မောင်ထွန်းရွှေကို ချစ်ခင်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဆိုင်းပစ္စည်းများ သယ်ပိုးခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်းလုပ်ငန်းများအပြင် ဆရာကတော်၏ အခိုင်းခံဘဝသို့ အလိုလိုရောက်ခဲ့ရသည်။ ခိုင်းကောင်းသဖြင့် ထမင်းချက် ဟင်းချက်မှ အစထဘီပါလျှော်ဖွပ်ပေးရသည့် အထိပင်။

ထို့ပြင် ဆရာစ၏ဇနီးက တစ်ဖက်တစ်လမ်းမှ ဝင်ငွေရရှိအောင် ကုန်သေးဆိုင်ကလေးဖွင့်ထားသည်။ ညပိုင်းတွင် ဆိုင်းတီးပိုင်းရှိ၍ မည်မျှ အိပ်ရေးပျက်ပျက်နံနက် ၄ နာရီအမြဲထရသည်။ ဆိုင်ဖွင့်ရသည်။ အိပ်ချင် မူးတူးဖြစ်နေလျှင် အဆင်မပြေလျှင် ဆရာ၏ အရိုက်အနက်ခံရသည်။ သဘင်သည်၏ဘဝကို ဤသို့စခဲ့ရသည်။ ၂ နှစ်နီးပါးကြာမှ ဆိုင်း နောက်ထဘဝကို စတင်ခဲ့ရသည်။

၁၅ နှစ်သားခန့်တွင် တစ်ဆင့်တက်၍ ဆိုင်းနောက်မှဆိုင်းရှေ့သို့ ရောက်လာသည်။ လေးမျက်နှာမြို့တွင် ဆရာစမှာ နာမည်ကျော် ဆိုင်း ဆရာကြီးတစ်ဦးမဟုတ်ချေ။ အလှူပိန်၊ မသာပိန်လောက်နှင့်ပတ်ဝန်းကျင် ရွာသိမ်ရွာငယ်တို့လောက်သာ တီးရသည်။ ယခုအခါဆရာစ၏ ဆိုင်းမှာ ဆိုင်းမင်းသားလေး မောင်ထွန်းရွှေကြောင့် အတော်ပင် လူကြိုက် များလာသည်။ မောင်ထွန်းရွှေသည် ဦးဖိုးစိန်၏ ပဒကုသလဇာတ်မှ သန်လျက်ပျောက်ခန်းကို ဆိုလိုပြရသည်။ နိပ်စက်မည့် ဆိုင်းနောက်ထ တစ်ယောက်နှင့် သရုပ်ဖော်ရသည်။ ဤအခန်းကဏ္ဍလေးသည်

မောင်ထွန်းရွှေအား "စိန်အောင်မင်း" ဘဝသို့ပို့ဆောင်ပေးမည် ရေသောက်မြစ်ပင်ဖြစ်သည်။

တစ်နေ့တွင် ပုသိမ်မြို့မှ ဇာတ်ထောင်ဆရာ ဦးအောင်စိန်နှင့် ဒေါ်ခင်သန်းတို့ဒဏ်မောင်နံ့သည်လေးမျက်နှာမြို့သို့ရောက်လာကြသည်။ ဆိုင်းမင်းသားကလေးမောင်ထွန်းရွှေကိုခေါ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဦးအောင်စိန်၊ ဒေါ်ခင်သန်းတို့မှာ အင်္ဂလန်စိန်ဟူသော ဇာတ်အဖွဲ့ကြီးတစ်ခုရှိသည်။ အင်္ဂလန်စိန်မှာ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးအစစ်က မြန်မာမင်းသားအဖြစ်နှင့် ကပြနေသူဖြစ်သည်။ လျှာလေးအာလေးကြီးနှင့် ပြောဆိုနေသည်။ မင်းသားအဝတ်အစားနှင့် အဆင်မပြေလှသော်လည်း လူမျိုးခြားအင်္ဂလိပ်မင်းသားဖြစ်၍ တစ်မှုထူးခြားကာ အတော်စိတ်ဝင်စားကြသည်။

အင်္ဂလန်စိန်သည် နှစ်ပါးသွားကိုတော့ ကောင်းကောင်းကတတ်သည်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ နှစ်ပါးသွားဆိုသည်မှာ အရွှင်အမြူးဖြစ်၍ ကချင်သလိုကနိုင်သည်။ နောက်ပိုင်းဖြစ်သော ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်းနှင့် အလွမ်းအဆွေးတို့ကိုကား အင်္ဂလန်စိန် မစွမ်းနိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့် သူ၏ ဇာတ်ဆရာများဖြစ်သော ဦးအောင်စိန်၊ ဒေါ်ခင်သန်းတို့သည် နောက်ပိုင်းမင်းသားရှာဖွေရန် လေးမျက်နှာမြို့မှ ဆိုင်းဆရာ ဆရာစထံသို့ ရောက်လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ လေးမျက်နှာမြို့မှဆိုင်းဆရာ ဆရာစထံမှ မောင်ထွန်းရွှေ၏ ဂုဏ်သတင်းမှာ ဇာတ်လောကတွင် အတော်ပင် ပျံ့သင်းနေသည်။

ဦးအောင်စိန်မှာ ဘားကျွမ်းပညာကို ကောင်းစွာတတ်ကျွမ်းသူဖြစ်သည်။ သူ၏ဒဏ် ဒေါ်ခင်သန်းကလည်း မြန်မာသန်းဟူသော မင်းသမီးတစ်လက်ဖြစ်သည်။ ဦးအောင်စိန်၏ဇာတ်ပွဲတွင် ညဉ့်ဦးပိုင်း၌ သူကိုယ်တိုင် တပည့်လက်သားအစုံအလင်နှင့် ဘားနှင့်ကျွမ်းထိုးပြသည်။ ထို့နောက် အင်္ဂလန်စိန်က မင်းသမီးများနှင့် နှစ်ပါးသွားထွက်သည်။

နောက်ပိုင်းဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်းနှင့်လွမ်းခန်းဖော်ရန်မောင်ထွန်းရွှေကို အခေါ်ရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မောင်ထွန်းရွှေနှင့် ဒေါ်ခင်သန်းတို့မှာ လည်းဆွေနီးမျိုးစပ်တော်စပ်လေသည်။

ဤသို့ဖြင့်မောင်ထွန်းရွှေသည်ဇာတ်ဆရာဦးအောင်စိန်၊ဒေါ်ခင်သန်း တို့နှင့် ပုသိမ်သို့ပါသွားတော့သည်။ မောင်ထွန်းရွှေမှာ လက်ထောက် မင်းသားကလေးအဖြစ် စတင်နေရာရရှိသည်။ မင်းသားအမည်မှာ အောင်ထွန်းရွှေဖြစ်သည်။ ပွဲသုံးချီကမု ငါးမတ်မျှသာရရှိသည်။ ဇာတ် နားရက်များတွင်ဇာတ်ထောင်ဆရာက ဘိလိယက်ခုံထောင်ထားသဖြင့် ဘိလိယက်ခုံအောက်၌အိပ်ရသည်။

ဒုတိယနှစ်တွင်ဇာတ်ထောင်သူတို့က အင်္ဂလန်စိန်ထွက်သွားသဖြင့် ဗိုလ်ချုပ်စိန်ဟူသော မင်းသားတစ်လက်ကို ပွဲထုတ်ပြန်သည်။ နောက်မှ ရောက်လာသော ဗိုလ်ချုပ်စိန်မှာ အောင်ထွန်းရွှေထက်ငယ်သေးသည်။ သို့ရာတွင်ဇာတ်ဆရာက သူ့ကိုပင် အင်္ဂလန်စိန်နေရာမှာပင် ခေါင်းဆောင် တင်ထား၍ အောင်ထွန်းရွှေမှာ မူလအတိုင်း နောက်ပိုင်းကပင်နေရသည်။ ဇာတ်ဆရာက သူ့ကို တမင်နိမ့်ထားသည်တော့မဟုတ်။ တော်သလို အဆင်ပြေအောင်ကြည့်ပြီး စီစဉ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ တစ်နေ့တွင် ရဲရဲ တောက်အဖြစ်နှင့် ပွဲထုတ်နိုင်ရန် ပညာဆည်းပူးစေခဲ့သည်။

ဦးအောင်စိန်သည် သူ၏မင်းသားလေးအောင်ထွန်းရွှေကို မင်းသား ကြီးဦးချစ်စိန်ထံတွင် မင်းသားတို့တတ်အပ်သော အတတ်ပညာများကို သင်ကြားစေသည်။ မင်းသားကြီးဦးချစ်စိန်က အောင်ထွန်းရွှေ၏ အမည် ကိုမကြိုက်သဖြင့် ဦးအောင်စိန်နှင့်တိုင်ပင်ကာ "အောင်မင်း" ဟု အမည် ပြောင်းလိုက်သည်။ ထိုခေတ်က အောင်ငြိမ်း၊ အောင်ဘညို၊ အောင်မောင်း ဟူသည့် "အောင်" အမည်ပါ မင်းသားတွေ ခေတ်စားနေချိန်ဖြစ်သည်။

အောင်ပါသောမင်းသားတွေထဲမှာဖြင့် မင်းဟာ “မင်း” ပါပဲဟု ဆိုလိုရင်း ဖြစ်သည်။

ဦးအောင်စိန်၏ဇာတ်မှာ မင်းသားဗိုလ်ချုပ်စိန်ထွက်သွားပြန်သဖြင့် ဇီးကွက်ဖေသက်ဟူသော မင်းသားတစ်လက် ရောက်လာပြန်သည်။ ဇီးကွက်ဖေသက်မှာ ရုပ်ချောအကကောင်းသော်လည်း အသံမရချေ။ ထို့ကြောင့် နောက်ပိုင်းဇာတ်ကို အောင်မင်းကပင် တာဝန်ဆက်ယူရပြန်သည်။ အောင်မင်းသည်မည်သည့်မင်းသားနှင့် တွဲရစေကာမူ ထိုမင်းသား ထံမှပညာယူထိုက်သည်ကို ယူလိုက်သည်သာဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် သူ့အသည်းထဲတွင် စွဲနေသည်မှာ ဦးဖိုးစိန်ကြီးပင်ဖြစ်သည်။ သူသည် ရွာတွင် နေစဉ်က ဦးဖိုးစိန်ကြီး၏အသံကို ဓာတ်ပြားထဲကသာ ကြားဖူးသည်။ ယခုမူ ဦးအောင်စိန်၏ကောင်းမှုကြောင့် ဦးဖိုးစိန်ကြီး ဇာတ်ပွဲကို ၃-၄ ချီတိုင်မျှ ကြည့်ဖူးခဲ့လေပြီ။ ကြည့်ဖူးသောအခါ၌မူကား ဦးဖိုးစိန်ကို ရှေးကထက် ပိုပြီး နှစ်သက်စွဲလမ်းသွားခဲ့သည်။ ဇာတ်သဘင်လောကတွင် ဦးဖိုးစိန်နှင့် တူသော မင်းသားမရှိဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးလျှင် ဦးဖိုးစိန်၏ မှုကိုကျအောင် ယူလေတော့သည်။

၁၃၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် မန္တလေးမှ ဇာတ်ထောင်သူတစ်ဦးက “အောင်မင်း” သတင်းကိုကြားသည်။ ပုသိမ်တွင် အသံကောင်းရုပ်ချော မင်းသားကလေးတစ်ဦး ရှိသည်ဟူ၍။ ဇာတ်ဆရာမှာ ဦးလှထူး၊ ဒေါ်အောင်မြသင်းတို့ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က မန္တလေးမြို့တွင် ရွှေမန်း တင်မောင် နာမည်ရစပြုနေပေပြီ။ တစ်မတ်တန်း ကနေပေပြီဖြစ်၏။ ဇာတ်ဆရာများက အောင်မင်း၏မိဘများထံသွားရောက်တောင်းခေါ်ကြသည်။ မိဘများသည် အောင်မင်းကို သားထွေးကလေးမို့ ချစ်အားပိုရာ သည်။ မန္တလေးသို့ မလွှတ်ချင်ကြပေ။ သို့သော် မန္တလေးမြို့မှာ သဘင်

တက္ကသိုလ်ဟု ခေါ်ဆိုအောင်ပင် ပညာစုံသည်။ ပညာတတ်မှ တိုးတက်ကြီးပွားမည်ဖြစ်၍ အောင်မင်းကို မထည့်ချင်ဘဲ မန္တလေးသို့ ထည့်လိုက်ရလေသည်။

မန္တလေးဇာတ်တွင် အောင်မင်းမရောက်မီက တိုင်းချစ်လှကြည် (နောင် အာဇာနည်လှကြည်) ရှိနေသည်။ တိုင်းချစ်လှကြည်မှာ ရွှေမန်းတင်မောင်နှင့် အပြိုင်ဖြစ်သည်။ မန္တလေးသို့ရောက်သောအခါ ဇာတ်ပိုင်ရှင်မင်းသမီးကြီး အောင်မြသင်းက အောင်မင်းအစား "စိန်" တစ်လုံးတိုးကာ "စိန်အောင်မင်း" ဟူသောအမည်ဖြင့် ခေါင်းဆောင်မင်းသားအဖြစ်သို့ မြှင့်တင်လိုက်ပေးသည်။ ဇာတ်ထောင်ဆရာအောင်မြသင်းမှာလည်း ရွှေမန်းတင်မောင်၏ဆရာ မင်းသမီးကြီးမြခြေကျင်း မငွေမြိုင်နှင့် ခေတ်ပြိုင်ဖြစ်သည်။

စိန်အောင်မင်းသည် ရွှေမြင်တင်တောင် ဘုရားပွဲတော်မှစ၍ ရုံပွဲစတင်ကပြရသည်။ ထိုရုံတွင် ရွှေမန်းတင်မောင် ကနေကျဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်တွင်မူ ရွှေမန်းတင်မောင်က ရုံဝင်ခတိုးယူသဖြင့် ရုံပိုင်ရှင်နှင့် အဆင်မပြေဖြစ်ကာ စိန်အောင်မင်းကို အစားထိုးကပြစေခြင်းဖြစ်သည်။ ကြော်ငြာတွင် ရွှေမန်းတင်မောင်ပုံနှင့် စိန်အောင်မင်းပုံကို ယှဉ်ပြီး "ယခုကပြမည့်စိန်အောင်မင်းမှာ ကျွန်တော်ကဲ့သို့ပင် တော်သောမင်းသားဖြစ်ပါသည်" ဟု ရွှေမန်းတင်မောင်၏ထောက်ခံချက်ဖြင့် အစားထိုးရလေသည်။

ပထမညတွင် အဆမတန်ကြီးမှာ ပွဲကြည့်ပရိသတ်သုံးလေးရာမျှဖြင့် ကပြရသည်။ သို့ရာတွင် သူ၏ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယကြောင့် နောက်ညများတွင် နှစ်ပါးသွားမထွက်မီကပင် ရုံဖွင့်ပေးလိုက်ရလေတော့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ စိန်အောင်မင်းနှင့် ရွှေမန်းတင်မောင်တို့မှာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး သက်တူ

ရွယ်တူအသက် ၂၀ ဝန်းကျင်မှာပင် မမျှော်လင့်ဘဲ ခေတ်ပြိုင်များဖြစ်လာခဲ့ကြသည်။

စိန်အောင်မင်းအသက် ၂၀ အရွယ်ခန့်တွင် မိခင်ကြီးဒေါ်ငွေဖြူကွယ်လွန်သွားသည်။ မိခင်ကြီးကွယ်လွန်သွားသည်ကို ချက်ချင်းမသိရဘဲ ဖခင်ဖြစ်သူ မန္တလေးသို့လိုက်လာမှ သိရတော့သည်။ ထိုအချိန်အထိ စိန်အောင်မင်းသည် အောင်မြဲသင်းအိမ်တွင် ပညာသင်လျက်ရှိနေသည်။ မိခင်ကြီးကွယ်လွန်သွားသည့်အတွက် ပူဆွေးသောက ရောက်လျက်ရှိသည်။

တစ်နေ့တွင် စိန်အောင်မင်းသည် သူ့မိခင်အကြောင်းတွေးနေစဉ် အောင်မြဲသင်းက လှမ်းခေါ်လိုက်သည်။ စိန်အောင်မင်းက “ဟုတ်ကို လာပါပြီ မေမေ” ဟု ထူးလိုက်မိသည်။ အောင်မြဲသင်းမှာ အသက် ၄၀ ကျော်အရွယ်မျှ ရှိပြီဖြစ်သော်လည်း ပြင်ပြင်ဆင်ဆင်နေတတ်သည်။ နနုနယ်နယ်နေတတ်သည်။ သူ့ကို “မမ” ဟု ခေါ်မှသာ ကြိုက်သည်။ စိန်အောင်မင်းက သူ့မိခင်အကြောင်းတွေးနေရာမှ ယောင်ဦး “အမေ” ဟု ခေါ်လိုက်မိခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ခေါ်လိုက်သည်ကို မနှစ်သက်သော အမူအရာဖြင့် ချက်ချင်းပင် ကန့်ကွက်သည်။ ယင်းအကြောင်းကို နန်းတော်ရှေ့ဆရာတင် သိသောအခါ စိန်အောင်မင်း အတွက် “ဒို့မေမေ” အမည်ဖြင့် သီချင်းတစ်ပုဒ် ရေးဖွဲ့ပေးသည်။

ဒို့မေမေသီချင်း

တွေးကြည့်လျှင် မွေးမိခင် အနိစ္စရောက်တာ ရက်လတွေများပါ ပေါ့လေ * ကျွန်တော်တစ်ကောင်ကြွက် တစ်မျက်နှာနေ * စိန်အောင်မင်းရဲ့ ကုသိုလ်အတိုင်းပဲ ကံပစ်ချရာ အမှန်ဖြစ်ရပါ

တော့မလေ * ဖြစ်လေရာဘဝက သားအလှကိုမြင်လှည့်ပါဦး
မေမေရေ...

(သံပြိုင်) (သနားစရာအေ၊ဟုတ်ပါတယ်အေ)၂

(မင်း) မမကလဲမေမေခေါ်တာမကြိုက်ဘူးလေ။

(သံပြိုင်) (သနားစရာအေ၊ဟုတ်ပါတယ်အေ)၂

(မင်း) ကြွလာသူဒေါ်ဒေါ်များရဲ့ * ကျွန်တော့်ကိုသနားသဖြင့် မေမေ
တစ်ခွန်းလောက် (ခေါ်ပါရစေ)၂ * ဘယ်လိုသဘောမှ
မအောက်မေ့ပေမယ့် * တကယ်မနောနဲ့ အကြောင်းဆက်
ရေရေ - - -။

မောင်စိန်သတိရမိမာတာကိုလေ * ဒေါ်ဒေါ်ရေမေမေတစ်ခွန်း
လောက်အလွမ်းပြေခေါ်ပါရစေ - - -။

(သံပြိုင်) အမှန်ပါသနားစရာ * * * သူ့ခမျာ ပြောတဲ့အတိုင်းပေ * * *
အောင်မြင်သင်း မေမေရေ - - -။

(မင်း) အသက်သုံးဆယ် * လေးဆယ် အဒေါ်များနဲ့ အောင်မင်း
တွေ့ရှင် * မေမေရေအိုမေမေရေ * စိန်အောင်မင်းကိုမွေးစား
ပါတော့လေ * ပြောရှာပေ နန်းတော်ရှေ့က ရေးတဲ့ဒို့မေမေ။
အသားဖြူဖြူ ပုပုလုံးလုံး ဘီးခံဆံထုံးနဲ့ မောင်စိန်မေမေ *
အသားညိုညိုကိုယ်နေမျက်နှာထား * * အများကြီးတူတဲ့
ကျွန်တော့်မေမေ * အပြည်ပြည်အနယ်နယ် * အမေအရွယ်
တွေကျန်းခံသာစွမာကြပါစေ * ကျွန်တော်ကဲ့သို့အခြေကြည်
တော့ * အမေမရှိတဲ့ အစ်မတို့ရယ် * ကြွစေလိုကြောင်း *
သာသာကြည်ကြည်ပါတီဖွဲ့စို့မသွေ * ရွှေမြို့တော်နေအသရေ
မချိုပေါ့လေ * မေမေလို့ခေါ်သော အသင်းကြီးဖွဲ့စို့မသွေ...။

(သံပြိုင်) အမှန်ပါ...ဒို့မေမေ။

(မင်း) လုံချည်ဝါနဲ့မေမေ x စိန်အောင်မင်းရဲ့ခေါင်းရင်းထားပေါ့မလေ x နေစေရန်အမှန်ခွင့်တောင်းပေ x ထင်္ဂါအပြာနဲ့မေမေ x စိန်အောင်မင်း ခေါင်းရင်းထားပေါ့မလေ x နန်းတော်ရှေ့က ရေးပေးသော မေမေစာသွားပေ x အရောင်းအဝယ် ကောင်းလို့အပေါင်းဒို့မေမေ x တောင်းဆုခွင့် x မိတဆိုးလေးအမျိုးမျိုး သနားစရာပေ - - -။

(သံပြိုင်) အမှန်ပါ - - -ဒို့မေမေ။

စိန်အောင်မင်းက ဒို့မေမေသီချင်းကို သီဆိုသောအခါ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်ပင် ရှိသေးသည်။ အသံလည်းကောင်း၊ ရုပ်လည်းချော၊ အကလည်းညက်ညောသည်။ အမေအတွက် သောကရောက်နေသော အခါလည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ချစ်စရာလည်းကောင်းသည်။ သနားစရာလည်းကောင်းသည်။ သူ့ဘဝတကယ့်အဖြစ်မှန် အခြေခံကလေးကို ပြောပြီး အဆိုပါ ဒို့မေမေသီချင်းကို သီဆိုလေရာ အဒေါ်အရွယ် အမေအရွယ်အမျိုးသမီးများ၏စိတ်ဓာတ်ကို အထူးထိခိုက်လေသည်။ မိမိတို့၏ တူကလေးသားကလေးသဖွယ် ခင်တွယ်ကြသည်။ အင်းဝ - တံတားဦးမှ ကုန်သည်ကြီး ဒေါ်တင်လှဆိုသူက ကိုယ်ပိုင်ဇာတ်ထောင်နိုင်ရန် ငွေသုံးထောင်ကျပ်ထုတ်ပေးခြင်းခံခဲ့ရသည်။

စိန်အောင်မင်းသည် သူ့အသက် ၂၀ ကျော်အရွယ်တွင် ဇာတ်ဆရာအောင်မြသင်းထံ ခွင့်ပန်၍ မန္တလေးမှာပင် ကိုယ်ပိုင်ဇာတ်ထောင်ခဲ့သည်။ အသက် ၂၅ နှစ်အရွယ်တွင် လောဘာတီမမြရင်၏ တပည့်ရင်းဖြစ်သော ရှေ့ထွက်မင်းသမီး စိန်လေဒီနှင့် အိမ်ထောင်ပြုသည်။ ကိုယ်ပိုင်ဇာတ်

ထောင်ပြီးနောက် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်လာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင် တိုင်းပြည်မငြိမ်းချမ်းသဖြင့် စစ်ကိုင်းတွင် ဇာတ်နား၍ ခိုနေကြသည်။

တိုင်းပြည်အေးချမ်းလာသောအခါ မန္တလေးမှရန်ကုန်သို့ ဆင်းလာ ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်သို့ဆင်းလာစဉ် ကြားမြို့များ၌ ဝင်ရောက်ကပြခဲ့သည်။ ဇာတ်ကရာမြို့တိုင်း၌ “သုံးရောင်ခြယ်ဒို့ဗမာ” သီချင်းကို သီဆို၍ လွတ်လပ် ရေးအတွက် ဂျပန်ပြည်၌ စစ်ပညာသင်ကြားနေသော ရဲဘော်သုံးကျိပ်ကို ရည်ညွှန်း၍ “အရေးတော်ပုံ အောင်ရမည်” ဟု ကြွေးကြော်ခဲ့သည်။ “သုံးရောင်ခြယ် ဒို့ဗမာသီချင်း” ၏ လက်ရာရှင်မှာ မြန်မာညွန့်ဆရာတင် ဖြစ်သည်။

သုံးရောင်ခြယ်သီချင်း

(ခြေဆင်း) သခင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာ * ဘုရင်မျိုးဟေ့ ဒို့ဗမာ * မြို့တကာ ကြွေးကြော် * အရေးတော်ပုံအောင်ပါစေ * နောင်တာရှည် ဝတီဆောင်အတွင်း ပြာသာဒ်ပေါ် * စိန်အောင်မင်းတပ်မတော် ခပ်ဆော်လာပါပြီ။

ရာဇဝင်နိပါတ်လမ်းနဲ့ ကျမ်းဂန်အသွယ်သွယ် * မြန်မာပြည် ကြီးမှာ သူရဲကောင်းတို့သောင်းခြောက်ထောင်ရှိသမျှ သိကြ ဖွယ် * ဥဒါန်းတင်လို့မဆုံးနိုင်တဲ့ ကုန်းဘောင်သာကီနွယ် * ဒို့ ဘုရင်ကိုကွယ် * ဒို့သခင်ကိုကွယ် * အောင်စည်တီးလို့ ပြည်ကြီးက ကြိုမယ်။

(သံပြိုင်) (ဒို့ အောင်မင်းတပ်မတော် ထင်ထင်ပေါ်ပေါ်)၊ စည်းရုံး လှုံ့ဆော်ခေါ်ပါတယ်နော် * တပ်မတော်သားတို့ချီတက်ကြစို့ နော်။

(ဒို့ထီး ဒို့နန်းနဲ့ ဒို့ပမာပြည် * ငြိမ်းချမ်းသာယာစည် * မြန်မာပြည်သာကီမျိုးတို့ တိုးတက်တော့မည်) ၊ ခေတ်မီ ကျော်တဲ့ စစ်သည်တော်အဖွဲ့ * အဝါစိမ်းနီခြယ် * ရဲခေါင်တွေ မေ့သားတို့ * နင်လားငါလားစွန့်စားမယ်။

(သံပြိုင်) ညီနော်ညီစေမယ် * စွမ်းသတ္တိရှိရမယ် * ခေတ်မူနည်း အောင်ချင်တယ် * စစ်သူကြီးအောင်မင်းရယ်) ၊ * ဗမာတွေ ညီကြဖွယ် * မြော်မြင်ဉာဏ်နဲ့ သံဆန်းထုတ်ပြန်တယ်။

စိန်အောင်မင်းသည် ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်ရှိ တပ်မတော် သားများအတွက် လိုအပ်နေသော စစ်ယူနီဖောင်းဝတ်စုံစရိတ်ရရှိရန် ရန်ပုံငွေကပွဲများကပြခဲ့သည်။ ရန်ပုံငွေပွဲကို နေသူရိန်ရုံတွင် သုံးရက်တိတိ ကပြခဲ့ပြီး၊ ရရှိသောငွေအားလုံးကို ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်သို့ လှူဒါန်းခဲ့ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စိန်အောင်မင်းကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက ရွှေချိန် ၅ ကျပ်သားရှိရွှေတံဆိပ်နှင့် "အကျိုးတော်ဆောင်စိန်အောင်မင်း" ဟူသော ဘွဲ့တံဆိပ် ချီးမြှင့်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးမရမီ တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံအနှံ့တွင် တရား ပွဲများကျင်းပခဲ့သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ မော်လမြိုင်တရားပွဲတိုင်း တွင် စိန်အောင်မင်းက တရားပွဲလာ ပရိသတ်ကြီးကို ကပြ၍ ဖျော်ဖြေ ဇည့်ခံပေးခဲ့သည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ချင်းဖဝေးဇာတ်ထုပ်မှစ၍ ဓာတ်ပြားသွင်းခဲ့သည်။ ကက်ဆက်တိပ်ခွေများ ခေတ်စားလာသောအခါ၌လည်း တိပ်ခွေဇာတ် ထုပ်များ သွင်းခဲ့သည်။ ချင်းဖဝေး၊ ငမိုးရိပ်၊ ဆင်ကဲဘို့မယ်၊ မောင်မစွကာ၊ ပဒကုသလ၊ မဟာစိန္တ၊ ဝိဇယ၊ လောဘမှောင်ခွင်းအရောင်လင်း၊ ရာဟုလာအမွေတောင်းခန်း၊ အနန္တဘယ၊ နကုလ၊ ရင်သွေးတော်စသည်

ဇာတ်ထုပ်များ၊ မြိုင်ထသီချင်းများ၊ ဆယ်နှစ်ရာသီဖွဲ့သီချင်းများ စသည် ဖြင့်ဇာတ်ပြားတိပ်ခွေစုစုပေါင်း ၃၀ကျော်သွင်းခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

စာရေးဆရာကြီးဦးသော်ဇင်က စိန်အောင်မင်း၏ ဘဝဇာတ်ကြောင်းကို "စိန်အောင်မင်းသို့မဟုတ်မီးဝိုင်းနေသောရွှေကြာ" ဟူသော အမည်ဖြင့်မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၌ဆောင်းပါးရေးသားခဲ့ဖူးသည်။ စိန်အောင်မင်းသည် လောကဝံ၏အထုအထောင်း အနိပ်အစက် အမျိုးမျိုးခံခဲ့ရသူဖြစ်သည်။ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ခြင်း ခံရသောဒဏ်မှာ ပြင်းထန်သလောက် သူ၏အတတ်သည်လည်း လျင်မြန်လှသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နာမည်ကျော်ဇာတ်သဘင်များစာရင်းကို ရေတွက်ပါလျှင် စိန်အောင်မင်းသည် ထိပ်တန်းကပါဝင်နေတော့သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီးတွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု ဖလှယ်ရေးအဖွဲ့ကို ဖိတ်မန္တကပြုခဲ့သည်။ ထိုသို့ဖိတ်ကြားရာတွင် သုခုမအနုပညာရှင်များကို ရွေးချယ်ခဲ့သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုအနုပညာရှင်များသည်သာလျှင် လူထုနှင့် အမြန်ဆုံးအထိရောက်ဆုံးဆက်သွယ်နိုင်သည်မဟုတ်ပါလော။

၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်နိုင်ငံသို့ မြန်မာယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့ စေလွှတ်ရာတွင် ဝဏ္ဏကျော်ထင်ကနက်စိန်ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထိုနည်းတူစွာပင် ၁၉၅၉ ခုနှစ်ကလည်း အမေရိကန်အစိုးရကပင် ဒုတိယအကြိမ် ဖိတ်ကြားခဲ့ပြန်သည်။ ဤအကြိမ်တွင်ရွှေမန်းတင်မောင်နှင့်စိန်အောင်မင်းတို့ကိုရွေးချယ်ခဲ့သည်။ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်အဖြစ်ဒဂုဏ်ပဦးဘတင် လိုက်ပါသွားသည်။ လန်ဒန်တွင် ယဉ်ကျေးမှုဖလှယ်ရေးအဖွဲ့မှ စိန်အောင်မင်းနှင့် ရွှေမန်းတင်မောင်တို့ကို ဗြိတိန်ဘားမားအသင်းကြီး၏ နာယကဖြစ်

သော လောလူစီဖောင့်ဘတ်တန်အောပ်ဘားမားက ရွှေတံဆိပ်တစ်ခုစီ ချီးမြှင့်လိုက်သည်။

ထို့ပြင် စိန်အောင်မင်းသည် ပြည်ပလေ့လာရေးခရီးစဉ်များကို တရုတ်ပြည်၊ ပြင်သစ်ပြည်၊ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် အိန္ဒိယပြည်၊ ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဦးထွန်းတင်ခေါင်းဆောင်သော ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့နှင့် ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ ယူဂိုစလားဗီးယား၊ ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ ချစ်ကြည်ရေးခရီးစဉ်များအဖြစ် သွားရောက်ခဲ့ဖူးလေသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် လဝန်းဇာတ်ခုံကို တီထွင်ခဲ့သည်။ ဇာတ်ခုံ၏ အကျယ်မှာ ပေ ၄၀ မျှကျယ်ဝန်းသည်။ ဘေးတစ်ဖက်စီ၌ မြန်မာ့ဆိုင်းဝိုင်းကြီးနှင့် ခေတ်ပေါ်တီးဝိုင်းများကို တင်ထားသည်။ အသုံးပြုသော ပေမှာ ၃၀ ခန့်ပင်ရှိသည်။ ဇာတ်ခုံကိုလည်း လဝန်းပုံသဏ္ဍာန်တည်ဆောက်၍ ဇာတ်ခုံ၏ရှေ့တွင် လေ့ကားကဲ့သို့ အဆင့်သုံးဆင့် ပြုလုပ်ထားသည်။ ထိုအဆင့်သုံးဆင့်အထိ သရုပ်ဆောင်များဆင်း၍ ကပြနိုင်သည်။ လဝန်းဇာတ်ခုံကြီးကို သံထည်များဖြင့် အသင့်ပြုလုပ်ထားပြီး အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုစီကို မူလီများဖြင့် ဖြုတ်နိုင်တတ်နိုင်အောင် အရှင်ပြုလုပ်ထားလေသည်။

လဝန်းဇာတ်ခုံကြီးကို ပန်းချီဆရာဦးရာမိုးက ပုံစံထုတ်၍ ခမ်းနားအောင် စီစဉ်ပေးသည်။ လျှပ်စစ်မီး၊ အသံချဲ့စက်များနှင့် မိုက်ကရိုဖုန်းများကိုလည်း ပရိသတ်မမြင်ရအောင် စီစဉ်ထားသည်။ လဝန်းဇာတ်ခုံကြီးမှ မြန်မာ့ဆိုင်းဝိုင်းကြီးကို ခုံညားထည်ဝါစွာ ပြုပြင်ထားပြီး ပဒုမ္မာကြာပွင့် သဏ္ဍာန်စီမံ၍ ကြေးဝိုင်းကို နဂါးကြေးခွေအဖြစ် ဆန်းသစ်အောင် တီထွင်ခဲ့သည်။ ယင်းမင်္ဂလာဆိုင်ဝိုင်းကြီးကို နှစ်ပါးသွားထွက်သော အစီအစဉ်၌ အသုံးပြုသည်။ လဝန်းဇာတ်ခုံအဖွင့်သီချင်းကို အလင်္ကာကျော်စွာ

စိန်ဝေလျှံကရေးစပ်ပေးသည်။ လဝန်းဇာတ်ခုံ ကမျိုးစုံဆိုသည့်အတိုင်းပင် ရှေ့ပိုင်း၌ ယိမ်းများ၊ အကပဒေသာများတင်ဆက်၍ ခေတ်ပေါ်ပြဇာတ် များနေရာတွင် ဗုဒ္ဓဝင်၊ မဟာဝင်နိပါတ်တော်များကို အစားထိုး၍ ကပြခဲ့လေသည်။

စိန်အောင်မင်းသည် အသက် ၆၀ကျော်အထိကပြခဲ့ရာ ဇာတ်က သက် ရှည်လျားသည်နှင့်အမျှ ဇာတ်ထုပ်ပေါင်းများစွာ ကပြခဲ့သည်။ မောင်မစ္စက၊ ပဒကုသလ၊ သောမနဿ၊ တို့ဘုရင်၊ မဟာစိန္တ၊ ဥစ္စင်္ဂ၊ ရာဇ သင်္ကြန်၊ စောအောင်စောနောင်၊ ရင်သွေးတော်၊ တာနောယက္ခ၊ တပင် ရွှေထီး၊ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခန်း၊ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း၊ ဝိဇယ၊ နကုလ၊ ချင်းဖဝေး၊ ငမိုးရိပ်၊ သာသနာ့ထိပ်တင်သစ္စာရှင်၊ ဆင်ဖြူရှင် တရဖျား စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ထိုဇာတ်ထုပ်များအနက် နာမည်ကျော်ကြား လှူကြိုက်များသော ဇာတ်ထုပ်များမှာ မောင်မစ္စက၊ ငမိုးရိပ်၊ ဆင်ကဲဘို့မယ် နှင့် ချင်းဖဝေးတို့ပင်ဖြစ်သည်။

စိန်အောင်မင်းငယ်စဉ်က ကပြခဲ့သောဇာတ်ထုပ်များအနက် ပရိသတ်အကြိုက်ဆုံးပွဲအတောင်းဆုံးဇာတ်ထုပ်များမှာ မောင်မစ္စကနှင့် ချင်းဖဝေးဇာတ်ထုပ်ပင်ဖြစ်သည်။ မောင်မစ္စကဇာတ်ထုပ်မှာ အများသိကြ ပြီးဖြစ်သည့် ရှင်မဟာကစ္စည်းရဟန္တာမထေရ်မြတ်အား ပြစ်မှားမိသဖြင့် ယောက်ျားဘဝမှ မိန်းမဘဝသို့ပြောင်းလဲသွားသော ဇာတ်ဖြစ်သည်။

မောင်မစ္စက၏ကိုယ်မှာ ဖခင်ဖြစ်သူက ဆေးတွေထိုးပေးထား သဖြင့် ဇနီးသည်၏မီးနေခန်းအတွင်း မဝင်မိစေရန် တားမြစ်ထားသည်။ ဇနီးဖြစ်သူမယ်ဘဒ္ဒ မီးဖွားသည့်အခါ ဖခင်တစ်ယောက်အနေဖြင့် မအောင့်အီးနိုင်၍ ရင်သွေးနှင့်ဇနီးသည်ကို ဝင်ကြည့်မိသည်။ မီးနေခန်း အတွင်း ဝင်မိသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် တစ်ကိုယ်လုံးယားယံလာသဖြင့်

“မယားကိုခင်၊ မီးနေအိမ်တစ်ဖေဝင်၍၊ အင်ပြင်လိုယား... မောင်လေးခင်
ဖြစ်ပုံများရယ် (အမယ်မင်း) ကောင်းနိုင်ရဲ့လား” ဟူ၍ အော်ဟစ်သည်။
ရသည်။ ယားယံမှုကလည်း တော်ရုံမဟုတ်၊ အသည်းထဲအူထဲက ယားလာ
သောကြောင့် -

“သွေးထိတ်စရာငယ်၊ ဆေးဝိဇ္ဇာ ဒေဝီခုနစ်ဖြာနဲ့၊ ကေသီအမွန်မှာ
မြတ်စနိုးပါလား၊ နတ်ကိုးသွယ်ရယ် ခြွေရံလိုက်ပါတဲ့၊ (မောင့်မှာ
တော့) ရွှေဆံလံအင်း - - -။

ကိုယ်လုံးငယ်နာ၊ ဟိုတုန်းရယ်သည်ခါသမယံကာ၊ ပီတာအမှန်ဖေ
သတိပေးရက်ကယ်နဲ့၊ ရွှေကတီလေးရယ် တချွင်ချွင်တစ်ခါခါ
မူတတ်တာကြောင့်၊ သဘောမဆင်မခြင် ပြောလို့မှမယွင်းပါဘု၊
မစ္စကမှာဈာ (အမယ်မင်း) ယားလိုက်လေခြင်း” ဟုငိုကြွေးခဲ့သည်။
သို့နှင့် ဖခင်ဖြစ်သူက လူမရောက်၊ ငှက်မသောက်သည့် ညောင်
စောက်ကန် အမြန်သွား၍ ရေချိုးပါက အယားအယံဝေဒနာတွေ
ပျောက်လိမ့်မည်ဟုပြောသည်။ ထို့ကြောင့်အဖော်တစ်ယောက်နှင့်အတူ
ညောင်စောက်ကန်သို့ ရေသွားချိုးကြသည်။ ရေချိုးနေစဉ် ရုပ်အဆင်း
အလွန်လှပတင့်တယ်သည့်ရှင်မဟာကစွည်းမထေရ်သည်ကန်ပေါင်ရိုး
ပေါ်၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန်ကြွရောက်တော်မူလာသည်။ မောင်မစ္စကသည်
ရှင်မဟာကစွည်းမထေရ်ကိုမြင်လိုက်သည်နှင့် “ငါ့မယားသာ ဖြစ်လိုက်
ချင်ပါဘိတော့တယ်” ဟု ပြစ်မှား မိသည်။ ထိုသို့ ပြစ်မှားမိသည်နှင့်
တစ်ပြိုင်နက် မိန်းမဘဝသို့ ပြောင်းလဲသွားတော့သည်။

ရေကန်တွင် ရေချိုးပြီးတက်လာသော မောင်မစ္စကမှာ သူ့ကိုယ်သူ
မိန်းမဘဝသို့ရောက်နေသည်ကို မသိရှာသေးပေ။ ရေကန်မှအတက်သူ
တစ်ကိုယ်လုံး ပေါ့ရွတ်ရွတ်ဖြစ်နေသည်ဟု ထင်လိုက်မိသည်။ သို့သော်

သူ့စိတ်ထဲ၌ အယားအယံဝေဒနာတွေ ပျောက်ကင်းသွားသဖြင့် တစ်ကိုယ်လုံး ပေါ့ပါးလန်းဆန်းသွားသည်ဟုသာ ထင်နေမိသည်။ အတော်ကလေးသွားမိတော့မှ ယောက်ျားဘဝမှမိန်းမဘဝသို့ပြောင်းလဲ သွားပါပကောဟု သိလိုက်သည်နှင့် -

“ခင်းကြွကြွကညာ၊ ဂေါရီနကဲ့သို့၊ လောကီအမှု ဓမ္မတာအရေး ကြောင့်၊ (မယ်ဘဒ္ဒရေ) မောင်ကြီးမှာ... ကညာလေးဖြစ်ရပါပကော” ဟု ရေရွတ်မြည်တမ်းမိသည်။ ပြီးတော့မှ - -

“ရေကန်သာမှာပင်၊ ဖေကြံရာ တစ်ခါခက်လိုက်ပါဘိ၊ ခြေလက် ကိုယ်အင်္ဂါတို့က၊ ဟိုအရင်ဟာ အပုအရှည်ပျောက်တဲ့ပြင်၊ အပျိုစင် ကညာ ခုအနေသို့ရောက်ခဲ့ရပါပေါ့၊ ပိုမောက်ခါသည်ဉာဏ်တွေ စုံလိုက်တာက၊ (မောင့်မှာတော့) အင်မတန်ပုံထွား...။

ခင်းမသာတယ်၊ တင်းမာမာအကြိတ်အခဲတွေကြောင့်၊ စိတ်ထဲမှာ အဆင်မပြေလို့၊ ကျုပ်စိတ်ထဲမှာ အဆင်မပြေလို့၊ လင်နေချင်သလို တစ်မျိုးတစ်မည်ဖြစ်လိုက်ပါဘိ၊ ပုဆိုးအထည်ပစ်လို့မို့၊ ထဘီဝတ် ဘဝသို့ရောက်ခဲ့ရပါပြီတကား...” ဟူ၍ငိုကြွေးခဲ့လေသည်။

ထို့နောက် မောင်မစ္စကသည် မိန်းမဘဝတွင်ဝတ်ဆင်ရန် အဝတ် အစားမရှိသဖြင့် သူ့အိမ်သို့ပြန်ပြီး သူ့မိန်းမမယ်ဘဒ္ဒ၏ ထဘီ၊ အင်္ကျီများ ကို တီတံတဆိတ်မိုးယူရန် အကြံ ဖြစ်မိသည်။ မောင်မစ္စကသည် ယောက်ျားစင်စစ်က မိန်းမဖြစ်နေရရာသော သူ့အဖြစ်ကို သိပ်ရှက်နေ သည်။ သူ့မိန်းမကို လုံးဝအသိမပေးလို၊ လွတ်ရာကျွတ်ရာသို့သွားမည်။ သူ့အဖေနှင့် မယ်ဘဒ္ဒတို့မသိစေရ။ အဝတ်အစားတွေ ခိုးယူကာ ထွက် သွားတော့မည်ဟု ရည်ရွယ်၍ အိမ်သို့ပြန်လာခဲ့သည်။ အိမ်သို့ရောက်

သောအခါ သူ့ရင်သွေးကလေးကိုပါ သတိရလာပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ့်အိမ်က ကိုယ့်မိန်းမ၏ အဝတ်အစားများခိုးယူရသည့် သူ့အဖြစ်ကို ရှက်လည်းရှက်သည်။ သားကိုလည်း ချစ်ခင်စိတ်ကဝင်လာပြန်သဖြင့်...

“ဆန်းပုံငယ်သည်၊ ကွမ်းတုံဆင် ထည်တစ်မျိုးသာပျံ၊
ယူခိုးကာ မကြာဆင်ရပါတော့၊ (မောင်မှာတော့) နဲ့သာ
တင်ကာလူး - - -။

အို၊ ဘီးဆံပတ်ကလေးရယ်နဲ့၊ သူ့ဆောင်းခွဲတဲ့ထီးကလေးနဲ့
ဖိနပ်ကလေးအကုန်ယူလို့၊ ရွှေဂုန်သူ ချောယဉ်လှတို့လို၊
ပြောလို့ဖြင့် မပြချင်ဘု၊ ကိစ္စနာသွင်းရမှာဖြင့် (မောင့်မှာ
ဗျာ) မောဂိမိန်းမလျာတစ်ဦး - - -” ဟု ငိုကြွေးခဲ့သည်။
ထို့နောက်မှ - - -

(ခုနစ်သံချို) “သားမောင်လူလေး * ရွှေသွေးကိုပဲဖေဖေသနားတယ် *
မင်းရဲကံပဲကွယ် * အမှန်ပဲခွဲရပါတော့မယ် * အသည်းက
နာတယ် * ကိုယ့်ရင်ဆီသွေး * ယုယပိုက်ထွေး * အရေး
မလှနိုင်တယ် * ဖေဖေချစ်တဲ့သားရယ် * ပစ်ထားကာပဲ
သွားရပါတော့မယ် - - -” ဟူ၍ ငိုကြွေးပြီး မိန်းမနှင့် သား
ကလေးကိုပစ်ကာ ထွက်သွားခဲ့ရလေသည်။

မောင်မစ္စကဇာတ်ထုပ်ကို ကပြစဉ်က စိန်အောင်မင်းမှာ အရွယ်က
လည်းငယ်ငယ်၊ လူကလည်း ပိန်ပိန်ပါးပါး၊ ရှပ်ရည်ကလည်း ချောမော
လှပသူဖြစ်ရကား မိန်းမအဝတ်အစားနှင့် လွန်စွာလိုက်ဖက်လှသည်။
ထို့ကြောင့် ပွဲကြည့်ပရိသတ်များ၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးပရိသတ်များ
အထူးစွဲလမ်းနှစ်ခြိုက်ခဲ့ကြသည်။

ချင်းဖဝေးဇာတ်ကို စိန်အောင်မင်းသည် အသက် ၁၉နှစ်သား
အရွယ်ကပင် ဇာတ်စာရေးဆရာဦးမောင်ကြီး (ဒါးပိန်ဦးမောင်ကြီးဟုတ်၊

မဟုတ်မသိရ) နယားပျံဆရာခေတ္တို၏ သွန်သင်ပြသမှုဖြင့် ကပြခဲ့ကြောင်း သိရသည်။

ချင်းဖဝေးဇာတ်အိမ်တည်ဆောက်ပုံမှာ ရသမြောက်၍ ခိုင်ခံ့သည့် အပြင် ဇာတ်ကွက်ဝင်စာပေ ကဗျာလင်္ကာတို့မှာလည်း ရသမြောက်လှသည်။ "ယာတောရဲ့အလယ်မှာဟယ်၊ ငါပြောမယ်ရွှေရှင်ဘုရင်ရဲ့၊ နင်ဆင်ခြင်ပါလား" ဟူသော ဦးချင်းမှာ အသက် ၇၀ ကျော် အဘိုးအဘွားများလည်း စွဲမက်နေခဲ့သည်။ ခေတ်အဆက်ဆက်ကာလသားကာလသမီးတို့၏ နှုတ်ဖျား၌လည်း စွဲကျန်ရစ်နေခဲ့သည်။ ချင်းဖဝေးဇာတ်မှာ ပွဲကြည့်တို့ဘယ်အခါကြည့်ကြည့်မရိုးနိုင်သော ဇာတ်ထုပ်တစ်ခုဖြစ်သည်။

ဒေဝဟံသမင်းသားသည် တောကစားထွက်ရာမှ မျက်စိလည်လမ်းမှားပြီး ချောက်ထဲကျကာ အစာငတ်ရေငတ်ဖြစ်နေသည်။ ချင်းမအိမ်ကောင်းတို့သားအဖက တွေ့ရှိပြီး ကယ်ဆယ်ထားရာမှ ချစ်ကြိုက်သွားကြသည်။ မကြာမီ သားကလေးတစ်ယောက်မွေးပြီး ဒေဝဟံသမင်းသားက တိုင်းပြည်သို့ ပြန်သွားတော့သည်။ ချင်းမအိမ်ကောင်းမှာ ကလေးတစ်ယောက်နှင့် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ သားကလေးကို နော်လမုဟု နာမည်ပေးထားသည်။ (နောင်တွင်မှ သမ္မာဒေဝနတ်က ချင်းဖဝေးဟု အမည်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။)

နော်လမုသည် အဘိုးဖြစ်သူနှင့် တောင်ယာထဲလိုက်သွားရာ ကစားဖော်သူငယ်ချင်းများက အဖေမရှိတဲ့ကောင်ဟု ဝိုင်းဝန်းလှောင်ပြောင်ကြသဖြင့် --

"အများနော်၊ ကစားဖော်သူငယ်ချင်းတွေက၊ ယာကွင်းပြင်မှာ ဖတဆိုရယ်လို့၊ ယိုထိုးကာလှောင်ပြောင်ကြပါသဗျ၊ ဒို့နေတဲ့ တောင်ကမ်းပါးယံထဲ -- -။

သောကငယ်ကြွယ်၊ ပြောမှဖြင့် အရေလယ်တော့မပေါ့၊ ယော၊ ထားဝယ်၊ တရုတ်၊ ကုလားရယ်လို့များပြားသမို့၊ ကျုပ်အဖေ ဘယ်ဟာစွဲရပါ၊ ခြားနားလို့သေသေချာချာခွဲ...” ဟူသောငိုချင်း။

ချင်းဖဝေးသည် နန်းကြီးကြေးမုံ၏ တိုင်းပြည်သို့လိုက်သွားရာ အချိန်မရှိတော့၍ ဥယျာဉ်ထဲ၌ ညအိပ်ရပ်နားကြရသည်။ နန်းတော်မှ တီးခတ်လိုက်သော “နောင်ခိုင်း” ဟူသည့်ဗဟိုရ်စည်သံကြားရသောအခါ ချင်းဖဝေးက - -

“ဒို့တောရွာမှာ၊ ပြောစရာအချိန်ဆောင်ရလျှင်၊ အိမ်ခေါင်မှာ အိပ်တန်းတွေနဲ့၊ ချိပ်ပန်းတော်ပံဝေလို့၊ ညောင်ကန်တွေ ဆူလှယ် ထွန်ကြရင်ဖြင့်၊ သူငယ်မွန် သူငယ်အိပ်ချိန်မို့၊ အတိတ်နာရီဆောင် လိုက်တာလ၊ ကြက်သံကိုကြား - - -”

“နားမချို - - - နားမချိုတယ်၊ သူတို့မှာရွှေဗဟိုရ်တဲ့၊ နေညိုလျှင် ဒေါင်စိုင်းပါလို့၊ နောင်ခိုင်းတဒူနဲ့၊ ဆူလေတယ်၊ ဘယ်နယ်မြို့ပါ လိမ့်၊ ရှင်ဘုရင်လူမော်တို့မှာ၊ မင်းမို့လို့ထား - -” ဟူသောသီချင်း။

ချင်းဖဝေးနှင့်နန်းကြီးကြေးမုံတို့ ဥယျာဉ်တော်ထဲ၌ အိပ်ပျော်နေ ကြစဉ်ရိုးရာနတ်ရောက်ရှိလာပြီး၊ လက်ဖက်တစ်ရိုး၊ ကွမ်းတစ်ယာမတင် မြှောက်ဘဲ အိမ်ထောင်ပြုရမည်လားဟုဆိုကာ နန်းကြီးကြေးမုံအား စိတ်ဖောက်ပြန်အောင်ပြုပြီး ဖဝေး၏ပါးကိုရိုက်စေသည်။ ဤတွင် ဖဝေး ခမျာ မချီတင်ကဲဖြင့် - - -

“ယွင်းမဖွယ်၊ ချင်းသူငယ်ဟာဒယ မအေးအောင်လို့၊ ဖဝေးကို သူတမင်စပါလို့၊ ကြင်ရပြီဝနာရဂုံ၌၊ ငါအယုံများ - - ။

သဘောထားပုံကကွယ်၊ တောသားကိုလင်မလုပ်ချင်ဘူးတဲ့၊ နှင်ထုတ်ခါရောင်ကိုဆွဲတဲ့ပြင်၊ ရှောင်လွှဲကာတမင်လုပ်ရက်ပါပေ့၊

နှင့်တို့ရွာ တိုင်းပြည်ဆိုက်ကာမှ၊ (ဖဝေးကိုကွယ်) ရိုင်းမိုက်
စော်ကား - - "ဟူသောငိုချင်း။

နန်းကြီးကြေးမုံသည် ရိုးရာနတ်၏နောင်ယုက်မှုကြောင့် သွက်
သွက်လည်အောင်ရူးသွားပြီး ခမည်းတော်ထံရောက်သွားသည်။ အကျိုး
အကြောင်းမေးမြန်းသောအခါ ရိုးရာနတ်သည်နန်းကြီးကြေးမုံကိုပူးကပ်
ပြီး "ဖဝေးကဆေးခပ်၍ရူးရပါသည်" ဟုလျှောက်တင်စေသည်။ ဤတွင်
ခမည်းတော်ဗြဟ္မဟံသမင်းကဖဝေးတို့မြေးအဘိုးကိုနန်းတော်ထဲသို့ခေါ်
ကာ အမျိုးမျိုးနှိပ်စက်လေတော့သည်။ ဤအခန်းမှာ ဇာတ်၏အထွတ်
အထိပ်ဖြစ်၍ ပွဲကြည့်သူတိုင်း မျက်ရည်မဆည်နိုင်အောင် ဖြစ်ကြရလေ
သည်။ စိန်အောင်မင်း၏ ပြောင်မြောက်သောအနုပညာ အစွမ်းကြောင့်
အမျိုးသားပရိသတ်လည်း မခံနိုင်တော့ပေ။

"ယာတောရဲ့အလယ်မှာဟယ်၊ ငါပြောမယ်ရွှေရှင်ဘုရင်ရဲ့၊ နင်
ဆင်ခြင်ပါလား...။

ဒို့မြေးအဘိုးမှာလ၊ စည်းရိုးကလေးလုံးစွာကာလို့၊ ဖရုံပါငပြုတ်
သခွားတွေနဲ့၊ ဒို့လုပ်စားရာ သူတမင်လာလို့၊ လင်ရှာပုံ အတင်း
တကယ် ကမျောပုံက၊ ချင်းသူငယ်ကို ဒင်းချောလို့ခေါ်ခဲ့တာပါ
ဘုရား...။" ဟူသောငိုချင်း။

"ယွင်းမမှန်၊ ချင်းတရားခံအမှုကြီးအောင်လို့၊ သူ့သမီးကို တော်ရာ
စေ၍၊ လော်မာချေခိုင်း...။

ချင်းအရိုးဟာမို့၊ မင်းမျိုးရာဇာလိုဖြင့်၊ စာတရားကိုယ် ဥပဒေ
သဘောတွေနဲ့၊ ဗမာလိုထုချေလို့မပြောတတ်ပါဘု၊ (အမယ်လေး)
တောကပါကွယ့်ဒို့အရိုင်း...။" ဟူသော ငိုချင်းများသည် ယနေ့ထိ
ပွဲကြည့်ပရိသတ်များမမေ့နိုင်ကြသေးသော ငိုချင်းများဖြစ်သည်။

အလင်္ကာကျော်စွာရွှေမန်းတင်မောင်သည် ဗုဒ္ဓဝင်ဇာတ်တော်ကြီးများဖြစ်သည့် ဖွားတော်မူခန်း၊ လယ်ထွန်မင်္ဂလာခန်း၊ လေးတော်တင်ခန်း၊ တောထွက်ခန်းဇာတ်ထုပ်များကို တင်ဆက်ကပြခဲ့ရာ အောင်မြင်ကျော်ကြား လူကြိုက်များခဲ့ပေသည်။ စိန်အောင်မင်းကလည်း ရွှေမန်းတင်မောင်နည်းတူ ရာဟုလာအမွေတောင်းခန်း ဗုဒ္ဓဝင်ဇာတ်ထုပ်ကို ရှေ့ပိုင်းအော်ပရာအဖြစ် တင်ဆက်ကပြခဲ့ရာ အောင်မြင်ခဲ့ပြန်သည်။ ရာဟုလာအမွေတောင်းခန်းတွင် စိန်အောင်မင်းက သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီးအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ သားဘုရားရှင် မြေးတော်ရာဟုလာကို သာသနာ့အမွေအဖြစ် ရှင်သာမဏေပြုပေးလိုက်သည်။ သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီးသည် ထီးညွန့်နန်းလျာအတွက် မြေးတော်ရာဟုလာအား မျှော်မှန်းထားရာ ဘုရားရှင်က ရှင်သာမဏေပြုပေးလိုက်သဖြင့် မချီတင်ကဲဖြစ်ရပုံကို - -

“ထီးခမ္မရာဇိဘယာ ယခုဖြာလေတယ်၊ မြေးချစ်ရာဟုလာ ဗုဒ္ဓအမွေပေးပါသတဲ့၊ အဟုတ်ပါမကျေအေးပြီ၊ ဒုက္ခောပအဖြာဖြာ မွေလိုက်တာက၊ သုဒ္ဓေါဓန ငါရာဇာအဖေကို မသနား - - - ။

ဘမယာပြည် ညှိုးအောင်လို့၊ သာကီမျိုးတွေတစ်ခါပင်ကုန်တော့၊ ဘဂဝါရှင် ယုံကာ ကတုံးတွေဖြစ်ပါလို့ဗျာ၊ ဘုန်းပရမေကို အဆုံးလေ ဟစ်လိုက်ချင်တော့တယ်၊ နှလုံးပွေညစ်လို့ နဂ္ဂဟစေတနာ မထားနိုင်ဘူး၊ (သားတော်မောင်ရယ်) နုံးခွေရစ်လို့နေရပါပေါ့၊ ဗုဒ္ဓအမွေပေးတာတွေ မတရား၊ ရက်စက်လိုက်တဲ့ သားတော်ပါကလား - - - ”

ယင်းဇာတ်ထုပ်တွင် စိန်အောင်မင်း၏ သမီးငယ် စီစီစိန်က ယသော်ခရာမင်းသမီးအဖြစ် သရုပ်ဆောင်သည်။ ဘုရားရှင်သည် ကပိလ

ဝတ်ပြည်သို့ကြွတော်မူလာပြီးနောက် ယသော်ရော၏တိုက်ခန်းသို့ ကြွလာသောအခါ ယသော်ရောသည် ဘုရားရှင်၏ခြေဖမိုးတော်ကို သူ၏ ဦးခေါင်းဖြင့်တိုက်ကာ ကန်တော့သည်။ ထိုအခန်းတွင် စီစီစိန်၏ - -

“ယသော်ရော၊ ဘဒ္ဒကမ္ဘနာခေါ်ရာတစ်လီ၊ သာကီနွယ်တော် ယသော်ကြင်ဆွေနန်းလုံးမေသည်၊ ပါဒပိဋေ၊ တစ်ရာရှစ်ကွက်၊ တံဆိပ်နှက်၍၊ စက်လက္ခဏာ၊ ကောင်းစွာပြည့်ဖြိုး၊ အသရေတိုးတဲ့၊ ဘုရားရှင်ခြေဖမိုးတော်၌...” အစရှိသည့် ကန်တော့ချိုးကို ရွတ်ဆို၍ ရှိရိုးကန်တော့သည်။

စီစီစိန်၏ ကရုဏာရသမြောက်လှသော အလွမ်းကြောင့် ပွဲကြည့် ပရိသတ်တို့ရင်နှင့်ခွဲရသည်။ ရာဟုလာအမွေတောင်းခန်းဇာတ်မှာ စီစီစိန် ၏အနုပညာအစွမ်းကြောင့် ပို၍ပြောင်မြောက်လာခဲ့ရသည်။

ဇာတ်သဘင်ခေတ်ကောင်းစဉ်အခါက ဇာတ်မင်းသားများ ရုပ်ရှင် ရိုက်ကူးခဲ့ကြဖူးသည်။ မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်းကြီးက “ရှင်မွေးလွန်း မင်းနန္ဒာ”၊ ရွှေနန်းတင်က “သကုန္တလာ”၊ ကနက်စိန်က “သုယောနန္ဒီ”၊ ရွှေမန်းတင်မောင်က “ဝိမာန”၊ “သင်္ခ”နှင့် “မနော်ဟရီ” ဟူ၍ဖြစ်သည်။ စိန်အောင်မင်းကလည်း အကယ်ဒမီကြည်ကြည်ဌေးနှင့် တွဲဖက်၍ “ဝိဇယကုမ္မာ” နှင့် “မင်းကုသ” ဟူသည့်ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားနှစ်ကား ရိုက်ကူး ခဲ့သည်။ ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးကြသော ဇာတ်မင်းသားများအနက် စိန်အောင်မင်း မှာ အအောင်မြင်ဆုံးဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်လေသည်။

စိန်အောင်မင်းသည် ကသက်နှစ်ပေါင်း ၄၀ကျော်အတွင်း နောက်ပိုင်းဇာတ်ထုပ်ပေါင်းများစွာ ကပြခဲ့သလို၊ ရှေ့ပိုင်းအော်ပရာများကို လည်း တစ်နှစ်တစ်မျိုးမရိုးအောင် တီထွင်ဆန်းသစ်ကပြခဲ့သည်။ အနန္တ ဘယ၊ လောဘမှောင်၊ သုညသဘင်ဂဏန်းဝင်၊ မောင်ရွှေမိုင်း၊ ရတနာ

ခုနစ်ပါး၊ ပဏ္ဍဝလုလင်၊ သာယာရွှေပြည်၊ နန်းညွန့်ရင်သွေး၊ မယ်မြစ်နှင့် မယ်ချစ်၊ ဝေဒါနှင့်ရွှေဝါ၊ တရားနှင့်စား၊ ပပဝတီနှင့်မင်းကုသ၊ သိကြားရေ စင်၊ ရာဟုလာအမွေတောင်းခန်း၊ ဝစ္စမာလာ၊ ခေတ်သမိုင်းနှင့် တို့တိုင်း ပြည်၊ သီးထပ်သီးညှပ်စိုက်ပျိုးရေး၊ ရှေ့သို့အော်ပရာများဖြင့်ပြည်သူလူထု ကိုစည်းရုံးဖျော်ဖြေတင်ဆက်ခဲ့သည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ဂျူဗလီဟော၌ စိန်အောင်မင်း၊ ရွှေမန်းတင်မောင်၊ ကနက်စိန်သုံးဦးပေါင်း၍ ဘဲလေးဟန်ပြုစုပေါင်းအကကို တီထွင် ကပြ ခဲ့ဖူးသည်။ ထို့ပြင် စိန်အောင်မင်းသည် ၁၉၆၆ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ ကာဌေးရုံ (ယခုကေသွယ်ရုံ)၌ ညဉ့်ဝက်စနစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဗိုလ်တစ်ထောင်ရုံ၌ ညဉ့်ဝက်စနစ်ဖြင့်လည်းကောင်း တီထွင်ကပြခဲ့လေသည်။

စိန်အောင်မင်းတွင် အိမ်ထောင်သုံးဆက်ရှိခဲ့ရာ ညွန့်ညွန့်စိန်၊ (အောင်ညွန့်စိန်)၊ အောင်ကြည်ဆွေ၊ သန်းသန်းစိန်၊ စီစီစိန်၊ ဌေးဌေးစိန်၊ အောင်ကိုမင်း၊ အောင်ကိုဝင်းတို့မှာ ဖခင်ကြီး၏ သဘင်ပညာအမွေကို ပြည့်ဝစွာရရှိခဲ့ကြသည်။ ဖခင်ကြီးနှင့်အတူလက်တွဲကပြခဲ့ကြသည်။

၁၉၅၈ ခုနှစ် တပ်မတော် အိမ်စောင့်အစိုးရလက်ထက်တွင် ဥက္ကလာပနှင့် သာကေတမြို့သစ်များ တည်ထောင်စဉ်က စိန်အောင်မင်း တင်ဆက်ကပြခဲ့သော မြို့ရာသန်ရှင်းရေးမာယာလုလင်ပြဇာတ်၊ နတ်သုဒ္ဓါ အော်ပရာများမှာ အထူးအောင်မြင်ခဲ့ပေသည်။ ထိုခေတ်ထိုအချိန်က တပ်မတော်အိမ်စောင့်အစိုးရသည် ဖရိုဖရဲဖြစ်နေသောတိုင်းပြည်ကို ပြန်လည်ထူထောင်နေချိန်ဖြစ်သည်။ အစိုးရ၏လုပ်ငန်းများ အောင်မြင် ပြီးပြည်သူများအားလုံးက အစိုးရ၏ဆောင်ရွက်ချက်များ သဘောပေါက် နားလည်လာစေရန် ပညာပေးစည်းရုံးခြင်းလုပ်ငန်းများကို မိမိတတ်စွမ်းရာ

သဘင်ပညာဖြင့် စိန်အောင်မင်းက ပါဝင်ကူညီ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစဉ်က ရန်ကုန်မြို့တော်ဝန် ဗိုလ်မှူးကြီးထွန်းစိန်က “ဒဂုံ၊ ပုရံ၊ မနောရမံ” ဟူသောစာသားပါသည့် ရွှေတံဆိပ်ဆုကို ချီးမြှင့်ခဲ့ပေသည်။

ဝဏ္ဏကျော်ထင် အကျိုးတော်ဆောင် စိန်အောင်မင်းသည် အသက် ၆၅ နှစ်ကျော်အထိ မိသားစုဇာတ်သဘင်အဖွဲ့ကြီးနှင့်အတူ ကပြခဲ့ပြီးနောက် ဇာတ်သဘင်လောကမှ အနားယူခဲ့သည်။ ဇာတ်လောကမှ အနားယူခဲ့သော်လည်း နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ကြီးမှူးကျင်းပသော အခမ်းအနားများတွင်မူ ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဖက်ကလည်း မြန်မာနိုင်ငံ သဘင်ပညာရှင်များအစည်းအရုံး ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ နိုင်ငံတော်၏အကျိုးကို ပြောင်ပြောင်မြောက်မြောက် သဘင်အနုပညာဖြင့် စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက စိန်အောင်မင်းအား လူမှုထူးချွန်ဆု(ပထမဆင့်)၊ ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာပညာထူးချွန်ဆု(ပထမဆင့်) တို့ကို ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခဲ့ပေသည်။ စိန်အောင်မင်းသည် ရန်ကုန်မြို့၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊ ကျောက်ကုန်းလမ်း၊ အမှတ်(၂၅) တွင် မိသားစုများနှင့်အတူ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စွာနေထိုင်ရင်း ၂၀၀၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပေသည်။ ။

သဘင်ပညာဖြင့် စိန်အောင်မင်းက ပါဝင်ကူညီ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုစဉ်က ရန်ကုန်မြို့တော်ဝန် ဗိုလ်မှူးကြီးထွန်းစိန်က “ဒဂုံ၊ ပုရံ၊ မနောရမံ” ဟူသောစာသားပါသည့် ရွှေတံဆိပ်ဆုကို ချီးမြှင့်ခဲ့ပေသည်။

ဝဏ္ဏကျော်ထင် အကျိုးတော်ဆောင် စိန်အောင်မင်းသည် အသက် ၆၅ နှစ်ကျော်အထိ မိသားစုဇာတ်သဘင်အဖွဲ့ကြီးနှင့်အတူ ကပြခဲ့ပြီးနောက် ဇာတ်သဘင်လောကမှ အနားယူခဲ့သည်။ ဇာတ်လောကမှ အနားယူခဲ့သော်လည်း နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ကြီးမှူးကျင်းပသော အခမ်းအနားများတွင်မူ ပါဝင်ကူညီဆောင်ရွက်နေဆဲဖြစ်ပါသည်။ တစ်ဖက်ကလည်း မြန်မာနိုင်ငံ သဘင်ပညာရှင်များအစည်းအရုံး ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။

ဤကဲ့သို့ နိုင်ငံတော်၏အကျိုးကို ပြောင်ပြောင်မြောက်မြောက် သဘင်အနုပညာဖြင့် စွမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သဖြင့် ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက စိန်အောင်မင်းအား လူမှုထူးချွန်ဆု(ပထမဆင့်)၊ ၂၀၀၃ ခုနှစ်တွင် ဝိဇ္ဇာပညာထူးချွန်ဆု(ပထမဆင့်) တို့ကို ပေးအပ်ချီးမြှင့်ခဲ့ပေသည်။ စိန်အောင်မင်းသည် ရန်ကုန်မြို့၊ ရန်ကင်းမြို့နယ်၊ ကျောက်ကုန်းလမ်း၊ အမှတ်(၂၅) တွင် မိသားစုများနှင့်အတူ ပျော်ရွှင်ချမ်းမြေ့စွာနေထိုင်ရင်း ၂၀၀၆ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပေသည်။ ။

ကိုးကားသော စာအုပ်စာတမ်းများ

- ၁။ ကနက်စိန် ဦးသော်ဇင်
- ၂။ စိန်အောင်မင်း ဦးသော်ဇင်
- ၃။ ပြဇာတ်နှင့်ဇာတ်သဘင် ဝမိုး
- ၄။ ပြည်သူချစ်သော အနုပညာသည်များ လူထုဒေါ်အမာ
- ၅။ ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုစာစောင် ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန
(၁၉၆၃၊ ဇူလိုင်)
- ၆။ ဝမာအမျိုးသမီး စောမုံညင်း
- ၇။ ဘိုးဘွားသက်ရှည် ကမ္ဘောဇမြင့်လွင်
- ၈။ မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်း၏ရင်သွေးတော်ဇာတ် ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင်
- ၉။ မင်္ဂလာဦးအောင်မောင်း၏ပဒုမပေါင်တိုဇာတ် ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင်
- ၁၀။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းအတွဲ (၁၅) မြန်မာနိုင်ငံ
ဘာသာပြန်စာပေအသင်း
- ၁၁။ မြန်မာ့ဇာတ်သဘင် ဦးဂုဏ်ဘဏ်
- ၁၂။ မြန်မာ့ဇာတ်သဘင်တစ်ခေတ်ပြောင်းလဲရေး မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်
လမ်းစဉ်ပါတီဌာနချုပ်
ဂုဏ်ထူးဦးသိန်းနိုင်
- ၁၃။ မြန်မာ့ရုပ်စုံသဘင်သမိုင်း ဂုဏ်ထူးဦးသိန်းနိုင်
- ၁၄။ မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးနှင့်တေးဂီတ မေမြို့မိုးကြည်
- ၁၅။ ယဉ်ကျေးမှုပေါင်းကူးတံတား ဒဂုဏ်ပဦးဘတင်
- ၁၆။ ရွှေမန်းတင်မောင် လူထုဒေါ်အမာ
- ၁၇။ လင်းယုန်ဂျာနယ်အုပ်တွဲ (၁)အမှတ် (၁၂) (၂၂-၁၁-၅၇) နေထုတ်
- ၁၈။ ဝဏ္ဏကျော်ထင်စိန်အောင်မောင်း၏ ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင်
ချင်းဇဝေးဇာတ်

၁၉။ ဝဏ္ဏကျော်ထင်စိန်အောင်မင်း၏ ဆင်ကဲဘို့မယ်ဇာတ်ထုပ်	ဇာတ်ပြား
၂၀။ ဝဏ္ဏကျော်ထင်စိန်အောင်မင်း၏ မောင်မစ္စကဇာတ်ထုပ်	ဇာတ်ပြား
၂၁။ သောင်းပြောင်းထွေလာ ရေးချင်ရာရာ (၂)	လူထုဦးလှ
၂၂။ အနုပညာကျော်တစ်ရာ	ဝံထူး
၂၃။ အလင်္ကာကျော်စွာရွှေမန်းတင်မောင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်ဖွားတော်မူခန်း	ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင်
၂၄။ အလင်္ကာကျော်စွာရွှေမန်းတင်မောင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်လေးတော်တင်ခန်း	ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင်
၂၅။ အလင်္ကာကျော်စွာရွှေမန်းတင်မောင်၏ ဗုဒ္ဓဝင်တောထွက်တော်ခန်း	ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင်
၂၆။ အလင်္ကာကျော်စွာရွှေမန်းတင်မောင်၏ လက်ဝဲသုန္ဒရ	ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင်
၂၇။ အောင်ဗလဖိုးစိန်စိန်ကတုံး	လူထုဒေါ်အမာ
၂၈။ ဦးစိန်ကတုံး၏အညသောဂဇာတ်	ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင်
၂၉။ ဦးတောကျော်၏ရွှေလူဝံဇာတ်	ဆန်းညွန့်ဦး - ဦးလှခင်
၃၀။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၈၇ ခုနှစ်ဝန်းကျင်ထုတ် ရုပ်ရှင်မျက်မှန်မဂ္ဂဇင်းနှင့် ရုပ်ရှင်အောင်လံမဂ္ဂဇင်းများ	ကြေးမုံသတင်းစာ (၄-၁၁-၇၇)